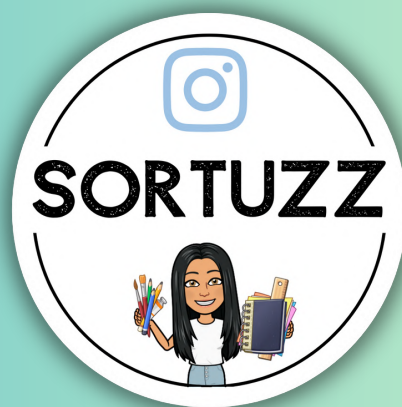

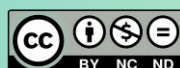
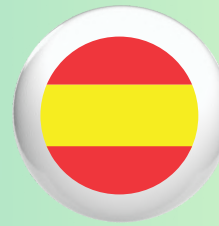
D 77 / 2023

LEHEN HEZKUNTZA

77/2023 DEKRETUA, MAIATZAREN 30EKOA, OINARRIZKO HEZKUNTZAREN CURRÍCULUMA ZEHAZTU ETA EUS- KAL AUTONOMIA ERKIDEGOAN EZARTZEKOA.

ARLOAK

XEDAPEN OROKORRAK

77/2023 DEKRETUA, maiatzaren 30ekoa, Oinarrizko Hezkuntzaren curriculuma zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzekoa.

Europar Batasuneko Oinarrizko Eskubideen Gutunak (2000) 14. artikuluan ezartzen du pertsona guztiek dutela hezkuntzarako eskubidea –barne dela derrigorrezko hezkuntza, prestakuntza eta etengabeko ikaskuntza inklusiboa eta kalitatekoa doan jasotzeko ahalmena–, gizartean bete-betean parte hartzeko gaitasunak eskuratu eta mantentzeko.

Haurrak eta Nerabeak Zaintzeko eta Babesteko otsailaren 18ko 3/2005 Legeak ezartzen du haur eta nerabe guztiek dutela hezkuntza eta irakaskuntza jasotzeko eskubidea. Bestalde, Haurrak eta Nerabeak Indarkeriatik Begiratzeko Babes Integralaren ekainaren 4ko 8/2021 Legeak adierazten du funtsezkoa dela haien giza duintasuna eta integritate fisikoa eta psikologikoa errespetatzen direla ziurtatzea eta errespetatzea, indarkeria mota ororen prebentzioaren bidez. Familia eta eskola erabakigarriak dira, eskubide horiek bermatu behar dituzten heinean.

Abenduaren 29ko 3/2020 Lege Organikoak (Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoa aldatzen duena) curriculumaren kontzeptuari buruzko aldaketak sartu ditu, eta horrek ekarri du martxoaren 1eko 157/2022 Errege Dekretua eta martxoaren 29ko 217/2022 Errege Dekretua argitaratzea (hurrenez hurren, Lehen Hezkuntzako gutxieneko ikasketak eta antolamendua ezartzen dituen eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako gutxieneko ikasketak eta antolamendua ezartzen dituen). Gainera, eskumenak banatu dira berriz Estatuaren eta autonomia-erkidegoen artean, eta horrek funtsean aldatzen du Oinarrizko Hezkuntzaren curriculuma zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzeko abenduaren 22ko 236/2015 Dekretuan ezarritakoa.

Euskal Autonomia Erkidegoko Estatutuaren 16. artikulua irakaskuntzaren gaineko eskumen propioa esleitzen dio Euskal Autonomia Erkidegoari, irakaskuntzaren osotasunean, maila eta gradu guztietan eta modalitate eta espezialitate guztietan. Eskumen horretaz baliatuta, Lehen Hezkuntzako eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako curriculumak onartzen da Euskal Autonomia Erkidegoan.

Euskararen Erabilpena arautzen duen azaroaren 24ko 10/1982 Legea da euskal ikasle guztiak euskaraz zein gatzelaniaz behar adinako komunikazio-kompetentziarekin moldatzeko ahaldunduko dituen kompetentzia eleaniztunean aurrera egiteko tresna. Baita Euskal Eskola Publikoari buruzko otsailaren 19ko 1/1993 Legea ere, zeinaren helburua baita derrigorrezko irakaskuntza-aldia amaitzean bi hizkuntza ofizialen ezagutza praktikoa izatea bermatzea, baldintza-berdintasunean bermatu ere, euskararen erabilera bultzatuz eta, horrela, euskararen erabilera normalizatzen lagunduz, euskaraz hezkuntza-komunitatearen jarduerak guztietan ohiko adierazpide gisa erabil dadin.

Curriculumari buruzko dekretu honen zehaztasuna helburu honi zor zaio: euskal hezkuntza-sisteman lortutako hezkuntza-mailak hobetzea eta XXI. mendeko erronka handiei erantzun dieten hezkuntza-xede berriak bultzatzea. Hori guztia, bat etorri UNESCOn 2030erako Garapen Jasangarrirako Helburuekin (zehazki, 4. helburuarekin: «Guztiontzako kalitatezko hezkuntza inklusiboa eta bidezkoa bermatzea eta etengabeko ikaskuntzarako aukerak bultzatzea»), Euskadi Basque Country 2030 Agendaren testuinguruan, eta bat etorri etengabeko ikaskuntzarako funtsezko kompetentziei buruz 2018ko maiatzaren 22an Europar Batasuneko Kontseiluak egindako gomendioarekin.

Dekretu hau idazteko, funtsezkoak izan da besteak beste alderdi hauek kontuan hartzea: Euskal Autonomia Erkidegoan egin den hezkuntza-ibilbidea, azken urteetan garatu diren proiektu inklusiboen inplementazioa, euskara sistemaren ardatz nagusi gisa duen esparru eleaniztun baten aldeko apustua eta hezkuntza-komunitateak partekatu eta bultzatu duen kultura pedagogikoa. Era berean, kontuan hartu dira gure ingurunean gizarte- eta hezkuntza-erronkak eta hezkuntza-sistemaren etengabeko hobekuntza.

Horretarako, Oinarrizko Hezkuntza amaitzean, ikasleek hezkuntza-xedeak erdietsita izan behar dituzte eta bizitzako esparru eta egoeretan moldatzen jakin behar dute. Horrekin bat, dekretu berriak berriz formulatzen du ikasleen irteera-profilaren kontzeptua, Heziberri 2020aren esparruan jasotzen zena, Oinarrizko Hezkuntza amaitzean lortu behar dituzten pertsona-eredua eta funtsezko konpetentziak azaltzen dira hor. Irteera-profila deskriptore operatiboen bidez definituta dago; lorpen-estandarrek dira, eta eraginkorrak dira ikasleek etapa amaitzean profil hori iritsi duten ebaluatzeko.

XXI. mendeko «ezagutzaren gizarteak» aldaketa sakonak dakartza berekin, eta, ondorioz, beste ezagutza batzuk eta beste gaitasun batzuk behar dira, ikasleek eskuratu beharrekoak. Hori dela eta, irakasteko eta elkarri eragiteko beste modu batzuk behar dira eskolan. Ikasleen aniztasuna dela eta, paradigmaz aldatu behar da, eta egitura malguagoak eta irakaskuntzan kolaboratzeko prozedurak sortu, baita irakasleen eta ikastetxeen arteko sareak sortu ere. Egin beharreko aldaketek eta hobekuntzek Oinarrizko Hezkuntza lehenetsi behar dute. Izan ere, hezkuntza-etapa horretan prestatu behar dira belaunaldi berriak helduarorako. Bertan ezartzen dira hezkuntzarako bizi guztirako oinarri sendoak, ikasleak beren bizitza zentzuz zuzentzeko gai izan daitezen, beren patua hauta dezaten, beren erabakien ardura har dezaten, oraingo eta etorkizuneko premiak beren gain har ditzaten, pertsonen zaintza susta dezaten eta gizartearen integra daitezen, betiere modu aktiboan eta kritikoa eta arduraz parte hartuz.

Ingurumen-krisiak eta krisi humanitarioak, balioenak eta sanitarioak (emozional eta fisikoak eta COVID-19aren pandemiaren ondoriozko egoerak) inoiz baino gehiago eskatzen dute Euskal Autonomia Erkidegoan bizi diren ikasleek enpatia, autonomia, erresilientzia, espiritu kooperatibo eta kritikoa, konpromiso soziala eta ingurumenarekiko konpromisoa garatzea. Gainera, funtsezko konpetentziak garatzera bultzatu behar dira, gero eta globalizatuagoa, interdependenteagoa eta zalantzarazkoagoa den eta laugarren iraultza industrialean (Industry 4.0) murgilduta dagoen mundu honetan bizitzeko eta gaur egungo gizartearen ezaugarritzen duten erronka sozial handietan ondo moldatzeko.

Bestalde, garrantzizkoa da kultura bakoitzak behar horiei eskaintzen dizkien erantzunak ezaugarritzea, etnozentrismoaren arriskuak saihesteko eta beste kultura batzuen ekarpenak baloratzeko edo aintzat hartzeko, kulturen arteko errespetua eta elkarriketa bultzatuko duten kulturarteko hezkuntza-planteamenduen bidez. Era berean, garrantzizkoa da aniztasun afektibo-sexuala eta kulturala onartzea, alde batera utzita sexu-orientazioaren, identitatearen edo genero-adierazpenaren arabera estereotipo eta rol guztiak.

Hezkuntza-eredu pedagogikoaren esparru berria aurrerapauso bat da Heziberri 2020ren aurreko ereduaren aldean: Heziberri 2020ren zeharkako eta diziplinako konpetentziek bat egiten dute, eta konpetentzia-eredu integratu bat sortzen, funtsezko konpetentzien eta konpetentzia espezifikoaren bidez definitzen dena eta Europar Batasuneko Kontseiluaren gomendioak (2018) diotenarekin bat datorrena.

Gure hezkuntza-eredua hobetzen jarraitzeko, dekretu hau ildo estrategiko hauen barruan errenditzen da, eta berauek izango dira dekretuan jasotako elementuak garatzeko oinarrizko erreferentziak:

- Ikasleak dira euskal hezkuntza-sistemaren giltzarria; horregatik, funtsezkoak dira haien ongizate emozionala eta zaintza, arrakastaren bermea, inklusibitatea, curriculumaren unibertsoztatzea eta irteera-profila, XXI. mendeko erronkei pertsonalki, sozialki eta profesionalki aurre egiteari begira. Hori guztia, ongizate emozionaleko inguru inklusibo eta seguru batean.
- Ikastetxea da hezkuntza-eraldaketarako ardatza, erakunde ahaldundua, lidergoa banatzea sustatzen duena (antolaketa-kudeaketa, kudeaketa pedagogikoa...) eta hezkuntza-komunitate osoaren ikaskuntzan eta etengabeko hobekuntzan oinarritutako berrikuntza bultzatzen duena. Horretarako, hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak ikastetxeen autonomia sustatuko du.

- Irakasleek rol aktiboa hartu behar dute ikaskuntza-prozesuan, eta, hain zuzen, beren irakas- kuntza- eremu, arlo edo ikasgaietan eta trebetasun didaktiko eta metodologikoetan duten aditu mailako ezagutza da haien lidergoaren oinarri. Gainera, gidari, orientatzaile edo bultzatzaile gisa jardun behar dute ikaskuntza partekatuko edo ikaskuntza autonomoko jardueretan, bai eta talde-lanera edo kolaborazio-lanera edo proiektu bidezko lanera bideratutako jardueretan edo ikasleak guztiz garatzeko benetan balio duen beste edozein irakaskuntza edo ikaskuntza modalitatetan ere. Tutorearen rola etapa guztietan indartzen da, tutorea ikasleen bideratzaile eta gidari gisa hartuta, ikasle guztien elkarbizitza ona eta arrakasta lortzeari begira.
- Konpetentzia-curriculuma ikaskuntza sakon eta funtzional jakin baterantz bideratzen da: ikasten dena era bateko eta besteko egoeretan erabil daiteke, denboran zehar irauten du eta aukera ematen du egoera errealetan problemak konpontzeko.
-
- Hezkuntza linguistiko eta eleaniztunaren kalitatea funtsezkoa da: beharrezkoak diren tresnak eta baliabideak ematen ditu errealitatea ulertzeko, pentsamendua adierazteko, arrazoitzeko, ezagutza transmititzeko eta mundua ikusteko eta ulertzeko eta besteekin hartu-emanak iza- teko era jakin bat transmititzeko. Euskal Hezkuntza Sistemak konpromiso berezia hartzen du euskararekin –hizkuntza propioa baita– eta kulturarekin eta haren transmisioarekin, euskara eta euskal kultura identitate-, adierazpen- eta elkarbizitza-tresnatzat hartzen dituen heinean, baita beste hizkuntzekin ere. Gainera, hizkuntza- eta eleaniztasun-konpetentzia garatzeak gainerako funtsezko konpetentziak garatzera bultzatzen du, eta, beraz, beste arlo batzuen zerbitzura dago konpetentzia hori.
- Curriculumerako sarbidearen unibertsaltasuna. Hezkuntza jasotzeko aukera guztiek izatea ekarriko du eta benetako integrazioarako, aukera-berdintasunerako, erabateko parte-har- tzerako eta eskola- arrakastarako bidea markatuko du. Ikaskuntzarako garapen unibertsala hartuko da aintzat irakaskuntza- eta ikaskuntza-prozesuetan.
- Hezkidetzak funtsezkoa da pertsonen sexuaren, sexu-orientazioaren, identitatearen edo genero- adierazpenaren arabera estereotipoetatik eta roletatik kanpo garatzen laguntzeko, eta bera izango da hezkuntza-sistemaren ildo estrategikoa eta ikastetxeen antolaketa peda- gogikoarentzako irizpide orientatzailea, maila eta modalitate guztietan.
- Arreta berezia jarri behar zaie ikasleen ongizate emozionalari eta hezkuntza-komunitate osoa zaintzeari. Ondo eta harmonian sentitzearen esperientzia subjektiboa sartzeko da hor, eta norberaren gogobetetasuna ere bai, zailtasunei aurre egiteko eta haiek ondo gainditzeko segurtasuna ematen duena. Ongizate emozionala funtsezkoa da ingurune eskasari eta egoerei aurre egiteko edo horietara egokitzeko, eta eskaera eta egoera horien artean dago ikaskuntza ere. Curriculumak ongizate emozionalean lagundu behar du.

Hori guztia aintzat hartuta, Hezkuntzako sailburuak proposatuta, Eskola Kontseiluari entzunda, Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoarekin bat etorrita, eta Gobernu Kontseiluak 2023ko maiatza- ren 30ean egindako bilkuran gaia aztertu eta onartu ondoren, honako hau

1 KAPITULUA: XEDAPEN OROKORRAK

1. artikulua.– Xedea eta aplikazio-esparrua.

- 1.– Dekretu honen xedea da Oinarrizko Hezkuntzako etapako curriculum propioa ezartzea eta hura nola ezarri, ebaluatu eta garatu arautzea. Oinarrizko Hezkuntzako etapan, Lehen Hezkuntza, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza eta Oinarrizko Heziketa Zikloak sartzen dira.
- 2.- Euskal Autonomia Erkidegoan ikasketa horiek ematen dituzten ikastetxe guztietan da aplikatzekoa.

2. artikulua.– Definizioak. Honela ulertu behar dira:

- a) Helburuak: funtsezko kompetentziak eskuratuz ikasleek etaparen amaierarako iritsi beharko lituzketen lorpenak.
- b) Irteera-profila: oinarrizko hezkuntza amaitzerako ikasle guztiek kompetentzietan iritsi behar duten maila, aukera emango diena bizitza-proiektua arrakastaz garatzeko eta bizitzan zehar funtsezko kompetentziak garatzen jarraitzeko.
- c) Funtsezko kompetentziak: ikasleek arrakastaz aurrera egin ahal izateko eta bizitzan zehar erronka eta desafio nagusiei aurre egin ahal izateko ezinbestekotzat jotzen diren jardunak. Pertsona guztiek beren errealizazio eta garapenerako behar dituztenak dira, bai eta herritar- tasun aktiboa, gizarte-inklusioa eta enplegua sustatzeko behar direnak ere.
- d) Kompetentzia espezifikoak: arlo eta ikasgai bakoitzeko oinarrizko jakintza beharrezkoa den jardueretan edo egoeretan ikasleek baliatzen jakin behar duten neurriak. Kompetentzia espe- zifikoak alde batetik funtsezko kompetentziak eta bestetik ikasgaietako oinarrizko jakintzak eta ebaluazio-irizpideak lotzeko eta zehazteko elementuak dira.
- e) Ebaluazio-irizpideak: arlo edo ikasgai bakoitzaren kompetentzia espezifikoetan aipatutako jardueretan edo egoeretan ikasleek ikaskuntza-prozesuaren une jakin batean iritsi beharko lituzketen jardun-mailak adierazten dituzten erreferenteak.
- f) Oinarrizko jakintza: arlo, ikasgai edo eremuetako berezko ezagutza, trebetasun eta jarrerak, edozein pertsonak menderatu, artikulatu eta mobilizatu behar dituenak kompetentzia espezifi- koetan definitutako gaitasunekin batera, problemak konpontzeko edo egoera jakin batzuetan erronkei aurre egiteko. Curriculum-proposamen honetan, kompetentzia espezifikoak eskura- tzeko eta garatzeko egiten duten ekarpenarengatik hautatzen dira oinarrizko jakintza horiek, nahiz eta diziplina-logikak eduki horiek hobeto antolatzen eta aurkezten laguntzen duen.
- g) Ebaluazio hezitzailea: irakasteko eta ikasteko prozesua ebaluatzeko modalitate bat da, izaera erregulatzaila duena, eta ikasleen zailtasunak eta aurrerapenak hautematea du xede, prozesu didaktikoa ikasleen beharretara egokitzeko.
- h) Eremua: curriculumaren antolaketa globalizatua eta diziplinartekoa, zenbait diziplina elka- rren artean erlazionatzen dituenak, eta ikasgaien edo arloen atalen batura baino gehiago dena. Eremuak bertan sartutako arloei edo ikasgaiei dagozkien kompetentzia espezifikoak, eba- luazio-irizpideak eta oinarrizko jakintza biltzen ditu.
- i) Ikas-egoerak: ikasleei funtsezko kompetentziekin eta kompetentzia espezifikoekin lotutako jarduerak garatzea eskatzen dieten egoerak eta jarduerak, kompetentzia horiek eskuratzen eta garatzen laguntzen dutenak. Ikas-egoeretatik abiatuta egindako lanak aukera ematen du kompetentzien araberako ikaskuntzaren ikuspegiaren oinarrian dauden jakintza eta gaita- sunak uztartzen dituzten egoeratan oinarrituta egituratzeko ikasturte-programazioa edozein maila, arlo, ikasgai edo eremutan.
- j) Ikaskuntzarako diseinu unibertsala (IDU): curriculum garatzeko printzipioak dira, ikasle guztiei hezkuntzarako sarbidean aukera-berdintasuna ematen dietenak, eta haien helburua benetako inklusio eta parte-hartzea lortzea da, ikasle guztientzat ikaskuntzarako oztopoak minimizatuz eta ikasteko aukerak maximizatuz.

3. artikulua.– Oinarrizko Hezkuntzaren antolaketa.

- 1.– Oinarrizko Hezkuntza berezko identitatea duen hezkuntza-aldia da; erregimen arruntean, ikasleak 6 urte betetzen dituen urte naturalean hasten da, eta, oro har, 16 urterekin amaitzen da. Honela osatuta dago: Lehen Hezkuntza (sei maila ditu), Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza (lau maila) eta Oinarrizko Heziketa Zikloak (bi maila). Ikasleak 18 urtera arte egon daitezke Oinarrizko Hezkuntzan; zehazki, ikasturtea amaitzen den urtean 18 urte betetzen dituzten arte. Nolanahi ere, muga hori salbuespenez luzatu daiteke, 23. eta 26. artikuluetan aipatzen diren kasuetan.
- 2.– Lehen Hezkuntzako etapa bi mailako hiru ziklotan antolatuta dago. Etapa horretan, hezkuntza-ekintzaren bidez ahalegina egin behar da ikasleen esperientziak eta ikaskuntzak ikuspegi globaletik bateratzen, eta hezkuntza-ekintza hori ikasleen lan-eritmoetara egokitu behar da.
- 3.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza mailetan antolatuta dago. Etapa horretan, hezkuntza-ekintzaren bidez ahalegina egin behar da ikasleen esperientziak eta ikaskuntzak bateratzen. Horretarako, ikasgaiak eremutan antolatu behar dira, ahal den heinean. Etapa horretan, arreta berezia jarri behar zaio ikasleen hezkuntza- eta lanbide-orientazioari. Lagarren mailak izaera pro-pedeutikoa eta orientatzailea izan behar du, derrigorrezko hezkuntzaren ondoko ikasketetarako zein laneko bizitzarako.
- 4.– Lehen Hezkuntzako, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako eta Oinarrizko Heziketa Zikloetako ikasketak ematen dituzten ikastetxeek dekretu honetan ezartzen diren curriculum-elementuetara egokitu behar dute beren irakasle-jarduna, Euskal Eskola Publikoari buruzko otsailaren 19ko 1/1993 Legeak ezartzen dituen alderdietan ikastetxe bakoitzak duen autonomia pedagogikoa ezertan galarazi gabe.
- 5.– Ikastetxe bakoitzak bere hezkuntza-proiektuaren arabera antolatu behar ditu etapako zikloak, banatu behar ditu arloak, ikasgaiak edo eremuak –hala badagokio– eta banatu behar ditu jakintzak eta haien ordutegiak ziklo bakoitzeko mailen artean, bere autonomia pedagogikoaz baliatuz eta ikasleen hezkuntza-premien arabera.

4. artikulua.– Oinarrizko Hezkuntzaren xedeak.

Oinarrizko Hezkuntzaren helburua da, haren bi etapen bidez, ahoz eta idatziz adierazteko eta ulertzeko trebetasunak eta trebetasun logikoak eta matematikoak garatzea eta finkatzea, eta ikasleei kulturaren oinarrizko elementuak ematea, haren eremu humanistikoan, zientifiko-teknologikoan, artistikoan eta motorrean. Ikasle guztiek bizi-ohitura osasungarriak, elkarbizitzarako ohiturak eta ikasteko eta lan egiteko ohiturak hartu eta sendotu beharko dituzte, nortasuna erabat garatzen lagunduko dien prestakuntza integrala berma dadin eta, hartara, herritar gisa dituzten eskubide eta betebeharrak erabat balia ditzaten eta ondorengo ikasketetan hasteko eta etorkizonean laneratzeko presta daitezen.

5. artikulua.– Oinarrizko Hezkuntzaren printzipio orokorrak.

Oinarrizko Hezkuntza Euskadiko hezkuntza-sistemaren printzipioen arabera antolatuta dago.

- 1.– Oinarrizko Hezkuntzak unibertsala eta derrigorrezkoa izan behar du ezagutza-maila eta -azpieroemuguztietako hezkuntza-jarduketei eta -jardueri dagokienez, eta inklusioa eta ekita- tea bermatu behar ditu ikasleen artean.
- 2.– Oinarrizko Hezkuntzan, garrantzi berezia eman behar zaie ikasleen arretari eta hez- kuntza-orientazioari, nork bere burua ezagutzera, gaitasunak ahal den gehiena garatzera eta prestatzen jarraitzea bultzatzeko. Ikasleen autonomia bultzatu behar da eta lan-ohiturak indartu. Ikastetxeek gurasoekin eta legezko tutoreekin batera lan egin behar dute hezkuntza-prozesua babesteko.
- 3.– Oinarrizko Hezkuntza hezigarria eta orientagarria da garapen pertsonalaren, familia- rraren, soziokulturalaren, akademikoaren eta profesionalaren eremuekin lotutako alderdietan. Irakasle guztiak hezitzaileak dira, eta modu bateratu eta koordinatuan lan egiten dute, dagokien hezkuntza-etapatik eta curriculum-arlotik abiatuta, hezkuntzaren ardura partekatzen dutenekin – nagusiki, gurasoekin edo legezko tutoreekin– lankidetzan jardunez, baita instantzia eta eragile sozializatzaileekin eta hezkuntzakoekin ere.
- 4.– Oinarrizko Hezkuntzako curriculum honako hauei begira zehaztu eta garatu behar da: ikasle guztien gizarte-inklusioko lortzea, garapen pertsonal orekatua izatea, herritartasun kriti- koa, berdinzalea, aktiboa eta konstruktiboa eraikitzea eta geroko prestakuntza-prozesuetarako sarbidea erraztea. Helburu horiek hertsiki erlazionatuta daude I. eranskinean zehazten den irteera-profilarekin.
- 5.– Oinarrizko Hezkuntzak bermatu behar du koherentzia dagoela bera osatzen duten bi etapen artean. Era berean, ziurtatu behar da ikasleak behar bezala igarotzen direla Haur Hezkuntzatik Oinarrizko Hezkuntzara eta Oinarrizko Hezkuntzatik Derrigorrezko Hezkuntzaren Ondokora.
- 6.– Hezkuntza-ekintza inklusiboak askotariko esperientziak, erreferenteak eta ikaskuntzak eskaini behar ditu, kulturarteko ikuspegi globaletik, eta ez etnozentrkotik eta androzentrkotik, eta ikuspegi hori modu pertsonalizatuan egokitu behar da ikasleen bilakaerara eta ikasteko erritmora.
- 7.– Hezkuntza-praktika prestakuntza-eredu kolaboratibo batean oinarritu behar da, dinamika globalizatuak eta kooperatiboak bultzatzeko, ikastetxearen hezkuntza-proiektuaren barruan. Ika- kuntza-prozesuak hobetuko dituzten ingurune presentzial eta digital berrietarantz joko da. Era berean, ikaslea bere ikaskuntzaren motorra izango den kultura bat sustatu behar da.
- 8.– Oinarrizko Hezkuntzak ikuspegi humanista batetik prestatuko ditu ikasleak, gizarte bidez- koagoa, solidarioagoa eta konprometituagoa eraikitzeke moduko jakintza eta balioak berenganatu ditzaten. Horretarako, alderdi kognitiboak, emozionalak eta etikoak uztartu beharko dira.
- 9.– Ikastetxeek, ikasleak onartzeko araudiaren arabera, aukera-berdintasuna sustatu behar dute eskolaratzean eta eskolako ibilbidean. Horretarako, ikasle guztiei hezkuntza-aukera berak eskainiko dizkiete, eta diskriminazio positiboko neurri inklusiboak hartu behar dituzte desabantaila ekonomiko, sozial, kultural edo pertsonalak dituztenen alde, hezkuntza-prozesuan laguntzeko eta eskola-porrotari aurrea hartzeko.
- 10.– Oinarrizko Hezkuntzako arloek eta ikasgaiek curriculumean euskal kulturaren eta hizkun- tzaren dimensio espezifikoak txertatu behar dute, eta funtsezko konpetentziak alderdi guztietatik garatzen lagundu.

6. artikulua.– Oinarrizko Hezkuntzaren printzipio pedagogikoak.

- 1.– Ikastetxeek, inklusioaren eta ekitatearen printzipioa aplikatzen dela bermatzeko, ikasleen aniztasuna kontuan hartuta prestatu behar dituzte etapa honetako ikasle guztientzako proposamen pedagogikoak. Era berean, ikasleen ikasteko askotariko erritmoak kontuan hartuko dituzten, beren kabuz ikasteko gaitasuna bultzatuko duten eta talde-lana sustatuko duten metodoak ezarri behar dituzte.
- 2.– Hezkuntza-arloak lan egin behar du modu progresiboan garatzeko eta finkatzeko ikasle bakoitzari Oinarrizko Hezkuntza amaitzeko irteera-profilean aurreikusitako funtsezko konpetentziak behar bezala eskuratzeko bidea emango dioten oinarriak, betiere ikasle bakoitzaren heldutasuna eta etapa honetarako espero diren jardun-mailak kontuan hartuta. Oinarrizko Hezkuntza amaitzean, ikasleek gai izan beharko lukete garapen jasangarrirako helburuei begira aldaketak eragiteko eta erronkei aurre egiteko.
- 3.– Honako hauek bermatu behar dira: hezkuntza- eta hizkuntza-inklusioa; arreta pertsonalizatua; ikasleek ikastetxeko egituretan eta elkarbizitzan parte hartzea; ikasteko zailtasun espezifikoak eta gaitasun handiko ikasleak goiz hautematea, eta laguntzeko eta malgutzeko mekanismoak, alternatiba metodologikoak eta beharrezkoak diren beste neurri batzuk abian jartzea. Hezkuntza-inklusioa bermatzeko hartzen diren antolaketa-, metodologia- eta curriculum-neurriak Ikaskuntzarako Diseinu Unibertsalaren printzipioei jarraitu behar diete, pertsona guztiek hezkuntza-arrakasta lortu dezaten.
- 4.– Konpetentzia-curriculumak ikaskuntza sakon eta funtzional batera bideratuta dago, ikasitakoak hartara askotariko inguruneetan balio izateko eta erabiltzeko, denboran irauteko eta orotariko egoeretan baliatu eta problemak konpontzeko.
- 5.– Oinarrizko Hezkuntzan, arreta berezia eman behar zaio Oinarrizko Hezkuntza amaitzean ikasleek bete behar duten irteera-profilean ezarritako konpetentziak lortzeko eta garatzeko, eta ahozko eta idatzizko adierazpide zuzena sustatuko da, baita matematikaren erabilera ere. Irakurtzeko ohitura sustatze aldera, ikasgai guztien irakaskuntzan denbora hartu behar da era bateko eta besteko testu motak irakurtzea dakarten jardueretarako.
- 6.– Ikasitakoa barneratzen laguntzeko, beharrezkoa da eskola-ordutegian tarte bat hartzea zeharkako proiektu adierazgarriak eta garrantzitsuak egiteko eta arazoak elkarlanean konpontzeko, ikasleen autoestimua, autonomia, gogoeta eta erantzukizuna indartu daitezen.
- 7.– Arlo, ikasgai edo eremu guztietan, zeharka sustatu behar dira genero-ikuspegia, bakearen aldeko hezkuntza, osasunerako hezkuntza, sentsibilitate estetikoak eta sorkuntza artistikoak, jasangarritasunerako eta kontsumo arduratsurako hezkuntza, elkarrenganako errespetua eta indarkeriazko edo diskriminaziozko jarrera eta portaeren prebentzioa, eta berdinen arteko kooperazioa.
- 8.– Lehenetsunez jotzen da haurren eta gazteen ongizate emozionalari arreta berezia jartzea. Ondo, harmonian eta lasai sentitzearen esperientzia subjektiboa eta zailtasunei aurre egin eta ondo gainditu ahal izateko gogobetetasun-esperientzia sartzen dira hor. Bereziki, arreta jarri behar zaio indarkeria motaren bat –indarkeria matxista, LGBTIfobikoa edo arrazista edo dibertsitate-gaiei lotua– jasaten denean sortzen diren ondorengo egoerak identifikatzeko.
- 9.– Hizkuntza, informaziorako eta ezagutzaren eraikuntzarako atea izanik, ikasteko prozesuaren erdigunean dago. Hizkuntzen ikaskuntzari konpetentzia-ikuspegi globalizatu batetik helduta, arreta hizkuntzen ikaskuntza integratuan eta hizkuntzen eta jakintzen ikaskuntza integratuan jartzen duten ikuspegi metodologikoen bidez.
- 10.– Hizkuntza ofizialak laguntza gisa bakarrik erabiliko dira atzerriko hizkuntzak ikasteko prozesuan. Prozesu horretan, ulermena, adierazmena eta ahozko interakzioa lehenetsiko dira.
- 11.– Konpetentzien araberako pedagogiaren ikuspegiaren aukera metodologikoen barruan, garrantzitsua da aintzat hartzea konpetentziak osorik garatzea, egoera errealean oinarritutako benetako jardueren bidez lan egitea, eta abar.
- 12.– Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak ezarriko du zer baldintza bete beharko diren kualifikazio egokia duten irakasleek ikasle talde berari derrigorrezko bigarren etapako lehen mailan ikasgai bat baino gehiago emateko.
- 13.– Ebaluazioa globala, jarraitua eta hezigarria da Lehen Hezkuntzan, eta jarraitua, hezigarria eta integratzailea Bigarren Hezkuntzan. Halaber, ebaluazioa kolaboratiboa eta parte hartzekoa da. Hori dela eta, ikastetxeek eta irakasle-talde ebaluatzaileek bitarteko eta estrategia egokiak jarri behar dituzte ikasleak eta ikasle adingabeen gurasoak edo legezko tutoreak ebaluazioari lotutako prozesuetan integratu daitezkeen eta horietan aktiboki kolaboratu eta parte har dezaten.
- 14.– Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak behar diren neurriak sustatuko ditu ikasleen tutoretza pertsonala eta hezkuntza-orientazioa eta orientazio psikopedagogikoa eta profesionala funtsezko elementuak izan daitezkeen Oinarrizko Hezkuntzaren etaparen antolamenduan.

7. artikulua.– Oinarrizko Hezkuntzaren helburuak.

Oinarrizko Hezkuntzak honako hauek egiteko gaitasuna garatzen lagundu behar die ikasleei:

- a) Beren betebeharrak ulertzea eta arduraz hartzea, beren eskubideak gainerakoekiko errespetuan ezagutu eta erabiltzea, pertsonen eta taldeen arteko tolerantzia, lankidetzeta eta elkartasuna praktikatzea, elkarrizketan aritzea eta, hala, giza eskubideak finkatzea gizarte plural baten balio komun gisa, eta herritartasun demokratikoa baliatzeko prestatzea.
- b) Nork bere burua erregulatzeko, ikasteko eta bakarka nahiz taldean lan egiteko ohiturak garatzea eta finkatzea, ikasketak eraginkortasunez egiteko beharrezkoa den baldintza gisa eta norbera garatzeko bitarteko gisa.
- c) Genero-berdintasuna baloratzea eta sexu-, genero-, etnia-, arraza-aniztasuna edo gaitasun-aren arloko aniztasuna errespetatzea. Gizonen eta emakumeen arteko edonolako diskriminazioa dakarten estereotipoak errefusatzeko. Sexu- eta ugalketa-eskubideak ezagutzea eta pertsona oro errespetatuz eta norbera zainduz baliatzea.
- d) Nortasunaren esparru guztietan eta gainerakoekiko harremanetan gaitasun afektiboak indartzea, gatazkak modu baketsuan konpontzea eta indarkeria –berezik, indarkeria matxista eta indarkeria LGBTIfobikoa–, edonolako aurreiritziak eta portaera sexistak baztertzea.
- e) Informazio-iturriak erabiltzeko oinarrizko trebetasunak garatzea, ezagutza berriak zentzu kritikoz lortze aldera. Oinarrizko konpetentzia teknologikoak garatzea eta haien funtzionamenduari eta erabilerari buruzko gogoeta etikoan aurrera egitea.
- f) Ezagutza zientifikoa zenbait diziplinatan egituratzen den jakintza integratu gisa hartzea, eta ezagutzaren eta esperientziaren arloetako arazoak identifikatu eta konpontzeko metodoak ezagutzea eta aplikatzea.
- g) Beren buruaren gaineko konfiantza, parte-hartzea, zentzu kritikoa, ekimen pertsonala eta espiritu ekintzailea garatzea, baita ikasten, planifikatzen, erabakiak hartzen eta erantzukizunak beren gain hartzen ikasteko gaitasuna ere.
- h) Euskaraz eta gaztelaniaz zuzentasunez ulertzea eta adieraztea, ahoz eta idatziz, eta testu eta mezu konplexuak sortzeko gai izatea.
- i) Atzerriko hizkuntza batean edo gehiagotan egoki ulertzea eta adieraztea.
- j) Norberaren kulturaren eta historiaren eta euskal kulturaren eta historiaren oinarrizko alderdiak ezagutu, baloratu eta errespetatzea, baita historia orokorra/unibertsala eta ondare artistikoa eta kulturala ere.
- k) Norberaren eta gainerakoen gorputzaren funtzionamendua ezagutzea eta onartzea, berdintasunak errespetatzea, gorputzaren zaintza- eta osasun-ohiturak finkatzea eta ikasleen ohituretan heziketa fisikoa eta kirol-praktika txertatzea, norberaren eta gizartearen garaipena errazte aldera. Sexualitatearen giza dimentsioa ezagutzea eta baloratzea, eta haren aniztasuna.
- l) Modu kritikoa baloratzea osasunarekin, kontsumoarekin, zaintzarekin, enpatiarekin eta izaki bizidunenganako (animaliak barne) eta ingurumenarekiko errespetuarekin lotzen diren gizarte-ohiturak, eta horiek kontserbatzen eta hobetzen laguntzea.
- m) Arte-sorkuntza estimatzea eta arte-adierazpenen hizkuntza ulertzea, zenbait adierazpide eta irudikabide erabiliz.
- n) Gizateriak dituen eta garapen jasangarrirako helburuetan zehazten diren arazo nagusiez jabetzea.

8. artikulua.– Hizkuntza-esparrua.

- 1.– Hezkuntza-sistemaren lehen helburuetako bat da ikasle guztien komunikazio- eta hizkuntza-kompetentzia garatzea, eleaniztasunaren eta kulturartekotasunaren ikuspegitik, euskararen erabilera sakonduta. Derrigorrezko hezkuntza amaitutakoan, ikasle guztiak euskaraz eta gazte-laniaz zuzentasunez ulertzeko eta adierazteko gai izan behar dute ahoz zein idatziz, baita testu eta mezu konplexuak sortzeko gai izan ere. Gainera, ulermen eta adierazpide egokia izango dute atzerriko hizkuntza batean edo gehiagotan.
- 2.– Hizkuntzen irakaskuntza eta ikaskuntza antolatzeko eta horiek tratatzeko eta erabiltzeko irizpideak ikastetxeen autonomiaren esparruan zehaztuko dira, ikasleen eta haien ingurunearen errealitate soziolinguistikoa kontuan hartuta. Ikastetxeak hartzen dituen erabaki guztiak Hezkuntza Proiektuaren barne dagoen hizkuntza-proiektuan zehaztu behar dira; hala, hizkuntza-proiektu horretan planifikatu behar dira ikasleek hizkuntzak ikasteko, erabiltzeko eta hizkuntzekiko jarrera positiboa garatzeko bideak, bat etorrita I. eranskinean zehazten den irteera-profilarekin. Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak hizkuntza-proiektuon jarraipena eta ebaluazioa egingo du.
- 3.– Ikastetxean bertan garatzen diren jardueretan eta kanpo-proiektuak jardueretan adierazpide euskara izatea sustatu eta ziurtatuko da.
- 4.– Komunikazio- eta hizkuntza-kompetentzia garatzeko, hizkuntzen ikaskuntza curriculum-arloen barruan modu transbertsalean integratzen duten ikuspegi metodologikoak baliatuko dira.
- 5.– Euskal Hezkuntza Sistemaren berandu sartzen diren ikasle atzerritarrak hartzeko eta haiei hizkuntza-arreta emateko, ikasle horien inklusioa ahalbidetuko duten prestakuntza-programa integralak behar dira.
- 6.– Irakasleak prestatzeko eta hobetzeko plan bat egin behar da, hizkuntzen esparruan hizkuntza- eta metodologia-gaitasunak hobetzeko.

9. artikulua.– Ikasleek Oinarrizko Hezkuntza amaitzerako izan behar duten irteera-profila eta funtsezko kompetentziak.

- 1.– Oinarrizko Hezkuntzak irteera-profila lortzeko behar dituzten kompetentziak garatzen lagunduko die ikasleei; irteera-profila I. eranskinean jasota dago.
- 2.– Ikasleek Oinarrizko Hezkuntza amaitzerako izan behar duten irteera-profila bizitzako esparru eta egoeretan moldatzeko gai den pertsonaren ereduari dagokiona da. Era berean, ikasleek, oinarriko jakintzen bidez, oinarrizko hezkuntza amaitzerako eskuratu eta garatu behar izan dituzten funtsezko kompetentziak finkatzen ditu. Ikasleek kompetentzia horiek etengabeko ikaskuntzaren bidez garatzen jarraitu ahal izango dute, eta kompetentzia horiei esker helduen bizitzan sartu ahal izango dira.
- 3.– Irteera-profila curriculum-arkitekturaren ardatza da, kohesioa ematen duen matrizea, eta hor egiten dute bat euskal hezkuntza-sistemako oinarrizko prestakuntzako etapek eta modalitateek. Horrenbestez, hartan oinarritu behar dira eskola-praktikan hartzen diren gainerako curriculum-erabakiak, estrategiak eta orientabide metodologikoak, eta bera da erreferentzia-elementua ikasleen ikaskuntzen barne- eta kanpo-ebaluazioari begira. Irteera-profila etapako helburuekin eta arlo bakoitzeko kompetentzia espezifikoekin erlazionatuta dago.
- 4.– Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak, irteera-profila erreferentziazat harturik –bat da Euskal Autonomia Erkidegoko ikasle guztientzat–, behar diren aholkuak emango dizkie ikasleek, ikastetxearen hezkuntza-proiektuan irteera-profil hori beren ikasleentzat egokitu dezaten.
- 5.– Oinarrizko Hezkuntzan, ikasleek funtsezko kompetentzia hauek garatuko dituzte:
 - a) Hizkuntza-komunikaziorako kompetentzia,
 - b) Kompetentzia eleaniztuna,
 - c) Matematikarako kompetentzia eta zientzia, teknologia eta ingeniarietarako kompetentzia,
 - d) Kompetentzia digitala,
 - e) Kompetentzia pertsonala, soziala eta ikasten ikastekoa,
 - f) Herritartasunerako kompetentzia,
 - g) Ekintzaitza-kompetentzia,
 - h) Kontzientzia eta adierazpide kulturaletarako kompetentzia.
- 6.– Dekretu honek ezartzen dituen gutxienezko ikasketen xedea da irteera-profilean aurreikusitako funtsezko kompetentziak garatzen direla bermatzea. Gure autonomia-erkidegoan ezarritako curriculumetan eta ikastetxeetako hezkuntza-proiektuek curriculumok zehazteko eran, irteera-profil hori hartuko da erreferentziaz, eta bereziki kontuan hartuko dira dekretu honetako I. eranskinean jasotako funtsezko kompetentzietako deskriptore operatiboak.

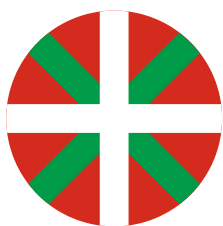
2. KAPITULUA: CURRICULUMA

10. artikulua.– Curriculumaren alderdi orokorrak.

- 1.– Dekretu honek Oinarrizko Hezkuntzako curriculuma ezartzen du, eta honako alderdi hauek zehazten ditu: helburuak, arloen edo ikasgaien konpetentziak (funtsezkoak eta espezifikoak), ebaluazio-irizpideak, oinarrizko jakintza gisa enuntziatutako edukiak, ikas-egoerak eta metodo pedagogikoak.
- 2.– Dekretu honek curriculumaren oinarrizko alderdiak finkatzen ditu, Derrigorrezko Oinarrizko Hezkuntzako ikasketak osatzen dituztenak.
- 3.– Ikastetxeek, beren autonomiaz baliatuz, Oinarrizko Hezkuntzako curriculuma garatu eta, hala badagokio, osatu egingo dute, beren hezkuntza-proiektuaren barruan.
- 4.– Eremuen arabera taldekatzeek eremua osatzen duten arlo edo ikasgaien konpetentzia espezifikoak, ebaluazio-irizpideak eta oinarrizko jakintzak errespetatu behar dituzte.
- 5.– Dekretu honen II. eta III. eranskinetan, arlo eta ikasgai bakoitzerako konpetentzia espezifikoak, ebaluazio-irizpideak eta oinarrizko jakintza finkatzen dira.
- 6.– Funtsezko konpetentziak eta konpetentzia espezifikoak eskuratze eta garatze aldera, hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak agintzen duen eran planifikatu ahal izango ditu irakasle-taldeak ikas-egoerak. Irakasleei beren praktika errazte aldera, IV. eranskinean, hura diseinatuzko orientabideak enuntziatzen dira.

11. artikulua.– Lehen Hezkuntzako arloak.

- 1.– Ikuspegi globaletik, etapa honetako maila guztietan arlo hauek landu behar dira:

EUSKARA ETA LITERATURA.

GAZTELANIA ETA LITERATURA.

ATZERRIKO LEHEN HIZKUNTZA.

MATEMATIKA.

INGURUNE NATURALAREN, SOZIALAREN ETA KULTURALAREN EZAGUTZA.

ARTE HEZKUNTZA.

GORPUTZ HEZKUNTZA.

BALIO ZIBIKO ETA ETIKOAK (SEIGARREN MAILA).

- 2.– Balio Zibikoak eta Etikoak arloa Lehen Hezkuntzako seigarren mailan ematekoa da.
- 3.– Arte Hezkuntza bitan banatu daiteke: Musika eta Plastika.

- 4.– Gorputz Hezkuntzaren arloa etapa osoan zehar indartu behar da. Lehen zikloko bi mailetan, Gorputz Hezkuntzako hiru saio egingo dira astean. Hurrengo zikloetan, arlo horri denbora gehiago eskaintzea lehenetsiko da.
- 5.– Ikastetxeek atzerriko bigarren hizkuntza bat ere eskain dezakete ikastetxearen hizkuntza-proiektuaren barruan. Era berean, ikastetxeek proiektu transbertsal bat edo komunitateari zerbitzuak emateko proiektu bat egin dezakete beren autonomia baliatzeko astean duten denboran.
- 6.– Oro har, arlo guztiak Lehen Hezkuntzako arlo guztietan kompetentzia duen maisu edo maistra bakar batekin eman behar ditu, taldeko tutoreak. Musika, Gorputz Hezkuntza eta Atzerriko Hizkuntza irakasteko, horiei dagokien espezializazioa edo kualifikazioa behar da. Balio Zibiko eta Etikoetan Oinarritutako Hezkuntza arloa taldeko tutoreak eman behar du, ahal dela.

12. artikulua.– Tutoretza.

Lehen Hezkuntzako maila guztietan, ikastetxeek astean ordubete utzi behar dute ikasleekin hezkuntzarako tutoretza egiteko.

13. artikulua.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako ikasgaiak.

- 1.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako etapa ikasgaitan eta eremutan banatuta dago, eta lau maila ditu.
- 2.– Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak ikasgaiak eremutan multzokatuta antolatzea sustatuko du, gutxienez lehenengo bi mailetan, eta dekretu honetan ikasgai bakoitzerako ezarritako kompetentzia espezifikoak, ebaluazio-irizpideak eta oinarritzko jakintza garatzen direla bermatuko du. Eremuan lortutako kalifikazioak konputatuko du modu berezian eremua osatzen duen ikasgai bakoitzean; hala, kalifikazioa bera izango dute ikasgai horietan guztietan. Hezkuntza-proiektuan islatuko da eremuen araberrako antolaketa, eta proiektu horretan zehaztu behar dira proiektua osatzen duten ikasgaien zerrenda eta curriculum-elementuak.
- 3.– Maila bakoitzeko ikasgaien tipologia eta antolaketa honako taula honetan ageri da (taula 12. orrialdean)
- 4.– Biologia eta Geologia eta Fisika eta Kimikako ikasgaiak batera jorratuko dira Derrigorrezko ikasgaiak. ikasgaiak. hizkuntza.*
Bigarren Hezkuntzako lehen bi mailetan, Natur Zientzien ikasgaiaren barruan) .Ikastetxeari baimendu
- 5.– Laugarren mailan, ikasleek honako ikasgai hauen curriculum-edukia ikasiko dute: (Taula 13. Orrialdean)
- 6.– Aukerako ikasgai guztiak, ikastetxeak hala erabakitzen badu, lan monografikoak izan daitezke, edo komunitatearentzako zerbitzu batekin lankidetzan aritzeko proiektuak.
- 7.– Ikaskuntza-egoeretatik abiatutako irakaskuntzari esker, edozein maila, arlo, ikasgai edo eremutako ikasturtea programatu daiteke.
- 8.– Laugarren mailak izaera orientatzailea du, prestakuntza akademikorako zein profesionalerako. Ikastetxeek laugarren apartatuan aipatzen diren ikasgaiak taldekatu ditzakete, ikasleak etorkizuneko derrigorrezko hezkuntzaren ondoko aukeretara bideratzeko asmoz, hau da, batxilergoko modalitateetara edo Lanbide Heziketako askotariko eremuetara. Ziurtatu beharra dago ikasleek aukera dutela, ezartzen diren aukeretako edozeinen bidez, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako irteera-profilean kompetentzietan eskuratu behar den maila eskuratzeko. Gainera, ikasketak adar guztietan bi sexuen presentzia orekatua izatea sustatu behar da.

14. artikulua.– Tutoretza.

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako maila guztietan, ikastetxeek astean ordubete utzi behar dute ikasleekin hezkuntzarako tutoretza egiteko.

3. KAPITULUA: PEDAGOGIA- ETA KUDEAKETA-AUTONOMIA

15. artikulua.– Ikastetxeen autonomia.

- 1.– Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak ikastetxeen pedagogia- eta kudeaketa-autonomia sustatuko du. Gainera, irakasleen talde-lana eta ikerketa-jarduera sustatuko du, heziketa-praktika- tik abiatuta.
- 2.– Ikastetxeek autonomia izango dute curriculumak zehazteko, eta, horiek garatzeko, beren hezkuntza-proiektuan ezarritakoa hartuko dute erreferentziazat. Autonomia hau, era berean, isla- tuta geratzen da ikastetxe bakoitzak garatzen dituen proiektuetan, zeinek Hezkuntza-proiektua ere hartuko baitute erreferentziazat. Proiektu guztietan, beharrezkoa da curriculumaren gaineko erabakiak eta antolakuntzaren gainekoak bat etortzea.
- 3.– Ikastetxe bakoitzak, bere curriculuma garatzeko, dekretu honen VI. eranskinean ezarritako asteko ordutegiaren ehuneko bat erabil dezake modu autonomoan kudeatzeko. Taldeak eta ikas- gaiak malgutasunez antola ditzakete; ikasleen ezaugarrien arabera antolaketa-neurri egokienak eta ezaugarri haien arabera aniztasunari arreta emateko neurri egokienak har ditzakete, eta eremu bereko ikasgaiak batera ematea dakarten antolaketa didaktikoak ezar ditzakete.
- 4.– Sail eskudunak ezarritako curriculumak zehaztu edo egokituko dituzte ikastetxeek, eta beren hezkuntza-proiektuan txertatuko dituzte, lehentasuna emanaz herritartasun aktibora bidera- tutako ikaskuntza kompetentzialaren berezko printzipioak, helburuak eta metodologia sustatzeari eta garatzeari.
- 5.– Zuzendaritza-taldeek, beren autonomia eremuaren barruan, hezkuntza-komunitate osoaren parte- hartzea sustatuko dute, ikastetxearen hezkuntza-proiektuan ezarritako konpromisoak bete- tzeke zeregina bultzatze aldera.
- 6.– Oinarrizko Hezkuntzako helburuak erdiesteko, zuzendaritza-taldeek lankidetz- eta koope- razio- harremanak hasiko dituzte hurbileko beste erakunde batzuekin; bereziki, udalekin.
- 7.– Ikastetxeek laguntza emango diete beren inguruneke erakundeei hizkuntza-normalizazioko planak sustatzeko.
- 8.– Ikasleek Ikastetxearen hezkuntza-proiektuaren prestaketan parte har dezaten sustatuko da.
- 9.– Ikastetxeek familien parte-hartzea eta inplikazioa sustatuko dute. Horretarako, ikastetxeek eta guraso- elkarteek prestakuntza-ekintzak garatu ditzakete guraso eta legezko tutoreentzat, eta, horietan, curriculumean ezarritako inklusio- eta hezkidetz- printzipioak hartuko dituzte kontuan.
- 10.– Ikastetxea hezkuntza-sistema baten barruan txertatuta dago eta haren arabera dihardu; ikastetxearen autonomiak, bada, behar bezala egokitu behar du testuinguru horretara. Hez- kuntza-esparru hau gai da egokiro bateratzeko helburu eta arau komunak eta ikastetxeek hain beharrezkoa duten pedagogia- eta kudeaketa-autonomia; hori horrela izan dadin, baina, nahi- taezkoa da ebaluazioa egiteko eta kontuak emateko mekanismoak ezartzea. Hezkuntza-sistemak erronka handiak ditu aurrez aurre, eta egoera horrek ezinbestean eskatzen du ikastetxeen esku uzten diren bitarteko eta baliabideen erabilerari buruzko informazioa publikoa eta gardena izatea, eta, horrekin batera, lortzen diren emaitzen gaineko balorazioa egitea.

16. artikulua.– Ikastetxearen hezkuntza-proiektua.

- 1.– Ikastetxearen hezkuntza-proiektuan, ikastetxeak bere autonomia baliatuz egindako hez- kuntza-aukera eta jarraibide nagusiak biltzen dituen proposamen integrala jaso behar da; jarraibide nagusiok erreferentzia gisa balio dute hezkuntza-komunitateak ikastetxean esku hartzeko proze- sua koherentziaz zuzentzeko.
- 2.– Ikastetxearen hezkuntza-proiektuak berariaz jasoko ditu balioak, helburuak eta jard- keta- lehentasunak, eta eskumeneke sailean ezarritako curriculumak ikastetxean nola zehaztuko diren adieraziko du –Klaustroak finkatu eta onartuko du curriculuma zehazteko modua–; orobat, herritar aktiboak hezteko ikaskuntza kompetentzialak berezko dituen printzipioak, helburuak eta metodologia sustatu eta garatuko ditu. Horiez gain, modu transbertsalean landuko ditu balioetan oinarritutako hezkuntza, garapen jasangarria, emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta diskriminaziorik eza, nesken eta emakumeen aurkako indarkeriaren prebentzioa, eskolako jazar- pena eta ziberjazarpena, eta bake-kultura eta giza eskubideak.

Ikastetxearen estrategia digitala ere jasoko du. Ikastetxe bakoitzaren hizkuntza-proiektua eratzeko, ikastetxearen hezkuntza-proiektua- ren barruko osagaia izanik, hezkuntza-proiektu osoa eratzeko orduan bezala, arretaz hausnartu eta aztertuko da ikastetxearen ingurunea.

3.– Ikastetxe publikoetako Ordezkaritza Organo Gorenari edo itunpeko ikastetxe pribatuetao titularrari dagokio ikastetxearen hezkuntza-proiektua onartzea. Batean zein bestean, argitara eman behar da.

17. artikulua.– Ordutegia.

1.– VI. eranskinean zehazten da ikastetxeek arloetan eta ikasgai bakoitzean zenbat ordu eman behar dituen gutxienez, baita Oinarrizko Hezkuntzako etapa bakoitzean zenbat ordu kudeatu ditzaketen ere beren autonomia baliatuz.

2.– Ikastetxe bakoitzak arloen eta ikasgaien artean banatuko ditu etapa bakoitzeko orduak, betiere VI. eranskinean gutxienez jotzen den ordu kopurua betez. Aukera hori baliatzen ez duten ikastetxeek eranskin berean adierazten den erreferentziazko ordutegi bat beteko dute.

3.– Lehen Hezkuntzako maila bakoitzak gutxienez 875 ordu ditu urtean. Ikasleen eskola-jar- duerak astelehenetik ostiralera egingo dira, goizez eta arratsalde. Maila bakoitzean, astean 25 ordu izango dira gutxienez, egunero 30 minutuko jolasgaraia barnean dela (lehen zikloan egu- neko 45 minutukoa izan ahalko da). Arlo bakoitzari emandako ordutegia arlo horietako bakoitzean lan egiteko behar den denbora izango da, alde batera utzi gabe etaparen izaera orokorra eta integratzailea.

4.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako maila bakoitza gutxienez 1.050 ordukua da urtean. Oro har, ikasleen eskola-jarduerak astelehenetik ostiralera egingo dira, goizez eta arratsalde, eta maila bakoitzean astean 30 ordu gutxienez izango dira, egunero 30 minutuko jolasgaraia barnean dela.

5.– Goizeko eta arratsaldeko jardunaldien arteko tarteak ez da ordu eta erditik beherakoa izango Lehen Hezkuntzan, ezta ordubetetik beherakoa ere Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan.

6.– Ikastetxeek irakastorduetan tarte bat hartuko dute ikasleentzat adierazgarriak diren proiektuak egiteko, zeharkako ikuspegi globalizatzaile batetik besteak beste garapen jasangarrirako hezkuntza eta tokiko eta munduko herritartasuna bultzatuko dituztenak, eta hori formulatu diren arloetan, ikasgaietan eta eremuetan egingo dute, edo modu autonomoan kudeatzen duten ordutegiko tarteetan.

7.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako ikastetxeek, indarrean dagoen araudiaren arabera, ordutegia malgutzeko aukera aurreikusi behar dute, ikasleek dituzten egoera bereziei erantzuteko. Besteak beste, osasuna, eskolatzeko partekatua edo ikasketen aldibereotasuna direla-eta sortzen diren egoerak sartzen dira hor.

18. artikulua.– Adingabeen ikasleen guraso eta legezko tutoreak ikaslearen hezkuntza prozesuan parte hartzea eta inplikazioa.

1.– Gurasoek edo legezko tutoreek eskubidea dute ikasle adingabeen eskola-hezkuntzaren jarraipena egiteko eta haien eskola-hezkuntzan parte hartzeko.

2.– Ikasle adingabeen gurasoek eta legezko tutoreek hezkuntza-prozesuan babesa eman eta parte hartu beharko dute, laguntza emanez ikastetxeek ikasleen aurrerabidea errazteko hartzen dituzten laguntza-neurri indargarrietan.

3.– Era berean, ikastetxeek eta ikasle adingabeen guraso edo legezko tutoreek, banaka, hasieran hartutako konpromisoak berrikusi ditzakete eta haiek aldatzeko akordioak egin, ikaslearen hezkuntza- edo elkarbizitza-prozesua hobetzeko edo banaka atzemandako arazoak konpontzeko.

19. artikulua.– Irakasle-taldea.

- 1.– Ikasle-talde berean esku hartzen duten irakasleak dira talde horren irakasle-taldea.
- 2.– Antolaketa-neurrien bidez, ikastetxeek Oinarrizko Hezkuntza osoan talde bakoitzean parte hartzen duten irakasleen kopurua murrizteko baldintzak ezarriko dituzte, batik bat Lehen Hezkuntza, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako lehenengo bi mailatan eta curriculumak dibertsifikatzeko eta ikaskuntza eta errendimendua hobetzeko programetan. Helburu horrekin, kualifikazio egokia duten irakasleek ikasgai bat baino gehiago emango dituzte.
- 3.– Zuzendaritza-taldeak talde-lana, gogoeta eta hezkuntza-ikerketa sustatuko ditu irakas-kuntzan, koordinazio-bileren bidez. Esparru horretan, ordutegi espezifikoak aurreikusi behar dira irakasle-taldeko koordinazio-bilerak irakasleek ikastetxean egon behar duten aldiak egiteko.
- 4.– Behar bezala justifikatzen ez bada behintzat, Lehen Hezkuntzako tutore bakoitzak gutxienez bi ikasturte eman behar ditu ikasle talde berarekin.
- 5.– Eremuen arabera lan egiten denean, eta ahal den guztietan, tutorea arduratuko da eremue-tako batez.
- 6.– Ikastetxeko zuzendaritza-taldeari dagokio ikasle-taldeei, zikloei, arloei, ikasgaiei edo eremuei irakasleak esleitzea. Ikastetxean gerora sortutako beharrei erantzute aldera, ikastetxeko zuzendariak aldi baterako eta behar bezala justifikatuta alda dezake esleipen hori, baita irakastor- duen banaketa ere.

20. artikulua.– Irakasleen kompetentzia-profila, prestakuntza, koordinazioa eta ebaluazioa.

- 1.– Irakasleek kompetentzia-profil egokia izan behar dute egoera ezin hobean beren gain hartzeko beren funtzioen berezko erantzukizunak eta, bereziki, ikasleen irteera-profilari lotutako kompetentziak lortzen laguntzarekin lotuta dauden erantzukizunak.
- 2.– Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak arauzko xedapenen bidez zehaztuko du irakasle- leen kompetentzia-profila.
- 3.– Irakasleen prestakuntzaren helburua da ikasleei garapen pertsonal eta afektiboan eta kompetentzien garapenean laguntzeko behar den kompetentzia-profila lortzea. Prestakuntza-prozesuetan arreta berezia jarri behar zaie hezkuntza inklusiboari, hezkidetzari, aniztasun afektibo-sexualari eta hezkuntzan laguntza berezia eta berariazkoa behar duten kolektiboentzako arreta egokiari. Era berean, ikastetxeen testuinguruan berdintasunaren, jazarpenaren eta tratu txarren arloak lantzeko prestakuntza espezifikoak ere jasoko da, bai, orobat, haurren aurkako indarkeriari aurre hartzeko, antzemateko eta aurre egiteko prestakuntza ere. Hezkuntza arloko eskumena duen sailak irakasleak prestatzeko jarduerak planifikatuko ditu; jarduera horien eskaintza dibertsifikatua eta doakoa bermatuko du, eta behar diren neurriak ezarriko ditu irakasleek jarduerotan parte hartzen. Ikastetxe bakoitzaren premien arabera hautatuko da prestakuntza espezifikoak, hausnarketa-prozesuetatik ateratako ondorioak aintzat hartuta.
- 4.– Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak sustatutako prestakuntza-ekintzen planteamenduak ezaugarri hauek ditu:
 - a) Ikastetxea prestakuntzarako plangintzaren ardatz gisa ikus dadin sustatzen du.
 - b) Hezkuntza-ekintzan jartzen du arreta, eta berrikuntza sustatzen du, irakasteko jardunari buruzko azterketaren eta hausnarketaren bidez.
 - c) Irakasteko eta ikasteko prozesuak ikertzeko, berritzeko, garatzeko eta ebaluatzeko prozesuak sartzen ditu, praktikari buruzko hausnarketatik abiatzen direnak, eta prestakuntza-sareetan parte hartzeko zeregina ere hor txertatzen du.
- 5.– Hezkuntza-komunitateko kide guztien koordinazioa eta kooperazioa sustatu behar da ikastetxeko hezkuntza- eta antolaketa-esparru guztietan. Era berean, inguruneko beste ikastetxe eta hezkuntza-eragile batzuekin koordinatzeko eta kooperatzeko ekintzak sustatuko dira. Irakasleek prozesu horretan lagundu eta parte hartu behar dute.
- 6.– Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak ebaluatuko ditu irakasleen kompetentziak. Ebaluazio horretan, irakasleek ere parte hartuko dute, beren garapen profesionala hobetzen eta ebaluazio horretatik eratorritzen diren prestakuntza-ekintzak planifikatzen laguntzeko.

21. artikulua.– Hezkuntzarako tutoretza eta orientazioa.

- 1.– Hezkuntza-orientazioa etengabeko laguntza-prozesua da, sistematikoa, irakasteko jardueran sartzen dena, eta haren helburua ikasleei funtsezko kompetentziak garatzen eta eskuratzen laguntzea da, beren proiektu pertsonalaren eta profesionalaren jabe izan daitezen eta herritartasuna gauzatu dezaten.
- 2.– Hezkuntza-komunitate osoaren ardura da; berariaz, irakasle-taldeari dagokio, eta, bereziki, tutoreari; izan ere, tutorea da bere taldeko ikasleen orientazio akademiko eta profesionalaren arduradun nagusia, eta hark du ikasle horiei eskolak ematen dizkieten irakasleak koordinatzeko eta ikasleen gurasoekin edo legezko arduradunekin komunikazio arina ezartzeko ardura nagusia. Hori guztia irakasle orientatzaileen edo aholkularien laguntzarekin egingo da.
- 3.– Ikastetxearen hezkuntza-proiektuak hezkuntza-orientazioa arautzen duten printzipioak ezarriko ditu, eta tutoretzaren eredia zehaztuko, printzipio horien arabera.
- 4.– Ikastetxeko zuzendaritzak adi egon behar du hezkuntzarako tutoretzako eta hezkuntza-orientazioko ekintzak ikastetxeko profesional guztien eta hezkuntza-komunitateko gainerako kideen artean banatuta eta koordinatuta gauzatu daitezen, hezkuntza-etapa bakoitzaren ezaugarrietara egokituta.
- 5.– Eskubideen eta aukeren berdintasuna sustatzeko, hezkuntza-zentroek emakumeen eta gizonen arteko berdintasun eragingarria garatzeko neurriak txertatuko dituzte tutoretzako planean eta elkarbizitza planetan.
- 6.– Hezkuntza-orientazioak, ikastetxearen Urteko Planean eta Hezkuntzarako Tutoretzan txertatuta, ikasleen garapen integrala bermatzen duten jarduera programatuak, sistematizatuak eta ebaluagarriak jaso behar ditu, baita eskolaldiko laguntza pertsonalizatua ere, eta nork bere burua ezagutzera eta autonomia garatzera bultzatu, erabakiak hartzeko orduan gida ditzan irakasleak. Irakasle-taldeek, gainera, ikasleen ikaskuntzaren eta autonomiaren aldeko estrategia didaktikoak eta pedagogikoak sartu behar dituzte.
- 7.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako etapan, orientazio-prozesuak barnean hartuko ditu ikasleei beren burua ezagutzen laguntzen dieten eta prestakuntza-ibilbidea eta bizitza-proiektua egiteko orduan erabakiak hartzen laguntzen dieten orientazio pertsonal, sozial, akademiko eta profesionalerako jarduerak, eta lan-orientazio guztien berri jakitea bultzatuko da, estereotipo sexistarik gabeko interes eta bokazioak pizten laguntzeko.
- 8.– Behar bezala garatutako hezkuntzarako tutoretzak bermatzen du taldeko ikasle bakoitza banaka eta bere berezitasunekin hartzen dela aintzat. Talde bakoitzeko tutorea da laguntzeko, desberdintasunak hautemateko eta inklusioa eta aniztasuna indartzeko aukera gehien duen pertsona hezkuntza-komunitatean.
- 9.– Tutoretza hezkuntza-ekintzen multzo bat da, zeinek funtsezko kompetentziak lortzen laguntzen baitute eta, aldi berean, beharrezkoak baitira ikasleen ibilbide pertsonala, akademikoa eta profesionala –bilakaera-unearen eta hezkuntza-etaparen arabera– modu progresiboan garatzeko.
- 10.– Hezkuntzarako tutoretzak jarraipen indibiduala eta irakasle guztien jarraipen pertsonalizatua eta taldeko jarraipena konbinatzen ditu, ikasleen gizarte-kohesioan laguntzen duten proposamen pedagogikoak aplikatuz. Halaber, ikasleek beren ikasteko prozesuan eta beren garapen pertsonalean eta sozialean inplikazio aktiboa izan dezaten sustatzen du.
- 11.– Hezkuntzarako taldeko tutoretza-saioen edukiak lau gai multzoren inguruan antolatu behar dira: garapen pertsonala, pertsonen arteko harremanak, ikasteko prozesuak eta ikasketa-orientazio profesionala. Multzo bakoitzeko edukia aldatu egingo da Oinarrizko Hezkuntzako etapetan zehar, ikasleen beharretara eta interesetara egokitu dadin.
- 12.– Ikastetxearen antolaketa- eta funtzionamendu-araudiak, eskura dauden baliabideen bidez, tutoretzaren koherentzia eta jarraitutasuna bermatu behar ditu irakasleak eskolatzen diren bitartean.
- 13.– Ikasleen tutoretza irakaskuntza-funtzioaren parte da. Ikasle guztiek izan behar dute tutore bat, eta tutore hori arduratuko da dagozkion ikasleen hezkuntza-prozesua orientatzeaz, banaka zein taldean. Tutoreak ikasleen garapen pertsonalaz, haien ongizateaz eta funtsezko kompetentzien lorpen progresiboaz arduratu behar du bereziki.

- 14.– Tutoreari dagokio ikasleen eskola-jarduerei buruzko guztiaren berri ematea ikasleei eta haien guraso edo legezko tutoreei –ikasleak adingabeak izanez gero–; haiek, nolahi ere, haiek eskubidea dute irakasleengana edo ikastetxeko gobernu-organoetara jotzeko. Adin nagusiko ikasle kasuan, guraso eta legezko tutoreek eskubide hori baliatu ahal izango dute, interes legitimoa justifikatuz gero.
- 15.– Tutoreari dagokio beharrezkoa den dokumentazio akademikoa formalizatu eta betetzea eta irakasle-taldea koordinatzea ikasleen kudeaketa pedagogikoari dagokionez.
- 16.– Ikasleen tutorearen ardura da irakasle-taldeak jarduketan plan pertsonalizatua beharrezkoa denean prestatzeko lana koordinatzea, ikastetxeko aholkulariekin edo orientatzaileekin eta, hala badagokio, kanpoko hezkuntza-zerbitzuen aholkularitzarekin lankidetzan arituz. Gainera, plan horren jarraipena egin behar du, eta gurasoen, legezko tutoreen eta ikaslearen solaskide nagusia izango da.
- 17.– Oinarrizko Hezkuntza osoan zehar, irakasle-taldeek beharrezkoak diren hezkuntza-sistemako informazioak jaso behar dituzte ikasle bakoitzari buruz, eta hurrengo mailara eta hurrengo etapara bidali. Ikastetxeak behar diren hezkuntza-sistemako informazioak jasotzeko eta bidaltzeko erregistro bat izan behar du. Tutoreak du erregistro horretako informazioa eguneratzeko eta kudeatzeko erantzukizuna. Erregistro horretan, besteak beste, konpetentzietan erdietsi den mailari buruzko datuak eta jaso diren errefortzu-neurriak eta laguntzak sartu behar dira.
- 18.– Ikasleek eta haien gurasoek edo tutoreek –ikasleak adingabeak izanez gero– ebaluazio-txosten bat jaso behar dute ikasturte bakoitza amaitutakoan. Txosten hori tutoreak eraten du, irakasle-taldearen laguntzarekin, eta ikaslearen ikaskuntzei buruzko informazioa eta funtsezko konpetentzietan eskuratutako mailari buruzkoa biltzen du hor, eta, hala badagokio, hurrengo ikasturterako gomendioak eta hezkuntza-arloko errefortzu-neurrien proposamenak. Txosten hori ikasleen espedientearekin batera gorde behar da, eta ezarritako koordinazio-mekanismoen bidez eman behar da ikaslea ikastetxetik aldatzen denean.
- 19.– Ikastetxeko irakasle aholkulariek edo orientatzaileek laguntza eman behar diete tutoreari eta irakasle-taldeein orientazio- eta tutoretza-ekintzen plangintzan eta jarraipenean, eta ikasteko zailtasun espezifikoak hautematen eta aztertzen, eta aholkuak eman behar dituzte ikasle guztiek eskola-arrakasta izateko erantzun inklusiboen gainean. Halaber, ikastetxetik kanpoko gizarte- eta hezkuntza-arloko eta komunitate-arloko eragile eta babesleekiko elkarlana koordinatuko dute, eta ikasleei eta, ikasle adingabeen kasuan, guraso eta legezko tutoreei lagunduko diete eskola-ibilbidean zehar, eta orientabidea emango diete erabakiak hartzeko orduan, beren gaitasunak eta interesak ahalik eta hobekien gara ditzaten.
- 20.– Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak orientabideak emango dizkie ikastetxeei Oinarrizko Hezkuntzako Tutoretza Plana egiteko eta garatzeko.

22. artikulua.– Trantsizioa.

- 1.– Mailaz igarotzen denerako, etapa bat bukatu eta beste bat hasten denerako eta ikastetxetik aldatzen denerako, ikastetxeek koordinazio-mekanismoak eta beharrezkoak diren hezkuntza-sistemako informazioak eskualdatzeko mekanismoak izan behar dituzte, hezkuntza-koherentzia eta prestakuntzaren jarraitutasuna errazteko eta ziurtatzeko.
- 2.– Ikastetxeek koordinatzeko eta informazioa eskualdatzeko mekanismoak izan behar dituzte etapa batetik bestera igarotzean ikasleen hezkuntza-prozesuan etenik egon ez dadin, ikaslea ikastetxetik aldatu zein ez. Mekanismo horiek ezinbestekoak dira berariazko hezkuntza-laguntzaren premia duten ikasleentzat, eta jatorrizko eta helmugako ikastetxeetako profesionalen arteko kolaborazioak ezartzea ekar dezakete.
- 3.– Lehen Hezkuntzatik Bigarren Hezkuntzara igarotzean, Bigarren Hezkuntzako ikastetxean matrikula egindakoan, ikastetxe horrek ikaslearen Lehen Hezkuntzako historia akademikoa eta etaparen amaierako banakako txostena izan behar ditu eskura.

Banakako txostenean, funtsezko konpetentzietan lortutako garapen-mailari buruzko informazioa egongo da. Atxikitako ikastetxeek, gainera, ikasleen Lehen Hezkuntzako azken mailako tutorearen eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako lehen mailako tutorearen edo Bigarren Hezkuntzako ikastetxeko ordezkari baten arteko elkarrizketak jaso behar dituzte, ikasleen ikaskuntza-ibilbideari buruzko informazioa osa dadin. Hezkuntza-premia bereziak dituzten ikasleen kasuan, aholkularitzako eta orientazio psikopedagogikoko taldeek ere parte hartu behar dute.

4.– Beren funtzioak betetzeko ikasleen edo haien familien ohorea eta intimitatea ukitzen dituzten datu pertsonaletara eta familiarretara irispidea duten irakasleek eta gainerako langileek isilpean gorde beharko dituzte datuok.

23. artikulua.– Hezkuntza-erantzuna hezkuntza-sistema inklusiboaren esparruan.

1.– Eskola inklusiboaren esparruan, ikasle guztiei dagokie hezkuntza-arreta, eta, egoera arruntan, hezkuntzan ekitatez eta aukera berberekin sartzeko eta hezkuntza-arrakasta izateko behar diren neurri eta laguntzen onuradun izan behar dute.

2.– Aniztasunari erantzuteko neurriek ikasleen hezkuntza-premiei erantzun behar diete ingurune normalizatu eta inklusibo batean. Horretarako, ikasleen interesak, motibazioak eta ikasteko gaitasunak kontuan hartuko dira, eta neurriok, betiere, Oinarrizko Hezkuntzako helburuak eta dagokion titulazioa lortzeko bidea eman behar diete.

3.– Ikasteko eta parte hartzeko oztopoak gainditzeko hezkuntza-jarduketak guztiak dira aniztasunari erantzuteko neurriak. Eskolak ikasleen aniztasunari erantzun diezaion profesionalek erabiltzen duten testuinguruko edozein elementu jotzen da laguntzat (elementu pertsonala, antolaketakoa, materiala edo metodologikoa).

4.– Hezkuntza-premiak goiz atzematea oinarrizko jarduketaren printzipio bat da, eskolaldiaren hasieratik eta Oinarrizko Hezkuntzan zehar. Irakasle eta hezkuntza-langile guztiek aktiboki parte hartu behar dute inklusiorako oztopoak goiz atzematen. Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak onartutako programak eta protokoloak aginduzkoak izango dira, eta funts publikoekin babesitutako ikastetxe guztietan aplikatu behar dira.

5.– Ikastetxeei dagokie ikaskuntzarako diseinu unibertsalaren ikuspegian oinarritutako elkarbizitza- eta ikaskuntza-ingurune seguruak sortzea eta eraginkortasunez ziurtatzea etapa batetik besterako urratsak eta prestakuntzako ibilbidea.

24. artikulua.– Jarduera Plan Pertsonalizatua.

1.– Jarduera Plan Pertsonalizatua dokumentu bat da, ikasle jakin batek hezkuntza-proiektua garatzen den edozein testuingurutan dituen premiei erantzuteko aurreikusitako jarduketak bilatzen dituenena. Plana ikasgelako programaziotik abiatuta gauzatuko da, edo curriculum-proiektutik abiatuta, laguntza-premia orokortuak dituzten ikasleentzako Laguntza Intentsiboko Programaren kasuan.

2.– Irakasleek eta guraso edo legezko tutoreek –ikasleak adingabeak izanez gero– Jarduera Plan Pertsonalizatuaren prestaketaren berri izan behar dute, haren edukiaren berri, ikaslearen ebaluazioan eta kalifikazioan eragina duten erabakien berri eta, hala badagokio, planaren amaieraren berri.

3.– Jarduera Plan Pertsonalizatua prestatzeko eta planifikatzeko prozesuan, tartean diren pertsona guztien arteko kolaborazioa sustatuko da: ikaslea, irakasleak, familia eta, hala badagokio, beste eragile batzuk.

4.– Irakasle aholkulariek edo orientatzaileek, irakasle tutoreekin batera, ziurtatuko dute irakasle-taldearekiko eta irakasle tutoreekiko koordinazioa badagoela Jarduera Plan Pertsonalizatua duten ikasleak zikloz aldatzean edo hezkuntza-etapaz aldatzean.

5.– Ikastetxeko zuzendaritzak zainduko du Jarduera Plan Pertsonalizatua aurreikusitako moduan garatzen dela, eta tartean diren eragileen koordinazioa ziurtatuko du.

6.– Jarduera Plan Pertsonalizatuak Hezkuntza Ikuskaritzaren esku izango dira.

25. artikulua.– Curriculumak dibertsifikatzeko programak.

1.– Curriculumak dibertsifikatzeko programak aniztasunari erantzuteko neurri bat dira, eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako hirugarren edo laugarren mailatan eskolatuta egonik ikasteko zailtasun bereziak dituzten, ikasteko beste erritmo bat duten edo eskola-ingurunera egokitzen ez diren ikasleentzat dira (hor ez dira sartzeko ahalegin faltaren ondoriozko arazoak dituztenak). Programak ikasle horiei Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua lortzen laguntzeko dira.

- 2.– Ikasleei berei eta gurasoei edo legezko tutoreei entzun ondoren, ikasleak programa hauetan sartu ahal izango dira, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan hirugarren mailatik aurrera, irakasle-taldeak hala proposatuta. Proposamen horretan jaso beharko dira batetik, ikaslearen ebaluazio akademikoa eta ebaluazio psikopedagogikoa, eta, bestetik, Orientazio Departamentuak ikaslea programan sartzeko proposamena egiteko ikasturte-bukaeran egin beharreko txostena ere. Txosten horretan, gainera, helburuak eta ezarritako konpetentziak zenbateraino lortu diren adierazi behar da.
- 3.– Curriculumak dibertsifikatzeko programak, oro har, bi ikasturte dira, hirugarren mailatik aurrera eta etapa amaitu arte. Salbuespen gisa, laugarren maila amaitzean Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua lortzeko moduan ez dauden ikasleak proposatu ahal izango dira programan sartzeko, baldin eta irakasle-taldeak uste badu neurri horri esker titulu hori lortuko dutela etaparako aurreikusitako iraupen-mugak gainditu gabe.
- 4.– Programa horiek curriculum-antolaketa jakin bat behar dute, oro har ezarritakoak beste-lakoa. Diziplinarteko eremu edo proiektuen bidez garatuko dira. Bi kasuetan, programan parte hartzen duten ikasleen taldeko eta banakako tutoretza indartuko da, eta programari dagokion Tutoretza Planean jasoko da.
- 5.– Diziplinarteko proiektuen bidez antolatuz gero, programako ikasleek talde arruntetan izango dituzte hirugarren eta laugarren mailako ikasgai guztiak.
- 6.– Eremuen arabera antolatutako programa bat aukeratuz gero, ikasleek bi eremu espezifiko eta etaparako ezartzen diren eta eremuetan jasotzen ez diren gutxienez hiru ikasgai izango dituzte (azken horiek talde arruntetan egingo dituzte oro har). Gainera, izaera praktikoko eremu bat jarri ahal izango da. Bi eremu espezifiko horiek honela osatuko dira:
 - a) Hizkuntza- eta gizarte-eremua: Euskara eta Literatura, Gaztelania eta Literatura, Atzerriko Hizkuntza eta Geografia eta Historia ikasgaien oinarrizko alderdiak biltzen ditu.
 - b) Eremu zientifiko-teknologikoa: Matematika; Biologia eta Geologia; Fisika eta Kimika, eta Teknologia eta Digitalizazioa ikasgaien oinarrizko alderdiak biltzen ditu.
- 7.– Curriculumak dibertsifikatzeko programa bat egiten duen ikasle orok Jarduera Plan Pertsonalizatu bat izan behar du.
- 8.– Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak ezarriko ditu, berariazko deialdien bidez, programa horiek aurrera eramateko baldintzak.

26. artikulua.– Eskolatzeko osagarriko programak.

- 1.– Eskolatzeko osagarriko programak aniztasunari erantzuteko neurri eta laguntza osagarriak dira, eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan eskolatuta dauden eta gehienez 15 urte dituzten ikasleentzat dira (programa hasten den urteko abenduaren 31rako beteta eduki behar dituzte 15 urteak).
- 2.– Programa horiek egiturazkoak izango dira, eta egoera pertsonalen edo eskola-historiaren ondorioz ikasteko eta parte hartzeko oztopoak dituzten ikasleak bilduko dituzte, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan aniztasunari erantzuteko aurreikusitako neurri guztiak hartu ondoren betiere.
- 3.– Ikasleek hezkuntza-prozesuarekiko, ikaskideekiko, irakasleekiko eta gizarte-ingurunearekiko jarrera positiboak izatea da helburua, hasteko arlo pertsonalean eta sozialean aurrera egin dezaten, eta gero, programa amaitu ondoren, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako helburuak lortzeko prozesuari berrekin diezaioten.
- 4.– Eskolatzeko osagarriko programak Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza ematen duten eta funts publikoen bitartez finantzatzen diren ikastetxeetan egingo dira, edo hezkuntzaren arloko eskumena duen sailarekin arlo horretako hitzarmenak edo akordioak dituzten gizarte- eta hezkuntza-arloko erakunde eta entitateetan, sailak egiten dituen deialdien arabera.

27. artikulua.– Laguntza-premia orokortuak dituzten ikasleentzako Laguntza Intentsiboko Programa.

- 1.– Programa hau egiturazkoa da, eta ezohiko baliabide espezifikoak da hezkuntza-premia berezi iraunkorrak, larritasun handia eta muga funtzional nabarmenak dituzten eta eskolatzeko erantzun espezializatua, intentsiboa eta pertsonalizatua behar duten ikasleentzat.
- 2.– Laguntza Intentsiboko Programa 16 urtera arteko ikasleentzat da. Ikasle bakoitzak Jarduera Plan Pertsonalizatua izango du. Plan horren erreferentzia garapen pertsonalerako eta ikaskuntza funtzionalak eskuratzeko beharrezkoak diren konpetentzia eta trebetasun moldakorrak izango dira. Ikasle bakoitzaren planean definitzen diren neurriek hezkuntza-espazio komunitarian ahalik eta parte-hartze handiena izatea erraztuko dute, eta haietan ikastetxearen eta komunitatearen baliabideak kontuan hartuko dira, ikasleen aurrerapen pertsonalerako eta ikaskuntzetarako laguntza nagusia diren aldetik.

28. artikulua.– Helduarora Igarotzeko Programak.

- 1.– Helduarora Igarotzeko Programak desgaitasun larri bati lotutako hezkuntza-premia bereziak dituzten ikasleentzat dira, derrigorrezko eskolaldia amaitu ondoren Oinarrizko Lanbide Heziketan sartzen ez direnentzat. Gehienez ere lau ikasturtetarako hartuko dira ikasleak orokorrean, 20 urte bete arte. Salbuespen gisa, eskolatzea 21 urtera arte luzatzeko baimena eman ahal izango da, baldin eta irakasle-taldeak uste badu Helduarora Igarotzeko Plan Pertsonalizatuan ezarritako oinarrizko kompetentziak lortu ditzaketela.
- 2.– Programa horiek Bigarren Hezkuntzako ikastetxeetan eta Hezkuntza Bereziko ikastetxeetan emango dira; berariazko programazioa izango dute, ikastetxearen hezkuntza-proiektuan integratua, eta ikasle bakoitzak Jarduera Plan Pertsonalizatua izango du. Plan horretan bilduko dira bizitzan hobeto moldatzeko, ingurune komunitarioan modu aktiboan sartzeko, laneratzeko eta ongizate pertsonalerako beharrezkoak diren kompetentzia espezifikoak eta zeharkakoak bermatuko dituzten helburuak. Programak ikasgela ireki gisa garatuko dira, hezkuntza-komunitatean adin bereko ikasleekin sartzeko.
- 3.– Helduarora Igarotzeko Programek, hezkuntza-erantzuna diseinatu eta gauzatzeko, kontuan hartuko dituzte ingurunean dauden eta helduen bizitzarako garrantzitsuak izango diren gizarte- eta osasun-arloko zerbitzuak.
- 4.– Helduarora Igarotzeko Programak bi motatakoak izango dira:
 - a) Zereginen Ikaskuntzarako Programak. Desgaitasun intelektual larria edo moderatua duten eta kompetentzia espezifikoak eta zeharkakoak lortu ditzaketen ikasleentzako programa espezifikoak dira, eta, horiei esker, ikasle horiek enplegu babestu batean edo, laguntzarekin, ohiko lanpostu batean lan egin dezakete eta, neurritzko laguntza-mailarekin, bizimodu independentea izan dezakete komunitatean.
 - b) Autonomia Pertsonal eta Sozialerako Programak. Desgaitasun larria duten eta laguntza orokorrak behar dituzten ikasleentzako berariazko programak dira. Laguntza orokor horien artean hauek daude: lanerako zerbitzuak, bizitegi-unitateak, eguneko zentroak eta helduarotan autonomia eta ongizatea garatzeko laguntza pertsonalak.

29. artikulua.– Oinarrizko Heziketa Zikloak.

- 1.– Oinarrizko Heziketa Zikloak Oinarrizko Hezkuntzaren parte dira, Lehen Hezkuntzarekin eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzarekin batera. Lanbide Heziketaren prestakuntza-eskaintza osatzen dute, Erdi Mailako eta Goi Mailako Heziketa Zikloekin batera.
- 2.– Ziklo horiek, lehentasunez, lanbide-ikaskuntzekin bereziki motibatuta daudenentzat dira, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako kompetentziak ikasteko eta lortzeko aukera gehien lanbide-munduarekin lotutako ingurune batean duten ikasle horientzat.
- 3.– Oinarrizko Heziketa Ziklora sartzeko, honako baldintza hauek bete behar dira batera:
 - a) 15 urte beteta eduki behar dira, edo ziklora sartzen den urte naturalean bete behar dira.
 - b) Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako hirugarren maila egina izan behar da. Salbuespenez, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako bigarren maila egin ondoren ere sartu ahal izango da.
 - c) Orientazio Kontseiluan Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako irakasle-taldearen gomendioa jaso izana.
- 4.– Oinarrizko Heziketa Ziklo bateko modulu guztiak gaindituz gero, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu titulua lor daiteke, bai eta espezialitateko oinarrizko teknikariaren titulua ere, eskuratutako lanbide-kompetentziak egiaztatzen dituena.
- 5.– Oinarrizko Heziketa Zikloek honako eremu hauetako ikasketak antolatuz erraztuko dute irteerako kompetentzia-profilean ezarritako kompetentziak eskuratzea:
 - a) Komunikazioaren eta Gizarte Zientzien eremua. Barnean hartzen ditu Euskara eta Literatura, Gaztelania eta Literatura, Gizarte Zientziak eta Lanbide Hastapeneko Atzerriko Hizkuntza ikasgaien oinarrizko alderdiak.
 - b) Zientzia Aplikatuaren eremua. Barnean hartzen ditu Matematika Aplikatuak eta Zientzia Aplikatuak ikasgaien oinarrizko alderdiak.
 - c) Lanbide-eremua. Barnean hartu behar du, gutxienez, Lanbide Kualifikazioen Katalogo Nazionaleko 1. mailako kalifikazio bat lortzeko beharrezkoa den prestakuntza (katalogo hori Lanbide Kualifikazioei eta Lanbide Heziketari buruzko ekainaren 19ko 5/2002 Lege Organikoaren 7. artikuluan ageri da).
- 6.– IV. eranskinean zehazten dira ikasleek Komunikazioaren eta Gizarte Zientzien eta Zientzia Aplikatuaren eremuetan lortu behar dituzten ikaskuntzak.

30. artikulua.– Baliabide eta material didaktikoak.

- 1.– Erabilitako material eta baliabide didaktikoek bat etorri behar dute dekretu honetan proposatzen den hezkuntza-eredu pedagogikoarekin. Ekitatearen, inklusioaren eta gizarte-kohesioaren printzipioei erantzun behar diete, eskola inklusiborako oinarria baitira.
- 2.– Diseinatutako eta sortutako baliabide eta material pedagogiko eta didaktikoek aurrera egiten utzi behar diete ikasle guzti-guztiei, eta proposamen dibertsifikatuak eskaini behar dizkiete irudikapenean, adierazpidean eta konpromisoan. Irizpide hauei jarraitu behar diete:
 - a) genero-ikuspegia,
 - b) aniztasun guztiekiko errespetua: genero-aniztasuna, afektibo-sexuala, kulturala, etnikoa...
 - c) materialen eskuragarritasuna hobetzea eta areagotzea eta ikaskuntzarako eta komunikazio- ziorako oztopoak minimizatzea eta ezabatzea,
 - d) zorrotasun zientifikoa,
 - e) hizkuntza-egokitasuna,
 - f) ikaskuntzen pertsonalizazioa, g) euskarrien aniztasuna.
- 3.– Ikastetxeek autonomia izango dute Oinarrizko Hezkuntzan erabili beharreko material eta baliabide didaktikoak sortzeko eta aukeratzeko, indarrean dagoen araudian eta aurretik zehaztutako irizpideetan ezarritakoaren arabera.
- 4.– Hezkuntza Saileko Ikuskaritzak ikastetxeen hezkuntza-prozesuak aztertuko ditu eta ikastetxeek erabiltzen dituzten material eta baliabide didaktikoak dekretu honetan proposatzen den hezkuntza-ereduarekin bat datozen ebaluatuko, irakatsi eta ikasteko prozesua osatzen duten elementu guztiak gainbegiratzeko ohiko prozesuaren barruan.

4. KAPITULUA: EBALUAZIOA, MAILAZ IGAROTZEA ETA TITULAZIOA

31. artikulua.– Ikaskuntzen ebaluazioa.

- 1.– Ikasleen ikaskuntza-prozesua ebaluatzea funtsezko osagaia da Oinarrizko Hezkuntzan, eta arretaz planifikatu eta garatu behar da irakasteko eta ikasteko prozesuaren barruan.
- 2.– Ikasleen ebaluazioak globala, jarraitua eta hezigarria izan behar du.
- 3.– Derrigorrezko Hezkuntzak hartzen duen denboraldiko ebaluazioa egiteko, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzaren amaierako irteera-profila hartuko da erreferentziatzat. Horretarako, funtsezko kompetentzien garapen-maila hartuko da kontuan. Arlo, ikasgai, eremu edo proiektu globalizatuen ebaluazioa egiteko, berriz, kompetentzia espezifikoak hartuko dira erreferentziatzat, zeinak funtsezko kompetentzien zehaztapenak baitira. Bada, haien ebaluazio-irizpideek ikasleak lortu beharreko jardun-maila adierazten dute. Arlo, ikasgai, eremu edo proiektu globalizatuetan ikasleen ikaskuntza-prozesuak ebaluatzeko, ikaskuntza-prozesuetako kompetentzia espezifikoaren ebaluazio-irizpideak hartu behar dira erreferentziatzat.
- 4.– Beren autonomiaren esparruan eta indarrean dagoen araudiaren arabera, ikastetxeek ebaluazio-irizpideak eta ezinbesteko ikaskuntzak garatu eta zehaztu behar dituzte beren curri- culum-garapenean, eta ikasle guztien hezkuntza-premiei erantzuteko beharrezkoak diren neurriak ezarri.
- 5.– Askotariko ebaluazio-tresnak erabili behar dira, ikasle guztien ikaskuntzen bilakaera behar bezala baloratzeko aukera ematen dutenak. Ikasleen ezaugarri eta premia indibidualetara eta espezifikoetara egokitu behar dira, baita ikas-egoeretara ere.
- 6.– Ikastetxeek hezkuntza-prozesua hasten denetik jakinarazi behar diete ikasleei eta, ikas- leak adingabeak badira, haien guraso edo legezko tutoreei zer ebaluazio-irizpide, ezinbesteko ikaskuntza, ikaskuntza-prozesua ebaluatzeko prozedura eta kalifikazio-irizpide hartuko diren aintzat ikasleak mailaz igarotzeari edo haien titulazioari buruzko erabakietan. Adin nagusiko ikasleen kasuan, guraso eta legezko tutoreek eskubide hori baliatu ahal izango dute, interes legitimoa justifikatuz gero.
- 7.– Ebaluazioak, nagusiki, ikasleen aurrerapenak identifikatu behar ditu, baita hezkuntza-pro- zesuan ikasleek dituzten zailtasunak ere, zailtasun horiek zuzentzen lagunduko duten erabakiak hartu daitezzen irakasteko eta ikasteko prozesuaren plangintzan.
- 8.– Ikaslearen aurrerapena espero bezalakoa ez denean, hezkuntza-arretako neurriak eta laguntzak ezarri behar dira. Horiek ikasturteko edozein unetan hartuko dira, eta ikasleak hez- kuntza-prozesuan aurrera egiteko ezinbestekoak diren ikasketak eskuratzeko izango dira. Ikasleak orduan ere zailtasunak baditu, intentsitate bateko eta besteko neurriak eta laguntzak planifikatu beharko dira, Lehen Hezkuntzako hezkuntza bereziko irakasleen edo Bigarren Hezkuntzako hezkuntza-orientatzailearen laguntza eta aholkularitzarekin, laguntzarako hezkuntza-zerbitzuen laguntza eta aholkularitzarekin edo hezkuntza-arretako beste profesional batzuenarekin.
- 9.– Irakasle-taldeak koordinazio-espazioak eta prozedura sistematikoak ezarriko ditu ikasleen ikasteko prozesuari buruzko eta funtsezko kompetentzien garapenean duten bilakaerari buruzko informazioa biltzeko, ikasle bakoitzaren ikasteko prozesua ondoen orientatuko duten erabakiak har daitezzen.
- 10.– Irakasle-taldeak, taldeko tutoreak koordinatuta, etengabeko ebaluazioa egingo du ikastur- tean zehar, eta, ikasturtea amaitzean, azken ebaluazio-saioa egingo du, eta taldeko kide guztien artean, ikasleek lortutako kompetentzia-garapena aztertu ondoren, kalifikazioari, mailaz igarotzeari edo, hala badagokio, titulazioari buruzko erabakiak hartuko dituzte. Era berean, behar diren eraba- kiak hartuko dira laguntza-neurriak planteatu beharri buruz edo lehendik daudenak berrikusteari buruz.
- 11.– Irakasleek, ikasleen ikaskuntzak ez ezik, irakasteko prozesuak eta irakasle-jarduna bera ere ebaluatuko dituzte, horiek guztiak hobetzen laguntzeko. Ikasleek lortutako emaitzen analisiari buruzko ondorioetatik abiatuta, neurriak ezarri behar dituzte curriculumaren, antolamenduaren eta, bereziki, irakasle-jardunaren esparruan. Neurri horiek plangintza-dokumentuetan jasotako hobekuntza-helburuetan islatuko dira.

32. artikulua.– Ikaskuntzen ikasturte-bukaerako kalifikazioa.

- 1.– Arlo, ikasgai, eremu edo proiektu globalizatuetao ikaskuntzak kasuan kasuko konpetentzia espezifikoen ebaluazio-irizpideen arabera kalifikatu behar dira.
- 2.– Ebaluazioaren emaitzak honela adierazi behar dira: «Gutxiegia (GU)», kalifikazio negatiboetarako; «Nahikoa (NA)», «Ongi (O)», «Oso Ongi (OO)» eta «Bikaina (BI)», kalifikazio positiboetarako.
- 3.– Laguntza-plan indibidualizatua duten ikasleen kalifikazioaren erreferentziak plan horretan ezarritako ebaluazio-irizpideak dira.
- 4.– Zenbait arlo edo ikasgai biltzen dituzten eremuen bidez antolatu badira curriculum-elementuak, kalifikazioa modu integratuan egingo da eta bakarra izango da. Kalifikazio hori eremua osatzen duten arloetara edo ikasgaietara eramango da, alde batera utzi gabe ikasleari eta haren gurasoei edo legezko tutoreei bilakaeraren berri emateko ezartzen diren prozedurak.
- 5.– Aurreko bi puntuetan adierazitako kasuetan, eremu edo proiektu horietan biltzen diren konpetentzia espezifikoak eta ebaluazio-irizpideak definitu behar dira, eta horiek izango dira ebaluazio eta kalifikaziorako erreferentzia. Ikasleei edo haien guraso edo legezko tutoreei –ikasleak adingabeak badira– ebaluazioaren emaitzari buruz helarazten zaien informazioan, zeharkako eremu edo proiektu globalizatzaileetan lortutako emaitzekin batera, erreferentzia hau jaso behar da: haien parte diren arlo eta ikasgaien erreferentzia edo curriculum-elementuak hartu zaizkien horien parte diren arlo eta ikasgaien erreferentzia.
- 6.– Irakasle-taldeak, taldeko tutoreak koordinatuta, eta ikasturteko ebaluazio partzialen bidez ikaskuntza-prozesuan ikusitako bilakaera kontuan hartuta, azken ebaluazioa egingo du. Ebaluazio horretan, ikasleek zenbat ikasi duten eta haien konpetentziak zenbat garatu diren ikusiko da, eta haien kalifikazioak ezarriko ditu irakasle-taldeak, kide guztien artean eta ikasturtearen amaierako ebaluazioaren ondorioen arabera. Kalifikazio horiek dagokion ikasturteko ebaluazio-aktetan jasoko dira.
- 7.– Lehen Hezkuntzako bigarren, laugarren eta seigarren mailak amaitzean eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako ikasturte bakoitza amaitzean, irakasle-taldeak ikasleen kalifikazioak zehaztuko ditu, kide guztien artean, eta ikasturte-bukaerako ebaluazioaren ondorioekin bat. Horretarako, azken ebaluazioko saioa egin behar da, eta saio hori ebaluazio partzialeko azken saioarekin bat etor daiteke.

33. artikulua.– Jarduera Plan Pertsonalizatua duten ikasleen ebaluazioa eta kalifikazioa.

- 1.– Irakasle-taldearen ardura da dekretu honen 24. artikuluan aipatzen den Jarduera Plan Pertsonalizatua prestatzea, aplikatzea, haren jarraipena egitea eta ebaluatzea, irakasle tutoreak gidatuta eta ikastetxeko irakasle aholkularien edo orientatzaileen aholkularitzarekin.
- 2.– Jarduera Plan Pertsonalizatua duten ikasleak plan horretan formulatzen diren ebaluazio-irizpideen arabera ebaluatu eta kalifikatu behar dira.
- 3.– Salbuespen gisa, Jarduera Plan Pertsonalizatuak arlo edo ikasgai batzuk aldi baterako ez kalifikatzea ekar dezake, baldin eta hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak onartutako programa baten barnean ikasleak ez badu izan arlo edo ikasgai horren ikasketarik. Hala bada, plan horretan neurri berezi horren iraupena zehaztu beharko da, eta erabaki hori behar bezala justifikatu.
- 4.– Ikaslearen espediente pertsonalean jasoarazi beharko da Jarduera Plan Pertsonalizatua.

34. artikulua.– Oinarrizko Hezkuntzako ikasleak mailaz igarotzea.

- 1.– Lehen Hezkuntzako ziklo bakoitzaren amaieran eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako ikasturte bakoitzaren amaieran, irakasle-taldeak, kide guztien artean eta tutoreak emandako infor- mazioa eta irizpidea kontuan hartuta, ikasleak mailaz igarotzeari buruzko erabakia hartuko du.
- 2.– Mailaz igarotzeari buruzko erabakia hartzerakoan, kontuan hartu behar da dena delako maila, ziklo edo etapako helburuak bete diren, ikasleak funtsezko kompetentziak zenbateraino garatu dituen, ikasleak aurrera egiteko neurriak nola baloratzen diren eta dena delako mailarako edo ziklorako hezkuntza-proiektuan ezarritako ezinbesteko ikaskuntzak zer neurritan eskuratu dituen.
- 3.– Ikasleak mailaz igaroko dira irakasle-taldearen iritziz funtsezko kompetentzietan behar besteko maila lortu dutenean edo, behar besteko maila horretara iritsi ez arren, horrek hurrengo ikasturtean probetxuz aritzea eragozten ez dionean, errekuperatzea espero denean eta promozio hori maila akademikorako nahiz pertsonalerako onuragarria izango zaiola uste denean.
- 4.– Nolanahi ere, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan, ikasleak, mailaz igarotzeko, eremu edo ikasgai guztiak gainditu behar ditu, edo ikasgai batean edo bitan izan behar du ebaluazio nega- tiboia, edo, curriculuma eremu edo proiektu globaletan antolatzea aukeratuz gero, bi ikasgai dagozkien curriculum-elementuetan izan dezake ebaluazio negatiboia. Era berean, mailaz igaroko da, baldin eta irakasle-taldeak uste badu gainditu gabeko ikasgaiak edo eremuek ez dutela era- gozten hurrengo mailan arrakastaz jarraitzea, eta uste bada errekuperatuko dutela eta promozio horrek haien bilakaera akademikoa hobetuko duela.
- 5.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako maila batean eta beste batean izen bera duten ikas- gaiak ikasgai desberdintzat joko dira.
- 6.– Hezkuntza-premia bereziak dituzten ikasleen jarduera-planak curriculuma egokitzen badu arlo edo ikasgai jakin batzuetarako, plan horietarako onartutakoak izango dira ikasle horiek mailaz igarotzeko irizpideak.
- 7.– Errepublikatzea salbuespenezko neurritzat joko da, eta neurri hori hartuko da, baldin eta, ikas- teko berariazko zailtasunei aurre egiteko ohikoak diren errefortzu- eta laguntza-neurriak erabili diren arren, ikasleak ez badu barneratu behar den bezala ikasten jarraitzeko ezinbestekoa eta beharrezkoa den edukia.
- 8.– Maila berean beste urtebete emateko neurria behin soilik aplikatu daiteke maila bakoitzean, eta bi aldiz gehienez Oinarrizko Hezkuntza osoan. Lehen Hezkuntzan beste urtebete emateko neurria behin bakarrik erabili daiteke. Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan, bitan erabili ahalko da, baldin eta Lehen Hezkuntzan aplikatu ez bada.
- 9.– Salbuespen gisa, ikasleak beste urtebete eman dezake Derrigorrezko Bigarren Hezkun- tzako leugarren mailan, nahiz eta Oinarrizko Hezkuntzan egoteko gehieneko aldia bete den, baldin eta irakasle-taldeak uste badu etaparako ezarritako helburuak eta kompetentzien garapen-maila eskuratzen lagunduko duela neurri horrek. Kasu horretan, urtebetez luza daiteke dekretu honen 3.1. puntuan adierazten den adin-muga.
- 10.– Beste urtebete emateko erabakian, ikasteko prozesuari eta heldutasun-mailari buruzko alderdiak baloratu behar dira, baita berdinen taldearekiko loturari buruzko alderdiak ere, haien ongizate emozionala zaintze aldera. Horrez gain, gurasoen edo legezko tutoreen iritzia kontuan hartu behar da. Maila berean beste urtebete emateko neurria, nolanahi ere, hauteman diren zail- tasunak gainditu daitezten hartu behar da, eta plan espezifiko pertsonalizatu bat izan behar du berekin, aldi behin berrikusi beharko dena neurria eraginkorra dela ziurta dadin. Plan espe- zifiko horretan, gurasoen edo legezko tutoreen kolaborazioa sustatuko da, beharrezkoak diren hezkuntza-laguntzako baliabideak erabiliko dira eta ikasleen motibazioa eta ahalegina sustatuko dira hautemandako zailtasunak gainditzeko.
- 11.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako etapan, ikasgai edo eremu guztiak gainditu gabe mai- laz igarotzen diren ikasleak gainditu gabeko ikasgaietan edo eremuetan matrikulatu beharko dute, irakasle-taldeak ezartzen dituen errefortzu-programak beteko dituzte eta dagozkien ebaluazioak gainditu beharko dituzte.
- 12.– Errepublikatu ondoren Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako ikasleak hurrengo mailara iga- rotzeko baldintzak betetzen ez baditu, irakasle-taldeak –orientazio-taldearen aholkua jaso, eta ikasleari eta, ikaslea adingabea izanez gero, haren guraso edo legezko tutoreei informazioa eman ondoren–, orientazio-aholku bat emango du ikasleek ikasten jarraitzeko dauden aukerei buruz, betiere ikasleen beharren eta interesen arabera.

35. artikulua.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua.

- 1.– Etapa amaitzean, honako ikasle hauek lortuko dute Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua: irakasle-taldearen irizpidearen arabera konpetentzia espezifikokoak behar beste garatzea lortu duten eta Oinarrizko Hezkuntzako irteera-profilaren deskriptore operatiboetan adierazitakoak lortu duten ikasleek. Dekretu honetan ezarritako ebaluazio-irizpideek ezarritakoa betez egiaztatzen da lorpen hori.
- 2.– Laguntza-plan indibidualizatua duten ikasleen kasuan, haien planean ezarritako konpetentziak eta ebaluazio-irizpideak hartuko dira erreferentziatzat.
- 3.– Etapa amaitzean dekretuko konpetentzietako batzuk behar beste garatzea lortu ez duten ikasleek Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua lor dezakete, baldin eta irakasle-taldeak kide guztien artean eta kideen bi herenen adostasunarekin uste badu egoera horrek ez diela eragotziko ikasleei prestatzen jarraitzea. Egoera hori ikaslearen dokumentazio akademikoan islatu behar da.
- 4.– Salbuespenez, irakasle-taldearen irizpidearen arabera, 4. maila amaitzean titulua lortzeko moduan ez dagoen ikasleak beste urtebete eman dezake maila horretan. Kasu horretan, irakasle-talde osoaren kolaborazioarekin laguntza-plan indibidualizatu bat prestatuko da ikasle horrentzat, barnean hartuko dituen orientazio pertsonalizatuak eta, beharrezkoa bada, neurrien edo laguntzen proposamena.
- 5.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza amaitzean, ikasle guztiak ziurtagiri ofizial bat jasoko dute, egindako urte kopurua eta konpetentzietan lortu duten garapen-maila adieraziko dituen.
- 6.– Horrez gain, Oinarrizko Heziketa Ziklo bat egin ondoren ziklo horretako modulu guztiak gainditzen dituzten ikasleek Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua eskuratuko dute.

36. artikulua.– Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua lortu ez duten ikasleentzako probak.

- 1.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza amaitu eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua lortzen ez duten ikasleek prestakuntza akademikoan edo profesionalean jarraitzeko proposamenak jaso behar dituzte, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua edo oinarrizko titulu profesionala lortzeko begira.
- 2.– Ikastetxeek, urtero, probak antolatuko dituzte Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako laugarren maila amaitu eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua lortu ez duten ikasleentzat, gainditu gabeko ikasgaietan, hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak ezarritako prozeduraren arabera. Eskaintza hori ikasketak amaitu eta hurrengo bi ikasturteetan egingo da.

37. artikulua.– Ebaluazio-dokumentu ofizialak.

- 1.– Lehen Hezkuntzako ebaluazio-dokumentu ofizialak hauek dira: ikasturte-bukaerako ebaluazio-aktak, ikasketa-espedita, historia akademikoa, etapa-amaierako banakako txostena eta, hala badagokio, lekualdaketei buruzko txosten pertsonala (ikaslea etapa amaitu gabe lekualdatzen denean egitekoa). Azken horrek datu hauek jasoko ditu: egindako ebaluazioen emaitzak, laguntza-neurrien edo egokitzapenen aplikazioa –halakorik egin bada– eta ikaslearen garapen orokorrari buruz egoki irizten diren ohar guztiak.
- 2.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako ebaluazio-dokumentu ofizialak hauek dira: ikasturte-bukaerako ebaluazio-aktak, ikasketa-espedita, historia akademikoa eta lekualdaketei buruzko txosten pertsonala. Ebaluazio-dokumentu ofizial horiekin batera, beste hauek ere eraberrituko dira: ikasturte-bukaerako banakako txostena eta etapa-bukaerako banakako txostena –orientazio-aholkua jasoko du bigarren eta laugarren mailetan–, eta funtsezko konpetentzien eskuratze-maila adieraziko da horietan.
- 3.– Historia akademikoa eta, hala badagokio, lekualdaketei buruzko txosten pertsonala oinarrizko dokumentutzat hartzen dira Estatuko lurralde osoan ikasleen mugikortasuna berma dadin.

- 4.– Ikasleen mugikortasuna bermatze aldera, arlo bat baino gehiagoren ikasketak eremu batean integratuta egin direnean, horietako bakoitzean lortutako kalifikazioa jaso behar da historia akade- mikoan. Kalifikazio hori dagokion eremurako espedientean agertzen den kalifikazio bera izango da.
- 5.– Euskal Autonomia Erkidegoan, ebaluazio-dokumentu ofizialak modu digitalizatuan bete eta jasoko dira, hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak zehazten dituen aplikazio informatikoen bidez, bat etorrira Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearekin eta administrazio elektronikari buruz Euskal Autonomia Erkidegoan ezarri- tako araudiarekin.
- 6.– Halakorik dagoen bitartean, paper-formatuan betetzen eta jasotzen diren ebaluazio-doku- mentu ofizialak ikastetxeetan gorde behar dira. Ikastetxe publikoren bat ixten bada edo itunpeko ikastetxe pribatu bateko jarduerak bertan behera geratzen badira, Hezkuntzako Lurralde Ordez- karitzek emango dituzte ikastetxe iraungiak sortutako dokumentazioa artxibatu eta zaintzeko gidalerroak.
- 7.– Hezkuntzako Ikuskaritzari dagokio ebaluazio-prozesuak eta ebaluazio-dokumentuak bete- tzeko eta zaintzeko prozedura gainbegiratzea.

38. artikulua.– Ebaluazioa, mailaz igarotzea eta titulazioa, Curriculum Dibertsifikatzeko Programetan.

- 1.– Eremuen arabera Curriculum Dibertsifikatzeko Programa batean dabilzan ikasleen eba- luazioan, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzarako oro har ezarritako konpetentziak espezifikoak eta ebaluazio- irizpideak dira funtsezko erreferentzia, eta, zehazki, eremu bakoitzeko ikasgaiei dagoz- kien konpetentzia espezifikoak, bai eta programa horren programazioan ezarritako programaren ebaluazio-irizpide espezifikoak ere.
- 2.– Oro har, ikasleak automatikoki igaroko dira curriculum dibertsifikatzeko lehen mailatik bigarrenera.
- 3.– Curriculum Dibertsifikatzeko Programa bateko ikasleak Derrigorrezko Bigarren Hezkun- tzako graduatu-titulua lortuko du, baldin eta programa horretarako ezarritako ebaluazio-irizpideak betetzen baditu.

39. artikulua.– Irakasteko eta ikasteko prozesua eta ebaluazio-prozesuak Hezkuntza Ikuskari- tzak gainbegiratzea.

- 1.– Hezkuntzako Ikuskaritzari dagokio, bere zereginen barruan, irakatsi eta ikasteko proze- suarekin zerikusia duten elementuak gainbegiratzea; horretarako, planifikazioa, aplikazioa eta ebaluazioa ondo egiten direla gainbegiratu behar du, hala ikasleei dagokionez nola irakatsi eta ikasteko prozesuari dagokionez.
- 2.– Hezkuntzako Ikuskaritza, gainbegiratze-prozesuen barruan, aldian-aldian bilduko da ikaste- txe bakoitzeko zuzendaritza-taldearekin eta koordinazio pedagogikoko taldeekin. Bilera horietan, barneko eta kanpoko ikasleen emaitzak aztertu eta baloratuko dira, emaitzei buruzko gogoeta eta analisia sustatu eta bultzatuko da eta irakasteko eta ikasteko prozesuetan ikastetxeak jarri- tako helburuak hobetzeko prozesuak bultzatuko dira, eta Hezkuntzako Ikuskaritza prozesu horien jarraipena egingo du.
- 3.– Hezkuntzako Ikuskaritzari dagokio ikastetxe publikoetan irakasle-lana nola egiten den eba- luatzea, betiere oinarrizko hezkuntza-arauan eta urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuan ezarritakoaren arabera (5/2015 Legegintzako Errege Dekretua, urriaren 30ekoa, Enplegatu Publikoaren Oinarrizko Estatutuaren Legearen testu bategina onartzen duena). Ebalua- zio horren helburu nagusia da irakasle-jardunaren kalitatea bermatzea eta aholku ematea jardun profesional hori hobetzen eta ikasleen hezkuntza-emaitzak hobetzen laguntzen duten neurriak hartzeko orduan.

40. artikulua.– Ikasle adingabeen guraso edo tutore legalentzako informazioa, eta ebaluazio objektiborako eskubidea.

- 1.– Ikasle adingabeen guraso edo legezko tutoreek seme-alaben edo tutoretzapekoen hezkuntza-prozesuaren bilakaeran parte hartu eta lagundu behar dute, eta haien ebaluazioari, mailaz igarotzeari eta titulazioari buruzko erabakiak ezagutu behar dituzte; gainera, kolaboratu behar dute seme-alaben edo tutoretzapekoen hezkuntza-aurrerapena errazteko ikastetxeek hartzen dituzten laguntza- edo indartze-neurriekin.
- 2.– Ikasle adingabeen gurasoei eta legezko tutoreei beren seme-alaben hezkuntza-prozesuan parte hartzeko duten eskubidea eta betebeharra betetzen laguntzeko, ikastetxeak informazioa bidaliko die aldian-aldian beren seme-alaben ikaskuntza-prozesuari buruz, baita orientazioa eman ere prozesu horretan lagun ahal izan dezaten. Ikastetxeak, horretarako, eraginkortzat jotzen dituen bitartekoak baliatuko ditu, hala nola txosten kualitatiboak, banakako elkarrizketak, talde-bilerak eta abar. Gutxienez, banakako bilera bat egin behar da ikasturtearen hasieran, eta beste bat bukatzean, eta, beharrezkotzat jotzen, talde-bilerak.
- 3.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan, ikastetxeko aholkularitza- eta orientazio-taldeak tutorea-rekin kolaboratuko du, ikaslearen gurasoei edo legezko tutoreei –ikasle adingabeen kasuan– eta ikasleari berari behar den informazioa, orientazioa, aholkularitza eta laguntza emateko eta ikaslearen hezkuntza-prozesuari buruz eta eskolatzeko aukerarik egokienei buruz orientatzeko.
- 4.– Arlo, ikasgai edo eremuen kalifikazioari dagokionez, eta ikasleei dagokien ebaluazio objektiborako eskubidea bermatze aldera, irakasleek emandako kalifikazioaren justifikazioaren eta arrazoien berri eman behar diete ikasleei eta haien gurasoei edo legezko tutoreei (ikasleak adingabeak direnean), ebaluazio-irizpideetan ezarritakoa aipatuz eta ikasleak irizpide horietan adierazten dena lortu duen ala ez argudiatuz.
- 5.– Adin nagusiko ikasleen kasuan, guraso edo legezko tutoreek aurreko artikuluan adierazitako eskubideak baliatu ahal izango dituzte, interes legitimoa justifikatuta.

41. artikulua.– Diagnostiko-ebaluazioa.

- 1.– Diagnostiko-ebaluazioak hezkuntzaren arloko eskumena duen sailaren eta ikastetxeen ardura da, biena, eta ikastetxeentzat eta euskal hezkuntza-sistema osoarentzat hobetzeko aukera gisa eta erronka gisa hartu behar dira.
- 2.– Diagnostiko-ebaluazioko prozesuen helburua da ikasleek funtsezko konpetentzietan eta konpetentzia espezifikoetan lortutako maila egiaztatzea, eta irakasle-taldeei, ikasleei, guraso edo legezko tutoreei eta hezkuntza-komunitate osoari laguntzea irakasle-jarduna aztertzen, baloratzen eta, beharrezkoa bada, birbideratzen, ikasleek curriculumeko konpetentziak eta ikaskuntzak lor ditzaten.
- 3.– Diagnostiko-ebaluazioko probak etapan erdian egin behar dira (LHko 4. mailan eta DBHko 2. mailan), zentsu-izaerarekin, eta etapan amaieran (LHko 6. mailan eta DBHko 4. mailan), lagin-izaerarekin.
- 4.– Diagnostiko-ebaluazioetan lortutako informazioa erabiltzean, datu pertsonalak babesteari buruz indarrean dagoen legedian xedatutakoa hartuko da kontuan. Lortzen den informazioa talde, arlo eta ikastetxeen tratamendu estatistikorako erabiliko da. Ebaluazio horiek ezin dira erabili ikasle-tetxeen sailkapenak egiteko.
- 5.– Bakarkako, taldeko edo ikastetxeko txosten batean zehaztuko dira proba diagnostikoen emaitzak, beste adierazle batzuetatik lortuta informazioarekin batera. Txostena egiteko, gainera, faktore indibidualak eta testuingurukoak hartuko dira kontuan (sozioekonomikoak, kulturalak eta hizkuntzakoak). Proba diagnostikoen emaitzak ez dira sartuko ikasleen ikasketa-espeditentean.
- 6.– Irakas Sistema Ebaluatu eta Ikertzeko Erakundeari (ISEI-IVEI) dagokio probak prestatzea eta aplikazio-, zuzenketa- eta aplikazio-irizpideak definitzea, institutu horrek formulatutako konzeptu-esparruetatik abiatuta. Gainera, Irakas Sistema Ebaluatu eta Ikertzeko Erakundeak behar diren ereduak eta laguntzak emango dizkie ikastetxeei, ikastetxe guztiek behar bezala egin ahal izan ditzaten ebaluazio horiek.
- 7.– Neurririk egokienak ezarriko dira ebaluazio horiek berariazko hezkuntza-laguntzaren premia duten ikasleen beharretara egokitu daitezen.

42. artikulua.– Egiazkotasuna, segurtasuna eta konfidentzialtasuna.

- 1.– Ikasleen datu pertsonalak lortzeari, ikastetxe batzuek datu horiek beste batzuei lagatzeari eta datu horien segurtasunari eta konfidentzialtasunari dagokienez, indarrean dagoen datu pertsonalak babesteari buruzko legedian xedatutakoari jarraituko zaio, eta, betiere, maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoaren hogeita hirugarren xedapen gehigarrian ezarritakoari.
- 2.– Ikaslearen espediente elektronikoak, gutxienez, ebaluazio-dokumentu ofizialetan jasotako datuak bildu behar ditu, eta urtarrilaren 8ko 4/2010 Errege Dekretuan ezarritakoa bete (4/2010 Errege Dekretua, urtarrilaren 8koa, Administrazio Elektronikoaren arloko Elkarreragingarritasune- rako Eskema Nazionala arautzen duena).

LEHENENGO XEDAPEN GEHIGARRIA.– Irakaskuntza-espezialitateak.

Ikastetxeak ikasgaiak eremutan taldekatzea erabakitzen duenean, eremu horien irakaskun- tzaz eremu horietako edozein ikasgai emateko irakaskuntza-atribuzioa duten espezialitateetako katedradunen kidegoetako funtzionarioak eta bigarren hezkuntzako irakasleen kidegoetako fun- tzionarioak arduratuko dira.

BIGARREN XEDAPEN GEHIGARRIA.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako irakaskuntzak eta beste irakaskuntza batzuk bateragarri egitea.

- 1.– Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak aukera emango du Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako irakaskuntzak eta musikako eta dantzako arte-ikasketa profesionalak aldi berean egiteko.
- 2.– Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak salbuespenezko eskolatze-neurriak baimendu ditzake errendimendu handiko kirol-jarduerak eta antzekoak egiten dituztenentzat.

HIRUGARREN XEDAPEN GEHIGARRIA.– Erlijioaren irakaskuntza.

- 1.– Ikasturtea hasi baino lehen, adin nagusiko ikasleek eta adingabeen gurasoek edo legezko tutoreek erlijioa eskolak jaso nahi dituzten ala ez adierazi behar dute.
- 2.– Ikastetxeak etapa bakoitzeko maila guztietan eskainiko du Erlijioa. Astean gehienez ordubete emango da. Gurasoek edo legezko tutoreek aukeratuta egingo da ikasketa hori. Ikasturte bakoi- tzaren hasieran egin behar da aukeraketa hori. Ikastetxeek antolaketa-neurriak hartu behar dituzte erlijio-ikasketak egiten ez dituzten ikasleek behar den hezkuntza-arreta jaso dezaten. Hor, funtsezko konpetentziak garatu beharko dira, komunitatearen zerbitzurako proiektuen bidez, eta autoestimua, autonomia, gogoeta eta erantzukizuna indartu, baita balio zibiko eta etikoak ere. Erlijioa ikasten ez duten ikasleen hezkuntza-arreta taldeko tutorearen esku egongo da, ahal izanez gero.
- 3.– Erlijio katolikoaren irakaskuntza Egoitza Santuaren eta Espainiako Estatuaren artean sinatu- tako Irakaskuntza eta Kultura Gaiei buruzko Akordioan ezarritakoari lotu behar zaio. Horretarako, erlijio katolikoa arlo gisa sartuko da Lehen Hezkuntzan, eta ikasgaia izango da Derrigorrezko Biga- rren Hezkuntzan, ikastetxeek nahitaez eskaini beharrekoa, eta ikasleentzat hautazkoa izango da.
- 4.– Beste erlijio batzuen irakaskuntzak bat etorri behar du Espainiako Estatuaren eta Espai- niako Erakunde Erlijioso Ebanjelikoen Federazioaren, Espainiako Komunitate Israeldarren Federazioaren eta Espainiako Batzorde Islamikoaren artean sinatutako kooperazio-akordioetan xedatutakoarekin, eta, hala badagokio, etorkizunean beste erlijio batzuekin izenpetzen diren akor- dioetan xedatutakoarekin.
- 5.– Erlijioa ikasgaiaren curriculumaz zehaztea kasuan kasuko erlijio-agintaritzen eskumena da. Eskola- liburuak eta material didaktikoak erabiltzeari buruzko erabakiak eta, hala badagokio, horiek gainbegiratu eta onartzeari buruzkoak kasuan kasuko erlijio-agintaritzei dagozkie, Espainiako Estatuarekin sinatutako akordioetan ezarritakoaren arabera.

- 6.– Erljio katolikoaren irakaskuntza etapako beste ikasgaien baldintza eta ondorio berekin ebaluatu behar da. Estatuarekin kooperazio-akordioak sinatu dituzten erlijioen irakaskuntzaren ebaluazioa akordio horietan ezarritakoari lotu behar zaio.
- 7.– Berdintasun-printzipioa eta lehia askea bermatzeko, erlijio ikasketen ebaluazioan jasotako kalifikazioak ez dira kontuan hartuko ikasketa-espeditenteen arteko lehia dakarten deialdietan, ez eta ikasleak onartzeko prozesuetan lehia jo behar denean eskatzaileen arteko hautaketa egiteko.

LAUGARREN XEDAPEN GEHIGARRIA.– Ikasgaiak atzerriko hizkuntzetan irakastea.

Curriculumeko ikasgai batzuk atzerriko hizkuntzetan irakasteko baimena eska diezaiokete ikas- tetxeek hezkuntzaren arloko eskumena duen sailari. Baimena izanez gero, irakaskuntza horrek bere hartan eutsi behar die dekretu honetan araututako curriculumaren oinarritzko alderdiei, eta ahaleginak egin behar dira ikasleek bi mailetan ikasgaien berezko terminologia atzerriko hizkun- tzan eta erkidegoko hizkuntza ofizialean edo ofizialetan jakin dezaten.

BOSGARREN XEDAPEN GEHIGARRIA.– Helduen Hezkuntza.

- 1.– Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako konpetentziak eta jakintzak eskuratu nahi dituzten hel- duek beren baldintzetara eta beharretara egokitutako eskaintza izango dute. Irakaskuntza hori presentziala, erdi- presentziala eta urrutiko hezkuntzaren bidezkoa izan daiteke.
- 2.– Ikasleek jakintzaren ikuspegi integratua eskuratze aldera eta horren bidez konpetentziak garatu eta XXI. mendeko erronka eta desafio global nagusiei arrakastaz aurre egite aldera, etapa honetako irakaskuntzak modu modularrean antolatuko dira, hiru eremutan, eta, horietako bakoit- tzean, bi mailatan:
 - a) Komunikazio-eremua. Dekretu honen III. eranskinean Gaztelania eta Literatura, Euskara eta Literatura eta Atzerriko Hizkuntza ikasgai buruz jasotako gutxieneko ikasketak bilduko ditu.
 - b) Eremu soziala. Dekretu honen III. eranskinean Gizarte Zientzietako ikasgai buruz (Geo- grafia eta Historia eta Balio Zibiko eta Etikoetan Oinarritutako Hezkuntza) jasotako gutxieneko ikasketak bilduko ditu.
 - c) Eremu zientifiko-teknologikoa. Dekretu honen III. eranskinean Fisika eta Kimika, Biologia eta Geologia, Matematika, eta Teknologia eta Digitalizazioa ikasgai buruz jasotako gutxie- neko ikasketak bilduko ditu.
- 3.– Ikasketa horiek bi ikasturtetan egiteko moduan antolatu behar dira.
- 4.– Bigarren paragrafoan aipatutako hiru eremuetako bakoitzari dagozkion mailetako bat gain- ditzeak Estatu osorako balio izango du.
- 5.– Eremu guztiak gainditzeak Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua esku- ratzeko eskubidea dakar berekin. Era berean, irakasle-taldeak proposa dezake Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua ematea eremuren bat gainditu ez duten baina beren ustez helduen oinarritzko prestakuntzaren helburu orokorrak modu globalean lortu dituzten pertsonen. Erabaki horretan kontuan hartu behar dira ikasle bakoitzaren prestakuntza-aukerak eta jarduera akademiko eta laboralean integratzeko aukerak.
- 6.– Hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak, aldian-aldian, 18 urtetik gorako pertsonen Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua zuzenean lortu ahal izateko probak antola- tuko ditu, baldin eta funtsezko konpetentziak eta etapako helburuak lortu badituzte. Proba horiek irisgarritasun unibertsaleko neurriak bete behar dituzte, hezkuntza-premia bereziak dituzten ikasle guztientzat egokitu behar dira eta hiru ezagutza-eremuetan oinarriturik antolatuko dira.

SEIGARREN XEDAPEN GEHIGARRIA.– Atzerriko ikastetxeetako ikasketak.

Hezkuntzaren arloan eskumena duen sailak erabakiko ditu, bere eskumenen arabera, Euskal Autonomia Erkidegoan baimendutako atzerriko ikastetxeek eman beharreko Espainiako hizkuntza eta kulturaren eta Euskal Herriko hizkuntza eta kulturaren irakaskuntzaren ingurukoak, eta ikaste- txe horiek, betiere, dekretu honetan arlo eta ikasgai horietarako ezarritako gutxieneko orduak bete behar dituzte.

XEDAPEN INDARGABETZAILEA

Indargabetuta geratzen da 236/2015 Dekretua, abenduaren 22koa, Oinarrizko Hezkuntzaren curriculumak zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzen duena.

Era berean, indargabetuta geratzen dira dekretu honetan ezarritakoaren aurka doazen ekainaren 9ko 86/2015 Dekretuaren artikulak (86/2015 Dekretua, ekainaren 9koa, Euskal Autonomia Erkidegoko Oinarrizko Lanbide Heziketaren araubideari eta ezarpenari buruzko Dekretua).

AZKEN XEDAPENETAKO LEHENENGOA.– Ezarpen-egutegia.

2023-2024ko ikasturtean amaituko dira ezartzen dekretu honetako ikasketa arautuen curriculumak.

AZKEN XEDAPENETAKO BIGARRENA.– Eremuen arabera irakaskuntza.

- 1.– Eremuen arabera antolatutako irakaskuntza modu progresiboan ezarriko da, ikastetxeek irakaskuntza planifikatu ahal izan dezaten eta irakasle-taldea prestatu ahal izan dezaten; 2022-2023ko ikasturtean ezartzen hasi, eta 2025-2026ko ikasturtean iritsiko da ikastetxe guztietara.
- 2.– Halaber, ikastetxeek modu progresiboan eguneratu behar dituzte programazio didaktikoak, eta bi ikasturtean erabat berritu.

AZKEN XEDAPENETAKO HIRUGARRENA.– Indarrean jartzea.

Dekretu hau Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratu eta hurrengo egunean jarriko da indarrean.

IKASLEEN IRTEERA-PROFILA EAE-KO OINARRIZKO IRAKASKUNTZAREN AMAIERAN

Oinarrizko irakaskuntzaren amaierako Ikasleen irteera-profila da Euskadi Autonomia Erkidegoko hezkuntza-sistemaren printzipioak eta helburuak zehazten dituen tresna. Profilak identifikatu eta definitzen du, XXI. mendeko erronkekin lotuta, ikasleek beren prestakuntza-ibilbidearen aldi hori amaitzean lortu nahi dituzten funtsezko konpetentzien garapen-maila, etengabeko ikaskuntza- prozesuaren zati gisa.

Euskadi Autonomia Erkidegoko irteera-profila oinarrizko irakaskuntzaren curriculuma osatzen duten elementuak eta antolamendua kohesionatzen eta justifikatzen dituen helburu estrategikoa da. Horrenbestez, curriculum-erabakiak eta irakaskuntza-praktikaren estrategia eta orientabide metodologikoak oinarritzen dituen tresnatzat hartzen da, eta funtsezko erreferentea da bai ikasleen ikaskuntzen barneko eta kanpoko ebaluazioan, bai mailen arteko eta etapen arteko sustapenari buruzko erabakiak hartzean, bai Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua lortzean.

Irteera-profilaren abiapuntua da konpetentzia giltzarrien ikuspegi estrukturala eta funtzionala aldi berean, eta hori eskuratzea ezinbestekotzat jotzen da ikasleek beren garapen pertsonalerako, beren bizitzako esparruetako egoerak eta arazoak konpontzeko, hobetzeko aukera berriak sortzeko, bai eta haien sozializazioa garatzeko, prestakuntza-ibilbidearen jarraipena lortzeko eta gizartean eta ingurune naturalaren eta planetaren zaintzan aktiboki txertatzeko eta parte hartzeko ere. Proiektu hori ikaskuntza desberdinen elementu artikulatzailea da, eta, horri esker, aurrera eramateko aurre egin beharko dien erronkei, eta erronkei arrakastaz aurre egin ahal izango die.

Irteera-profila, beraz, ikaskuntzen elementu artikulatzailea da, ikasleek bizitzan zehar izango dituzten erronkei eta erronkei arrakastaz aurre egiteko aukera izan dezaten.

Irteera-profil honetan jasotako konpetentziak definitzeko abiapuntuko erreferentea Europar Batasuneko Kontseiluaren 2018ko maiatzaren 22ko Gomendioa da, etengabeko ikaskuntzarako funtsezko konpetentziei buruzkoa. Horrela, Euskal Autonomia Erkidegoak bere konpromisoa sendotzen du, erreferentzia komunak hartuz, Europa mailako hezkuntza-kohesioa indartzeko eta, hala irizten badiote, herritarrek beren herrialdean bertan nahiz inguruko beste herrialde batzuetan beren bizitzan zehar ikasi eta lan egin ahal izatea errazteko.

Europako Gomendioaren funtsezko konpetentziak XXI. mendeko erronka eta erronka global nagusiei lotuta daude. Erronka eta erronka horiei aurre egin beharko diete ikasleek, eta ahalik eta heldutasun handienarekin hedatu beharko dituzte.

Era berean, UNESCOren Nazioarteko Hezkuntza Bulegoaren Key Drivers of Curricula Change in the 21st Century dokumentuan jasotako erronkak gehitu dira, baita Nazio Batuen Batzar Nagusiak 2015eko irailean onartutako 2030 Agendaren Garapen jasangarrirako Helburuak eta Eusko Jaurlaritzak Euskadi Basque Country 2030 Agentziaren bidez hartutako konpromisoak ere.

Funtsezko konpetentzien eta XXI. mendeko erronken arteko loturak emango die zentzua ikaskuntzei, eskola eguneroko bizitzako egoera, gai eta arazo errealetara hurbiltzean; horrek, aldi berean, beharrezko laguntza-puntua emango du ikaskuntza-egoera esanguratsuak eta garrantzitsuak bultzatzeko, bai ikasleentzat, bai irakasleentzat. Oinarrizko irakaskuntza arrakastaz gainditzen duen ikasle orok, eta, beraz, irteera-profila lortzen duenak, eskuratutako ikaskuntzak mobilizatzen jakitea bermatu nahi da, bizitzan zehar izango dituen erronka nagusiei erantzuteko. Horren barruan sartzten dira:

- Jarrera arduratsua garatzea, ingurumenaren degradazioaren kontzientzia hartuz, hura eragiten, larriagotzen edo hobetzen duten arrazoen ezagutzan oinarrituta, ikuspegi sistemiko batetik, tokikoa zein globala.
- Euskara erabilera eta euskal kulturarekiko jakin-mina garatzea guztion ondasunean duten eragina baloratzea.
- Kontsumo arduratsuekin lotutako alderdiak identifikatzea, norberaren eta guztion ondasunean duten eragina baloratzea, beharrak eta gehiegikeriak kritikoki epaitzea eta kontsumitzaile gisa dituen eskubideen urraketen aurrean kontrol soziala egitea.
- Bizi-ohitura osasungarriak garatzea, organismoaren funtzionamendua ulertuta eta organismoan eragina duten barneko eta kanpoko faktoreei buruzko hausnarketa kritikoa eginda, osasun publikoa sustatzeko erantzukizun pertsonala bere gain hartuta.
- Sentsibilitatea lantzea ekitaterik eza eta bazterketa egoerak atzemateko, kausa konplexuak ulertuta, enpatia- eta erruki-sentimenduak garatzeko.
- Gatazkak gizarteko bizitzaren berezko elementu gisa ulertzea, modu baketsuan konpondu beharrekoak.
- Egungo gizarteak eskaintzen dituen era guztietako aukerak modu kritikoa aztertzea eta baliatzea, bereziki kultura digitalarenak, onurak eta arriskuak ebaluatuz eta bizi-kalitate pertsonala eta kolektiboa hobetzen lagunduko duen erabilera etiko eta arduratsua eginez.
- Ziurgabetasuna, erantzun sortzaileak artikulatzeko aukera gisa onartzea, berekin ekar dezakeen antsietatea maneiatzen ikasiz.
- Gizarte ireki eta aldakorretan lankidetzan aritzea eta elkarrekin bizitzea, aniztasun pertsonala eta kulturala aberastasun-iturri gisa baloratuz eta beste hizkuntza eta kultura batzuekiko interesa agertuz.
- Proiektu kolektibo baten parte sentitzea, bai tokiko eremuan, bai esparru globalean, enpatia eta eskuzabaltasuna garatuz eta guztion onerako erabaki koherenteak bultzatuz eta hartuz.
- Bizitzan zehar ikasten jarraitzeko aukera emango dioten trebetasunak garatzea, ezagutzan konfiantza izanik, garapenaren motor gisa, eta ezagutzaren arrisku eta onuren balorazio kritikoa eginez.

Erronka horiek jarrera etiko zorrotza hartzea eskatzen dute, ongizate pertsonalaren bilaketa legitimoa denon ongia errespetatuz artikulatzea baitakarte. Gainera, tokiko begirada gaintitu behar dute, arazo globalak aztertu eta horiekin konprometitzeko. Horrek guztiak eskatzen du, alde batetik, buru konplexu bat, termino sistemikoetan, irekietan eta ziurgabetasun-maila handiarekin pentsatzeko gai dena, eta, bestetik, alderdi garrantzitsuekin enpatizatzen gaitasuna, zuzenean eragiten ez badigute ere; horrek berekin dakar zaintzaren eta errespetuaren balioak onartzea eta bidegabekeria-, ekitaterik ezarekin eta bazterkeriarekin lotutako egoerekiko sentsibilitate handia garatzea.

Gainera, erronka horiei eta beste batzuei erantzuteko – horien artean erabateko interdependentzia dago –, funtsezko konpetentzien azpian dauden ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak behar dira, eta curriculumak osatzen duten arlo, eremu eta ikasgai guztietan lantzen dira. Horiek eskaintzen dituzten curriculum-elementuek ikasleei beren inguruan gertatzen dena ulertzen laguntzen diete, eta, horrela, egoera kritikoki baloratzeko eta behar bezala erantzuteko aukera ematen diete.

Hemen aurkezten den curriculumak konpetentzia-ikuspegia du, eta bertan, erronkei aurre eginez eskuratzen dira edukiak, kontzeptuzkoak, prozedurazkoak eta jarrerazkoak. Horrek ikaskuntzak eskuratzea eta mobilizatzea eta horiek transferitzeko gaitasuna bultzatzen du, eta, horrela, ikasleen prestakuntza-bilakaeran heldutasun-maila eta kalitate handiagoko ikaskuntza garatzen da.

Eskuratu beharreko funtsezko konpetentziak

Irteera-profilean jasotzen diren funtsezko konpetentziak honako hauek dira: Europar Batasuneko Kontseiluaren Gomendioan, martxoaren 1eko 157/2022 Errege Dekretuan eta martxoaren 29ko 217/2022 Errege Dekretuan (Lehen Hezkuntzako eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako gutxieneko irakaskuntzak eta antolamendua ezartzen dituen) ezarritako funtsezko konpetentziak Euskal Autonomia Erkidegoko hezkuntza-sistemara egokitzea. Egokitzapen hori konpetentzia horiek XXI. mendeko erronka eta desafioei eta Euskal Autonomia Erkidegoko hezkuntza-sistemaren printzipio eta helburuei lotzeko beharri dagokio.

Europar Batasuneko Kontseiluaren Gomendia bizitza osoan zehar egin behar den ikaskuntzari buruzkoa bada ere, irteera-profilak ikasleen garapen pertsonalaren, sozialaren eta prestakuntzakoaren une zehatz bat adierazten du: oinarrizko irakaskuntzaren etapa.

Oro har, ulertu behar da oinarrizko irakaskuntzako hezkuntza-etapetarako curriculumak garatzeko dekretu honetan aurreikusitako konpetentzia espezifikoak eta helburuak lortzea irteera-profila osatzen duten funtsezko konpetentziak eskuratzearekin eta garatzearekin lotuta dagoela. Hauek dira konpetentzia horiek:

- **HKK** ■ Hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia
- **KE** ■ Konpetentzia eleaniztuna
- **STEM** ■ Matematikarako konpetentzia eta zientzia, teknologia eta ingeniartzarako konpetentzia (STEM, ingeleseko siglen arabera)
- **KD** ■ Konpetentzia digitala
- **KPSII** ■ Konpetentzia pertsonala, soziala eta ikasten ikastekoa
- **HK** ■ Herritartasunerako konpetentzia
- **EK** ■ Ekintzailtza-konpetentzia
- **KAKK** ■ Kontzientzia eta adierazpide kulturaletarako konpetentzia

Ez dago hierarkiarik funtsezko eskumen horien artean, eta ezin da elkarrekikotasun eksklusiborik ezarri arlo, eremu edo gai bakar batekin. Horietako bakoitza eskuratzeak beste guztiak eskuratzen laguntzen du, eta arlo, eremu edo ikasgai desberdinen bidez eskuratzen diren ikaskuntzek konpetentzia desberdinak garatzen dituzte. Zeharkakotasuna irteera-profilaren berezko baldintza da, ikaskuntza guztiek hori lortzen laguntzen baitute.

Oinarrizko irakaskuntzako funtsezko konpetentzien deskribatzaile operatiboak:

Funtsezko konpetentzien dimentsio aplikatuari dagokionez, horietako bakoitzerako deskribatzaile operatibo multzo bat definitu da.

Funtsezko konpetentzien deskribatzaile operatiboak esparru erreferentziala dira, eta esparru horretatik zehazten dira arlo, eremu edo gai bakoitzaren konpetentzia espezifikoak. Deskribatzaile operatiboak eta konpetentzia espezifikoak arteko lotura horrek, azken horiek ebaluatzean, irteera-profilean definitutako funtsezko konpetentzien eskuratze-maila eta, beraz, etaparako aurreikusitako konpetentziak eta helburuak lortzea ahalbidetzen du.

Konpetentziak nahitaez modu sekuentzian eta progresiboan eskuratzen direnez, oinarrizko eskolatzaren amaierari dagozkion deskribatzaile operatiboak ez ezik (Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzaren amaierarekin bat dator), Lehen Hezkuntza osatzean espero den betetze-mailari buruz orientatzen duten deskribatzaile operatiboak ere sartzen dira, eta, horrela, derrigorrezko irakaskuntza osatzen duten bi etapen arteko jarraitutasuna, koherentzia eta kohesioa errazten eta zehazten dira.

HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA (HKK)

Hizkuntza-komunikaziorako konpetentziak esan nahi du ahoz, idatziz edo modu koherente eta egokian jardun behar dela hainbat esparru eta testuingurutan eta hainbat komunikazio-helbururekin. Ezagutza, trebetasun eta jarrera guztiak modu kontzientean mobilizatzea eskatzen du, ahozko mezuak, zeinuak, idatziak, ikus-entzunezkoak edo multimodalak ulertzeko, interpretatzeko eta kritikoki baloratzeko aukera ematen dutenak, manipulazioaren eta desinformazioaren arriskuak saihestuz, bai eta beste pertsona batzuekin modu kooperatiboan, sortzailean, etikoan eta errespetuzkoan eraginkortasunez komunikatzea ere.

Hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia norberaren pentsamendurako eta jakintzaren eremu guztietan ezagutza eraikitzeke oinarria da. Horregatik, hizkuntzak ezagutza-arlo bakoitzeko diskurtso- genero espezifikoetan duen funtzionamenduari buruzko hausnarketa esplizituari lotuta dago haren garapena, bai eta ahozkotasunaren, signazioaren edo idazketaren erabilerei ere, pentsatzeko eta ikasteko. Azkenik, hizkuntzaren dimentsio estetikoa aintzat hartzea eta literatura-kulturaz gozatzea ahalbidetzen du.

Deskriptore operatiboak

LEHEN HEZKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK	OINARRIZKO IRAKASKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK
HKK1. Gertakariak, kontzeptuak, pentsamenduak, iritziak edo sentimenduak euskaraz eta gaztelaniaz ahoz, idatziz eta era multimodalean edo siglen bidez adierazten ditu, argi eta bere ingurune pertsonal, sozial eta hezitzaileko eguneroko testuinguruera egokituta, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzaz eta errespetuz, bai informazioa trukatzeko eta ezagutza sortzeko, bai lotura pertsonalak eraikitzeke.	HKK1. Euskaraz eta gaztelaniaz ahoz, idatziz eta era multimodalean edo siglez bidez hitz egiten du, koherentziaz, zuzentasunez eta gizarte-testuinguruekiko egokitasunez, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko eta ezagutza sortzeko, bai eta lotura pertsonalak eraikitzeke ere.
HKK2. Pertsona-, gizarte- eta hezkuntza-arloetako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testu errazak ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, euskaraz zein gaztelaniaz, unean uneko laguntzarekin, eguneroko testuinguruetan aktiboki parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeke.	HKK2. Pertsona-, gizarte-, hezkuntza- eta lanbide-arloetako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu jarrera kritikoz, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeke.
HKK3. Bi iturritatik edo gehiagotatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazio erraza aurkitu, aukeratu eta kontrastatzen du, eta fidagarritasuna eta erabilgarritasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, eta ezagutza bihurtzen du komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta pertsonala hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.	HKK3. Hainbat iturritatik datorren informazioa, euskaraz eta gaztelaniaz, gero eta modu autonomoagoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatuz, irakurketa-helburuen arabera, eta manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz; informazioa integratu eta ezagutza bihurtzen du, komunikatzeko, ikuspegi sortzaile, kritiko eta pertsonala hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.
HKK4. Bere garapenera egokitutako euskarazko eta gaztelaniazko askotariko lanak irakurtzen ditu, bere gustu eta interesetara hobekien egokitzen direnak hautatuz; ondare literarioa norbanakoaren eta taldearen gozamenerako eta ikaskuntzarako iturritzat hartzen du; eta bere esperientzia pertsonala eta irakurlea mobilizatzen ditu, obren interpretazioa eraiki eta partekatzeko eta eredu errazetatik abiatuta asmo literarioko testuak sortzeko.	HKK 4. Autonomiaz irakurtzen ditu bere adinerako egokiak diren hainbat lan euskaraz eta gaztelaniaz, bere gustu eta interesetara hobekien egokitzen direnak hautatuz; ondare literarioa esperientzia indibidual eta kolektiboaren bide pribilegiatutzat hartzen du; eta bere esperientzia biografikoa eta ezagutza literario eta kulturalak mugiarazten ditu, obren interpretazioa eraikitzeke eta partekatzeko eta gero eta konplexuagoak diren asmo literarioko testuak sortzeko.
HKK 5. Bere komunikazio-praktikak elkarbizitza demokratikoaren, gatazken kudeaketa elkarrizketatuaren eta pertsona guztien eskubide-berdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, hizkuntzaren erabilera diskriminatzaileak hautemanez, bai eta hizkuntzaren bidez gertatzen diren botere-gehiegikeriak ere, hizkuntzaren erabilera eraginkorra ez ezik, etikoa ere bultzatzeko eta euskararen ohiko erabilerekeriko jarrera asertiboa izateko.	HKK5. Bere komunikazio-praktikak elkarbizitza demokratikoaren, gatazkek elkarrizketaren bidez konpontzearen eta pertsona guztien eskubide-berdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, hizkuntzaren erabilera diskriminatzaileak baztertuz, bai eta hizkuntzaren bidezko botere-gehiegikeriak ere, hizkuntzaren erabilera eraginkorra eta etikoa ere bultzatzeko eta euskararen ohiko erabilerekeriko jarrera asertiboa izateko.

KONPETENTZIA ELEANIZTUNA (KE)

Konpetentzia eleaniztunak hainbat hizkuntza, ahozkoak edo zeinuzkoak, ikasteko eta komunikatzeko modu egoki eta eraginkorren erabiltzea eskatzen du. Konpetentzia horrek esan nahi du norberaren hizkuntza-profilak aitortu eta errespetatu behar direla, eta norberaren esperientziak baliatu behar direla bitartekaritza-estrategiak garatzeko eta hizkuntzen arteko transferentziak egiteko, hizkuntza klasikoak barne, eta, hala badagokio, trebetasunak mantendu eta eskuratzeko hizkuntzan, familia-hizkuntzan edo hizkuntza ofizialetan. Era berean, gizartearen hizkuntza- eta kultura-aniztasuna ezagutzera, balioestera eta errespetatzera bideratutako dimentsio historikoak eta kulturartekoak biltzen ditu, bizikidetza demokratikoa sustatzeko helburuarekin.

Deskriptore operatiboak

LEHEN HEZKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK...	OINARRIZKO IRAKASKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK...
KE1. Gutxienez, hizkuntza bat erabiltzen du, familiako hizkuntzaz edo hizkuntzez gain, komunikazio-premia erraz eta aurreikusteko modukoei erantzuteko, bai haren garapenari eta interesei erantzuteko, bai eremu pertsonaleko, sozialeko eta hezkuntzako eguneroko egoera eta testuinguruei erantzuteko.	KE1. Hizkuntza bat edo gehiago modu eraginkorren erabiltzen ditu, familiako hizkuntzaz edo hizkuntzez gain, bere komunikazio-premiei behar bezala eta egoki erantzuteko, bai bere garapen eta interesei dagokienez, bai eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguruei dagokienez.
KE2. Bere esperientzietatik abiatuta, hizkuntza-eskakizunen aniztasuna ezagutzen du eta norberaren ikaskuntza-prozesuei buruzko gogoeta egiten du, eta hizkuntzen arteko transferentzia-estrategia errazak modu gidatuan esperimentatzen ditu, eta konfiantzazko jarrera adierazten du komunikatzeko gaitasuna hobetzeko ikasteko konpetentzian.	KE2. Bere esperientzietatik abiatuta, bere ikaskuntza-prozesuei buruz hausnartzen du, eta beste hizkuntza eta ikasgai batzuetan eskuratutako ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko estrategiak erabiltzen ditu, eta konfiantzazko jarrera erakusten du komunikatzeko gaitasuna hobetzeko ikasteko duen konpetentzian.
KE3. Lagunduta, ikastetxearen eta ingurunearen hizkuntza-aniztasuna identifikatzen du, errespetuzko eta enpatiazko jarrera hartuta, eta hizkuntzak komunikabide eraginkortzat eta bizikidetza hobetzeko tresnatzat hartuta.	KE3. Ikastetxearen eta ingurunearen hizkuntza-aniztasuna onartzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko eta enpatiazko jarrera erakusten du, eta hizkuntzak komunikabide eraginkortzat, kultura-ondareztat eta gizarte-kohesioa sustatzeko tresnatzat hartzen ditu.

MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA ETA ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIARITZARAKO KONPETENTZIA (STEM)

Matematikarako konpetentziak eta zientzia, teknologia eta ingeniartzarako konpetentziak (STEM konpetentzia, ingelesezko sigletan) mundua ulertzea dakar berekin, metodo zientifikoak, pentsamendu eta irudikapen matematikoak, teknologia eta ingeniartzara-metodoak erabiliz ingurunea modu konprometitan, arduratsuan eta jasangarrian eraldatzeko.

Matematikarako konpetentziak ikuspegi eta arrazoibide matematikoak garatzea eta aplikatzea ahalbidetzen du, hainbat testuingurutan hainbat problema ebazteko.

Zientziarako konpetentziak ingurune naturala eta soziala ulertzea eta azaltzea dakar berekin, ezagutza eta metodologia multzo bat erabiliz, behaketa eta esperimendazioa barne, galderak planteatzeko eta probetan oinarritutako ondorioak ateratzeko, mundu naturala eta testuinguru soziala interpretatu eta eraldatu ahal izateko.

Teknologia eta ingeniartzako konpetentziak zientziei dagozkien ezagutzak eta metodologiak aplikatzea barne hartzen du, gure gizartea pertsonen behar edo nahien arabera segurtasun, erantzukizun eta iraunkortasuneko esparru batean eraldatzeko.

Deskriptore operatiboak

LEHEN HEZKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK	OINARRIZKO IRAKASKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK
STEM1. Gidatuta, arrazoiketa matematikoaren berezko metodo induktibo, deduktibo eta logiko batzuk erabiltzen ditu, bai eta metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere egoera ezagunetan, eta problemak ebazteko estrategia batzuk hautatu eta erabiltzen ditu, lortutako soluzioei eta jarraitutako prozesuari buruz hausnartuz.	STEM1. Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo induktibo, deduktibo eta logiko batzuk erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere egoera ezagunetan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako soluzioak eta prozesua kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.
STEM2. Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du bere inguruan gertatzen diren sistema naturalei eta materialei buruzko prozesu eta gertaera batzuk ulertzeko eta azaltzeko, ezagutzan konfiantza bereganatuz garapenerako motor gisa, galderak eginez, esperimendu errazak gidatuz, jarduera zientifikoaren berezko oinarriko trebetasunak modu egokian erabiliz eta, laguntzarekin, horien gauzatzea eta emaitzen interpretazioa baloratuz.	STEM2. Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du bere inguruan gertatzen diren sistema natural eta materialei buruzko prozesu eta gertaera batzuk ulertzeko eta azaltzeko, ezagutzan konfiantza bereganatuz garapenerako motor gisa, galderak planteatuz, eta hipotesiak egiaztatuz esperimendazioaren eta ikerketaren bidez, tresna eta tresna egokiak erabiliz, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioetsiz, eta eredu zientifikoarekiko ondorio esanguratsu eta koherenteren bat lortuz, zientziaren irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.
STEM3. Proiektuak modu gidatuan egiten ditu, prototipo edo eredu desberdinak diseinatu, fabrikatu eta ebaluatuz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz, kooperatiboki helburu jakin bat duen produktu sortzaile bat sortzeko, talde osoaren parte-hartzea saiatur eta sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz.	STEM3. Proiektuak planteatzen eta garatzen ditu, eta, horretarako, hainbat prototipo edo eredu diseinatu, fabrikatu eta ebaluatzen ditu, premia edo arazo bati modu sortzailean eta kooperatiboan irtenbidea emango dioten produktuak sortzeko eta/edo erabiltzeko, talde osoaren parte-hartzea saiatur, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta iraunkortasunaren garrantzia baloratuz.
STEM4. Metodo eta emaitza zientifiko, matematiko eta teknologiko batzuen oinarriko informazioa eta elementu garrantzitsuenak modu argi eta egiazkoan interpretatzen eta transmititzen ditu, matematikako, zientzietako eta teknologikoak hizkuntza egokia erabiliz (terminologia espezifikoa, grafikoak, notazioa, sinboloak eta kodeak) eta kultura digitala modu kritiko, etiko eta arduratsuan baliatuz ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.	STEM4. Prozesu, arrazoiketa, erakustaldi, metodo eta emaitza zientifiko, matematiko eta teknologikoen elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak...) eta kultura digitala modu kritikoan aprobetxatzen du, hizkuntza matematiko-formala barne, etika eta erantzukizunez, ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.
STEM5. Osasuna eta ingurumena babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzetan parte hartzen du, proposamenak eginez eta kontsumo arduratsuen praktikan etika- eta segurtasun-printzipioak aplikatuz.	STEM5. Osasun fisikoa eta mentala eta ingurumena babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzei ekiten die, eta etika- eta segurtasun-printzipioak aplikatzen ditu ingurune hurbila modu jasangarrian eraldatzeko proiektuak egitean, haren eragin globala baloratuz eta kontsumo arduratsua praktikatu.
STEM6. Gizadiaren historian matematikak, zientziak eta teknologiak duten garrantzia balioesten du, zientziak pertsonen ongizateari dakartzkion onurak edo onurak adieraziz eta aparatu, aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologiko batzuekin lotuz.	STEM6. Modu kritikoan justifikatzen du ikerketa zientifikoaren beharra eta horren aplikazioak eta aurrerapen zientifiko-teknologikoak gizartearen ongizatean, hainbat egoera problematikoren aurrean erabaki arrazoituak hartzeko gizarte modernoaren garapenean izan duten zeregina ezagututa.

KONPETENTZIA DIGITALA (KD)

Konpetentzia digitalak ikaskuntzarako, lanerako eta gizartean parte hartzeko teknologia digitalen erabilera kritikoa, segurua, osasungarria, iraunkorra, sortzailea eta arduratsua eskatzen du, bai eta teknologia horien bidez pertsonekin edo gailuekin elkarreragitea ere.

Konpetentzia digitalaren barruan sartzen dira informazioaren eta datuen alfabetatzea, komunikazio eraginkorra eta hainbat kanal eta inguruneren bidezko lankidetzeta, hainbat hizkuntzaren erabilerari buruzko alfabetatze mediatikoa, askotariko eduki digitalen sorrera (programazioa barne), segurtasuna (ongizate digitala barne) eta herritartasun digitalarekin, pribatutasunarekin, jabetza intelektualarekin, arazoan ebazpenarekin, pentsamendu konputazionalarekin eta kritikoarekin lotutako gaitasunak.

Deskriptore operatiboak

LEHEN HEZKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK	ONINARRIZKO IRAKASKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK
KD1. Bilaketa gidatuko estrategia errazak erabiltzen ditu informazioa eskuratzeko (hitz gakoak, informazio garrantzitsuaren analisisa, datuen antolamendua), jarrera kritikoarekin, informazio-beharrak identifikatuta, eta fitxategiak eta edukiak gordeta eta berreskuratuta.	KD1. Interneten bilaketa aurreratuak egiten ditu (bilaketa-terminoen, formatuaren, gaurkotatuen eta lizentziaren arabera), baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotatun- eta fidagarritasun-irizpideak kontuan hartuta, informazioa modu kritikoan hautatu eta ulertzen du, modu esanguratsuan konbinatuz, eta modu ordenatuan artxibatuz, berreskuratuta eta erreferentzia egiteko, jabetza intelektualaren errespetatuz.
KD2. Norberak edo beste batzuek sortutako edukia sortzen eta editatzen du, integratzen eta berregiten du, hainbat formatutan (testua, taula, irudia, audioa, bideoa, programa informatikoa...), ideiak, sentimenduak eta ezagutzak adierazteko tresna digitalak erabiliz, jabetza intelektualaren eta egile-eskubideak errespetatuz eta modu antolatuan gorde eta berreskuratuz.	KD2. Etengabeko ikaskuntzako bere ingurune pertsonal digitala kudeatzen eta erabiltzen du jatorrizko ezagutza eta eduki digitalak hainbat formatutan ekoizteko eta gordetzeko, atazaren edo beharren arabera dagozkion tresna digitalak erabilia, bai dauden edukiak berrerabilia, bai sortutako edukiei lizentzietan buruzko ezagutza aplikatuta.
KD3. Eskolako jardueretan eta/edo proiektuetan parte hartzen du, tresna edo plataforma birtualak erabiliz, ezagutza berria eraikitzeko, hainbat bitartekoren bidez komunikatzeko (txata, mezularitza, bideoak), gai bati buruz eztabaidatuz edo produktuak sortuz elkarlanean lan egiteko, datuak eta edukiak ingurune digital mugatu eta modu seguruan gainbegiratu partekatuz, bere nortasun digitalaren jarrera ireki eta arduratsuekin.	KD3. Sare sozialen edo lineako komunitateen gisako tresnen eta/edo plataformen bidez parte hartzen, laguntzen eta elkarreragiten du, komunikatzeko, lankidetzan lan egiteko eta edukiak, datuak eta informazioa partekatuz; horretarako, bere helburura ondoan egokitzen dena aukeratzen du, bere ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.
KD4. Normalean, irakaskuntza-orientazioarekin, prebentzio-neurriak aplikatzen ditu teknologia digitala erabiltzean gailuak babesteko (antibirusa erabiltzea, pasahitzak kudeatzea), datu pertsonalak (pribatutasuna), osasuna eta ingurumena, badaki nola hartu prebentzio-neurriak ziberjazarpenetik babesteko, eta jabetzen da identitate digitalarekin lotutako onurez eta arriskuez.	KD4. Gailu digitalak babesten ditu, segurtasun-estrategiak eguneratzen ditu, haien pribatutasuna eta besteena ulertzen eta babesten ditu oro har, eta oinarrizko ezagutza du haien datuak biltzeko eta erabiltzeko moduari buruz, badaki bere burua eta beste batzuk ziberjazarpenetik babesten, eta ulertzen ditu teknologien erabilerari lotutako osasun-arriskuak (ergonomia, adikzioak), eta ulertzen du teknologia ingurumen-jasangarritasunean duen eragin positiboa eta negatiboa.
KD5. Konponbide digital erraz eta jasagarriak garatzen hasten da (material teknologikoak berrerabiltzea, blokekako programazio informatikoa, hezkuntza-robotika, etab.), sormenez proposatutako arazo zehatzak edo erronkak ebazteko, behar izanez gero laguntza eskatuz eta softwarearen eta aplikazioen funtzio simple batzuk aldatuz (oinarrizko konfigurazio-aukerak).	KD5. Ea identifikatzen dituen arazo teknikoak eta gabeziak baliabideen erabilerari, tresnei eta bere konpetentzia digitalaren garapenera dagokienez, eta soluzioak ematen dizkien; ea garatzen dituen informatika-aplikazio errazak eta arazo zehatzak konpontzeko edo proposatutako erronkei erantzuteko irtenbide teknologiko sortzaile eta iraunkorrak; ea interesik agertzen duen eta ulertzen dituen teknologia digitalen bilakaeraren, haien garapen sozial iraunkorraren eta erabilera etikoaren azpiko printzipio orokorrak eta logika.

KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA (KPSII)

Konpetentzia pertsonalak, sozialak eta ikasten ikastekoak berekin dakar nor bere buruari buruz hausnartzeko gaitasuna, nor bere burua ezagutzeko, bere burua onartzeko eta etengabeko hazkunde pertsonala sustatzeko; denbora eta informazioa eraginkortasunez kudeatzeko; beste batzuekin modu eraikitzailean lankidetzan aritzeko; erresilientziari eusteko; eta bizialdi osoko ikaskuntza kudeatzeko. Honako hauek ere sartzen dira: ziurgabetasunari eta konplexutasunari aurre egiteko gaitasuna; aldaketetara egokitzea; prozesu metakognitiboak kudeatzen ikastea; bizikidetzaren aurkako jokabideak identifikatzea eta horiei aurre egiteko estrategiak garatzea; norberaren eta gainerako pertsonen ongizate fisiko, mental eta emozionalari laguntzea, nor bere burua eta ingurukoak zaintzeko trebetasunak garatuz erantzunkidetasunaren bidez; etorkizunera bideratutako bitzta bat eramateko gai izatea; enpatia adieraztea eta gatazkei heltzea.

Deskriptore operatiboak

LEHEN HEZKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK	OINARRIZKO IRAKASKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK
KPSII1. Bere emozioak, ideiak eta jokabide pertsonalak ezagutzen ditu, eta tentsio- edo gatazka-egoeretan horiek kudeatzeko estrategiak erabiltzen ditu, zenbait portaera erregulatzeko gai izanik, aldaketetara egokituz eta harmonizatuz, bere helburuak lortzeko.	KPSII1. Bere emozioak erregulatu eta adierazten ditu, eta, horretarako, baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta ikasteko asmoa eta motibazioa bilatzen ditu, edozein testuingurutan sortzen diren erronkak eta aldaketak modu konstruktiboan kudeatuz eta bere helburuekin harmonizatuz.
KPSII2. Osasunerako arrisku garrantzitsuenak ezagutzen ditu eta bere ongizate fisiko eta mentalerako ohitura osasungarriak hartzen hasten da.	KPSII 2. Faktore sozialekin lotutako osasunerako arriskuak ezagutzen ditu, maila fisikoan eta mentalean bizi-ohitura osasungarriak finkatzeko, eta ikaskuntza sustatzen eta oztopatzen duten baldintza pertsonalak eta inguruneak identifikatzen ditu.
KPSII3. Besteen emozioak eta esperientziak ezagutu eta errespetatzen ditu, talde-lanean parte hartzen du, esleitutako banakako erantzukizunak bere gain hartzen ditu eta partekatutako helburuak lortzera bideratutako lankidetz-estrategia errazak erabiltzen ditu.	KPSII3. Besteen ikuspegiak eta esperientziak modu proaktiboan ulertzen ditu, eta ikaskuntzan txertatzen ditu, talde-lanean parte hartzeko, zereginak eta erantzukizunak modu ekitatiboan banatuz eta onartuz eta estrategia kooperatiboak erabiliz.
KPSII4. Bere ikaskuntza hobetzeko ahalegin eta dedikazio pertsonalaren balioa ezagutzen du, eta jarrera kritikoak hartzen ditu hausnarketa-prozesu gidatuak gertatzen direnean.	KPSII4. Bere ikaskuntza-prozesuari buruzko autoebaluazioak egiten ditu, informazioa baliozkotzeko, sostengatzeko eta kontrastatzeko eta ondorio garrantzitsuak ateratzeko iturri fidagarriak bilatuz.
KPSII 5. Epe laburreko helburuak planifikatzen ditu, ikaskuntza autorregulatuko estrategiak erabiltzen ditu eta autoebaluazioko eta koebaluazioko prozesuetan parte hartzen du, bere mugak ezagutzeko eta ezagutza eraikitzeko prozesuan laguntza bilatzen jakinez.	KPSII 5. Epe ertainerako helburuak planifikatzen ditu eta atzeraelikadurako prozesu meta-kognitiboak garatzen ditu, ezagutza eraikitzeko prozesuan dituen akatsetatik ikasteko.

HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA (HK)

Herritartasunerako konpetentzia lagungarria da ikasleek herritartasun arduratsua izan dezaten eta bizitza sozial eta zibikoan bete-betea parte har dezaten, kontzeptu eta egitura sozial, ekonomiko, juridiko eta politikoen ulermenean oinarrituta, bai eta munduko gertaeren ezagutzan eta iraunkortasunarekiko eta munduko herritartasuna lortzearekiko konpromiso aktiboan ere. Horren barruan sartzen dira alfabetatze zibikoa, giza eskubideen errespetuan oinarritutako kultura demokratikoaren berezko balioen onarpen kontzientea, gure garaiko arazo etiko handiei buruzko hausnarketa kritikoa eta 2030 Agendan planteatutako Garapen jasangarrirako Helburuekin bat datorren bizimodu iraunkorraren garapena.

Deskriptore operatiboak

LEHEN HEZKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK...	OINARRIZKO IRAKASKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK...
HK1. Bere nortasunari eta kulturari buruzko gertaera historiko eta sozial garrantzitsuenak ulertzen ditu, bizikidetzarauei buruzko gogoeta egiten du, eta modu eraikitzailean, elkarriketan eta inklusiboan aplikatzen ditu edozein testuingurutan.	HK1. Bere nortasunaren dimentsio sozialari eta herritarrari buruzko ideiak aztertzen eta ulertzen ditu, bai eta identitatea zehazten duten gertaera sozial, historiko eta arauemallei buruzkoak ere, eta arauak, enpatia, ekitatea eta espiritu konstruktiboa errespetatzen ditu besteekiko elkarreaginean, hainbat testuinguru sozioinstituzionalean.
HK2. Erkidegoko jardueretan parte hartzen du, erabakiak hartzen ditu eta gatazkak konpontzen ditu, Europar Batasunaren eta Euskadiko Autonomia Estatutua esparruko prozedura demokratikoak, giza eta haur eskubideak, aniztasunaren balioa eta genero-berdintasuna, gizarte-kohesioa eta Garapen jasangarrirako Helburuak errespetatuz.	HK2. Europako integrazio-prozesutik, Euskadiko Autonomia Estatututik eta giza eta hauren eskubideetatik datozen printzipioak eta balioak aztertzen eta onartzen ditu, eta, horretarako, Erkidegoko jardueretan parte hartzen du, hala nola erabakiak hartzean edo gatazkak konpontzean, jarrera demokratikoarekin, aniztasunarekiko errespetuarekin eta genero-berdintasunarekiko, gizarte-kohesioarekiko, garapen jasangarriarekiko eta munduko herritartasuna lortzearekiko konpromisoarekin.
HK3. Gaurkotatuneko balio eta arazo etikoak buruz hausnartu eta hitz egiten du, eta kultura eta ideologia desberdinak errespetatzeko, ingurunea zaintzeko, aurreiritziak eta estereotipoak baztertzeko eta diskriminazio eta indarkeria mota ororen aurka egiteko beharra ulertzen du.	HK3. Funtsezko eta gaurkotatuneko arazo etikoak ulertzen eta aztertzen ditu, norberaren eta besteen balioak kritikoki kontuan hartuz, eta bere iritziak garatuz, eztabaida moralari aurre egiteko elkarriketarako, argudiatzeko, errespetuzko eta edozein diskriminazio edo indarkeriaren aurkako jarreraz.
HK4. Giza ekintzen eta ingurunearen arteko harreman sistemikoak ulertzen ditu, eta bizi-ohitura iraunkorrak hartzen hasten da, biodibertsitatea kontserbatzen laguntzeko, tokiko ikuspegitik zein ikuspegi globaletik.	HK4. Jarduera lokal eta globalen arteko interdependentzia, ekodependentzia eta interkonexioko harreman sistemikoak barne hartzen ditu, eta modu kontzientean eta motibatuan hartzen du bizimodu iraunkorra eta ekosozialki arduratsua.

EKINTZAILETZA-KONPETENTZIA (EK)

Ekintzaitzarako konpetentziak aukera eta ideiekin jarduteko bizi-ikuspegia garatzea eskatzen du, beste pertsona batzuentzako baliozko emaitzak sortzeko beharrezkoak diren ezagutza espezifikoak erabiliz. Hainbat estrategia eskaintzen ditu: beharrak eta aukerak hautemateko begirada egokitzea; sormen eta berrikuntza prozesuen barruan, pentsamendu estrategikoa, sormena, irudimena eta hausnarketa etiko, kritiko eta konstruktiboa erabiliz ideiak sortu eta birplanteatzea; ingurunea aztertu eta ebaluatzen pentsamendua entrenatzea; eta ikasteko, arriskatzeko eta ziurgabetasunari aurre egiteko jarrera piztea. Era berean, informazioan eta ezagutzan oinarritutako erabakiak hartzea eta beste pertsona batzuekin modu arinean lankidetzan aritzea eskatzen du, motibazioz, enpatiaz eta komunikazio- eta negoziatio-trebetasunez, planteatutako ideiak ekintzara eramateko balio sozial, kultural eta ekonomiko-finantzarioko proiektu iraunkorrak planifikatuz eta kudeatuz.

Deskriptore operatiboak

LEHEN HEZKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK	ONARRIZKO IRAKASKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK
EK1. Aurre egin beharreko beharrak eta erronkak ezagutzen ditu, eta ideia originalak lantzen ditu, sormen-trebetasunak erabiliz eta ideiek ingurunean sor ditzaketen ondorioez eta ondorioez jabetuz, hautemandako beharrei erantzun dieten konponbide baliotsuak proposatzeko.	EK1. Beharrak eta aukerak aztertzen ditu, eta erronkei zentzu kritikoarekin aurre egiten die, iraunkortasunaren balantzea eginez, ingurunean izan dezaketen eragina baloratuz, ideia eta irtenbide berritzaileak, etikoak eta iraunkorrak aurkezteko, eremu pertsonalean, sozialean, kulturean eta ekonomikoan balioa sortzera bideratuta.
EK2. Norberaren indarguneak eta ahuleziak identifikatzen ditu, nor bere burua ezagutzeko estrategiak erabiliz; oinarritzko elementu ekonomiko eta finantzarioak ezagutzen hasten da, eta horiek eguneroko bizitzako egoera eta arazoei aplikatzen dizkie, jatorrizko ideia baliotsuak ekintzara eraman ditzaketen baliabideak hautemateko.	EK2. Norberaren indarguneak eta ahuleziak ebaluatzen ditu, autoezagutzako eta autoeraginkortasuneko estrategiak erabiliz, eta ekonomiaren eta finantzen funtsezko elementuak ulertzen ditu, ekonomia- eta finantza-ezagutzak aplikatzen dizkie jardura eta egoera zehatzei, eta lankidetzan- eta talde-lana erraztuko duten trebetasunak erabiltzen ditu, ekintzara esperientzia ekintzaile baliotsua eramango duten beharrezko baliabideak biltzeko eta optimizatzen.
EK3. Ideia eta konponbide originalak sortzen ditu, zereginak planifikatzen ditu, beste batzuekin eta taldean lan egiten du, egindako prozesua eta lortutako emaitza baloratuta, ekimen ekintzaile bat aurrera eramateko, esperientzia ikasteko aukeratzat hartuta.	EK3. Ideia eta konponbide baliotsuak sortzeko prozesua garatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, modu arrazoituan, planifikatzeko eta kudeatzeko estrategia arinak erabiliz. Egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, prototipo berritzaileak eta baliozkoak sortzeko prozesua burutzeko, esperientzia ikasteko aukeratzat hartuta.

KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA (KAKK)

Kontzientzia eta kultura adierazpenetarako konpetentziak berekin dakar ideiak eta esanahia sormenez adierazteko eta kultura desberdinetan komunikatzeko modua ulertzea eta errespetatzea, bai eta hainbat arteren eta beste kultura-adierazpenen bidez ere. Norberaren ideiak ulertzen, garatzen eta adierazten ahalegintzea eskatzen du, bai eta gizarteko kide izatearen zentzua izatea edo gizarteko funtzio bat hainbat modutan eta testuingurutan betetzea ere, eta nortasuna aberastea kulturen arteko elkarriketaren bidez.

Deskriptore operatiboak

LEHEN HEZKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK	OINARRIZKO IRAKASKUNTZA OSATZEAN, IKASLEAK
KAKK1. Edozein garaitako kultura- eta arte-ondarearen funtsezko alderdiak ezagutzen eta errespetatzen ditu, kulturarteko ingurune batean kultura-desberdintasunak eta horiek errespetatzeko beharra ulertuta.	KAKK1. Edozein garaitako ondare kultural eta artistikoaren funtsezko alderdiak ezagutu, kritikoki estimatu, errespetatu eta sustatzen ditu, eta bere nortasuna eraikitzeko kultura- eta arte-aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna eta aberastea baloratzen ditu.
KAKK2. Ea ezagutzen eta interesatzen dituen ondarearen adierazpen artistiko eta kultural nabarmenenen berezitasunak eta intenzionalitateak, lengoaien eta elementu teknikoaren bidez, hainbat bitarteko eta euskarritan, etengabe aldatzen ari den testuinguru batean.	KAKK2. Gozatu, ezagutu eta aztertu autonomiaz ondareko adierazpen artistiko eta kultural nabarmenenen berezitasunak eta intenzionalitateak, haien hizkuntza eta elementu teknikoaren bidez, edozein bitarteko edo euskarritan.
KAKK3. Bere nortasuna aberasten eta eraikitzen du, ingurunearekin eta gizartearekin elkarrekin, adierazpen kultural eta artistiko sortzailearen bidez, bere gorputza integratuz eta konpetentzia afektiboak garatuz, besteekiko jarrera ireki eta inklusiboarekin.	KAKK3. Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta modu irekian adierazten ditu. Autoestimua, sormena eta pertenezia-sena garatzen ditu, adierazpen kultural eta artistikoaren bidez, enpatiaz eta lankidetzazko jarreraz.
KAKK4. Sormenez erabiltzen ditu hainbat arte-adierazpen eta -adierazpen, teknika plastikoak, ikus-entzunezkoak, soinuak eta gorputz adierazpenezkoak erabiliz, proposamen artistikoak eta kulturalak elkarlanean sortzeko.	KAKK4. Interpretazioaren, exekuzioaren, inprobisazioaren eta konposizio musikalaren bidez produktu artistikoak eta kulturalak sortzeko oinarriko baliabide/euskarri plastikoak, ikus-entzunezkoak, soinuak eta gorputzezkoak ezagutzen, hautatzen eta sormenez erabiltzen ditu. Eskaintzen dizkieten garapen pertsonal, sozial eta ekonomikorako aukerak identifikatzen ditu.

2. ERANSKINA

LEHEN HEZKUNTZAKO ARLOAK

ARTE HEZKUNTZA

GAZTELANIA ETA LITERATURA

EUSKARA ETA LITERATURA

HEZIKETA FISIKOA

NATURA, GIZARTE ETA KULTURA INGURUNEAREN EZAGUTZA

MATEMATIKA

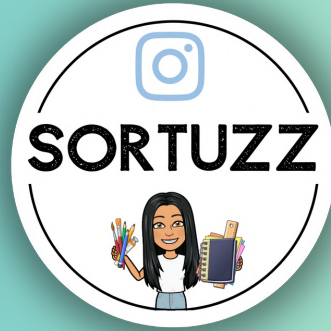

ATZERRIKO HIZKUNTZA

BALIO ZIBIKO ETA ETIKOETAKO HEZIKETA

NATURA, GIZARTE ETA KULTURA INGURUNEAREN EZAGUTZA

<u>ARLOA</u>	<u>KONOETENTZIA</u> <u>ESPEZIFIKOAK</u>	<u>EVALUAZIO</u> <u>IRIZPIDEAK</u>	<u>OINARRIZKO JAKINTZAK</u>		
			<u>1º</u>	<u>2º</u>	<u>3º</u>

	ARLOA	KONOETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

NATURA, GIZARTE ETA KULTURA INGURUNEAREN EZAGUTZA

XXI. mendeko erronkek eskatzen dute gure hezkuntza-sistemak tresnak ematea ikasleek beren bizi- proiektua garatu ahal izan dezaten. Ikuspegi horretatik, ikasleei oinarri zientifiko eta humanistiko sendoa eta ondo egituratua emateak, bai fenomeno fisiko eta naturalez arduratzen diren zientzia esperimentalen arloan, bai giza jardueran zentratutako gizarte-zientzien arloan, lagundu egingo die bizi direngizartea eta mundua ulertzen, trantsizio ekosozial bidezko eta berdintasunezkoa lortzeko bidea errazteko behar den konpromiso soziala hartuta.

Natura, Gizarte eta Kultura Ingurunearen Ezagutza arloa ulertzen da haurrak pertsona guztiekiko eta bizi diren munduarekiko konprometituak, arduratsuak eta errespetuzkoak izatera iristea helburu duen esparru gisa, natura-zientzien, gizarte-zientzien, geografiaren, historiaren eta kulturaren funtsezko alderdiak ezagutzea oinarri hartuta. Horrela, beren ezagutzatik abiatuta, balio demokratikoetan oinarritutako printzipio etiko eta jasangarrien arabera eraldatu ahal izango dute mundua. Horretarako, oinarrizkoak dira askatasuna, berdintasuna eta elkartasuna. Gainera, ikasleek informazio-iturrien erabilera seguru eta fidagarriarekin lotutako ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak bereganatu behar dituzte.

Diziplina anitzeko lanak eta jakintza eta trebetasunen arteko loturak kultura zientifikoa eta humanistikoa garatzea errazten dute ikasleengan, ikerketan, esperimentazioan, sormenean eta pentsamendu kritikoa oinarrituta, horiek beharrekoak baitira garapen jasangarria eta herritar global konprometitu, arduratsu eta aktiboa sustatzeak eskatzen duen inplikazio-maila ezagutzeko.

Gero eta askotarikoagoa eta aldakorragoa den gizarte honetan, ezinbestekoa da egokitzea eta malgutasunez jokatzeko, sentitzeko, pentsatzeko eta jarduteko modu berriak sustatzea. Denboran zehar izandako eboluzioa ezagutzeak eta, aldaketaren erantzule gisa, giza ekintza interpretatzeak berekin dakarte ikasleek beren burua eta ingurunea ikuspegi zabalago batetik ezagutu beharra, mundu bidezkoagoa, solidarioagoa, berdinzaleagoa eta jasangarriagoa eraikitzeak. Aniztasuna aberastasun gisa bizitzea, gatazkak modu baketsuan konpontzeko prestatzea, herritarrek parte hartzearen garrantziaz kontzientziatzea eta balio demokratikoak jarrera kritiko batetik bere egiteko gai izatea ezinbesteko helburuak diramundu hobea eta, hortaz, bizitzarako funtsezkoak diren kompetentziak lortzeko.

Bizitza- eta ikaskuntza-inguruneen digitalizazioak eskatzen du ikasleak teknologia modu seguruan, eraginkorren eta arduratsuan erabiltzeko kompetentzia digitala arian-arian bereganatzea. Kompetentzia horrek, gizarte-interakzioko estrategiekin, espiritu ekintzailearen sustapenarekin eta prozesu teknologikorako oinarrizko trebetasunen eta tekniken garapenarekin batera, erraztu egingo du problema bat ebazteko edo hurbileko ingurunearen beharrian bati erantzuteko aukera ematen duten diziplinarteko proiektu kooperatiboak egitea. Horrela, ikasleak gai izango dira balio ekosoziala izango duten konponbide analogiko eta digital sormenezkoak eta berritzaileak ekartzeko.

Natura, Gizarte eta Kultura Ingurunearen Ezagutza arloak hainbat diziplina biltzen ditu, eta curriculumaren arlo guztiekin lotzen da, baina oso modu estuan hizkuntza-arloarekin (gainerako ezagutzak eraikitzeak erabiliko dugun zutabe nagusiarekin) eta STEM biltzen duten arloekin. Horrek ikaskuntza holistikoa eta kompetentziala errazten du. Gainerako arloetan bezala, curriculumaren ardatza diren kompetentzia espezifikokoak eraikitzeak, erreferentziatuz hartu dira etaparen helburu orokorrak eta oinarrizko hezkuntza amaitzean ikasleek duten irteerako profila. Kompetentzia espezifikokoak ebaluazio-irizpideen bidez ebaluatzen dira. Ebaluazio horretanemaitzak eta prozesuak ere neurtzen dira, modu ireki eta malguan eta curriculumaren barruan konektatuta, oinarrizko jakintzak eskuratuz, horiek kompetentziak garatzeko bitarteko gisa ulertuta.

Arlo honetan, oinarrizko jakintzak hiru multzotan egituratzen dira, eta horiek eguneroko bizitzako hainbat testuinguru errealean aplikatu beharko dira, eremu publikoan zein pertsonalean, arloko kompetentzia espezifikokoak lortzeko.

	ARLOA	KONOETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

a) **Kultura zientifikoa.** Multzo honek esparru zientifikoarekin lotutako gai ugari biltzen ditu. Ikerketen bidez, ikasleek pentsamendu zientifikoaren berezko trebetasunak eta estrategiak garatuko dituzte. Horrela, haiek inguratzen dituen mundua ikertzea eta aurkitzea ahalbidetzen duen metodo zientifikoaren oinarritzko printzipioetan hastapenak egiten dituzte. Horretarako, zientziak gure gizartean genero-ikuspegitik duen eragina baliarazten da, kultura zientifikoa sustatzen da, eta oinarri zientifikoa duten objektu, printzipio eta ideien eguneroko erabilera aztertzen da. Era berean, gai hauei buruzko ikuspegia ematen du: giza gorputzaren funtzionamendua eta ohitura osasungarri eta jasangarriak hartzea, izaki bizidunen eta horiek bizi diren ingurunearen artean sortzen diren harremanak, eta indarrek eta energiak duten eragina materiaren eta inguruneko objektuetan gainean.

b) **Teknologia eta digitalizazioa.** Multzo hau, alde batetik, diseinu-pentsamenduaren eta pentsamendu konputazionalaren berezko estrategiak garatzera bideratzen da, problemak elkarlanean ebazteko, premia jakin bati irtenbidea ematea helburu dela. Bestalde, konpetentzia honek helburu du, orobat, ikasleak tresna eta baliabide digitalen oinarritzko erabileran gaitzea, xede hauek gauzatzeko bitarteko gisa: ikaskuntza-beharrak asetzea, informazioa bilatu eta ulertzea, edukia sortzea, erabiltzaile trebe, kritiko eta aktibo bihurtzea eta giro digitalean modu arduratsu eta seguruan eta genero-estereotipoek ezarritako mugarik gabe moldatzea.

c) **Gizarteak eta lurraldeak.** Multzo honek egungo eta ingurune lokal eta globaleko erronka eta egoeretan jartzen du arreta, eta bizi garen munduan modu zibikoagoan, demokratikoagoan, solidarioagoan, inklusiboagoan, jasangarriagoan eta konprometituagoan sartzen da, ekomendekoak eta elkarren mendekoak garela aitortuta. Ikasleei mundua interpretatzen lagunduko dioten estrategiak garatzeko aukera ematen du, gertakari historiko, artistiko eta kulturalen eta horien testuinguruaren ezagutzatik abiatuta; kausalitateko, aldibereotasuneko eta segidako erlazioak erabilia, gizarteek denboran eta espazioan zehar izan duten bilakaera ulertzeko bitarteko gisa eta, genero-azterketatik abiatuta, gizakiek historiako protagonista indibidual eta kolektibo gisa izan duten zeregina ulertzeko bitarteko gisa. Azkenik, ikasleek giza jardueren eta natura- eta gizarte- ingurunearen (birtuala barne) arteko interakzioak ezagutzen laguntzen du, baita horiek sortzen duten ingurumen-inpaktua ezagutzen ere, ikasleak inplika daitezkeen bizi-ohitura jasangarriak hartzen, eta zainketak baliaraztea eta garapen jasangarriko helburuetarantz modu kontzientean eta testuinguru baten barruan aurrera egitea ahalbidetzen duten jardueretan parte hartzen.

Eranskin gisa jasotzen diren ikaskuntza-egoerek proposamenak zehazteko zenbait modu eskaintzen dituzte helburu argigarri hutsarekin. Baina espazio irekia da, ikasleen jakin-mina eta behaketa kritikoa sustatzen dituen, errealitatearen aurrean beren jarrera pertsonala erakitzeke.

Aurretik aipatutako guztiaz gain, arlo honek bereziki azpimarratzen du garapen jasangarriko eta herritartasun globalerako hezkuntza, 2030eko agendaren garapen jasangarriko helburuekin bat etorritik, besteak beste: garapen jasangarriko helburuak lortzearen alde lan egiteko ezagutza eta bultzada, dibertsitate etniko-kulturalarekiko errespetua, gizarte-kohesioa, espiritu ekintzailea, ondarearen balorazioa eta kontserbazioa, gizarte- eta ingurumen-arloko ekintzaitza, eta berdintasunaren defentsa eraginkorra.

	ARLOA	KONOETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK

1. Informazioa bilatzea eta hautatzea bitarteko eta baliabide digital eta analogikoen bidez, bai banaka bai taldean, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatuz, teknologia digitalak modu seguruan eta iraunkorrean erabiltzeko ohiturak hartuz, informazio hori ezagutza bihurtzeko eta modu antolatuan eta sortzailean komunikatzeko.

Azken hamarkadetan, informazioaren eta komunikazioaren teknologia gure bizitzetan barneratzen eta integratzen joan dira, eta gure gizarteko esparru guztietara hedatu dira, eguneroko bizitzako zeregin askotan laguntzen duten ezagutzak eta tresna ugari ematen baitituzte. Gaur egun dauden gailu eta aplikazioen aniztasuna dela-eta, beharrezkoa da ikaskuntza-ingurune pertsonala (IIP) digitalizatzearen kontzeptua sartzea, hau da, ikasle bakoitzak bere ikaskuntza-premien arabera bere ingurune analogiko zein digitalean erabiltzen dituen informazio-iturri, tresna, konexio eta jardueren multzoa. Izan ere, horiek aukera ematen diote zereginak modu sortzailean, kritikoa, efizientean eta seguruan egiteko. Beraz, konpetentzia honen helburua da ikasleak giro digitalean moldatzeko prestatzea, gailuen erabilera hutsetik eta sarean informazioa bilatzetik haratago. Konpetentzia digitala garatzeak aukera emango du teknologiarik genero-estereotipoak alde batera utzita ematen zaion erabilera ulertzeko eta baloratzeko; norberaren lanean produktibitatea eta eraginkortasuna handitzeko; informazioa interpretatzeko, antolatzeko eta aztertzeko trebetasunak garatzeko; edukia sortzeko; bitarteko informatikoen bidez komunikatzeko eta modu kooperatiboan lan egiteko. Halaber, konpetentzia honek ingurune digitalaren erabilera kritikoa eta segurua egiteko estrategiak ezagutzea eskatzen du, arriskuez jabetuta, arrisku horiek nola saihestu edo minimizatu ikasita, behar denean laguntza eskatuta eta egondaitezkeen problema teknologikoak ahalik eta modu autonomoenean konponduta.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KD4, KD5, KE3, KPSII5.

2. Galdera zientifiko errazak planteatzea eta erantzutea, pentsamendu zientifikoaren berezko teknikak eta tresnak erabilia, eta jakintza desberdinak elkarrekin konektatuz, ingurune naturalean, sozialean eta kulturean gertatzen diren gertaerak eta fenomenoak interpretatzeko eta azaltzeko.

Zientziak irakasteko ikuspegi didaktikoek abiatu behar dute ikasleek beren inguruko mundua ulertzeko duten jakin-minetik, pentsamendu zientifikoaren berezko ikerketa- eta esplorazio-prozesuetan parte hartze aktiboa bultzatuta. Beraz, ikasleek gai izan behar dute problema txikiak identifikatu eta planteatzeko, informazioa lortu, aztertu eta sailkatzeko, hipotesiak sortzeko, eta iragarpenak eta egiaztapenak egiteko. Gainera, gai izan behar dute emaitzak interpretatuta eta jakinarazteko.

Lan egiteko modu horrek benetako ikaskuntzak sor ditzan, irakasleak bere gain hartu behar du bideratzailearen eta gidariaren rola, eta ikasleei trebetasun horiek erraztuko dituzten baldintzak, jarraibideak, estrategiak eta material didaktikoak eman behar dizkie, egon daitezkeen genero- desberdintasunak kontuan hartuta. Gainera, jarduerak ingurune hurbilenean kokatu behar dira, ikasleak ikasitakoa hainbat estuinguru eta egoeratan aplikatzeko gai izan daitezen, esparru publikoan zein pertsonalean. Horrela, gainera, ikaskuntza berriak eskuratzeko eta eguneroko bizitzan planteatu daitezkeen problemei irtenbidesortzaileak bilatzeko interesa pizten da.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, KD1, KD2, KPSII4, KPSII5, HK4, EK1, EK3.

	ARLOA	KONOETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

2. Galdera zientifiko errazak planteatzea eta erantzutea, pentsamendu zientifikoaren berezko teknikak eta tresnak erabilia, eta jakintza desberdinak elkarrekin konektatuz, ingurune naturalean, sozialean eta kulturean gertatzen diren gertaerak eta fenomenoak interpretatzeko eta azaltzeko.

Elkarlaneko jardueretan oinarritutako diziplinarteko proiektuak lantzeak eskatzen du hainbat arlotako funtsezko jakintzak modu koordinatuan eta taldean garatzea, ingurune fisiko, natural, sozial, kultural edo teknologikoko erronka edo problema bati erantzuteko, diseinu-pentsamenduaren edo pentsamendu konputazionalaren berezko teknikak erabilia. Premiak hautematea, prototipoak diseinatzea, sortzea eta probatzea eta emaitzak ebaluatzea funtsezkoa da balio ekosozialeko azken produktu bat lortzeko, diseinu-pentsamenduaren zati gisa. Bestalde, pentsamendu konputazionalak baliabide hauek erabiltzen ditu: problema bat zati sinpleagoetan deskonposatzea, patroiak ezagutzea, ereduak egitea, informazio garrantzitsua hautatzea eta eguneroko bizitzako prozesuak automatizatzeko algoritmoak sortzea.

Esparru zientifiko-teknologikoko pentsamenduen estrategiak ez dira baztertzailerak, eta batera erabil daitezke proiektuaren beharren arabera. Horrelako proiektuak egiteak, gainera, pentsamendu sortzailea eta berrikuntza sustatzen ditu, ikaskuntza-egoerak sortzen baititu, egoera horietan ez baitago irtenbide zuzen bakarra. Aitzitik, erabaki oker edo egoki oro baliozko informazioa lortzeko aukera ekinokzialeko gisa agertzen da, soluzio hobe bat lantzen lagunduko duena. Egoera horiek, gainera, ingurune bikaina bultzatzen dute lankidetzarako. Ingurune horretan, hainbat trebetasun garatzen dira, hala nola argudiaketa, ideia konplexuen komunikazio eraginkorra, erabaki partekatutako hartzea eta gatazkak modu baketsuan eta elkarriketa bidez kudeatzea, ingurune analogikoetan zein digitaletan.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, KD1, KD2, KD3, KD5, KPSII3, KPSII4, KPSII5, HK1, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK4.

4. Norberaren gorputza, norberaren eta besteen emozio eta sentimenduak ezagutzea eta horien kontzientzia hartzea, eta ezagutza zientifikoan oinarritutako ohitura osasungarriak garatzea, ongizate fisikoa, emozionala eta soziala lortzeko.

Adin goiztiarretatik beren gorputzaren kontzientzia hartzeak aukera ematen die ikasleei hura ezagutzeko eta kontrolatzeko, mugimenduak hobeto egiteko eta ingurunearekin duten harremana hobetzeko; izan ere, gorputza baitute beren sentimendu eta emozioen adierazpidea. Gorputzaren erregulazio eta adierazpen ez-estereotipatuak baikortasuna, erresilientzia, enpatia, asertibitatea eta helburuen bilaketa indartzen ditu, eta ingurune analogiko eta digitaletan sortzen diren erronkak eta aldaketak modu eraikitzailean kudeatzea ahalbidetzen du.

Ikasleek giza gorputzaren dibertsitatea eta potentzialtasuna balioetsita lortzen duten ezagutza zientifikoak eskatzen du, halaber, eskolatzeko-aldian zehar osasunerako dauden arriskuak ezagutzea. Ezagutza hori lotu behar da zaintza- eta prebentzio-ekintzekin —bizitza-ohitura, -estilo eta -portaera osasungarriak garatuta—, eta beren heldutasun-mailara egokitutako hezkuntza afektibo-sexualarekin. Hezkuntza horrek genero-ikuspegia izan behar du eta hiru dimentsio hauetatik landu behar da: norberaren gorputzaren ezagutza eta gorputzaren balorazioa.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, KE3, STEM5, KD2, KD3, KPSII1, KPSII2, KPSII3, HK3, HK4, EK1.

5. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurune elementu edo sistemen ezaugarriak identifikatzea eta aztertzea, eta horien antolamendua eta propietateak deskribatzea, eta haien arteko harremanak ezartzea, kultura- eta natura-ondarearen balioa ezagutzeko eta hura kontserbatzeko eta hobetzeko ekintzei ekiteko, erabilera arduratsu eta iraunkor baten bidez.

Natura-, gizarte- eta kultura-ingurunea osatzen duten elementuak eta sistematik ezagutzea da haren aberastasuna eta aniztasuna ulertzeko eta baloratzeko lehen urratsa. Horregatik, konpetentzia honen helburua da, ikasleek beren ingurune elementuak zorrotz eta sistemikoki ezagutzeko lehen hurbilketa bat izateaz gain, horien arteko erlazioak ezartzea. Horrela, xedea da ikasleek natura-, gizarte- eta kultura-ingurunea ezagutzea, ulertzea, errespetatzea, baloratzeko eta babesteko, espazioaren eta denboraren ikuspegitik. Adibidez, izaki bizidunak, gizakiak barne, bizi diren ingurunera nola egokitzen diren eta elementu biotiko edo abiotikoekin harremanak nola ezartzen dituzten edo material indarren presentziaren aurrean nola jokatu behar duen ulertzeak ikasleei aukera ematen die ezagutza zientifikoarekin konektatzea, egiten dituzten ikerketetan edo proiektuetan mobilizatutako dutena.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Orobat, aukera ematendu espazioaren erabilerarekin eta haren eraldaketekin lotutako arazoak ikusarazteko, baita gizakiek denboran zehar beren beharrak asetzeko egindako eta batzuetan bereizitako aldaketak eta egokitzapenak ere. Ikusaraziko ditu, era berean, gizakiak garatzen joan diren gizarte-erakundeak, eta sistema patriarkalak horretan guztian eduki ahal izan duen eragin erabakigarria. Lurraldeko baliabideen etengabeko erabileraz eta ustiapenez jabetzeak ikasleak bultzatu behar ditu natura- eta kultura-ondarea erabili, kontserbatu eta hobetzeko ekintzak garatzera, hura guztien ondasuntzat hartuta. Gainera, naturaren, gizartearen eta kulturaren arloko erronkei erantzun dieten jarduketara original eta etikoketiko konpromisoa hartzea eta proposatzea sustatu behar du.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK3, CP1, CP2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM5, KD1, KPSII4, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2

6. Gizakiak ingurunean egiten duen esku-hartzearen kausak eta ondorioak kritikoki aztertzea, maila soziala, ekonomikoa, kulturala, teknologikoa eta ekologikoa integratuz eta pertsonen eta planetaren errespetuarekin, zaintzarekin eta babesarekin kontsekuenteak diren ohitura iraunkorrak praktikan jarritz, arazoei aurre egiteko, konponbideak bilatzeko eta konponbidean banaka eta elkarlanean jarduteko gaitasuna garatzeko.

Funtsezkoa da jakitea zein eboluzio izan duen gizakiaren interakzioak inguruan duen munduarekiko, ondasun komunak erabilerari eta aprobetxamenduari dagokionez, gero eta aurreratuagoak diren prozesu teknologikoen bidez; ikasleek gogoeta egin dezaten eta jabetu daitezten biosferaren mugez, ondasunen kontsumo azkarrari lotutako arazoez eta erregai fosiletan oinarritutako energia-eredu bat ezartzeaz. Horrela, gizarte garaikidearen erronka eta aupadei jasangarritasunaren ikuspegitik aurre egin ahal izango diete.

Gaur egungo gizarte-ereduak planteatzen dituen arazoak eta horiek tokian-tokian eta globalki duten inpaktua identifikatu eta sakondu ahal izateko abiapuntua da interdependentzia- eta ekomendetasun- harremanak ulertzea, baita pertsonentzat, mendeko izaki sozial diren aldetik, duten garrantzia eta komunitateak ematen dizkigun zainketak ulertzea ere. Hortaz, beharrezkoa da ikasleei tresnak ematea ekintzailtzaren ikuspegitik eta jarrera kritiko eta kooperatibo batetik haiek aldaketa ekosozialaren eragile gisa ahalduntzea errazteko. Horrek eskatzen du garapen jasangarriko helburuetarantz modu kontzientean eta testuinguru baten barruan aurrera egitea ahalbidetuko duten jarduerak diseina ditzaten eta horietan parte hartu eta inplika daitezten. Horrela, enpatian, lankidetzan eta pertsonetikiko eta planetarekiko errespetuan oinarritutako harremanetako eta bizikidetzaren analogiko eta digitaleko ereduak eraikitzen parte hartuko dute.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM1, STEM2, STEM5, KD2, KD3, KD5, KPSII4, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK1.

7. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurunearen jarraitutasunak eta aldaketak behatzea, ulertzea eta interpretatzea, kausalitate-, aldibereotasun- eta ondorengotza-erlazioak aztertuta, elementuen eta gertaeren arteko harremanak azaltzeko eta baloratzeko, eta iraunkortasun-irizpideen arabera jokatzeko.

Gizarteek denboran zehar izan dituzten bereizgarriak eta gizarte horietan gizonek eta emakumeek izan duten zeregina ezagutzeak, historiako protagonista indibidual eta kolektibo gisa, ikasleei balio behar die garaiak elkarrekin erlazionatzeko eta horietako bakoitzean ekintza eta gertaera nabarmenenak identifikatzeko. Gizarte bakoitzaren kultura-elementuak eta -adierazpenak harreman ekonomiko, sozial eta politiko konplexuen isla dira, baita horien oinarri diren balio, sinesmen eta ideiena ere, baina, halaber, gizarte bakoitzaren identitate anizkunena, kideen talentuarena eta beste kultura batzuekiko harremanena ere. Ulertzea interakzioen sare dinamiko hori dela iraganeko eta egungo gertaera historikoen azterketa, interpretazio eta balio kritiko guztien funtsa.

	ARLOA	KONOETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Bestalde, ikuspuntu historiko kritiko batetik garrantzitsuak diren gertaerak ezagutzea eta testuinguruan kokatzea funtsezkoa da ikasleek uler dezaten iraganak nola laguntzen duen oraina eratzen. Gertaera horiek ikertzeak, beren artean kausalitateko, aldiberekotasuneko eta segidako erlazioak ezarriz, eta alderdi dinamikoak eta egonkorrenak identifikatuz, gizabanakoari aukera ematen dio bere burua eta besteekin eta ingurunearekin dituen harremanak zabalago eta hobeto ulertzeko, eta egoerarik onenean jartzen du, gaurkotasanarekiko jarrera objektiboa eta analitikoa hartzeko eta jasangarritasunaren ikuspegitik konpromiso arduratsua bere gain hartzeko, baita ingurune analogiko eta digitaletan etorkizunak dakartzan erronkekiko konpromiso kontzientea ere.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD4, KD5, KPSII4, HK1, HK3, HK2, KAKK1.

8. Aniztasuna eta genero-berdintasuna onartzea eta baloratzea, pertsona guztiekiko enpatia eta errespetua erakutsita, gai etikoei buruz modu kritikoan hausnartuta, etengabe eraldatzen ari den gizarte baten ongizate indibidual eta kolektiboan laguntzeko eta Europar bizikidetzak baketsua eta errespetuzkoa lortzeko.

Aniztasuna gaur egungo gizartearen ezaugarri bereizgarria da, eta demokrazian bizitzeko erronkak planteatzen ditu. Munduko gizartearen eta lurraldeen arteko analisi konparatiboak erakusten duenez, hainbat faktore geografiko, ekonomiko eta kulturalen ondorioz, gizartea eta politika antolatze modu desberdinak daude batera. Ingurunearen errealitate multikulturalak ondare-aniztasunaz eta - aberastasunaz jabetzea errazten du, eta pertsona eta kultura desberdinekiko errespetuzko eta elkarriketako jarrera sustatzen du. Mundu-mailako interkonexioa, integrazio-prozesuak (Europar Batasuneko kasu) eta migrazio-mugimenduak lotuta daude errealitate anitz eta askotariko horrekin, eta beharrezkoa da berdintasunaren, giza eskubideekiko eta haurren eskubideekiko errespetuaren printzipioetatik eta europeismoaren balioetatik abiatzea, aurreiritziak eta jarrera diskriminatzaileak prebenitzeko eta inklusioa eta gizarte-kohesioa bultzatzeko.

Gainera, dibertsitate mota desberdinak topatzen ditugu, pertsonen generoari, adinari, sinesmenei, identitateari, sexu-orientazioari edo egoera funtzionalari lotuak, justizian eta zaintzan oinarritutako jarrerak behar dituztenak, hala nola errespetua, tolerantzia, onarpena eta balorazioa. Garrantzi berezia hartzen dute emakumeen eta gizonen arteko berdintasunari buruzko portaerek. Horiek ekintza konprometituak eskatzen dituzte jarrera diskriminatzaile oro saihesteko. Portaera eta balio horiek guztiak ikasleen familia eta gizarte-ingurunean garatu behar dira, herritartasun aktibo eta arduratsuen bidez, ingurune analogikoan zein digitaletan.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK 1, HKK2, HKK5, KE1, KE3, KD1, KD2, KD3, KPSII3, HK1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2.

9. Gizarte-ingurunean eraginkortasunez eta modu eraikitzailean parte hartzea, Adierazpen Unibertsalek eta Europako, Estatuko eta Autonomia Erkidegoko legeriak bultzatutako printzipio demokratikoeke zartzen dituzten balioak errespetatuz, erakunde demokratikoeke bakea eta segurtasuna mantentzeko duten funtzioa baloratuz, errespetuzko harremanak sortzeko eta gatazken kudeaketa baketsua eta elkarriketa bidezkoa sustatzeko.

Gizartea bere lurraldean nola antolatzen den ulertzea funtsezkoa da herritarren hezkuntzarako. Gizarte demokratikoak herritartasun konprometitua eta kritikoa eskatzen du, eta aldi berean sortzailea, eskola-esparruan eta komunitatearen ongizatean eragina duten beste jarduerak batzuetan bete-betean parte hartuko duena. Bizikidetzak-esparru horretan, ikasleek jabetu behar dute gizarte-jokabideko arauen, mugikortasun jasangarriaren eta eskubideak eta erantzukizunak pertsonen artean berdintasunez eta elkarriketaren bidez banatzearen garrantziaz, komunikatzeko, entzute aktiboko, pentsamendu kritiko eta sortzaileko eta gatazkek modu baketsuan kudeatzeko trebetasunak garatuta.

Giza eskubideei eta haurrei buruzko adierazpen unibertsaleko printzipio eta balioek, Espainiako Konstituzioak eta Europar Batasunak bultzatutakoekin batera, Estatuarekin eta erakunde demokratikoekin batera, berekin dakarte justizia soziala, giza duintasuna, askatasuna, berdintasuna, zuzenbidezko estatua eta giza eskubide indibidual eta kolektiboekiko eta gutxiengo etniko eta kulturalakiko errespetua bultzatuko dituen herritartasun aktiboa gauzatzea. Errespetua, justizia, elkartasuna eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna bezalako balioak kontzienteki hartzeak XXI. mendeko erronka analogiko eta digitaletan aurre egiteko prestatzen ditu ikasleak.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, KE3, KE1, KE2, KE3, KPSII1, HK1, HK2, HK3, KAKK1.

	ARLOA	KONOETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

EBALUAZIO IRIZPIDEAK

Lehen zikloa	Bigarren zikloa	Hirugarren zikloa
1. konpetentzia espezifikoa		
0.1. Lagunduta, informazioa bilatzeko eta hautatzeko oinarrizko estrategiak erabiltzea, eredu jakin bati jarraituz.	1.1. Jarraian ezarritako moduan, informazioa bilatzeko eta hautatzeko oinarrizko estrategiak erabiltzea, eredu jakinbati jarraituz.	1.1. Informazioa bilatzeko, hautatzeko eta bereizteko estrategiak planteatutako helburura egokituta erabiltzea.
1.2. Hainbat iturri seguru eta fidagarrietan informazio erraza bilatzea, modu gidatuan, informazio egokia hautatuta eta ingurune natural, sozial eta kulturalarekin lotutako ikerketetan erabilita, ingurune analogikoan zein digitalean.	1.2. Informazioa banaka eta taldeka bilatzea eta hautatzea, hainbat iturri seguru eta fidagarri kritikoki erabilita, oinarrizko lexiko zientifikoa bereganatuta eta ingurune natural, sozial eta kulturalarekin lotutako ikerketetan aplikatuta.	1.2. Bi iturritatik baino gehiagotatik datorren informazioa bilatzea, hautatzea eta antolatzea, banaka eta taldean, modu planifikatuan eta pixkanaka autonomoan, fidagarritasuna ebaluatuz, oinarrizko hiztegi zientifikoa eskuratuz eta eraginkortasunez komunikatuz, zereginaren helburuen arabera.
1.3. Gailu eta baliabide analogikoak eta digitalak hezkuntza-testuinguruaren beharren arabera erabiltzea, eta erabilera seguruko ohiturak hartzea.	1.3. Gailu eta baliabide digitalak modu seguru eta iraunkorrean erabiltzea, zereginaren premien eta helburuen eta hezkuntza-testuinguruaren arabera, eta eduki digital errazak sortzea.	1.3. Baliabide digitalak erabiltzea, zereginaren beharren eta hezkuntza-testuinguruaren arabera edukiak sortzeko, modu eraginkor eta kritikoa, eta erabilera seguru eta iraunkorreko ohiturak hartzea.
2. konpetentzia espezifikoa		
2.1. Gogoeta egitea eta galdera egokiak egiten ikastea, modu gidatu eta gidatuan.	2.1. Azterketa egiten ikastea, modu gidatuan eta galderen bidez, ezagutzak modu kooperatiboan partekatuz eta pentsamenduak historian zehar izan duen bilakaera ulertuz, zientziak horretarako ematen dituen ebidentziak adibide gisa erabiliz.	2.1. Pentsamenduak historian zehar izan duen bilakaerari buruzko hausnarketa kooperatiboa egitea, galdera egokiak eginez, prozesu horren gakoak ulertuz, egungo ebidentzia zientifikoak dagokion garaiko pentsamendu zientifikoarekin kontrastatuz eta egungo unera transferituz.
2.2. Gertuko objektu, gertakari eta fenomenoetarako buruzko jakin-mina erakustea, hipotesiak formulatuz eta informazioa eta emaitzak egindako iragarpenekin alderatuz.	2.2. Ikerketak eskatzen duenean, esperimentuak gidatuta egitea, hainbat ikerketa-teknika erabilita, tresnak eta gailuak modu seguruan erabilita, behaketa eta neurketa zehatzak eginda eta behar bezala erregistratuta.	2.2. Natura-, gizarte- eta kultura- ingurunearekin zerikusia duten gaiei buruz egindako galderei erantzun posibleak proposatzea, informazioa eta lortutako emaitzak aztertuz eta interpretatuz, izan daitezkeen irtenbideen koherentzia baloratuz eta egindako iragarpenekin alderatuz.
2.3. Ikerketak hala eskatzen duenean, agindutako edo gidatutako esperimentuetan parte hartzea, hainbat ikerketa-teknika erraz erabiliz, tresnak	2.3. Natura-, gizarte- eta kultura- inguruneari buruz egindako galderei erantzun posibleak proposatzea, informazioa eta lortutako emaitzak interpretatuz eta egindako iragarpenekin alderatuz.	2.3. Ikerketak eskatzen duenean, esperimentuak diseinatzea eta egitea, ikerketa-teknika desberdinak erabiliz, tresna etagailu egokiak modu seguruan erabiliz, behaketa eta neurketa zehatzak eginez, behar bezala erregistratuz eta emaitzak jakinaraziz.
2.4. Eskolako eredu zientifikoak behatzea eta eraikitzea, esperimentazioaren bidez lortutako ezagutza zientifikoak aplikatuta.	2.4. Eskolako eredu zientifikoak modu arautu eta gidatuan eraikitzea, esperimentaziotik abiatuta lortutako ezagutza zientifikoak aplikatuz eta egindako prozesuari buruz hausnartuz.	2.4. Ereduak modu autonomoan diseinatzea eta eraikitzea, esperimentaziotik abiatuta lortutako ezagutza zientifikoak aplikatuz eta azken prozesuari eta produktuari buruz hausnartuz.
2.5. Ikerketa txikien emaitza ahos edo grafikoki komunikatzea, lexiko zientifiko egokia erabilita, egindako urratsak laguntzaz azalduta eta ezagutza modu kooperatiboan partekatuta.	2.5. Ikerketen emaitzak banaka eta taldean aurkeztea, hainbat formatutan (ahozkoa, grafikoa, idatzizkoa eta digitala), oinarrizko hizkuntza zientifiko erabilita eta egindako urratsak azalduta.	2.5. Ikerketen emaitzak modu kooperatiboan komunikatzea, mezua eta formatua zuzentzen den entzuleei egokituz, hizkuntza zientifiko erabiliz, egindako urratsak azalduz eta genero-ikuspegia hartuz.

	ARLOA	KONOESENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Lehen zikloa	Bigarren zikloa	Hirugarren zikloa
3. konpetentzia espezifikoa		
3.1 Ingurune hurbileko beharrak identifikatzea edo arazoak antzematea, diziplinarteko proiektu kooperatibo errazetan parte hartuz, diseinupentsamendua eta pentsamendu konputazionala erabiliz eta prototipoak sortuz.	3.1. Prototipo edo konponbide digital baten diseinuarekin konpontzen diren problemak identifikatzea, ingurune hurbileko beharrak aztertuta eta helburu errazak ezarrita.	3.1. Prototipo edo konponbide digital baten diseinu sortzailearekin konpontzen diren problemak planteatzea, ingurunearen beharrak ebaluatuz eta helburu zehatzak ezarriz.
3.2 Diseinu-arazo bat konpon dezaketen ideia sortzaileak proposatzea, eskuratutako ezagutzak aplikatuz eta ahozko deskribapenen, marrazkien edo ereduaren bidez partekatuz.	3.2. Planteatutako arazoetarako konponbide iraunkorrak proposatzea, diseinu-pentsamenduko eta pentsamendu konputazionalerako teknika errazten bidez, beharrezko baliabideak identifikatuz, kooperatiba-proiektuak kudeatzeko oinarrizko estrategiak erabiliz eta proiektua ebaluatzeko irizpide pertsonalak ezarriz.	3.2. Planteatutako arazoetarako konponbideak diseinu-pentsamenduko eta pentsamendu konputazionalerako teknika errazten araberako diseinatzea, kooperatiba-proiektuak kudeatzeko oinarrizko estrategien bidez, beharrezko baliabideak kontuan hartuta eta proiektua ebaluatzeko irizpide objektibo zehatzak ezarriz.
3.3. Diseinu-arazo bati irtenbidea emango dion amaierako produktu erraz bat taldean eta modu gidatuan diseinatzea, hainbat prototipo probatuz eta erreminta eta material egokiak modu seguruan erabiliz.	3.3. Diseinu-arazo bati irtenbidea emango dion amaierako produktu erraz bat taldean eraikitzea, prototipo edo soluzio digital desberdinak probatuz eta tresna, gailu, teknika eta material egokiak modu seguruan erabiliz.	3.3. Diseinu-arazo bati irtenbidea emango dion azken produktu bat garatzea, taldean, prototipo desberdinetan edo irtenbide digitaletan probatuz eta tresna, gailu, teknika eta material egokiak modu seguruan erabiliz.
3.4. Ahoz edo grafikoki diseinu-proiektuen azken produktua erakustea, etalaguntzarekin (gidoi bat, eskema bat, grafikoa...), eman dituen urratsak zeintzuk diren azaltzea.	3.4. Diseinu-proiektuen emaitza aurkeztea, egindako urratsak azaltzea eta prototipo edo soluzio digital horrek proiektuaren baldintzak zergatik betetzen dituen justifikatzea.	3.4. Diseinu-proiektuen emaitzak jakinaraztea, mezua eta formatua entzuleei egokituz, egindako urratsak azalduz, prototipo edo irtenbide digital horrek proiektuaren baldintzak zergatik betetzen dituen justifikatuz eta etorkizuneko proiektuetarako erronka posibleak proposatuz.
4. konpetentzia espezifikoa		
4.1 Bizi-ohitura osasungarriak baloratzea, higienezaren, elikadura askotariko eta orekatuaren, ariketa fisikoaren eta atsedenezaren garrantzia ezagutzuz (edo aitortuz).	4.1 Elikadura askotarikoaren eta orekatuaren, ariketa fisikoaren eta atsedenezaren oinarritutako bizi-ohitura osasungarriak hartzeko beharra baloratzea eta ezagutzuz.	4.1. Bizi-ohitura osasungarriak hartzea, eta elikadura askotarikoaren eta orekatuaren, ariketa fisikoaren, atsedenezaren, higienezaren eta gaixotasunen prebentzioaren garrantzia baloratzea.
4.2. Ea bereizten dituen ongizate emozionala eta soziala bultzatzen duten ekintzak, eta ea ezagutzen dituen norberaren eta besteen emozioak, eta ea identifikatzen dituen elkarrengaitzen duen familia- eta eskola-harremantean.	4.2. Ongizate emozionala eta soziala sustatzen duten jarrerak erakustea, norberaren eta besteen emozioak identifikatuta, enpatia erakutsita eta harreman afektibo osasungarriak ezarriz.	4.2. Ongizate emozionala eta soziala sustatzen duten jarrerak sustatzea, norberaren eta besteen emozioak identifikatuz, balioan jarri, harreman afektibo osasungarriak sustatuz eta teknologiaren eta aisialdiaren kudeaketaren erabilerekin buruz hausnartuz.
4.3. Norberaren gorputza ezagutzeko eta onartzea, aniztasuna gizaratearen elementu aberasgarri gisa baloratuz eta errespetatuz.	4.3. Norberaren gorputza ezagutzeko eta onartzea, eta aniztasuna gizaratearen elementu aberasgarri gisa baloratzea eta errespetatzea, desberdina denarekiko tolerantzia-jarrera erakutsita.	4.3. Norberaren gorputza ezagutzeko, onartzea eta errespetatzea, aniztasuna gizaratearen elementu aberasgarri gisa baloratuz, enpatia erakutsiz eta desberdina denarekiko tolerantzia izanez.
5. konpetentzia espezifikoa		
5.1. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurune elementuen ezaugarriak, antolamendua eta propietateak ezagutzeko, ikerketa-metodologiaren bidez, eta tresna eta prozesu egokiak modu antolatuan erabiliz.	5.1. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurune elementuen ezaugarriak, antolamendua eta propietateak identifikatzea, ikerketa-metodologiaren bidez eta tresna eta prozesu egokiak erabiliz.	5.1. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurune elementuen ezaugarriak, antolamendua eta propietateak identifikatzea eta aztertzea, ikerketa-metodologiaren bidez, tresna eta prozesu egokiak erabiliz eta emaitzak komunikatuz.

	ARLOA	KONOETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	ONARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Lehen zikloa	Bigarren zikloa	Hirugarren zikloa
5.2 Ingurune natural, sozial eta kultural hurbileko elementuen arteko konexio erraz eta zuzenak ezagutzea, modu gidatuan.	5.2. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurune elementuen arteko konexio errazak identifikatzea, eta ezartzen diren harremanak ulertzea.	5.2. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurune elementuen arteko konexio errazak egitea, eta elementu horien artean sortzen diren harremanak ulertzea.
5.3 Irudi eta adibide zehatzen bidez, ideia zientifikoak aurrerapen teknologiko, kultural eta sozialekin erlazionatzea, bizi-kalitatea hobetzea ahalbidetzen dutela aitortuz.	5.3. Ideia zientifikoak aurrerapen teknologikoekin, kulturekin eta sozialekin lotzea eta balioestea, eta bizi-kalitatea hobetzen laguntzen dutela onartzea.	5.3. Ea modu kritikoa aztertzen eta balioesten dituen aurrerapen teknologiko, kultural eta sozialekiko ideia zientifikoak, eta ea aitortzen duen bizi-kalitatea hobetzen laguntzen dutela.
5.4 Ondare naturala eta kulturala errespetatzeko eta gozatzeko jarrerak erakustea, eta zaintzea eta kontserbatzea beharrezkoa den ondasun komun gisa aitortzea.	5.4. Natura- eta kultura-ondarea balioestea eta babestea, guztien ondasuntzat jotzea, ondare horretaz gozatzeko errespetuzko jokabideak hartzea eta ondare hori kontserbatzeko eta hobetzeko ekintzak proposatzea.	5.4. Natura- eta kultura-ondarea kontserbatzeko eta hobetzeko jarrerak balioestea, babestea eta erakustea, iraunkortasunaren aldeko konpromisoak eta jokabideak islatzen dituzten proposamen eta ekintzen bidez.
6. konpetentzia espezifikoak		
6.1. Bizi-ohitura jasangarriak erakustea, planetako bizitza mota guztiak errespetatzeko, zaintzeko eta babesteko beharraz jabetuta.	6.1. Pertsonen bizitzaren eta ingurune elementu eta baliabideen gaineko haien ekintzen arteko erlazioa kritikoki aztertzea, giza ekintzak ingurunean eragiten dituen aldaketa positiboak eta negatiboak jabetuta eta bizitza bere formadesberdinetan errespetatuta.	6.1. Giza interakzioaren kausak eta ingurunean dituen ondorioak kritikoki aztertzea, alderdi soziala, ekonomikoa, kulturala, teknologikoa eta ekologikoa integratuta, eta problemak identifikatuta. Bizitza jasangarriaren kontzientzia transferitzea, planetak dituen arazoentzako irtenbideak bilatzeko eta bere ingurunean jendaurrean jakinarazteko.
6.2. Eremu hurbileko elementu eta baliabideekin lotuta, esplizituki eta adibideen bidez identifikatzea pertsonen bizitzak beren ekintzekin duen erlazioa.	6.2. Planeta, pertsonak eta ingurunea zaintzeko, babesteko eta errespetatzeko ohitura jasangarri egokiak praktikan jartzea.	6.2. Jarrera ekintzailea erakustea arazo ekosozialei aurre egiteko proposamenak bilatu, kontrastatu eta ebaluatzea, banaka eta taldean soluzio arrazoituak emanda.
6.3. Ingurune hurbileko arazoak banaka eta taldean antzematea eta soluzio posible batzuk proposatzea.	6.3. Ingurune arazo ekosozialak antzematea, ondorio kaltegarrienak dituztenak saihesten lagun dezaketen ekintzak modu kooperatiboan proposatuta.	
7. konpetentzia espezifikoak		
7.1. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurune hurbileko gertaerak kronologikoki antolatzea, neurtzeko eta denboran kokatzeko oinarriko nozioak erabiliz, historiako pertsona garrantzitsuekiko, iraganeko bizimoduak eta horien bilakaeraren garrantziarekiko jakin-mina erakutsita.	7.1. Historiaren etapak identifikatzea, gizakiok, Antzinarora arte, bizi izandako aldaketak deskribatuz, gizartearen bizimoduak alderatuz eta kausalitatea, aldibereotasun eta jarraitutasun nozioak identifikatuz.	7.1. Erdi Arotik gaur egunera bitarteko natura-, gizarte- eta kultura-ingurune elementuen arteko kausalitate-, aldibereotasun eta jarraitutasun-erlazioak aztertzea, gertakari eta pertsona garrantzitsuak ardatz kronologikoetan kokatuta eta historiaren hainbat garaitako gizarte-ezaugarri esanguratsuak identifikatuta.
8. konpetentzia espezifikoak		
8.1. Norberaren inguruko adierazpen artistiko eta kulturalak ezagutzea, ikerketa txikiak eginez, horien aniztasuna eta aberastasuna baloratuz eta norbere burua eta besteena errespetatuz.	8.1. Migrazioek gaur egun duten garrantzi demografikoa, kulturala eta ekonomikoa aztertzea, etengabe eraldatzen ari den gizarte baten ongizate kolektiboari egiten dioten ekarpena baloratuta eta kultura-aniztasun guztiarekiko enpatia eta errespetua erakutsita.	8.1. Norberaren eta taldearen ongizatea eta Europaren integrazioaren balioak lortzen laguntzea, egungo gizarte itxuratu duten prozesu geografiko, historiko eta kulturalak ezagututa, kultura-aniztasuna baloratuta, eta pertsona guztiekiko eta genero-berdintasunarekiko enpatia eta errespetua erakutsita.

	ARLOA	KONOETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Lehen zikloa	Bigarren zikloa	Hirugarren zikloa
8.2. Genero-berdintasuna, ikuspegi ez-estereotipatua eta jokabide ez-sexistak sustatuko dituzten jarrerak erakustea, eta ingurune hurbilean eredu positiboak antzematea.	8.2. Genero-berdintasuna, ikuspegi ez-estereotipatua eta jokabide ez-sexistak sustatuko dituzten ekintzak positiboki baloratzea, eta historian zehar izandako eredu positiboak antzematea.	8.2. Genero-berdintasuneko jarrerak, ikuspegi ez-estereotipatua eta jokabide ez-sexistak sustatzea, gure gizartean dauden eredu desberdinak aztertuta eta alderatuta.
	8.3. Kultura anitzeko errealitateari buruzko ikerketa txikiak egitea, aniztasunaz eta ondare-aberastasunaz jabetuz, elkarriketa eta pertsonetikiko eta kulturadesberdinekiko errespetuzko jarrerak sustatuz.	
9. kompetentzia espezifikoak		
9.1. Erantzukizunak identifikatzea eta akordioak elkarriketaren bidez eta demokratikoki ezartzea, hizkera inklusiboa eta indarkeriarik gabekoa erabilia, bereinguruneetik hurbil dauden taldeetako kide gisa.	9.1. Eskola-komunitatean parte hartzea, jarduerak eginez, ardurak bere gain hartuta eta elkarriketa akordio demokratikoak ezarriz, eta hizkera inklusiboa eta indarkeriarik gabekoa erabilia.	9.1. Interakzio errespetuzkoa eta ekitatiboa sustatzea, eta gatazkak modu baketsuan eta elkarriketaren bidez ebaztea, hizkera inklusiboa eta indarkeriarik gabekoa erabiliz, eta Espainiako konstituzioko eta Europar Batasuneko arau, eskubide, betebeharrak eta askatasun nagusiak azalduz eta erabiliz.
9.2. Hurbileko erakundeak identifikatzea, bizikidetzaren egokia sustatzen duten funtzioak adierazi eta baloratuta.	9.2. Hainbat administrazioen (tokiko, eskualdeko eta lurraldekoen) gobernu-organoren eta funtzio nagusiak ezagutzea, horiek kudeatzeak herritarrentzat eta parte-hartze demokratikoarentzat duen garrantzia baloratuta.	9.2. Udalerriko, foru-aldundietako, autonomia-erkidegoetako, Espainiako estatuko eta Europar Batasuneko gobernu-organoren funtzionamendua orokorra azaltzea, baita haien parte-hartze demokratikorako arauak ere, haien funtzioak eta zerbitzu publikoen kudeaketabalaratuz.
9.3. Oinezko eta lokomozio-bideen erabiltzaile gisa oinarrizko arauak ezagutzea eta barneratzea, pertsonen mugikortasun jasangarriaren garrantziaz jabetuta.	9.3. Oinezko eta lokomozio-bideen erabiltzaile gisa arauak ezagutzea eta barneratzea, trafiko-seinaleak ezagututa eta pertsonen mugikortasun jasangarriaren garrantziaz jabetuta.	9.3. Zirkulazio-arauak gaizki erabiltzearen ondorioak kritikoki baloratzea eta barneratzea, eta mugikortasun jasangarriagoa eta arduratsua lortzeko alternatibak proposatzea.

	ARLOA	KONOETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

OINARRIZKO JAKINTZAK

Lehen zikloa	
A: Kultura zientifikoa	
1. Jarduera zientifikorako hastapenak	<p>Mundua ulertzeko lehen galderak eta erantzunak: Humanitateen eta Zientziaren arteko lotura beren jatorritik.*</p> <p>Ahozko, idatzizko eta ikus-entzunezko testuetan iturri seguru eta fidagarrietatik informazioa modu kooperatiboan eta gidatuan bilatzeko estrategiak, baliabide digital eta analogikoen bidez ikerketa zientifikoei eta/edo sozialei erantzuna emateko eta horien zabalkundea egiteko.*</p> <p>Ikerketaren beharretara egokitutako miaketa-prozedurak, esperimentalak edo dokumentalak (denboran behatzea, identifikatzea eta sailkatzea, patroiak eta ereduak bilatzea).*</p> <p>Ikerlanaren berezko estrategiak, jakin-minarekin eta norberaren lanerako ekimenarekin lotutako ohiturak eta jarrerak garatzen laguntzen dutenak, bai bakarka, bai taldean, genero-ikuspegi kontuan hartuta.*</p> <p>Oinarrizko hiztegi zientifikoa, behaketak eta neurketak egiteko tresna eta gailu egokiak, ikerketen beharren arabera.*</p> <p>Zientzia eta teknologia giza jarduera gisa; jarduera zientifiko eta teknologikoan diharduten pertsonen ikuspegi ez-estereotipatua.*</p> <p>Ezagutza zientifikoa eta horrek eguneroko bizitzan duen presentzia identifikatzeko jarraibideak.*</p>
2. Bizitza gure planetan	<p>Izaki bizidunen oinarrizko beharrak eta objektu bizigabeekiko desberdintasuna. Bizitzaren zikloa, eta heriotza zikloaren zati gisa.*</p> <p>Izaki bizidunak beha daitezkeen ezaugarrien arabera sailkatzeko eta identifikatzeko jarraibideak. Izaki bizidunaren eredu baten eraikuntzara hurbiltzea.*</p> <p>Izaki bizidunen egokitzapenak beren habitatera, beren beharrak asetzen dituzten leku gisa ulertuta.*</p> <p>Izaki bizidunak eta haiek bizi diren ingurunea zaintzeko eta errespetatzeko ohiturak.*</p> <p>Gizakiaren ongizate fisikoarekin lotutako ohitura osasungarriak: higiena, elikadura askotarikoa eta orekatua, ariketa fisikoa, atsedena eta gorputzaren zaintza, gaixotasunei aurrea hartzeko bitarteko gisa.*</p> <p>Ongizate emozionalarekin eta sozialarekin lotutako ohitura osasungarriak: norberaren emozioak identifikatzeko eta komunikatzeko estrategiak eta besteen emozioekiko errespetua. Ikasgelan eta gizartearen dagoen aniztasunarekiko sentsibilitatea eta onarpena.*</p>
3. Materia, indarrak eta energia	<p>Argia eta soina, senti daitezkeen hurbileko energia-forma gisa; iturriak, horien portaera eta eguneroko bizitzan duten erabilera ezagutzea.*</p> <p>Materialen propietate behagarriak, haien jatorria eta eguneroko bizitzako objektuetan duten erabilera. Hainbat objektu eta material konparatzeko, sailkatzeko eta antolatzeko irizpideak, propietate fisiko behagarrietatik abiatuta, hala nola: pisua, egoera fisikoa, bolumena, kolorea, testura, usaina, plastikotasuna, forma, erakarpen magnetikoa eta erabilera-aukerak.*</p> <p>Substantzia puruak eta nahasketak: nahaste homogeenak eta heterogeenak identifikatzeko jarraibideak. Nahasketa heterogeenak bereiztea hainbat metodoren bidez.</p> <p>Egitura erresistenteak, egonkorak eta erabilgarriak, ikasgelan erabiltzen diren materialez eraikiak sekzio eta geometria desberdinekin.*</p>
B. Teknologia eta digitalizazioa	
1. Ikaskuntza-ingurune pertsonala digitalizatzea	<p>Ikaskuntza-ingurune digitaleko gailuak eta baliabideak.</p> <p>Ingurune ezagun eta seguruetan pertsona ezagunekin komunikatzeko baliabide digitalak.*</p>
2. Diseinu eta pentsamendu konputazionalako proiektuak	<p>Diseinu-proiektuen faseak: beharrak identifikatzea, problema zehaztea, diseinua sormenezko ikuspegitik asmatzea, prototipoak eta probak egitea, ebaluatzea eta komunikatzea.*</p> <p>Proiektua gauzatzeko material, erreminta eta objektu egokiak.</p> <p>Programaziorako hastapenak: ikasleen irakurketa-mailara egokitutako baliabide analogikoak eta digitalak (programatzen hasteko plataforma digitalak, hezkuntza-robotika...).</p> <p>Talde-lanerako oinarrizko estrategiak.*</p>
C. Gizarteak eta lurraldeak	
1. Egungo munduaren erronkak	<p>Lurra unibertsoan. Barne- eta kanpo-elementuak, Lurrarekin eta unibertsorekin lotutako mugimenduak eta dinamikak, eta horrek eguneroko bizitzan eta ingurunean dituen ondorioak. Denbora-sekuentziak eta urtaro-aldaketak.*</p> <p>Bizitza Lurrean. Ura bizitzaren elementu komun eta oinarrizko gisa. Fenomeno atmosferikoak eta horiek ziklo biologikoetan eta eguneroko bizitzan duten eragina. Datu atmosferikoak behatzea eta erregistratzea.*</p> <p>Egoeren inguruko erronkak. Espazio-eta denbora-pentsamenduaren oinarrizko funtzioak, ingurunearekin interakzioan jarduteko eta eguneroko bizitzako egoerak ebazteko. Ibilbideak eta bideak, joan-etorriak eta bidaiak.*</p>
2. Gizarteak denboran zehar	<p>Denboraren pertzepzioa. Denboraren neurketa eguneroko bizitzan. Bizi-zikloa eta belaunaldien arteko harremanak, Historiaren existentziarako lehen hurbilketa gisa.*</p> <p>Baliabide analogikoak eta digitalak. Ahozko iturriak eta gizataldeko memoria. Tokiko historia eta familiaren biografia; gizonak eta emakumeak Historiaren parte gisa.</p> <p>Adierazpen eta ekoizpen artistiko eta kulturalak, emakumeek denboran zehar arteari eta kulturari egindako ekarpena baloratuta. Tokiko ondare materiala eta ez-materiala.*</p>
3. Alfabetatze zibikoa	<p>Gizataldeko bizitza. Familia eta familien aniztasuna. Familia-, auzo- eta eskola-ingurune konpromisoak, parte-hartzea eta arauak. Gatazken prebentzioa, kudeaketa eta elkarrizketan jarduteko ebazpena.</p>

	ARLOA	KONOETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Bigarren zikloa	
3. Materia, indarrak eta energia	<p>Beroa. Produkzio-iturriak. Temperatura. Egoera-aldaketak, material eroaleak eta isolatzaileak, neurgailuak eta aplikazioak eguneroko bizitzan.*</p> <p>Materiak dituen aldaketak; eguneroko bizitzako egoeretan materialen gertatzen diren prozesuak eta eraldaketak.</p> <p>Kontaktu-indarrak eta urutiko indarrak. Ikerketa esperimentalak mota desberdinetako indarrekin.</p> <p>Makina sinpleen propietateak eta horiek indarren gainean duten eragina. Aplikazioak eta erabilerak eguneroko bizitzan.</p>
B. Teknologia eta digitalizazioa	
1. Ikaskuntza-ingurune pertsonala digitalizatzea	<p>Gailu eta baliabide digitalak hezkuntza-testuinguruaren beharren arabera.*</p> <p>Interneten informazio bilatzeko estrategia gidatu seguruak eta eraginkorrak (balorazioa, diskriminazioa, hautaketa eta antolaketa).* Interneten nabigatzeko eta ikaskuntzako ingurune digitalpertsonala babesteko oinarrizko segurtasun- eta pribatutasun-arauak.*</p> <p>Beste pertsona batzuekin komunikatzeko baliabide eta plataforma digital mugatuak eta seguruak.</p> <p>Etiketa digitala, kortesiazko eta errespetuzko oinarrizko arauak eta komunikazio digitalean problemak ebazteko estrategiak.</p> <p>Komunikazio digitala modu ez-sexistan erabiltzeko jarraibideak.</p> <p>Ongizate digitala sustatzeko estrategiak. Teknologia digitalen erabilera desegokiarekin eta ez-seguarekin lotutako arriskuak antzematea (intimitatearen gehiegizko esposizioa, ziberjazarpena, eduki desegokietan sartzea, nahi ez diren posta-mezuak eta publizitatea, gizarte-bakartzea, adikzioak, etab.), eta jarduteko estrategiak.*</p>
2. Diseinu eta pentsamendu konputazionalen proiektuak	<p>Diseinu-proiektuen faseak: beharrak identifikatzea, diseinatzea, prototipoak eta probak egitea, ebaluatzea eta komunikatzea.*</p> <p>Proiektua gauzatzeko material, erreminta eta objektu egokiak.</p> <p>Talde-lanerako teknika kooperatibo errazak, eta gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzeko eta jokabide enpatiko eta inklusiboak sustatzeko estrategiak.*</p> <p>Programaziorako hastapenak. Baliabide digitalak: programatzen hasteko plataforma digitalak, blokekako programazio-aplikazioak, hezkuntza-robotika...).</p> <p>Genero-analisia ikerketa-jardueretan.</p>
C. Gizarteak eta lurraldeak	
1. Egungo munduaren erronkak	<p>Lurra eta hondamendi naturalak. Unibertsoan gertatzen diren dinamikak, mugimenduak, elementuak, eta horien lotura Lurrean eta eguneroko bizitzan eta ingurunean eragina duten fenomeno fisiko jakin batzuekin.*</p> <p>Espazioaren ezagutza. Espazioaren irudikapena. Lurraren irudikapena lur-globoaren, mapen eta baliabide digital desberdinen bitartez. Mapak eta planoak eskala desberdinetan. Orientazio-teknikak, ingurune fisikoaren elementuak eta lokalizazio espazialerako beste bitarteko batzuk behatuta.*</p> <p>Klima, paisaia eta erliebea. Arroren oinarrizko sailkapena. Fenomeno atmosferikoak. Datu meteorologikoak hartzea eta erregistratzea, eta horien irudikapen grafikoa egitea. Informazio Geografikoaren Teknologiak (IGT). Klima-desberdintasunen eta paisaia-aniztasunaren arteko lotura.*</p> <p>Erronka demografikoak. Espazioaren betetzea, populazioaren banaketa eta arazo eta erronka demografiko nagusien analisia. Biztanleriaren irudikapen grafikoa eta kartografikoa. Lurraldearen antolaketa Euskal Herrian, Espainian eta Europan.*</p> <p>Jarduera ekonomikoaren irudikapen grafikoa eta horren interpretazioa.*</p> <p>Berdintasun soziala eta baliabideak eskuragarri izatea. Espazioaren giza erabilerak eta produkzio-jardueren bilakaera. Diruaren balioa eta kontrola eta ordainbideak. Biziraupen gizartetik, gainproduktoria.*</p>

	ARLOA	KONOETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Bigarren zikloa	
2. Gizarteak denboran zehar	<p>Denbora historikoa. Denbora-nozioak eta kronologia. Etapa historiko handien denbora-kokapena ardatz kronologikoetan.*</p> <p>Iturri historikoak: iturrien (ahozko, idatziko eta ondarezkoe) sailkapena eta erabilera, historian zehar inguruan izan diren aldaketak eta jarraitutasunak aztertzeko baliabide gisa. Historiaren aztarnak inguruko leku, eraikin, elementu, , lanbide eta usadioetan.*</p> <p>Euskal Herriko eta Iberiar penintsulako Historiaurrea eta Antzinaroa azterzea, garai hartako auzi esanguratsuenak, subjektu historikoe (banakakoe eta kolektiboe) betetako zeregina, gertaerak eta prozesuak testuinguruan kokatzeko abiapuntu gisa. Ardatz kronologikoe.*</p> <p>Ikerketarako eta lan-metodoetarako hastapenak, gaur egun esanguratsuenak diren gertaerei eta auziei buruzko proiektuak egiteko, ikuspegi historikoez eta genero-ikuspegiak kontuan izanda eta Historiaurrean eta Antzinaroan testuinguratuta. Gai horien artean daude, adibidez, biziraupena eta elikadura, etxebizitza, merkataritza-trukeak diruaren jatorria, ordaindu gabeko lanak, ondasun komunak ustiapena, aurrerapen teknikoak edota sortutako arazo sozialak eta ekologikoe.*</p> <p>Gizakiaren ekintza historian, subjektu gisa.. Gizabanakoe eta gizarte-taldeen garai historiko bakoitzean dituzten zereginak, harremanak, gatazkak, sinesmenak eta baldintzatzaileak interpretatzea.</p> <p>Natura- eta kultura-ondarea. Natura-gune eta kultura-gune babestuak eta horien kokapena Euskal Autonomia Erkidegoan eta Euskal Herrian. Horien erabilera, zainza eta kontserbazioa.*</p>
3. Alfabetatze zibikoa	<p>Gizartean bizitzeko konpromisoak eta arauak.*</p> <p>Inguruko ohitura, tradizio eta adierazpen etniko-kulturalekiko begirada kritikoa. Ingurune ko kultura-aniztasuna eta gizarte-kohesioa errespetatzea. Bakearen eta indarkeriarik ezaren kultura.*</p> <p>Espainiaren antolaketa politikoa eta lurraldekoa.</p> <p>Gizartearen antolaketa. Tokiko, eskualdeko eta nazioko erakunde eta entitate nagusiak, eta horiek ematen dituzten zerbitzuak. Zergak: horien zeregin soziala. Euskal Autonomia Erkidegoaren administrazio-egitura eta Espainiako Estatuaren testuinguruan duen kokapena.*</p> <p>Lan produktiboa eta erreproduktiboa.</p> <p>Zeregina eta lana: sektore ekonomikoe identifikatzea eta hurbileko testuinguruan kokatzea. Langileen eskubideak eta betebeharrak.</p> <p>Bide-segurtasuna. Zirkulazio-arauak, eta bide-seinaleak eta -marrak. Mugikortasun segurua oinezkoentzat eta garraio bideen erabiltzaileentzat.*</p>
4. Kontzientzia ekosoziala	<p>Krisi ekosozial globala. Giza ekintza: klima-aldaketaren kausa eta ondorioei eta horien ingurune ko paisaietan duten inpaktuari buruzko sarrera. Arintze-neurriak. Naturaren kontserbazioa eta babes.*</p> <p>Ekosistema naturalen eraldaketa eta degradazioa.</p> <p>Giza ekintzen ondoriozko erantzukizun ekosoziala. Erantzukizun indibidualak eta kolektiboe. Animaliekiko tratua txarra eta horren prebentzioa.</p> <p>Bizi-ohitura jasagarriak. Kontsumo arduratsua, uraren eta energiaren erabilera, mugikortasun jasagarria eta hondakinen kudeaketa.*</p>

ARLOA

**KONOETENTZIA
ESPEZIFIKOAK**

**EVALUAZIO
IRIZPIDEAK**

OINARRIZKO JAKINTZAK

1º

2º

3º

Hirugarren zikloa	
A: Kultura zientifikoa	
1. Jarduera zientifikorako hastapenak	<p>Gizarte-zientzien, giza zientzien eta natura-zientzien arteko bereizketa, eta bereizketa hori eragin duen garapen historikoa.</p> <p>Ahozko, idatziko eta ikus-entzunezko testuetan informazioa bilatzeko, hautatzeko, antolatze eta zabaltzeko estrategiak, bitarteko eta baliabide digital eta analogikoen bidez, modu kooperatiboan, banaka eta/edo taldean, informazio horren egokitasuna eta fidagarritasuna baloratuta eta erabilitako iturrien egiletza aipatuta.*</p>
	<p>Metodologia zientifikoa aplikatzeko irizpideak, jarraibideak eta faseak (behaketa, galderak eta iragarpenak egitea, esperimentuak planifikatzea eta egitea, informazioa eta datuak biltzea eta aztertzea, emaitzak jakinaraztea...), eta haren oinarriko ezaugarriak fenomeno naturalen eta egoeraerrealen problemak behatzean, identifikatzean eta ebaztean.*</p> <p>Ikerlanaren berezko estrategiak, honako hauekin lotutako ohiturak eta jarrerak garatzen laguntzen dutenak: jakin-mina, interesa, zorrotasuna eta zehaztasuna, sormena, pentsamendu kritikoa, ahalegina eta autonomia lan pertsonalean, eta jarrera arduratsu eta aktiboa zereginetan, banakakoetan zein taldekoetan; genero-ikuspegia kontuan hartuta.*</p> <p>Oinarriko hiztegi zientifikoa; ikerketaren beharren arabera behaketa eta neurketa zehatzak egiteko tresna eta gailu egokiak erabiltzeko prozedurak eta jarraibideak.</p> <p>Zientzia, teknologia eta ingeniariatza giza jarduera gisa, STEM lanbideak gaur egun genero-ikuspegitik.*</p> <p>Matematikan, zientzian, ingeniariatza eta teknologian egindako aurrerapenen arteko lotura, gizarteak esparru zientifiko-teknologikoan, eremu publikoan zein pertsonalean, izan duen bilakaera ulertzeko.</p>
2. Bizitza gure planetan	<p>Gizakiaren bizi-funtzioen oinarriko alderdiak ikuspegi integratu batetik: energia lortzea, ingurunearekiko harremana eta espeziea betikotzea.*</p> <p>Izaki bizidunen oinarriko egiturak: zelulak, ehunak, organoak, aparatuak eta sistemak; eta izaki bizidunaren funtzionamendurako elkarrekiko duten erlazioa.</p> <p>Pubertaroak eta nerabezaroak berekin dakartzaten aldaketa fisikoak, emozionalak eta sozialak; horiek norberarengan zein besteengan modu positiboan onartzea hezkidetzatza-testuinguru batean. Hezkuntza afektibo-sexuala.*</p> <p>Elikadura osasungarri eta jasangarriko jarraibideak, eta horiek ez betetzeak dakartzan arriskuak eta gaixotasunak: menu osasungarri eta orekatuak, erosketasaskiaren garrantzia eta elikagaiak etiketatzearen garrantzia horien mantenua eta energia-ekarpina ezagutzeko.</p> <p>Jokabide osasungarri eta jasangarriak, osasun fisiko, emozional eta sozial egokia sustatzen dutenak, eta halakorik ezaren ondoriozko arriskuak eta gaixotasunak: estresaren eta ziurgabetasun-egoeren kudeaketa. Kontsumo arduratsua eta jasangarria, loaren higieena, aisialdiaren kudeaketa, gailu digitalen erabilera egokia eta gizarte-harreman osasungarriak sustatzeko estrategiak, adikzioen ondorio kaltegarriak pertsonen garapenean eta kontsumoaren prebentzioa: tabakoa, alkohola eta beste substantzia batzuk. Lehen laguntzak.*</p> <p>Erliebea eratzeko eta modelatzeko oinarriko prozesu geologikoak. Arroken eta mineralen oinarriko sailkapena. Baliabide geologikoen erabilerak eta ustiapen jasangarria.</p>
3. Materia, indarrak eta energia	<p>Masa eta bolumena. Masa eta bolumena kalkulatzeko tresnak.*</p> <p>Dentsitatearen kontzeptua eta horrek duen erlazioa objektu batek fluido batean (likidoa eta gasa) duen flotagarritasunarekin.*</p> <p>Energia elektrikoa. Iturriak, eraldaketak, transferentzia eta erabilera eguneroko bizitzan. Zirkuitu elektrikoak eta egitura robotizatuak.</p> <p>Energia-formak, iturriak eta transformazioak. Energia berriztagarrien eta berriztaezinen iturriak, eta horien eragina gizartearen garapen jasangarriko ekarpenean.*</p> <p>Airearen propietateak, aireak objektuekin duen interakzioaren azterketa esperimentalak, objektuen formaren eta hegadan inplikaturako indarren arabera.</p>
B. Teknologia eta digitalizazioa	
1. Ikaskuntza-ingurune pertsonala digitalizatzea	<p>Gailu eta baliabide digitalak hezkuntza-testuinguruaren beharren arabera.*</p> <p>Interneten informazio bilatzeko estrategia seguru eta eraginkorrek (balorazioa, diskriminazioa, hautaketa, antolaketa eta jabetza intelektuala).*</p> <p>Datuak biltzeko, biltegiratzeko eta irudikatzeo estrategiak, haiek errazago ulertzeko eta aztertzeo.*</p> <p>Interneten nabigatzeko eta ikaskuntzako ingurune digital pertsonala babesteko oinarriko segurtasun- eta pribatutasun-arauak.*</p>

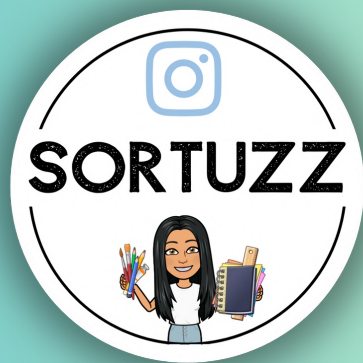

	ARLOA	KONOETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Hirugarren zikloa	
	<p>Beste pertsona batzuekin komunikatzeko baliabide eta plataforma digital mugatuak eta seguruak.*</p> <p>Komunikazio digitala modu ez-sexistan erabiltzeko jarraibideak.</p> <p>Etiketa digitala, kortesiako eta errespetuzko oinarrizko arauak eta komunikazio digitalean problemak ebazteko estrategiak.</p> <p>Ongizate digitala sustatzeko estrategiak. Teknologia digitalen erabilera desegokiarekin eta ez-seguarekin lotutako arriskuak antzematea (intimitatearen gehiegizko esposizioa, ziberjazarpena, mendekotasun teknologikoa, eduki desegokietan sartzea, etab.), eta jarduteko estrategiak.*</p>
2. Diseinu eta pentsamendu konputazionalen proiektuak	<p>Pentsamendu konputazionalaren faseak (ataza bat zati sinpleagoetan deskonposatzea, patrioak antzematea eta problema ebazteko urrats errazak sortzea...)*</p> <p>Diseinu-proiektuen faseak: beharrak identifikatzea, diseinatzea, prototipoak egitea, probatzea, ebaluatzea eta komunikatzea.*</p> <p>Materialak, erremintak, objektuak, gailuak eta baliabide digitalak (blokekako programazioa, sentsoreak, motorrak, simulagailuak, 3D inprimagailuak...), seguruak eta proiektua lortzeko egokiak.</p> <p>Genero-analisia ikerketa-jardueretan.</p> <p>Ziurgabetasun-egoeretako estrategiak: estrategia egokitzea eta aldatzea beharrezkoa denean, norberaren eta besteen errorea ikasteko aukera gisa baloratzea.*</p>
C. Gizarteak eta lurraldeak	
1. Egungo munduaren erronkak	<p>Lurraren eta unibertsoaren etorkizuna. Lurrarekin eta unibertsoarekin lotutako fenomeno fisikoak, eta horiek eguneroko bizitzan eta ingurunean duten eragina. Esplorazio espaziala eta zeruaren behaketa; argi-kutsadura.*</p> <p>Klima eta planeta. Atmosferaren dinamikarako eta munduko klima-eremu handietarako sarrera. Lurraren ardatza, hemisferioak eta poloak. Koordenatu geografikoak. Ekosistema nagusiak eta haien paisaiak.*</p> <p>Ingurune naturala. Euskal Autonomia Erkidegoaren, Euskal Herriaren, Espainiako estatuaren eta Europaren aniztasun geografikoa. Irudikapen grafikoak, bisuala eta kartografikoa bitarteko eta baliabide analogiko eta digitalen bidez, Informazio Geografikoaren Teknologia (IGT) erabilia.</p> <p>Migrazioak eta kultura-aniztasuna. Parametro demografiko nagusiak eta horien irudikapen grafikoak. Biztanleriaren mugimendua eta haren bilakaera. Migrazio-mugimenduak eta kultura-aniztasunaren aintzatespena. Hiri- eta landa-eremuen arteko kontrastea. Gainpopulazioa eta despopulazioa.*</p> <p>Herritar aktiboak ingurune analogikoan zein digitalean. Gizartearen eta herritarren partaidetzarako oinarriak eta printzipioak: ingurunean ikasleen antolaketa-batzordeak, eskola-kontseilua, elkarteak, boluntariora eta sindikatuak.</p> <p>Genero-berdintasuna eta jokabide ez-sexistak. Estereotipoak eta rola kritikatzea hainbat esparrutan: akademikoa, profesionala, soziala eta kulturala. Pertsona guztien arteko egiazko berdintasunerako ekintzak.</p>
2. Gizarteak denboran zehar	<p>Iturri historikoak: iturriak (ahozkoak, idatzizkoak, ondarezkoak) sailkatzea eta erabiltzea, gertakari historikoak ikertzeko, ulertzeko eta egiaztatzeko elementu gisa.*</p> <p>Euskal Herriko eta Iberiar penintsulako (Erdi Aroa, Aro Modernoa eta Aro Garaikidea) aztertzea, garai hartako auzi esanguratsuenak, subjektu historikoak (banakakoak eta kolektiboak) betetako zeregina, gertaerak eta prozesuak testuinguruan kokatzeko abiapuntu gisa.</p> <p>Emakumeen zeregina historian eta haien eskubideen aldeko mugimendu nagusiak. Egungo egoera eta aukera-berdintasunaren aldeko etorkizuneko erronkak.*</p> <p>Demokraziarako trantsizio-prozesua Espainiako estatuan: 1978ko Konstituzioa eta Euskal Autonomia Erkidegoko Autonomia Estatutua.*</p> <p>Erdi Aroko eta Aro Garaikideko adierazpen artistiko eta kulturalak, eta haien testuinguru historikoa, genero-ikuspegitik. Arteak eta kulturak gaur egun duten eginkizuna.</p> <p>Natura- eta kultura-ondarea ondasun eta baliabide gisa; haren erabilera, zaintza eta kontserbazioa.*</p>

	ARLOA	KONOETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EVALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Hirugarren zikloa	
3. Alfabetatze zibikoa	Espainiako identitate etniko-kulturalen eta hizkuntzen aniztasuna: Euskal Autonomia Erkidegoa, euskararen lurraldeak (Euskal Herria).
	Giza eskubideen eta haurren eskubideen printzipioak eta balioak. Eskubideen eta betebeharren arteko lotura.
	Konstituzioak: kontzeptua eta funtzioa. Espainiako Konstituzioa, herritarren eskubideak eta betebeharrak.*
	Herritarrek bizitza publikoan parte hartzeko formulak.
	Estatuaren zeregina gizarte-arloan.
	Bakearen eta indarkeriarik ezaren kultura. Pentsamendu kritikoa, interes-gatazkak aztertzeko tresna gisa.*
	Antolaketa politikoa. Tokiko, autonomia-erkidegoetako eta Estatuako erakunde politiko eta administratibo nagusiak (Euskal Autonomia Erkidegoan eta, Espainian), Europar Batasunaren testuinguruan: udalak, foru-aldundiak, autonomia- eta estatu-gobernuak, parlamentuak.*
	Ordezkaritza eta parte-hartze politikorako sistemak (alderdi politikoak, sindikatuak, gobernuz kanpoko erakundeak, gizarte-mugimenduak...)*
	Erakundeen erabakien eta balioen arteko lotura.
	Hirugarren sektorea: zerbitzu publikoak eta pribatuak.*
	Oinarrizko finantza-hezkuntza: dirua eta bankuak.*
	Norberaren eta enpresen erantzukizuna zergen ordainketan, gure ongizate-estatuari eusteko.*
4. Kontzientzia ekosoziala	Klima-aldaketa tokikotik globalera: kausak eta ondorioak. Arintzeko eta egokitzeko neurriak.*
	Erantzukizun ekosoziala. Pertsonen, gizartearen eta naturaren arteko erlazioak eta ekomendetasuna. Enpresen erantzukizun sozial eta ekologikoa.*
	Garapen jasangarria. Giza jarduera espazioen gainean eta baliabideen ustiapena. Jarduera ekonomikoa eta aberastasunaren banaketa: gizarte- eta eskualde-desberdintasuna munduan eta Espainian. Garapen Jasangarrirako Helburuak.*
	Eredu ekonomiko berria bat: ekonomia berdea/zirkularra. Garapen jasangarrirantz. Ondasunetako, finantzetako eta laneko merkatuen eragina herritarren bizitzan eta ekosistemetan (estraktibismoa). Eragile ekonomikoak eta lan-eskubideak genero-ikuspegitik (ekofeminismoa). Zergen balio soziala. Enpresen gizarte- eta ingurumen-erantzukizuna. Publizitatea, kontsumo arduratsua (beharrak eta nahiak) eta kontsumitzailearen eskubideak.*
	Bizitza jasangarria: planetaren gehieneko mugak eta baliabideen agortzea. Aztarna eta zor ekologikoa.*

ARTE HEZKUNTZA

<u>ARLOA</u>	<u>KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK</u>	<u>EBALUAZIO IRIZPIDEAK</u>	<u>OINARRIZKO JAKINTZAK</u>		
			<u>1º</u>	<u>2º</u>	<u>3º</u>

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

ARTE HEZKUNTZA

Nazio Batuen Garapen Jasangarriko 2030 Agendak kultura-alderdien integrazioa sustatzen du "Nahi dugun etorkizunak kultura ere hartzen du barne" lemapean. Era berean, eta Nazio Batuen Garapen Jasangarriko 2030 Agendaren 4.7 xedean jasotzen denez, Arte Hezkuntzak laguntzen du ikasle guztiak beharrezko ezagutza teoriko eta praktikoa lor ditzaten, zehazki beharrezkoak direnak garapen jasagarria, giza eskubideak, genero-berdintasuna, bake eta indarkeriarik gabeko kulturaren sustapena, munduko herritartasuna eta kultura-aniztasunaren balorazioa sustatzeko.

XXI. mendean, ikusmen-arten eta musikaren ekarpena guztiz funtsezkoa izan da pentsamendu- prozesuetarako. Arte Hezkuntzaren arloak irudiaren, soinuaren eta gorputz-adierazpenaren dimentsio guztiak hartzen ditu barnean. Baliabide teknologiko berriak iristearekin, eskuragarriago daude askotariko kultura-adierazpenak eta demokratizatu egin da kulturaren irisgarritasuna eta arte-jarduna bera; alabaina, handiagoa da kultura-adierazpenak manipulatzeko arriskua ere. Horregatik, ezinbestekoa da ikasleek kultura-adierazpenak modu kritikoan aztertzen ikastea, eta, horretarako, produkzio- eta tratamendu-baliabideak ezagutzea eta autoretza digitala errespetatzea.

Arte Hezkuntzak curriculumeko funtsezko gaitasunak garatzen eta ikasleen irteera-profila lortzen laguntzen du. Lehen Hezkuntzako etapan, Arte Hezkuntzak garrantzi handia du garapen pertsonalean, zenbait dimentsio barnean hartzen dituen heinean, hala nola zentzumenak, adimena, arlo soziala, emozioak, afektibitatea, estetika eta sormena. Horregatik, funtsezko gaitasun guztiak garatzen laguntzen duten mekanismoak sortzen ditu eta, beraz, zuzenean du eragina ikasleen prestakuntza integrarean. Era berean, arreta sustatzen du, ekintzailletza, pertzepzioa, adimena eta epe labur eta luzeko oroimena piztenditu, eta irudimena, hunkiberatasuna eta pentsamendu dibergentearen garapena bultzatzen ditu —azken hori funtsezkoa da sormena pizteko—.

Arlo honetan jorratzen diren askotariko alderdiak direla eta, arloak lotura argia du gainerako arloekin. Pertzepzio eta sorkuntza artistikoak, askotan, matematika-ezagutzak mobilizatzea eskatzen du, hala nola espazioa, puntua, lerroa, forma geometrikoak. Esate baterako, musika-hizkuntza matematikaren eta musikaren arteko loturaren adibide argia da. Arte-hizkuntzari esker —komunikabide gisa—, ikasleek bizi diren kultura ulertuko dute eta harekin mintza daitezke.

Gainera, komunikabide den heinean, zenbait ulermen- eta adierazpen-prozesu partekatzen ditu askotariko hizkuntzekin. Gizarte-ezagutzaren eta balio zibiko eta etikoetan oinarritutako hezkuntzaren arloetan laguntzen du; izatez, herritarren konpetentzia garatzen du kultura-aniztasunarekiko errespetuaren bidez eta genero-ikuspegitik. Artea eta diseinua funtsezkoak dira gaur egun orotariko testuinguru teknologikoetan, eta, aldi berean, teknologia berriak ageri dira arte-adierazpen garaikideetan. Esperimentazioa funtsezko prozesua da arte-sorkuntzan planteatzen diren arazoak ebazteko, eta horrek berekin dakar ikerketa faseak abian jartzea, hala nola hipotesiak formulatzea, esperimintatzea, datuak biltzea, ondorioak ateratzea eta erabakiak hartzea. Azkenik, kultura- eta arte-adierazpen garaikideek askotan gorputz-adierazpena eta dantza erabiltzen dituzte, eta horrek gorputzaren aukerak ezagutzea eskatzen du.

Egiturari dagokionez, lau konpetentzia espezifiko ezarri dira, hain zuzen ere arlo horrek laguntzen dituen konpetentzia-ikaskuntzak. Lehena irudiak, artelanak, soinuak, musika-konposizioak, antzerki- eta dantza-emanaldiak eta ikus-entzunezko produkzioak ezagutu, ulertu eta aztertzeari buruzkoa da. Bigarrena ikerketan oinarritzen da, betiere arte-adierazpenei buruzko informazioetik abiatuta eta kulturaren ginekointeres orokorra sustatzeko. Hirugarrena esperimintazioari buruzkoa da, sormen-prozesuaren parte gisa. Laugarrenak taldeko produkzioaren garrantzia eta proiektu baten planifikazio, diseinu eta ebaluazio faseak biltzen ditu.

Bestalde, oinarrizko jakintzak funtsezko lau multzotan antolatzen dira: Musika Hezkuntza, Plastika eta Ikus Hezkuntza, Ikus-entzunezko Hezkuntza eta Arte Eszeniko eta Performatiboetako Hezkuntza. Jakintza multzo horietako bakoitza kultura- eta arte-esparru espezifikoekin lotzen da, eta esparru horiek ikaskuntza-egoeretan bat egin dezaketen berezko jakintzak eskatzen dituzte. Multzoak bi ardatzetan artikulatzen dira: batetik, pertzepzioa eta analisisa; eta, bestetik, sorkuntza eta interpretazioa. Lehenengoan, barnean hartzen dira zentzumenak, ikusmena, entzumena eta gorputza ezagutu, hartu eta behatzearekin zerikusia duten edukien, trebetasunen eta jarreraren garapenarekin lotutako alderdi guztiak. Aukera ematen dute ingurunera modu kritikoan hurbiltzeko eta hura aztertu eta ulertzeko, kultura- eta arte-adierazpenekin batera. Bigarren ardatza ideia, emozio, sentimendu eta sentsazioen sormen-adierazpenari dagokio, betiere kulturaren eta artearen kode, elementu, tresna, material, baliabide, programa, aplikazio eta tekniken esplorazio, ezagutza, gauzatze eta erabileraren bidez. Oinarrizko jakintzek graduazioa dute idazketan, edo hurrengo zikloan alderdi konplexuagoak gehitzen dira.

Azkenik, ikasleek beren ikaskuntzaren protagonista izan behar dute, azterketarako, sormenerako, irudimenerako eta sentsibilitaterako gaitasuna garatzen duten egoeren bidez.

	<u>ARLOA</u>	<u>KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK</u>	<u>EBALUAZIO IRIZPIDEAK</u>	<u>OINARRIZKO JAKINTZAK</u>		
				<u>1º</u>	<u>2º</u>	<u>3º</u>

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK

1. Kultura, garai eta estilo desberdinetako arte-proposamenak ezagutzea, harrera aktiboaren bidez eta tresna digitalak erabiliz, jakin-mina, sentsibilitatea, errespetua eta pentsamendu kritikoa garatzeko.

Zenbait kulturatatik datozen askotariko arte-proposamenak ezagutu, eskuratu, aztertu, deskribatu, hartu eta ulertzea —kultura horietako asko bilatu, entzun, behatu eta ikustearen bidez— funtsezko prozesuak dira adierazpen analogiko zein digitalen aurrean interesa eta balorazioa erakusten duten gizaki kritikoak, enpatikoak, jakin-mina dutenak, begirunetsuak eta sentikorrek eratzeko.

Batetik, iraganeko produkzioen aurkikuntzak oraina interpretatzeko funtsezko giltzarriak ematen ditu. Era berean, ondarearen kontserbaziorako erabaki garrantzitsuak hartzea errazten du. Bestetik, tokiko, eskualdeko, nazioko eta gure garaiko beste leku batzuetako produkzio bereizgarrien aitormenak eta horiekiko interesak oinarri sendoa dira beste edozein lekutatik datozen adierazpenak aurkitu eta baloratzeko. Gainera, komeni da ikasleek kultura-desberdintasunak ulertzea eta desberdintasun horiek errespetatzea, ondareko kultura- eta arte-adierazpen nabarmenenen berezitasunak eta asmoak ezagutzea, haien arteko harremanak ezartzea —harrera aktiboaren bidez— eta aniztasuna aintzat hartzea, beren errealitatea aberastu eta eraiki dezaten. Aztertutako adibideetan genero-ikuspegia txertatuko da, eta balioa emango zaio emakumeek sortu eta egindako produkzioen azterketari.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: KE3, STEM1, KD1, KPSII3, HK1, EK2, KAKK1, KAKK2.

2. Askotariko inguruneetako ondarea osatzen duten kultura- eta arte-adierazpenei buruz ikertzea, metodo zientifikoa erabiltzen hasiz eta hainbat bide eta baliabide erabiliz, norberaren pentsamendua eta kultura-nortasuna zenbait testuingurutan garatzeko.

Proposamen kultural eta artistiko berrietara hurbiltzeko irekiera, jakin-mina eta interesa ezinbesteko lehen urratsa dira adierazpen desberdinen aurrean. Baliabide tradizionalen bidez askotariko kultura-eskaintza lortzeko aukeraz gain, zenbait bidetatik eta baliabidetatik informazioa bilatzeko estrategien garapenak ere aukera handiak eskaintzen ditu kultura-eskaintzaz gozatzeko eta ikasteko. Norberaren pentsamendua lantzea, nor bere buruan konfiantza izatea eta bere kideekin kolaborazioan aritzeko gaitasuna izatea funtsezko hiru zutabe dira ikasleen garapen pertsonalerako. Era berean, pertenezien eta nortasunaren zentzua pixkanaka sortzen eta finkatzen laguntzen dute. Era berean, arte-egitatea, egile-eskubideak eta kontserbazioan, sormenean eta zabalkundean ardura duten profesionalen lana errespetatu beharko dira.

Azken batean, ikerketaren bidez, ikasleek kultura- eta arte-ondarearen funtsezko alderdiak ezagutu eta baloratu behar dituzte, eta, horretarako, horien elementu nagusiak aztertu behar dituzte, genero-ikuspegia duten beren balorazio-irizpideak garatu behar dituzte eta elkarrizketarako jarrera irekia eta errespetuzkoa erakutsi behar dute. Era berean, komeni da desberdintasunak ulertzea eta horiek errespetatzeko beharra aintzat hartzea, eta ondarearen adierazpenik nabarmenenen berezitasunak eta asmoak gozaten eta ezagutzen hastea, haien hizkuntza eta elementu tekniko bidez —hainbat baliabide eta euskarritan, analogikoetan zein digitaletan—.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, KE3, STEM2, KD1, HK3, KAKK1, KAKK2.

	<u>ARLOA</u>	<u>KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK</u>	<u>EBALUAZIO IRIZPIDEAK</u>	<u>ONARRIZKO JAKINTZAK</u>		
				<u>1º</u>	<u>2º</u>	<u>3º</u>

3. Soinuaren, irudiaren, gorputzaren eta baliabide digital eta multimodalen aukerekin esperimentatzea, ikerketa-jardueren eta esperientzien bitartez, ideiak, sentimenduak eta emozioak sormenez adierazteko eta komunikatzeko.

Arte-adierazpenen oinarrizko adierazpen-elementuen aukerak esperimentatzea, arakatzea, antzematea eta ezagutzea ezinbestekoa da gaur egun kultura- eta arte-produkzioa bereganatu eta gozatzeko. Gainera, irakaskuntza- eta ikaskuntza-prozesuetan eta proposamen artistikoen sorreran eta harreran gauegun erabil daitezkeen askotariko baliabide teknologikoei esker, ikasleek adierazpen-aukera zabala eskura dute edozein ideia edo sentimendu komunikatzeko eta transmititzeko, garrantzi handikoa baita hezkuntza emozional eta afektiboarekin dagoen lotura azpimarratzea.

Sormen artistikorako askotariko material eta tresna ugari dago, eta, lehendik zeudenekin batera, ikasleek beren adierazpenerako eta komunikaziorako erabil ditzaketzen materialen eta tresnen katalogo zabala osatzen da. Ikus-entzunezkoen esparruan eta esparru plastikoan, eszenikoan, performatiboan eta musikalean bestelako baliabideak, tresnak eta aplikazioak sortu dira, eta horietako asko —gizarte-joera berriekin bat— guztiz digitalak dira eta hezkuntzaren arloan erabil daitezke. Era berean, tresna horiek eskura izateak, ezagutzeak eta maneiatzeak ikasleen eta egungo kultura eta artearen arteko erlazioa errazten du. Aurreko ekarpenekin bat eginik, horrek askotariko unibertso zabala eta interesgarria eskaintzen die ikasleei.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, KE1, KD2, KPSII5, HK2, EK1, KAKK3, KAKK4.

4. Kolaborazioko kultura- eta arte-produkzioen diseinuan, elaborazioan eta zabalkundean parte hartzea, prozesuari balioa emanez eta azken emaitza lortzeko zenbait rol bere gain hartuz, sormena, autorearen nozioa eta pertenezaren zentzua garatzeko.

Kultura- eta arte-produkzioen sorkuntzan, diseinuan, elaborazioan eta zabalkundean parte hartzea funtsezkoa da pertsonaren garapen osorako. Era berean, hezkidetzaren ikuspegitik, ezinbestekoa da talde-produkzioetan esku hartzea; izan ere, kolaborazio-lanak berarekin dakar ezagutu, errespetatu eta baloratu beharreko askotariko rolak onartzea eta ulertzea. Zalantzarik gabe, talde-lanak nortasuna aberasten eta eraikitzen laguntzen du, bai sormenezko arte-adierazpenaren bidez, bai teknika plastikoak, ikusizkoak, multimodalak, soinu bidezkoak, dramatikoak eta gorputzekoak erabilia egindako errepresentazioen eta adierazpenen bidez.

Azken batean, ikasleek beren proposamenak planifikatu behar dituzte, prozesuaren hasieran aurrez ezarritako helburuak taldean beteko badira eta, hartara, horien araberrako azken emaitza lortuko bada. Horregatik, beharrezkoa da sorkuntza-prozesuan parte hartzea eta diziplina, adierazpen eta hizkuntza artistiko desberdinetako elementuak erabiltzea, proiektuarekiko konpromisoa azaltzea, fase guztietan modu aktiboan parte hartzea, norberaren eta lankideen lana errespetatzea, ekintzailea izatea eta klima-aldaketaren, iraunkortasunaren eta XXI. mendeko erronken arloko eztabaidarekiko sentsibilitatea azaltzea. Halaber, garrantzizkoa da sormen-esperientzia zenbait eremu eta bidetan partekatzea, hala nola taldean, ikastetxean, komunitatean edo Interneten. Gainerakoan iritzia eta atzeraelikaduraren bidetik jasotako ideiak baloratu, beregain hartu eta errespetatu beharko dira.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, KE3, STEM3, HK2, EK1, EK3, KAKK3, KAKK4.

ARLOA

**KONPETENTZIA
ESPEZIFIKOAK**

**EBALUAZIO
IRIZPIDEAK**

OINARRIZKO JAKINTZAK

1º

2º

3º

EBALUAZIO IRIZPIDEAK

Lehen zikloa	Bigarren zikloa	Hirugarren zikloa
1. konpetentzia espezifikoa		
1.1 Bere inguruetik hurbil dauden zenbait korrante, estilo eta generotako askotariko kultura- eta arte-adierazpenak ezagutzea, horiekiko interesa nabarmenduz harrera aktiboaren bidez eta genero-ikuspegia txertatuz.	1.1 Zenbait korrante, estilo eta generotako kultura- eta arte-adierazpenen arteko antzekotasunak eta desberdintasunak ezagutzea, ingurune analogikoetan zein digitaletan, horiekiko interesa nabarmenduz harrera aktiboaren bidez eta genero-ikuspegia zentzu kritikoarekin txertatuz.	1.1 Kultura- eta arte-adierazpenen bereizgarri diren zenbait korrante, estilo eta genero bereiztea, horiekiko interesa nabarmenduz harrera aktiboaren bidez eta genero-ikuspegia txertatuz.
1.2 Hautatutako hurbileko kultura- eta arte-adierazpenak ahoz deskribatzea, horien ezaugarriak modu gidatuan miatuz, jarrera irekia eta interesa erakutsita.	1.2 Hautatutako kultura- eta arte-adierazpenak ahoz eta idatziz deskribatzea, laguntzarekin, haien arteko oinarrizko harremanak jarrera irekiarekin ezarri.	1.2 Kultura- eta arte-adierazpen nabarmenenak deskribatzea, digitalak bame, haien ezaugarriak irekitasunez miatuz eta haien artean harremanak ezarri.
		1.3 Kultura- eta arte-adierazpen analogikoen eta digitalen aberastasuna miatzea, haiek sortzen dituen aniztasuna ezagutuz, errespetatuz eta baloratuz, eta haien elementuren bat bereganatuz.
2. konpetentzia espezifikoa		
2.1 Oinarrizko estrategiak erabiltzea kultura- eta arte-adierazpenei buruzko informazioa modu gidatuan bilatzeko, sarbide errazeko kanal eta baliabide analogiko eta digitalen bitartez, bakarka eta kolaborazio-lanean.	2.1 Oinarrizko estrategiak erabiltzea kultura- eta arte-adierazpenei buruzko informazioa bilatzeko eta hautatzeko, sarbide errazeko kanal eta baliabide analogiko eta digitalen bitartez, kolaborazio-lanean.	2.1 Estrategiak garatzea kultura- eta arte-adierazpenei buruzko informazioa bilatzeko, hautatzeko eta antolatzeko, zenbait kanal eta sarbide analogiko eta digitalen bitartez, kolaborazio-lanean.
2.2 Zenbait kultura- eta arte-adierazpeni buruz jasotako informazioa antolatzea eta ulertzea, modu gidatuan, sententzioak errespetuz eta interesez partekatuz eta horien arteko desberdintasunak eta antzekotasunak aurkituz.	2.2 Zenbait kultura- eta arte-adierazpeni buruz jasotako informazioa antolatzea eta ulertzea, haien bereizgarri diren oinarrizko elementuak modu gidatuan analizatuz, eta sortutako sententzioak partekatuz eta horiei buruz gogoeta eginez, elkarriketarako jarrera irekia, interesa eta errespetua erakutsita.	2.2 Hainbat inguruetako ondarea osatzen duten zenbait kultura- eta arte-adierazpenen esanahia konparatzea, horien bereizgarri diren elementu nagusiak analizatuz eta norberaren balorazio-irizpideak garatuz, elkarriketarako jarrera irekia eta errespetua erakutsita.
		2.3 Zenbait kultura- eta arte-adierazpenek eragindako sententzio eta emozioak baloratzea, haien testuingurua kontuan harturik eta norberaren kultura-nortasunarekin modu inklusiboan erlazionatuz.
3. konpetentzia espezifikoa		
3.1 Gorputzaren eta arte-adierazpeneko zenbait tresnaren adierazpen- eta komunikazio-aukera batzuk oinarrizko moduan erabiltzea, aplikazio praktikoaren bitartez, norberaren gaitasunetan konfiantza erakutsita.	3.1 Gorputzaren eta arte-adierazpeneko zenbait tresnaren adierazpen- eta komunikazio-aukera batzuk erabiltzea, aplikazio praktikoaren bitartez, jakin-mina, interesa eta hobetzeko grina erakutsita.	3.1 Gorputzaren eta arte-adierazpeneko askotariko tresnen adierazpen- eta komunikazio-aukera batzuk erabiltzea, aplikazio praktikoaren bitartez, jakin-mina, interesa eta hobetzeko grina erakutsita.
3.2 Oinarrizko zenbait adierazpen-proposamen sortzea, esperimentazio librearen bitartez, norberaren sorkuntza gozatuz eta baloratuz.	3.2 Oinarrizko zenbait adierazpen-proposamen sortzea, esperimentazio sistematikoaren bitartez, norberaren gaitasunetan konfiantza erakutsiz eta besteen gaitasunak baloratuz eta onartuz.	3.2 Helburu espezifikoko batera egokitutako zenbait adierazpen-proposamen pertsonal sortzea eta partekatzea, ideien, sentimenduen eta emozioen adierazpenaren bitartez, norberaren gaitasunetan konfiantza erakutsiz, enpatia agerian jarri, besteen gaitasunak baloratuz eta egikaritzeko modua hobetuz.
3.3 Arte-proposamen pertsonalak modu gidatuan partekatzea, ideiak, sentimenduak eta emozioak adierazteko, besteen proposamenekiko errespetua eta enpatia erakutsiz.	3.3 Arte-proposamen pertsonalak partekatzea, erreferentzia-eredu analogikoak eta digitalak abiapuntu hartuta, ideiak, sentimenduak eta emozioak adierazteko, besteen proposamenekiko errespetua eta enpatia erakutsiz.	
4. konpetentzia espezifikoa		
4.1 Oinarrizko kultura- eta arte-produkzioen diseinuan modu gidatuan parte hartzea, berdintasunean eta aniztasunaren errespetuan oinarritutako hezikidetzaren ikuspegitik kolaborazio-lanean jardunez.	4.1 Kultura- eta arte-produkzioen diseinuan modu gidatuan laguntzea, berdintasunean eta aniztasunaren errespetuan oinarritutako hezikidetzaren ikuspegitik hitzartutako helburuak beteko dituen azken emaitza lortzeko lan eginez.	4.1 Kultura- eta arte-produkzio analogikoak eta digitalak planifikatzea, berdintasunean eta aniztasunaren errespetuan oinarritutako hezikidetzaren ikuspegitik hitzartutako helburuak beteko dituen azken emaitza lortzeko kolaborazio-lanean jardunez.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Lehen zikloa	Bigarren zikloa	Hirugarren zikloa
4.2 Sorkuntza-prozesuan parte hartzea, zenbait arte-hizkuntzatako oinarrizko elementuak erabiliz eta errespetu-jarrera erakutsiz.	4.2 Sorkuntza-prozesuan aktiboki parte hartzea, zenbait arte-hizkuntzatako oinarrizko elementuak erabiliz eta interesaeta errespetua erakutsiz.	4.2 Sorkuntza-prozesuan parte hartzea, zenbait arte-hizkuntzatako elementuak erabiliz eta konpromisoa, parte-hartze aktiboa eta errespetua erakutsiz, baita ingurune digitaletan ere.
4.3 Sormen-esperientziak partekatzea, prozesuaz zein lortutako azken emaitzaz gozatuz, eta besteen emozioak baloratzuz.	4.3 Sormen-esperientzia partekatzea, oinarrizko zenbait komunikazio-estrategia erabiliz, prozesuaz zein lortutako azken emaitzaz gozatuz, eta besteen iritzia baloratzuz, berdintasunean eta aniztasunaren errespetuan oinarritutako hezkidetzaren ikuspegiaren bitartez.	4.3 Sormen-esperientzia ebaluatzea eta ezagutaraztea, zenbait komunikazio-estrategia analogiko zein digital erabiliz, prozesuaz eta lortutako azken emaitzaz gozatuz, eta besteen iritzia baloratzuz, berdintasunean eta aniztasunaren errespetuan oinarritutako hezkidetzaren ikuspegiaren bitartez.

	ARLOA	KOMPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	ONARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

ONARRIZKO JAKINTZAK

Lehen zikloa	
Lau multzoetako jakintza komunak	
Arte-sorkuntzari eta -interpretazioari lotutako lanbideak.	
Arte-esparruko oinarrizko hiztegi espezifikoa. Ezagutza eta erabilera.	
Zenbait espaziotan arte-proposamenak hartzeko oinarrizko portaera-arauak.	
Arte-esperientziaren bitartez oinarrizko emozioez jabetzea.	
Baliabide digitalak: grabatzeko aplikazio informatikoak.	
A. Musika Hezkuntza	
1. Pertzepzioa eta analisia	Zenbait korrante estetiko, jatorri eta garaitako musika-proposamen bokal eta instrumentalak. Grabazio eta kontzertu entzunaldiak. Entzumen-hezkuntza: soinu-ingurunearen aurkikuntza. Soinua eta bere oinarrizko nolakotasunak: entzumen-diskriminazioa. Entzumena eta barne-memoria. Soinu-aniztasuna zenbait grafia ez-konbentzionalen bitartez adierazteko estrategiak. Ahotsa eta musika-instrumentuak. Familia nagusiak. Soinu-objektuak. Kotidianoak. Euskal Herriko instrumentu tradizionalak. Izaera eta tempoaren ulermena abestiaren bitartez. Isilunea: entzunaldian eta musika-praktikan zehar arreta irauarazteko elementu eta baldintza ezinbestekoa.
2. Sorkuntza eta interpretazioa	Instrumentu-, ahots- eta gorputz-praktika: miatu eta soinu- eta adierazpen-aukeretatik abiatuta interpretatzeko estrategiak. Oinarrizko instrumentu-, ahots- eta gorputz-proposamenen imitazioa.
B. Plastika eta Ikus Hezkuntza	
1. Pertzepzioa eta analisia	Ikus-kultura. Irudia gaur egungo munduan. Interpretazio-prozesua: behaketa gidatua eta gogoeta. Plastika- eta ikus-proposamenak. Kultura- eta arte-espazioak. Ikus-hizkuntzaren konfigurazio-elementuak: oinarrizko esperimendazioa. Plastika- eta ikus-adierazpenen erabiltzen diren materialak, tresnak, euskarriak eta oinarrizko teknikak.
2. Sorkuntza eta interpretazioa	Plastika-adierazpeneko bitartekoak, euskarriak eta materialak: esperimendazioa. Bi dimentsioko eta hiru dimentsioko oinarrizko teknikak marrazki eta modelaketa errazetan. Sorkuntza-prozesuaren faseak: plangintza gidatua eta esperimendazioa. Kolaborazio-egikaritzea. Prozesuaren zein azken produktuaren balorazioa eta interesa.
C. Ikus-entzunezko Hezkuntza	
1. Pertzepzioa eta analisia	Iraupen laburreko ikus-entzunezko proposamenak, ikasleen hurbilekoak.
2. Sorkuntza eta interpretazioa	Bilatzeko eta iragazteko oinarrizko estrategiak. Asmo komunikatiboa duten istorio errazak konposatzea, berregiteko eta kontatzeko.
D. Arte Eszeniko eta Performatiboetako Hezkuntza	
1. Pertzepzioa eta analisia	Gorputz-adierazpenari eta arte eszenikoei lotutako oinarrizko adierazpenak.
2. Sorkuntza eta interpretazioa	Gorputza eta bere aukera motorrak, komunikatzeko eta dibertitzeko baliabide gisa. Dantza, dramatizazioa eta antzerki-emanaldia. Oinarrizko drama- eta dantza-teknikak. Adierazpen-hizkuntzaren oinarrizko nozioak.

ARLOA

**KOMPETENTZIA
ESPEZIFIKOAK**

**EBALUAZIO
IRIZPIDEAK**

OINARRIZKO JAKINTZAK

1º

2º

3º

Bigarren zikloa	
Lau multzoetako jakintza komunak	
Arte-sorkuntzari eta -interpretazioari lotutako lanbideak. Ezagutza.	
Arte-esparruko oinarrizko hiztegi espezifikoa. Ezagutza eta erabilera.	
Zenbait espaziotan arte-proposamenak hartzeko oinarrizko portaera-arauak. Horiei buruzko balorazioa eta iritzia.	
Arte-esperientziaren bitartez sortutako oinarrizko emozioak identifikatzeko jarraibideak.	
Baliabide digitalak. Arte-kreazioak transformatzeko grabazioko eta edizioko aplikazio informatikoak.	
A. Musika Hezkuntza	
1. Pertzepzioa eta analisia	<p>Zenbait korrante estetiko, jatorri eta garaitako musika-proposamen bokal eta instrumentalak. Grabazio eta kontzertu entzunaldiak.</p> <p>Entzumen-hezkuntza: soinua eta bere nolakotasunak: ikus- eta entzumen-identifikazioa. Entzumena eta barne-memoria. Zarata-, soinu- eta isiltasun-egoerak identifikatzeko estrategiak.</p> <p>Soinu-aniztasuna eta egitura erritmiko-melodikoen antzezpena zenbait grafiaren bitartez.</p> <p>Ahotsa eta musika-instrumentuak. Taldeak eta familiak. Kotidianoak. Euskal Herriko instrumentu tradizionalak.</p> <p>Izaera, konpasa eta tempoaren ulermena abestiaren bitartez.</p> <p>Isilunea: entzunaldian eta musika-praktikan zehar arreta iraunarazteko elementu eta baldintza ezinbestekoa.</p>
2. Sorkuntza eta interpretazioa	<p>Instrumentu-, ahots- eta gorputz-praktika: esperimentazioa, miaketa, interpretazioa eta inprobisazio librea soinu- eta adierazpen-aukeretatik abiatuta.</p> <p>Euskal Herriaren eta beste kultura batzuen berezko musika-proposamen bokal eta instrumentalak interpretatzeko jarraibideak.</p>
B. Plastika eta Ikus Hezkuntza	
1. Pertzepzioa eta analisia	<p>Ikus-kultura. Irudia gaur egungo munduan. Interpretazio-prozesua: behaketa gidatua, irakurketa eta interpretazioa.</p> <p>Plastika- eta ikus-proposamen garaikideak eta beste garai batzuetakoak. Kultura- eta arte-espazioak.</p> <p>Puntua, lerroa, plano, ehundura, kolorea. Adierazpen-aukerak.</p> <p>Plastika- eta ikus-adierazpenean erabiltzen diren materialak, tresnak, euskarriak eta oinarrizko teknikak.</p>
2. Sorkuntza eta interpretazioa	<p>Plastika-adierazpeneko bitartekoak, euskarriak eta materialak, arte-formatu garaikideak barne: esperimentazioa eta adierazpena. Bi dimentsioko eta hiru dimentsioko oinarrizko teknikak marrazki eta modelaketa errazetan.</p> <p>Sorkuntza-prozesuaren faseak: plangintza, interpretazioa eta esperimentazioa. Kolaborazio-egikaritzea. Norberaren eta besteren prozesuaren zein azken produktuaren balorazioa, ebaluazioa eta interesa.</p>
C. Ikus-entzunezko Hezkuntza	
1. Pertzepzioa eta analisia	<p>Bere ingurunean ohikoak diren ikus-entzunezko proposamenak: animazioa, publizitatea, eduki digitalak.</p> <p>Proposamen zinematografiko eta ikus-entzunezkoen ikustaldi eta analisia, modu gidatua.</p>
2. Sorkuntza eta interpretazioa	<p>Ikus-entzunezko elementuen erregistroa eta oinarrizko edizioa: kontzeptuak, teknologiak, teknikak eta baliabideak, oinarrizkoak eta erraz maneiatzeko modukoak. Bilatzeko eta iragazteko estrategiak.</p> <p>Istorioren errazak: konposizioa, bakarka eta taldean, komunikazio- eta adierazpen-asmoekin, berregiteko eta kontatzeko.</p> <p>Ikus-entzunezko produkzioak. Kolaborazio-lana, eta prozesuak dauden genero eta formatuetan duen garrantzia.</p> <p>Produkzio multimodalak: errealizazioko hastapenak. Ikus-entzunezko hizkuntza multimodalaren oinarrizko ezaugarriak ezagutzea. Oinarrizko animazio-tekniketarako hurbilketa.</p> <p>Oinarrizko ikus-entzunezko mezuak: esperimentazioa eta zabalkundea.</p>
C. Arte Eszeniko eta Performatiboetako Hezkuntza	
1. Pertzepzioa eta analisia	<p>Zenbait leku, garai eta estilotako gorputz-adierazpenari eta arte eszenikoei lotutako oinarrizko adierazpenak.</p> <p>Adierazpen eszenikoaren oinarrizko elementuak. Rolak, materialak eta espazioak.</p>
2. Sorkuntza eta interpretazioa	<p>Gorputza eta bere aukera motorrak eta sortzaileak, komunikatzeko, dibertitzeko eta sentimenduak adierazteko baliabide gisa. Dantza, dramatizazioa eta antzerki-emanaldia.</p> <p>Oinarrizko drama- eta dantza-teknikak. Oinarrizko adierazpen-hizkuntzak. Oinarrizko ekintza performatiboak. Inprobisazio gidatua.</p>

ARLOA

**KONPETENTZIA
ESPEZIFIKOAK**

**EBALUAZIO
IRIZPIDEAK**

OINARRIZKO JAKINTZAK

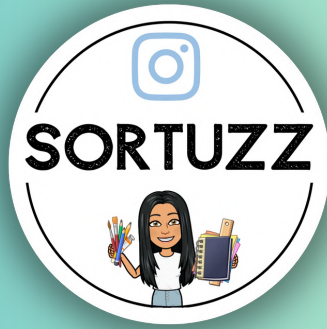
1º

2º

3º

Hirugarren zikloa	
Lau multzoetako jakintza komunak	
Arte-sorkuntzari eta -interpretazioari lotutako lanbideak. Ezagutza eta balorazioa.	
Arte-esparruko hiztegi espezifikoa. Ezagutza eta erabilera.	
Zenbait espaziotan arte-proposamenak hartzeko portaera-arauak. Haien balorazioa, espiritu kritikoarekin.	
Arte-esperientziaren bitartez sortutako oinarrizko emozioak ezagutu eta komunikatzeko estrategiak.	
Baliabide digitalak. Arte-produkzioak transformatzeko, sortzeko eta ezagutarazteko grabazioa eta edizioko aplikazio informatikoak. Beste batzuek sortutako edukiak erabiltzeko eta banatzeko lizentziarik gabeko errespetua.	
A. Musika Hezkuntza	
1. Pertzepzioa eta analisia	<p>Zenbait korrante estetiko, jatorri eta garaitako musika-proposamen bokal eta instrumentalak. Grabazio eta kontzertu entzunaldiak.</p> <p>Entzumen-hezkuntza: soinua eta bere nolakotasunak.</p> <p>Entzumena aktiboa eta barne-memoria. Deskribapena, ezagutza eta analisia. Zarata-egoeren eta kutsadura akustikoaren aurreko jarrera kritikoa.</p> <p>Soinu-aniztasuna eta egitura eritmiko-melodikoaren adierazpen eta sailkapenak, zenbait grafiaren bitartez.</p> <p>Ahotsa eta musika-instrumentuak. Sailkapena. Instrumentu digitalak eta ez-konbentzionalak. Euskal Herriko instrumentu tradizionalak.</p> <p>Izaera, konpasa, tempo, melodia, forma eta musika-generoak abestiaren bitartez.</p> <p>Isilunea: entzunaldian eta musika-praktikan zehar arreta irauarazteko elementu eta baldintza ezinbestekoa.</p>
2. Sorkuntza eta interpretazioa	<p>Instrumentu-, ahots- eta gorputz-praktika: esperientziazko, miaketa sortzailea, interpretazioa eta inprobisazioa soinu- eta adierazpen-aukeretatik abiatuta.</p> <p>Euskal Herriaren eta beste kultura batzuen berezko musika-proposamen bokal eta instrumentalak interpretatzeko estrategiak.</p> <p>Musika-sorkuntza eta -produkzioa: proiektuaren plangintza. Materialak hautatzeko jarraibideak.</p>
B. Plastiketa Ikus Hezkuntza	
1. Pertzepzioa eta analisia	<p>Ikus-kultura. Irudia gaur egungo munduan. Interpretazio-prozesua: behaketa, irakurketa, analisia, interpretazioa eta ebaluazioa.</p> <p>Plastika- eta ikus-proposamen garaikideak eta beste garai batzuetakoak. Kultura- eta arte-espazioak. Ondare arkitektonikoa, artistikoa eta bisuala.</p> <p>Puntua, lerroa, plano, ehundura, kolorea eta espazioko antolaketa. Adierazpen- eta komunikazio-aukerak.</p> <p>Plastika- eta ikus-adierazpenean gehien erabiltzen diren materialak, tresnak, euskarriak eta teknikak.</p>
2. Sorkuntza eta interpretazioa	<p>Plastika-adierazpeneko bitartekoak, euskarriak eta materialak, arte-formatu garaikideak barne: esperientziazko eta adierazpena. Bi dimentsioko eta hiru dimentsioko teknikak. Adierazpen-asmoa hitzez adierazteko jarraibideak.</p> <p>Sorkuntza-prozesuaren faseak: plangintza, interpretazioa, esperientziazko eta ebaluazioa. Prozesuaren eta produktuaren arteko oreka. Kolaborazio-egikaritzea. Norberaren eta besteren prozesuaren zein azken produktuaren balorazioa.</p>
C. Ikus-entzunezko Hezkuntza	
1. Pertzepzioa eta analisia	<p>Ikus-entzunezko proposamenak: zinema, publizitatea, dokumentalak, telesailak, eduki digitalak. Kultura- eta arte-espazio unibertsalak.</p> <p>Hizkuntza zinematografikoaren eta ikus-entzunezkoaren oinarrizko nozioak. Proposamen ikoniko, zinematografiko eta ikus-entzunezkoen ikustaldi eta analisia, modu kritikoa.</p> <p>Ikus-entzunezko estilo, genero eta formatuei buruzko oinarrizko nozioak: irudi finkoa eta mugikorra. Fikzioa eta ez-fikzioa. Animazioa.</p>
2. Sorkuntza eta interpretazioa	<p>Ikus-entzunezko elementuen erregistroa eta edizioa (irudia, audioa eta partiturak): kontzeptuak, teknologia, teknikak eta oinarrizko baliabideak. Bilatzeko, iragartzeko eta baloratzeko estrategiak.</p> <p>Istorioren errazten konposizioa, bakarka eta taldean, komunikazio- eta adierazpen-asmoarekin, berregiteko, kontatzeko eta grabatzeko.</p> <p>Ikus-entzunezko produkzioak: sorkuntza-prozesuaren faseak eta rolak. Kolaborazio-lana, eta prozesuak dauden genero eta formatuetan duen garrantzia.</p> <p>Produktzio multimodalak: errealizazioa. Ikus-entzunezko hizkuntza multimodalaren ezaugarriak. Oinarrizko animazio-teknikak.</p> <p>Ikus-entzunezko mezuen esperientziazko eta zabalkundea: prozesu teknikoak.</p>
C. Arte Eszeniko eta Performatiboetako Hezkuntza	
1. Pertzepzioa eta analisia	<p>Zenbait leku, garai eta estiloko gorputz-adierazpenari eta arte eszenikoari lotutako adierazpenak, garaikideak barne.</p> <p>Genero eszenikoak. Horiatarako hurbilketa eta interpretazio dramatikoaren garrantziaren balorazioa.</p> <p>Adierazpen eszenikoaren funtsezko elementuak. Rolak, materialak eta espazioak. Antzerki-izaera. Oinarrizko egitura dramatikoak. Praktikaren balorazioa eta interesa.</p>
2. Sorkuntza eta interpretazioa	<p>Gorputza eta bere aukera motorrak, dramatikoak eta sortzaileak, komunikatzeko, dibertitzeko eta ideiak, sentimenduak eta emozioak adierazteko baliabide gisa. Dantza, dramatizazioa eta antzerki-emanaldia.</p> <p>Oinarrizko drama- eta dantza-teknikak. Adierazpen-hizkuntzak. Ekintza performatiboekin esperientziazko jarraibideak. Inprobisazio gidatua eta sortzailea.</p> <p>Gorputz-sorkuntza eszenikoaren eta dramatikoaren faseak: proiektuaren plangintza, behaketa eta adierazpen-asmoa hitzez adieraztea: sarrera. Materialak hautatzeko jarraibideak.</p>

HEZIKETA FISIKOA

ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
			1º	2º	3º

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Lehen Hezkuntzako etapan, Heziketa fisikoak ahalmen handia du mugitzen den gizakia bere osotasunean inplikatzeko —ekintza motorra du ardatz egituratzaile—. Egoera motorrei esker, ingurune fisiko, sozial eta kulturalarekin sortzen den elkarreraginen mundu zoragarri batera eramaten ditugu ikasleak. Gainera, beren burua eta besteak ezagutzeko aukera ematen diegu, eta harremanen, emozioen, erabakien eta sorkuntzaren unibertso interesgarria eta aberasgarria askatzen dugu. Hortaz, jokabide motorren hezkuntzaren bidez, premia pertsonalei eta sozialei erantzungo dien benetako konpetentzia motorra eraikitzen eta finkatzen lagunduko dugu.

Egoera motor bati aurre egite aldera, baliabideak mobilizatzeko eta erantzun berritzaileak eta sortzaileak emateko gaitasuna oinarritzen da pertzepzioko, motibazioko, emozioko, autoestimuko, komunikazioko eta aurrea hartzeko fenomenoetan. Jokabide motorrak —nortasunaren adierazpen gisa ulertuta— gure esku-hartzearen ardatz bihurtzen dira; izatez, egoera motor bati aurre egiten diogun bakoitzean, nortasunaren alderdi guztiak abian jartzen dira (biologikoa, kognitiboa, soziala, harremanetakoa, afektiboa, espresiboa eta erabakien arlokoa). Ez dugu ahaztu behar nortasun bakoitzaren adierazpen partikularra esperientzia motorra baldintzatzen eta zehazten duela, jarduten duen pertsonak bere beldur, ilusio, motibazio, itxaropen, historia eta sormenarekin jarduten baitu. Pertsona bakoitzaren potentziala garatuko bada, pertsona bere gaitasunen eta inguruabarren arabera hezi behar dugu, hala lortuko baitugu pertsonaren garapen integrala.

Gure ikasleen garapen osoa lortzeko helburuari erreparatuta, oinarrizko erreferentzia izango dira Oinarrizko Hezkuntzaren amaieran ikasleen irteera-profilean ezarritako funtsezko konpetentziak eta etaparen helburu orokorrak —Lehen Hezkuntzako etaparako egokitzapenari begira—. Konpetentzia horien deskriptoreak dira, hain zuzen ere, arloko konpetentzia espezifikokoak zehazteko erreferentziatzko esparrua. Heziketa fisikoak funtsezko konpetentziak garatzen laguntzen badu ere, ekarpen garrantzitsua gaitasun pertsonalari, sozialari eta ikasten ikasteari egiten die. Izan ere, ekintza motorren bidez, elkarlanean jarduten ikasten dugu, baita norberaren eta besteen mugak eta aukerak ezagutzen, erronkak taldean ebatzi behar diren egoerei aurre egiten, ohitura osasungarriak hartzen, norberaren esfortzua eta dedikazioa baloratzen eta hausnarketa-prozesu gidatuetan parte hartzen ere.

Mekanismo kognitibo guztiak motrizitatean oinarritzen dira, eta badakigu mugimenduak ezagutza berriak eskuratzen laguntzen duela, baita askotariko adimenak garatzen, ikaskuntza berrien aurrean motibatzen, kontzentratzen eta hezkuntza-laguntzako berariazko zailtasunak dituzten ikasleak gizarteratzen ere. Heziketa fisikoa agertoki ezin hobea da kulturetatik ikasteko, gure gizartearen azterketa politikoa proposatzeko, eztabaida etiko esanguratsuak eta sakonak pizteko, gure biologia hobeto ezagutzeko, hitzezoeta ez-hitzezo adierazpen eta komunikazio eraginkorragoa lortzeko (arlo hori oso egokia da, gainera, ama-hizkuntza euskara ez duten ikasleek hizkuntzaren erregistro informalagoak ikasi eta erabil ditzaten), gure osasunari buruz hausnartzeko, ohitura osasungarriak eskuratzen laguntzeko, artea ezagutu eta sortzeko, harremanetan jartzen ikasteko eta gure historia ezagutzeko.... Garrantzitsua da loturak ezartzea beste irakasgai batzuekiko konbergentziak sortzea, betiere gure errealitate konplexu eta konektatuarekin bat etorriko den ikaskuntzaren ikuspegi holistikoa eskain dadin.

Egoera motorretan moldatzeko beharrezkoak diren konpetentzia motorrak aintzat hartzen dira etapa honetako Heziketa fisikoaren konpetentzia espezifikoen artean. Konpetentzia espezifikoko horiek zenbait funtsezko alderdi biltzen dituzte, hala nola bizimodu aktibo eta osasungarria hartzea, norberaren gorputza ezagutzea, kultura-adierazpen motorretara hurbiltzea eta jarrera ekosozial arduratsuak integratzea. Gainera, hainbat testuingurutan egoera motorrak abian jartzeari esker, ikasleak aurre egin ahal izango dio zenbait helburutako jardun motorrari (jolas eta aisialdikoa, agonistikoa, funtzionala, soziala, adierazpen eta komunikaziokoa, sormenezkoa, katartikoa edo hiri-eta natura-ingurunearekiko elkarreraginekoa).

Konpetentzia espezifikoko horiek lortze aldera, oinarrizko jakintzak zazpi multzotan antolatzen dira, eta multzo horiek zenbait testuingurutan garatu beharko dira, izaera inklusiboagatik nabarmenduko diren askotariko ikaskuntza-egoerak sor daitezen. Zazpi multzoetatik seik ekintza motorren eremuei dagozkie, eta gure arloko gaitasunetik zeharkakoa den zazpigarren multzo bat eransten da. Irakasleek erabakiko dute nola uztartu jakintza horiek.

Ekintza motorren arloko eremuak konpetentzia mota desberdinekin lotzen dira, egoera bakoitzak erantzun motor espezifikokoak abian jartzen dituzten ekintza-baliabideak eskatzen baititu. Ekintza-eremuen ezaugarri bereizgarriak ezagutzen baditugu, eragin ditzaketen hezkuntza-ondorioen arabera sailka ditzakeguzparru horiek; hain zuzen ere, horixe da arloko oinarrizko jakintzak antolatzeko irizpiderik onena. Kontuan hartu behar dugu, halaber, unibertso ludomotorra kirol-jokoen lau arlo handitan hedatzen dela (arauak, lehiaketak eta instituzionalizazioak dituztenak eta ez dituztenak), eta horiek gure gizartearentzat eta ikasleentzat aberastasun eta balio aparta duen kultura-ondare motorra osatzen dutela. Hori dela eta, Heziketa fisikoak ez du izan behar erreproduzitu beharreko tekniken sorta hutsa, eta ez du kirolera mugatu behar. Gainera, garrantzi handikoa da konpetentzia motorra ez dadila murriztu aurrez definitutako erantzun batzuetara; izan daitezkeen berrikuntzetara ireki behar dugu.

	<u>ARLOA</u>	<u>KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA</u>	<u>EBALUAZIO IRIZPIDEAK</u>	<u>OINARRIZKO JAKINTZAK</u>		
				<u>1º</u>	<u>2º</u>	<u>3º</u>

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK

1. Jarduera fisikoak osasun globalean dituen ondorioak ezagutzea, emozioen eta gatazken kudeaketa landuz, osasun fisikoa, emozionala eta soziala indartzeko.

Konpetentzia honek zenbait alderdi lantzeko aukera ematen digu, hala nola elikadura osasungarria, jarrera-hezkuntza, gorputzaren zaintza, autokontzeptua, autoestimua, jarduera fisikoaren eta kirolaren arloan hautemandako irudia —genero-ikuspegitik— edo eguneroko testuinguruetan eta/edo kirolarekin eta jarduera fisikoarekin lotutako egoeretan gertatzen diren jokabide antisozialen eta osasunerako ohitura txarren azterketa.

Bestalde, parte-hartzaileen emozioek protagonismo handia hartzen dute, eta aukera paregabea izango da emozioen kudeaketa lantzeko. Halaber, ikasleek gatazkei elkarrizketa bidez aurre egin beharko diete, eta, horretarako, inplikaturako beste pertsonen ikuspegia ere aintzat hartu beharko dute eta inplikaturako aldean gutxieneko premiak aseko dituzten konponbide zuzenak bilatu beharko dituzte.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da, Lehen Hezkuntzako etaparako egokitzapenean: HKK1, KE1, STEM5, KPSII1, KPSII2 eta KPSII4.

2. Ziurgabetasunik gabeko inguruneetako egoera psikomotorretan jardutea, nor bere burua ezagutzeko, autoerregulatzeko eta gaitasun fisikoak hobetzeko ekintza-eskemak barneratuz.

Egoera psikomotorrek sortzen dituzten esperientziak eskatzen dute: estereotipo motorrak automatizatzea, ekintza motorrak egiteko modu jakin bat behin eta berriz errepikatzea, energia-iturriak dosifikatzea —eskatzen den esfortzu fisikoan eraginkortasunez jarduteko—, nor bere buruaz jabetzea, norberaren gorputza barrutik aztertu eta ezagutzea (introiekzioa), eta oldarkortasuna, frustrazioarekiko tolerantzia eta zailtasunei aurre egiteko iraunkortasuna erregulatzea. Gainera, gorputzaren zaintza eta ongizatea bultzatu nahi dira arnasketa kontzienteko ariketen bidez, artikulazioen askapenaren bidez, gorputz- jarreraren bidez, luzamenduen bidez edo arreta osoaren bidez.

Ikaskuntza horiek gauzatzeko, zenbait formula eta testuinguru daude, esate baterako jardun aerobikoak edo eguneroko egoeren azterketa (ingurune hurbilekoak edo hedabideetakoak), hausnarketarako talde- dinamikak (eztabaida edo analisi kritikoak) edo diziplinarteko proiektuak, baita segurtasun-arauaketa higiene-ohiturak eguneroko jardun motorretan barne hartzea edo kirol-istripuetan esku hartzeko protokoloak simulatzea.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da, Lehen Hezkuntzako etaparako egokitzapenean: KPSII1, KPSII4 eta KPSII5.

3. Ziurgabetasunik gabeko inguruneetan, oposizioko egoera soziomotorren eskakizunetara egokitzea, parte-hartzaileekiko errespetua eta arauak lehenetsiz —emaitzen gainetik—, erronkarekin lotzen diren jokabideak arautzeko eta kultura motorra eskuratzen eta sortzen laguntzeko.

Konpetentzia honek eskatzen du erabakiak hartzea, aurea hartzea, mezu engainagarriak kodetzea (emititzea) eta besteen gorputz-zeinuak deskodetzea, betiere modu estrategikoan jardun eta aurkaria gainditzeko. Egoera multzo hori baliagarria izan daiteke erronkarekin, lehiakortasunarekin edo arazoaren ebazpenarekin lotzen diren jokabide motorrak susta daitezten. Oposizio-jokoek eskaintzen dituzten egitura interaktibo mota guztiekin lan egitea komeni da (bat baten aurka, bat denen aurka edo denak denen aurka).

Egoera motor horiek beraiekin dakarte erabakiak hartzen hastea, helburuak zehaztea, plan errazak egitea, ekintzak sekuentziatzea, planifikaturakoa gauzatea, prozesuan zer gertatzen den aztertzea, beharrezkoa izanez gero estrategia aldatzea eta, azkenik, emaitza baloratzea.

Egoera horien karga emozionalak emozioen kontrolean sakontzea ahalbidetuko digu. Hartara, egoera motor horiek egokiak izango dira porrotari aurre egiten ikasteko, garaipena erlatibizatzen ikasteko eta jokoaren arauak errespetatzen ikasteko.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da, Lehen Hezkuntzako etaparako egokitzapenean: KPSII1, KPSII3, KPSII5, HK3, KAKK1 eta KAKK3.

	<u>ARLOA</u>	<u>KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA</u>	<u>EBALUAZIO IRIZPIDEAK</u>	<u>OINARRIZKO JAKINTZAK</u>		
				<u>1º</u>	<u>2º</u>	<u>3º</u>

4. Ziurgabetasunik gabeko inguruneetako kooperazio-egoera sozomotorretan moldatzea, autorregulazio-prozesuak jarrera enpatiko eta inklusiboz garatuz, gizarte-trebetasunak baliatuz eta kooperazioko eta errespetuzko jarrerak hartuz, parte hartzen den guneetan gizarte-bizikidetzeta eta konpromiso etikoa lortzen laguntzeko.

Konpetentzia honek bizipen ugari eskaintzen ditu, eta horien ondorioz, komunikazio motorrekin lotzen diren jokabide motorrak sortzen dira, baita itunarekin, kolaborazioko sakrifizio eskuzabalarekin, ekimena hartzearekin, jatorrizko adierazpen-erantzunak sortzearekin eta besteen erabakiak errespetatzearekin lotzen direnak ere. Era berean, konpetentzia honetan, jardun motorrean bizi diren emozioak identifikatuko dira, eta, horiekin batera, emozio horien adierazpen positiboa eta emozio desatseginak kontrolatzen eta bideratzen jakiteko kudeaketa egokia ere bai. Horrez gain, jardun motorrean bat egiten duten pertsonetikiko elkarreraginari aurre egiteko gaitasun sozialak baliatzea ere badakar. Helburua da elkarrizketan aritzea, eztabaidatzea, ideiak alderatzea eta ados jartzea, betiere egoerak ebatzdaitezen, proposamenak, pentsamenduak eta emozioak adieraz daitezen, modu aktiboan entzun dadineta asertibitatez jardun dadin. Ekintza horiek kanpoko ongizatea ere bilatzen dute, eta,aldi berean, jardun motorrekin lotutako errealitatea baloratzea eta erantzukizunez, zuzentasunez, inklusioz, errespetuz, elkartasunez, kooperazioz, justiziaz eta modu baketsuan baliatutako askatasun-parametroetatik jardutea.

Egoera horiek askotariko jardun-testuinguruetan garatu ahal izango dira. Horien artean, nabarmen daitezke kooperazio-ipuin motorrekin, sokekin, akrosport-ekin eta kooperazio-erronka fisikoekin lotutako proiektuak eta muntaketak.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da, Lehen Hezkuntzako etaparako egokitzapenean: HKK5, KPSII1, KPSII3, KPSII4, KPSII5, HK2, HK3, EK3 eta KAKK1.

5. Ziurgabetasunik gabeko inguruneetako oposizioko/kolaborazioko egoera sozomotorretan elkarrekintzan aritzea, horrelako jardueren berezko ekintza-arauez eta -printzipioez jabetuz, informazio-eskaera handiko egoeretako jokabide motorra egokitzen hasteko eta kultura motorra eskuratzeko lagungarria izateko.

Konpetentzia honek erabakiak etengabe hartzea eta gainerako parte-hartzaileen mezuak interpretatzea eskatzen du. Ikasleek ahaleginak egin beharko dituzte taldekideen eta aurkarien jarrerak deskodetzeko, logika kolektibo batean sartzen diren aukeraketa estrategikoak egin daitezzen. Era berean, nortasun pertsonala eta soziala eraikitzea eskatzen du, jolasa eta kirola gisako kultura-adierazpenak barnean hartzen dituen jardun bizi batetik abiatuta —aintzat hartu behar da jolasa eta kirola kultura-ondarearen parte direla eta ezagutu, zaindu eta hobetu behar direla eta horiez gozatu behar dela—.Ingurunean sustraituta dauden edo beste kultura batzuetatik datozen jolas eta kirol tradizionalak ekitiaz gain, kirolean oraindik ere badauden genero-estereotipoei buruzko azterketak egin daitezke, eta horiek nola saihestu ere azter daitezke.

Azkenik, karga emozionala dela eta, konpetentzia honek emozioen kudeaketan eragiteko eta joko garbia eta kiroltasuna gisako balioak eskuratzeko aukera ematen digu.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da, Lehen Hezkuntzako etaparako egokitzapenean: STEM1, KPSII1, KPSII3, KPSII4, KPSII5, HK2, HK3 eta KAKK1.

6. Ziurgabetasuna duten inguruneetako egoera motorretan jarduteko aukerak aurkitzea eta baliatzea, ikuspegi iraunkorretik ingurunea errespetatuko duen eta arriskuaren gainetik segurtasuna lehenetsiko duen jarduna eginez, zenbait natura- eta hiri-ingurune jardunaren testuinguru gisa baloratzeko eta ingurune horiek zaintzen eta hobetzen laguntzeko.

Konpetentzia honek eskatzen du protagonistek interpreta ditzatela jardun-eremuarekin dituzten erlazioetan sortutako zailtasunak eta ezustekoak. Horrelako egoerek moldagarritasuneko jokabide motorrak errazten dituzte, batik bat erabakiak hartzearekin, eraginkortasunarekin, aurreratzearekin, ingurunearekiko errespetuarekin, arriskuarekin eta abenturarekin zerikusia dutenak.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Horrelako jarduerak egitea prestakuntza-interes handiko beste alderdi batzuekin lotzen da, hala nola, natura ezagutu eta errespetatzearekin, bizikidetzarako hezkuntzarekin, norberaren babesarekin eta segurtasun pertsonalarekin nahiz kolektiboarekin. Ikasleek ingurune naturalarekin dituzten erlazioek inplikazio handia eta erabatekokonpromisoa ekartzen dute, eta horrek karga emozional handia eragin dezake; hartara, funtsezkoa izango da emozioen identifikazioa eta kudeaketa.

Askotariko aplikazio-testuinguruak aurki daitezke zentroaren kokapenaren arabera, testuinguru-aukeren arabera eta irisgarritasunaren arabera: mendi-ibilaldiak, eskalada, uretako jarduerak, orientazioa (baita hiriguneetan ere), materialak eraikitzea, oztopoak gainditzea, eta abar. Horiek guztiak ingurunearekiko elkarrekintzara zuzendutako proiektuen ikuspegitik egingo dira.

Konpetentzia espezifikoa hau bat dator XXI. mendeko erronkekin eta Garapen jasangarriko Helburuekin. Etapa honetan bertan hasi beharko da ingurumenerako eta haren kontserbaziorako iraukorak diren ohiturak hartzen, eta, batez ere, etapa honetan azpimarratu beharko da norberak zer keinu simple egin ditzakeen eta zer jokabide simple har ditzakeen guztion ongiari begira. Ikuspegi horrek oso testuinguru egokia du kirol-jardueretan, eta, hartara, inguruneak —naturalak zein hirikoak— horrelako jardunetarako eskaintzen duen potentziala erakutsi ahal izango da.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da, Lehen Hezkuntzako etaparako egokitzapenean: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII1, HK4 eta EK1.

7. Gorputza adierazpen- eta komunikazio-tresna gisa baliatzea, haren eragina baloratzuz, baita kultura tradizionalari eta garaikideari egiten dizkion ekarpen estetikoak eta sorkuntzakoak ere, eguneroko bizitzan modu erregularrean erabiltzen diren jarduketa motorren artean integratzeko.

Konpetentzia honek egoera motorretan asmo artistiko edo espresiboekin moldatzeko gaitasuna hartzen du aintzat. Horrelako ekintzak biltzen dituzten jarduerak eskakizun bikoitz baten inguruan antolatzen dira: adierazpena eta komunikazioa —biak eskutik doaz sorkuntza-prozesuan—. Jokabide motorrak motrizitate adierazkorrean, sinbolizazioan eta komunikazioan oinarritzen dira. Sortzeko eta adierazteko garaian, subjektuak irudimena eta sormena mobilizatzen ditu, sentsibilitatea eta afektibitatea pizten ditu, zenbait adierazpen-erregistro erabiltzen ditu (gorputza, hitza, dantza, musika, eta abar), ekintzak kateatzen ditu eta adierazpen-baliabide ugari erabiltzen du (espazioak, erritmoak, desplazamenduak, formak, objektuak...).

Ekintza horien oinarriak dira espazioaren erabilera, ekintza motorraren kalitatea, osagai erritmikoak eta irudimena, baita sormena mobilizatzea, adierazpen-erregistro desberdinak erabiltzean (gorputza, hitza, dantza, musika). Ikasleek sortzailearen, interpretearen eta ikuslearen rola esperimendatzeko. Adierazpen-jardun motorrek emozioen identifikazioa eta kudeaketa dakarte, emozioak kontrolatzen eta adierazpen positiborantz bideratzen jakin dadin.

Konpetentzia honek berarekin dakar, halaber, nortasun pertsonala eta soziala eraikitzea, betiere kultura-ondarearen parte diren eta motrizitatearekin lotzen diren kultura-adierazpenak —hala nola jarduera artistiko espresiboak— barnean hartzen dituen jardun bizi batetik. Migrazio-mugimenduak oinarri dituen mundu globalizatu honetan, kultura desberdinen ekarpenekin aberasten da ondare komuna.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da, Lehen Hezkuntzako etaparako egokitzapenean: KE3, KPSII3, KPSII4, KPSII5, HK2, HK3, EK3, KAKK1, KAKK2, KAKK3 eta KAKK4.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

EVALUAZIO IRIZPIDEAK

Lehen zikloa	Bigarren zikloa	Hirugarren zikloa
1. konpetentzia espezifikoa		
1.1 Jarduera fisikoaren onurak esperimintatzea, bizimodu aktiboaren oinarriak ezartzen hasiz.	1.1 Jarduera fisiko aisialdirako alternatiba osasungarri gisa antzematea, bizimodu aktiboak maila fisikoan eta mentalean dituen ondorio onuragarriak antzemanaz eta jarduera fisikorako eta esfortzurako jarrera positiboa hartuz.	1.1 Jarduera fisikoak dituen ondorio onuragarriak antzematea, eguneroko bizitzan barne hartzeko aurretiko urrats gisa, prestasuna, esfortzua, iraunkortasuna eta hazteko pentsamoldea azalduz.
1.2 Norberaren osasuna zaintzeko oinarrizko neurriak hartzea, gorputzaren higiearen, atsedenaren, jarrera-hezkuntzaren eta elikaduraren bidez.	1.2 Jarrera-hezkuntzarako, elikadura osasungarriko, gorputz-higiearako eta jardun motorren prestaketarako neurriak aplikatzea, erantzukizunak hartuz eta eguneroko egoeretan errutinak sortuz —istripuren bat gertatuz gero nola jokatu jakitea—.	1.2 Jarduera motorretan barnean hartzea gorputz-aktibazio, esfortzuaren dosifikazio, erlaxazio eta higieneko prozesuak, jardun motor osasuntsu eta arduratsu baten errutinak barneratuz eta istripuen aurrean jarduteko oinarrizko protokoloak antzemanaz.
1.3 Jardun motor partekatua sustatzen dituen balio positiboak antzematea, askotariko testuinguru inklusiboetan jardun motorren onurak antzemanaz, biziz eta gozatuz eta parte-hartzaile guztiak errespetatuz, norbanakoen artean dauden aldeak edozein izanik ere.	1.3 Norberaren eta besteen gorputzaren irudia ezagutzea, norbanakoen artean egon daitezkeen aldeak onartuz eta errespetatuz, jarrera diskriminatzaileak gaindituz eta baztertuz eta gatazkak elkarriketa bidez kudeatuz.	1.3 Gorputzarekin, jarduera fisikoarekin eta kirolarekin zerikusia duten, osasunerako kaltegarriak diren edo bizikidetzari kalte egiten dioten jokabide desegokiak identifikatzea, diskriminazioa etagenero-estereotipoak baztertzeko jarrera hartuz, eta horrelakoak berriro gerta daitezen modu aktiboan saihestuz.
1.4 Egoera motorretako dimentsio afektiboak jabetzea, norberaren emozioak identifikatuz.	1.4 Egoera motorretako dimentsio afektiboaren garrantzia baloratzea, norberaren emozioak kudeatzen hasiz eta besteenak identifikatuz.	1.4 Egoera motorretako dimentsio afektiboa kudeatzea, norberaren eta besteen emozioak legitimatu eta modu asertiboan adieraziz.
2. konpetentzia espezifikoa		
2.1 Motrizitatearen osagai kualitatibo eta kuantitatiboak modu ludikoan aurkitzea, antzematea eta erabilitea, gorputzak horien gainean duen kontrola pixkanaka hobetuz eta horiek hobeto menderatuz.	2.1 Motrizitatearen osagai kualitatibo eta kuantitatiboak eraginkortasunez eta sormenez erabilitea zenbait testuingurutan, gorputzak osagai horien gainean duen kontrol eta menderatze handiagoa izan dezan lortuz eta oinarrizko gaitasun fisikoak identifikatuz.	2.1 Gero eta gorputzaren gaineko kontrol eta menderatze handiagoa lortzea, ekintza-eskemak barneratuz, motrizitatearen osagai kualitatibo eta kuantitatiboak eraginkortasunez eta sormenez erabiliz eta gaitasun fisikoak hobetzen lagunduz.
2.2 Nork bere burua ezagutzea eta erregulatzea, ekintza-eskemak barneratuz, jarduera eta jolas psikomotorren bidez.	2.2 Nork bere burua ezagutzea eta erregulatzea, ekintza-eskemak barneratuz, jarduera eta jolas psikomotorren bidez.	2.2 Nork bere burua ezagutzea eta erregulatzea, bere bizi-espaziora transferi daitezkeen egoera psikomotorretanarazoko konponduz.
3. konpetentzia espezifikoa		
3.1 Oposizioko ekintza motorrak egitea, jokoaren gertaeren zentzua ulertuz eta arauak eta parte-hartzaileak errespetatuz.	3.1 Oposizioko ekintza motorrak kateatzea, aurkariaren jokabide motorrei aurre eginez eta arauak eta parte-hartzaileak errespetatuz.	3.1 Oposizioko egoeretak berezko oinarrizko erroka taktikoak ebaztea, ekintzako printzipio eta arauak aplikatuz, eta arauak eta parte-hartzaileak errespetatuz.
3.2 Ingurune berezko izaera kulturalera joko motorretan eta kirolean modu aktiboan parte hartzea, horietan jarduteaz gozatuz eta sortzen diren emozioak kudeatzen hasiz.	3.2 Norberaren kulturen errotutako joko eta kirolean modu aktiboan parte hartzea, baita askotariko kulturetatik datozen beste batzuetan ere, oldarkortasuna eta emozioak kontrolatuz.	3.2 Norberaren kulturen errotutako joko eta kirolean modu aktiboan parte hartzea, baita askotariko kulturetatik datozen beste batzuetan ere, horiek jatorri desberdineko pertsonen arteko elkarrekin erakitzailak sortzeko espazio gisa duten balioa eta potentziala antzemanaz, eta emozioak kudeatuz eta modu asertiboan adieraziz.
4. konpetentzia espezifikoa		
4.1 Kooperazio-ekintza motorrak egitea, gorputzaren mugimenduak egoera horietan gertatzen diren aldaketetara egokituz.	4.1 Kooperazio-egoeren eskaerei erantzuteko ekintzak kateatzea, oinarrizko mugimendurako trebetasunak hautatuz eta taldearekiko konpromisoarekin eta elkartasunarekin konbinatuz.	4.1 Kooperazio-egoerak ebaztea, oinarrizko trebetasun motorrak hautatuz eta konbinatuz eta eraginkortasunez, enpatiaz, elkartasunez, errespetuz eta inplikazioz egokituz.
4.2 Eguneroko jardun motorretan parte hartzea, harrera, inklusio, laguntza eta kooperaziorako gizarte-trebetasunak garatzen hasiz, gatazka pertsonalak elkarriketa bidez kudeatzen hasiz, eta diskriminazio- eta indarkeria-jarduketan aurrean konpromiso aktiboa erakutsiz.	4.2 Harrera, inklusio, laguntza eta kooperazioko gizarte-trebetasunak garatzea, gatazka indibidualak eta kolektiboak elkarriketa bidez kudeatuz eta estereotipoen, jarduera diskriminatzaileen eta indarkeriaren aurrean konpromiso aktiboa erakutsiz.	4.2 Bizikidetzan, gizarte-trebetasunak erakustea, gatazka elkarriketa bidez konpontzea eta antzitasunarekiko errespetua erakustea — generoko, afektibo-sexuala, jatorrizkoa, etnikoa, sozioekonomikoa edo konpetentzia motorrekoa—, jarrera kritikoa eta konpromiso aktiboa erakutsiz estereotipoen, jarduera diskriminatzaileen eta indarkeriaren aurrean.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

5. konpetentzia espezifikoa		
5.1 Oposizioko/kolaborazioko egoeretan ekintza motorrak gauzatzea, gorpuz-mugimenduak gertatzen diren aldaketetara egokituz eta parte-hartzaileen ezaugarriak eta mailak onartuz.	5.1 Oposizioko/kolaborazioko egoerei erantzuteko ekintzak kateatzea, eskatutako ekintza-arauak barneratuz eta norberaren eta besteen emozioak ulertuz.	5.1 Oposizioko/kolaborazioko egoeretak funtsezko erronka taktikoak ebaztea, esparruaren berezko printzipio eta arauak doitasunez aplikatuz.
5.2 Adostutako arauak eta joko-arauak errespetatzea, eta kiroltasunaren eta joko garbiaren parametroen arabera jardutea.	5.2 Ikasgelan adostutako arauak eta joko-arauak errespetatzea, eta kiroltasunaren eta joko garbiaren parametroen arabera jardutea, parte-hartzaileen artean baloratuz.	5.2 Adostutako arauak eta joko-arauak errespetatzea, eta kiroltasunaren eta joko garbiaren parametroen arabera jardutea, taldekideen eta aurkariaren jarduketak antzemanda.
5.3 Ingurune berezko izaera kulturalera joko motorretan eta kirolean modu aktiboan parte hartzea, horietan jarduteaz gozatuz eta norberaren emozioez jabetuz.	5.3 Norberaren kultural errotutako joko eta kirolean, tradizioetan edo gaur egungoetan, modu aktiboan parte hartzea, baita askotariko kulturetatik datozen beste batzuetan ere, horien jatorria, agerpena eta denboran izan duten transmisioa testuinguruan kokatuz.	5.3 Norberaren kultural errotutako joko motorretan eta kirolean, tradizioetan edo gaur egungoetan, modu aktiboan parte hartzea, baita askotariko kulturetatik datozen beste batzuetan ere, jatorri desberdineko pertsonen arteko elkarreragin erakitzaileak sortzeko espazio gisa duten balioa eta potentziala ezagutzuz eta transmitituz, haien kontserbazioa erraztearen.
5.4 Bi generotako kirolari erreferenteen lorpenak ezagutzea eta baloratzea, arrakasta horiek erdiesteko beharrezkoak diren esfortzua, dedikazioa eta sakrifizioak ezagutzuz.	5.4 Kirolari buruzko ikuspegi irekia hartzea, hainbat liga eta txapelketa ezagutzea abiapuntu izanik (emakumezkoenak, gizonezkoenak edo mistoak), kirol federatura hurbilduz eta bizikidetzaren aurkako portaerak identifikatuz eta baztertuz, edozein testuinguruan gertatzen diren erreakzioak.	5.4 Kirola kultura-fenomeno gisa baloratzea, kirolaren testuinguruan batzuetan gertatzen diren genero-estereotipoak eta portaera sexistak modu kritikoan aztertuz, horiek baztertuz eta etorkizuneko horrelakorik ez gertatzeko jarrera hartuz.
6. konpetentzia espezifikoa		
6.1 Ekintza motorrak egitea, ikasleen motrizitatea ikastetxearen inguruko natura- eta hiri-inguruneen jardueren ziurgabetasunera egokituz.	6.1 Ekintza motorrak egitea, informazioa deskodetuz eta ikasleen motrizitatea ikastetxearen inguruko natura- eta hiri-inguruneen jardueren ziurgabetasunera egokituz.	6.1 Ekintza motorrak natura- eta hiri-inguruneen jardueren ziurgabetasunera efizientziarekin egokitzea.
6.2 Natura- eta hiri-inguruneaz gozatzea, motrizitatearen ikuspegitik, beste erabilera batzuk ezagutzuz eta horiekiko errespetu, zaintza eta kontserbazioa jarrera hartuz, jolas eta aisialdiko jardunetan.	6.2 Jardun motor segurua garatzea natura- eta hiri-inguruneetan, ekintzak egoera bakoitzaren azterketara egokituz eta ingurumena zaintzeko neurriak aplikatuz.	6.2 Ikastetxearen inguruko natura- eta hiri-inguruneen jardueren fisikoak egiteko eskaintzen dituen aukerak baloratzea, ingurunearen ikuspegi ekojasangarri eta komunitariotik jardunez.
6.3 Arrisku-testuinguruak antzematea, jardueren fisikoak egitean segurtasun-neurriak hartuz.	6.3 Jardueren fisikoak egitean segurtasun-neurriak hartzea, arrisku-testuinguruak ezagutzuz eta horien aurrean kontuz jokatzuz.	6.3 Jardueren fisikoak egitean segurtasun-neurriak hartzea, izan daitezkeen arriskuei aurrea hartuz eta horien aurrean kontuz jokatzuz.
7. konpetentzia espezifikoa		
7.1 Erritmo-egitura sinpleak erreproduzitzea eta sortzea, produkzioak eginez eta gorpuzaren adierazpen- eta komunikazio-erabilerak egokituz eta asmo artistikoarekin eta agerpen sexistasaihestuz.	7.1 Sentimenduak, emozioak edo ideiak transmititzen dituzten komunikazio-jardunetako banakako eta taldeko mugimendu-konbinazioak edo koreografiak erreproduzitzea, gorpuzaren adierazpen- eta erritmo-baliabideak erabiliz.	7.1 Gorpuzaren eta mugimenduaren adierazpen-baliabideak modu estetiko eta sortzailean erabiltzea, sentsazioak, emozioak eta ideiak komunikatuz eta arte- edo adierazpen-asmoa duten ekintzetan eta adierazpen sexistasaihestuz.
7.2 Banakako edo taldeko proiektu motorrak garatzen hastea, horien lorpena baloratuz.	7.2 Banakako edo taldeko proiektu motorrak egitea, lortutako emaitzak aztertzeko estrategiak erabiliz.	7.2 Banakako edo taldeko proiektu motorrak garatzea, helburuak zehaztuz, ekintzak sekuentziatuz eta jarraitutako prozesua eta lortutako emaitza baloratuz.
7.3 Arte-adierazpen espresiboaren erreproduzizioan modu aktiboan eta bidezkoan parte hartzea, haien jolas- eta jai-osagaia balioetsiz.	7.3 Ingurune berezko kulturaren arloko arte-adierazpen espresiboetan modu aktiboan eta bidezkoan parte hartzea, modu kritikoan baloratuz gizartean dituzten garrantzia, ondorioak eta eragina.	7.3 Bertako kulturako eta beste kultura batzuetako arte-adierazpen espresiboetan modu aktiboan eta bidezkoan parte hartzea, haien kultura-balioa antzemanaz eta transmitituz, baita jatorri desberdineko pertsonen arteko elkarrekintza erakitzaileak sortzeko espaziotan duten potentziala ere.

	ARLOA	KOMPETENTZIA ESPEZIFIKOA	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

OINARRIZKO JAKINTZAK

Lehen zikloa
A multzoa. Egoera psikomotorrak Gorputz-eskema: gorputzaz jabetu eta gorputzaren kontrola. Lateralitatea eta proiektzioa espazioan.* Gaitasun fisikoak jolasaren eta jokoaren arlotik.* Oinarrizko gaitasun eta trebetasun motor orokorrak: lokomotorrak, ez-lokomotorrak eta manipulaziokoak.* Sormen motorra: ekintza motorra barne-estimuluen arabera aldatu eta egokitu.* Norberaren gaitasunak eta mugak.
B multzoa. Oposizioko egoera soziomotorrak Aurkaria gainditzeko funtsezko nozioak eta ekintza-printzipioak: gorputz-jarrera eta distantzia egokia aukeratu, ekintza aurkariaren kokalekura egokitu, espazioak eta denborak murriztu/areagotu, aurea hartu, oreka eta desoreka...* "Urrezko" segurtasun-araua: minik ez hartu eta minik ez eman.*
C multzoa. Kooperazioko egoera soziomotorrak Ekintza printzipioak eta arrakasta lortzeko gakoak kooperazio-egoeretan: ekintzak lankideekin koordinatu, sinkronizatu, gorputza kontrolatu, erabakiak adostasunez hartu.* Erronken aurrean askotariko erantzunak. Harrerako, inklusioko, laguntzako eta kooperazioko gizarte-trebetasunak.* Gatazka pertsonalak elkarrizketa bidez eta zuzen ebazti.* Diskriminazioko eta indarkeriako jokabideen aurreko jarduketak.*
D multzoa. Oposizioko/kolaborazioko egoera soziomotorrak Erasoko ekintza motorrak: taldeko jokoetan mugikariaren eramaile eta ez-eramaile gisa (jaurti, pasatu, driblatu, mugitu, kolpatu...)* Defentsako ekintza motorrak: moztu, urrundu, blokeatu...* Oposizioko eta kolaborazioko jardunekin lotzen diren nozioak: ibilbidea, iskin egin, jaurtiketa eta paserako distantzia ...*
E multzoa. Ziurgabetasuna duten inguruneetako egoera motorrak Landaeta hiri-inguruneetako jarduera fisikoak. Kokatzeko informazio eta erreferentzia egokiak.* Ikastetxeaz kanpoko segurtasun-arauak.* Ziurgabetasuna duten inguruneetako arrisku eta muga pertsonalak.* Haurren jolas eta aisialdirako guneetako aukera motorrak.
F multzoa. Arte- eta adierazpen-egoera motorrak Gorputzaren komunikazio-erabilerak: keinuak, imintzioak, jarrerak eta abar.* Euskal kulturako eta beste kultura batzuetako erritmo- eta musika-jardun artistikoak eta adierazpenekoak.* Norberaren espazioa, erritmoa eta denboraren antolaketa. Hurbileko espazioaren esplorazioa: objektuekin eta objekturik gabe, zenbait norabide eta mailatan, zabalera handiagoa/txikiagoa.* Espazioaren nozioak: tamaina (handia, txikia), norabideak (aurrera, atzera, albo batera), okupazioa ("in situ", desplazamenduan), irekia/itxia, ganean/azpian...* Ekintza-contrasteak: txikia/handia, zabala/estua, igurtzi/jo, astuna/arina, azkarra/makala. Talde-dantzetako oinarrizko pausuak.
G multzoa. Heziketa fisikoaren zeharkako jakintzak Osasun fisikoak: bizimodu aktiboaren ondorio fisiko onuragarriak. Elikadura osasungarria eta hidratazioa. Jardun motorra prestatu: kirol-jantziak eta gorputz-higienerako ohitura orokorrak.* Gizarte-osasuna: jarduera fisikoak gizarte-jardun osasungarri gisa. Pertsona guztiak errespetatu, haien ezaugarri pertsonalak edozein direla ere. Joko- eta segurtasun-arauak ezagutu, errespetatu eta onartu.* Osasun mentala: kudeaketa emozionala (arriskuaren kontrola; emozioak, pentsamenduak eta sentimenduak identifikatzeko, esperimendatzeko eta adierazteko estrategiak, esperientzia motorretatik abiatuta).* Istripuen prebentzioa jardun motorretan: aktibazio-, beroketa- eta lasaitze-jokoak. Kultura motorrak kultura-herentziari egiten dizkion ekarpenak. Jolasak eta dantzak, norberaren kulturaren adierazpen gisa. Kirola eta genero-ikuspegia: zenbait generotako kirolari erreferenteak.* Haurren jolas eta aisialdirako guneetako aukera motorrak. Jardueraren parte diren rola eta azpirrolak hartu: defendatzailea/erasotzailea, jazarlea/jazarria, presoak.*

	ARLOA	KOMPETENTZIA ESPEZIFIKOA	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Bigarren zikloa	
A multzoa. Egoera psikomotorrak	
Gorputzaren kontrola, automatismo eta estereotipo motorrak.*	
Gorputz-eskema: kontrol tonikoa eta jarrerakoa eta independentzia segmentarioa, egoera motorretan. Lateralitatearen definizioa. Koordinazio dinamikoa orokorra eta segmentarioa.*	
Oinarrizko gaitasun fisikoak jolas-jardueretan.*	
Oinarrizko gaitasun eta trebetasun motor orokorrak: lokomotorrak, ez-lokomotorrak eta manipulaziokoak. Trebetasunen konbinazioa.*	
Sormen motorra: ekintza motorra barne- eta kanpo-estimuluen arabera aldatu eta egokitu.	
Norberaren gaitasunak eta muak.	
B multzoa. Oposizioko egoera sozomotorrak	
Aurkaria gainditzeko oinarrizko nozioak eta ekintza-printzipioak: ekintza espazioan duen kokapenaren arabera egokitu, ekintza bakoitzaren ondoren birkokatu, aurkariaren indarra erabili, alternantzia, aurea hartu, oreka eta desoreka, espazioak eta denborak murriztu/areagotu, mugikariaren jarraitutasuna eta trukea...*	
Estrategia sinpleak oposizioko egoeretan.*	
"Urrezko" segurtasun-arauak: minik ez hartu, minik ez eman eta min ematen ez utzi.*	
C Multzoa. Kooperazioko egoera sozomotorrak	
Esparru honen berezko askotariko jardun motorrak.	
Ekintza printzipioak eta arrakasta lortzeko gakoak kooperazio-egoeretan: taldeko ekintzak lankideekin koordinatu eta kateatu, sinkronizatu, algoritmo motorrak, gorputza kontrolatu, erabakiak adostasunez hartu...*	
Jokoan bertan proposatzen den erronka bati edo sortzen den arazo bati konponbidea emateko erantzun originalak.	
Harrerako, inklusioko, laguntzako eta kooperazioko gizarte-trebetasunak.*	
Oinarrizko trebetasun motorren aukeraketa eta konbinazioa.*	
Gatazka indibidualak eta kolektiboak elkarrizketa bidez ebatzi.*	
Diskriminazioko eta indarkeriako jokabideen aurreko jarduketak.*	
Taldearekiko konpromisoa eta elkartasuna.*	
D multzoa. Oposizioko/kolaborazioko egoera sozomotorrak	
Joko tradizionalen dibertsitatea, esparru horretako berezko jarduera fisikoak.	
Nork bere ekintza aztertze eta azaltze prozedura.	
Jardun horiekin lotzen diren nozioak: norabidea, iskin egin, paserako eta jaurtiketarako distantzia ...*	
Defentsako eta erasoko ekintza motorrak. Jokoaren taktikaren hastapenak.*	
Jokoen arauak ezagutu, errespetatu eta onartu.*	
Ekintza motorrak kateatu eta ekintzen sorta zabaldu.*	
Babes-arauak (baloia daramanarekiko distantzia, hura ez ukitu).	
Oposizio kolektiboko jardunen balioak (saiatzea, zintzotasuna, elkartasuna, segurtasuna, legezketasuna).	
E multzoa. Ziurgabetasuna duten inguruneetako egoera motorrak	
Landa-inguruneetako jarduera fisikoak.	
Energia kudeatu eta erregulatu, jarduera behar bezala garatzeko.	
Emozioen kontrola ziurgabetasuna duen esparru batean.*	
Oinarrizko orientazio-teknikak: norbera kokatzeko bidezko informazioak eta erreferentziak hartu.*	
Arriskuak eta jardura segurua norberarentzat (autobabesa) eta gainerakoentzat (arriskuak identifikatu gune ezezagun batean; segurtasun-baldintza onak dituzten oztopoak gainditu; arriskuak hartu norberaren gaitasunen arabera).*	
Jardura horietarako berezko materiala eta ekipamendua, segurtasuneko barne.	
Hiri-testuinguruko naturaguneak: erabili, gozatu eta mantendu.	
F multzoa. Arte- eta adierazpen-egoera motorrak	
Gorputzaren komunikazio-erabilerak: sentsazioak, sentimenduak, emozioak eta ideia sinpleak komunikatu.*	
Euskal kulturako eta beste kultura batzuetako erritmo- eta musika-jardun artistikoak eta adierazpenekoak.*	
Norberaren espazioa eta hurbileko espazioa, erritmoa eta denboraren antolaketa.*	
Mugimenduaren eta haren osagaien kalitateak: energia (indartsua-ahula), espazioa (tamaina handia edo txikia, aurrera, atzera, alborra, desplazamenduan, irekia/txia, gainera/azpian...) eta denbora (azkarra-makala, iraupenak, esaldiak, isiluneak, hasiera/amaiera).*	
Ekintza-kontrasteak (txikia/handia, zabala/estua, igurtzi/jo, astuna/arina, azkarra/makala).*	
Norberaren eta besteen produkzioak. Gainerakoen begirada onartu.*	

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Bigarren zikloa	
Genero-estereotipoak eta horien ondoriozko mugak.*	
Ekoizpen artistikoak, espresiboak eta akrobatikoak behatzeko irizpideak: zailtasuna, aniztasuna, jarraipena.	
Dantzetako oinarritzko pausuak.*	
G multzoa. Heziketa fisikoaren zeharkako jakintzak	
Osasun fisikoak: bizimodu aktibo baten ondorio fisiko eta psikologiko onuragarriak. Gorputzaren zaintzan eragina duten oinarritzko faktoreak. Jarduera fisikoarekin zerikusia duten higie pertsonaleko jarraibideak. Istripuen prebentzioa jardun motorretan.*	
Gizarte-osasuna: jarduera fisikoak, ohitura eta alternatiba osasungarri gisa, aisialdi modu kaltegarrien aurrean. Entzute aktiboa eta negoziazio-estrategiak testuinguru motorretako gatazkak ebazteko. Egoera motorretan bizikidetzaren kontrako jokabideak, diskriminatzaileak edo sexistak baztertu.*	
Osasun mentala: norberaren gorputza errespetatu eta onartu. Nork bere burua ezagutu eta indarguneak eta ahulguneak identifikatu.*	
Jardueraren parte diren rola eta azpirrolak hartu: defendatzailea/erasotzailea, jazarlea/jazarria, presoak, epailea, ebaluatzailea.*	
Jokoaren arauak eta segurtasun-arauak ezagutu, errespetatu eta onartu.*	
Materiala zaindu eta prestatu, garatu beharreko jokoaren arabera.	
Proiektu motorren plangintza eta autoerregulazioa: planifikatutakoa gauzatzeko oinarritzko mekanismoak.	
Bizikidetzaren aurkako jokabideak: identifikazio-estrategiak eta ondorio negatiboak.*	
Kultura motorrak kultura-herentziari egiten dizkion ekarpenak. Jolasak eta dantzak, kulturartekotasunaren adierazpen gisa.	
Kirola eta genero-ikuspegia: zenbait generotako kirolari erreferenteak.*	
Bide-hezkuntza. Mugikortasun iraunkorra.	

Hirugarren zikloa	
A multzoa. Egoera psikomotorrak	
Joko tradizionalen dibertsitatea, esparru horretako berezko jarduera fisikoak eta kirol-jarduerak.	
Gorputzaren kontrola eta energia-gastuaren erregulazioa.*	
Oinarritzko eta emaitzako gaitasun fisikoak (koordinazioa, oreka eta bizitasuna).*	
Kirol-jarduera fisikoaren teknikarekin lotzen diren trebetasun motorren hastapena: alderdi nagusiak.*	
Sormen motorra: ekintza motorra bat-batean egokitzea eskatzen duten barne- eta kanpo-estimuluak identifikatu.	
Sekuentziak planifikatu, eta jokabide motorrak aurreikusi.*	
B multzoa. Oposizioko egoera sozomotorrak	
Joko tradizionalen dibertsitatea, esparru horretako berezko jarduera fisikoak eta kirol-jarduerak.	
Aurkaria gainditzeko oinarritzko nozioak eta ekintza-printzipioak: eremuan duen kokapena, aurkariaren indarra erabili, aurrea hartu, oreka eta desoreka, espazioak eta denborak txikitu/handitu, erasorako/defentsarako une egokia identifikatu.*	
Mendean egotetik nagusi izatera pasatzeko estrategia sinpleak eta bitartekoak.*	
Espazio librea eta aurkariaren kokalekua, mugikaria hutsik dagoen espaziora zuzentzeko.*	
Oposizioko jardueretako oinarritzko teknikak.*	
Norberaren erabakien ebaluazioa eta jarduketaren emaitzaren analisisa, norberaren ekintzen arrakasten eta porroten azterketa. Norberaren ondorengo jarduerak hobetuko dituzten ekintza-printzipioak eta -arauak sortzeko moduak azaldu.	
C Multzoa. Kooperazioko egoera sozomotorrak	
Eremu honen berezko askotariko jardun motorrak.	
Ekintza-printzipioak eta arrakasta lortzeko gakoak kooperazio-egoeretan: taldeko ekintzak lankideekin koordinatu eta kateatu, sinkronizatu, algoritmo motorrak, gorputza kontrolatu, erabakiak adostasunez hartu...*	

ARLOA

**KONPETENTZIA
ESPEZIFIKOA**

**EBALUAZIO
IRIZPIDEAK**

OINARRIZKO JAKINTZAK

1º

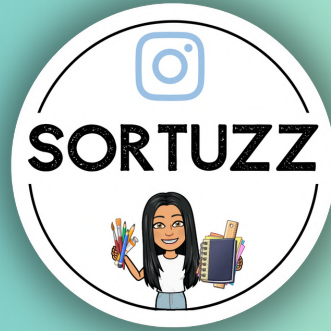
2º

3º

Hirugarren zikloa
Oinarrizko trebetasun motorren aukeraketa eta konbinazioa.*
Jokoan bertan proposatzen den erronka bati edo sortzen den arazo bati konponbidea emateko erantzun originalak.
Trebetasun sozialak eta elkarrizketa, gatazken ebazpenean.*
Jarrera kritikoa eta konpromiso aktiboa estereotipoen, diskriminazioen eta indarkeriaren aurrean.*
Enpatia, elkartasuna eta dibertsitatearekiko errespetua (generoa, afektibo-sexuala, jatorri nazionala, etnikoa, sozioekonomikoa edo konpetentzia motorrekoa).*
D multzoa. Oposizio/kolaborazioko egoera soziomotorrak
Joko tradizionalen dibertsitatea, esparru horretako berezko jardura fisikoak eta kirol-jarduerak.
Jardun horiekin lotzen diren nozioak: norabidea, iskin egin, pibotatu, zuzeneko pasabidea, paserako eta jaurtiketarako distantzia...*
Esparru honetako berezko ekintza-printzipioen hastapenak: defentsako eta erasoko algoritmoa abian jarri, kateatu, ekintzen jarraipena egin, rol-trukea (rolak ezagutu) ...*
Timing-a: erasoko edo defentsako jokoan jarduteko une egokia.*
Mugikariaren eramaile gisa edo ez-eramaile gisa egin beharreko ekintza motorrak.*
Aurkaria gainditzeko saiartzeko ekintza kolektiboko estrategia sinpleak.*
Norberaren eta taldekideen eta aurkarien ekintza aztertze eta azaltze prozedurak.*
Oposizio kolektiboko jardunen balioak (saiatzea, aurka egin, zintzotasuna, elkartasuna, segurtasuna, legezketasuna).
E multzoa. Ziurgabetasuna duten inguruneetako egoera motorrak
Landaeta hiri-inguruneetako jardura fisikoak.
Natura-ingurunean egindako desplazamendu arrazoitua eta hausnartua, kokapenerako informazio eta erreferentzia egokiak hartuz (plano batean markatutako ibilbide bati jarraitu).*
Iraupen eta intentsitate desberdineko egoeretan esfortzua kudeatzearen printzipioak.*
Natura-ingurunean jardutean sor daitezkeen istripu-arriskuak: alde zuzeneko balorazioa eta jarduketa (arriskuak identifikatu eremu ezezagun batean; segurtasun-baldintza onak dituzten oztipoak gaituztu; arriskuak hartu norberaren gaitasunen arabera).*
Natura-ingurunean jarduteko printzipioak eta ekintza-arauak: arriskuaren/segurtasunaren kudeaketa, emozioen kontrola...*
Jardura horietarako berezko materiala eta ekipamendua, segurtasuneko barne. Ezagutza teknikoak eta oinarrizko mantentze-ezagutzak.
Puntu kardinalak, ipar magnetikoa eta orientazioak.
F multzoa. Arte- eta adierazpen-egoera motorrak
Gorputzaren komunikazio-erabilerak: sentimenduak, emozioak eta ideia sinpleak komunikatu.*
Euskal kulturako eta beste kultura batzuetako erritmo- eta musika-jardura artistikoak eta adierazpenekoak.*
Norberaren espazioa eta hurbilekoa, eta komuna edo koreografikoa, erritmoa eta denboraren antolaketa (tempoa, egitura erritmikoa, esaldia, errepika melodikoa, pultsazioak, isiluneak, intentsitateak, altuera).*
Espazioaren nozioak: planoak (aurretikoa, dortsala, sagitala), simetriak, gauzatze-norabideak eta -altuerak, prestakuntzak, orientazioak.*
Norberaren eta besteen produkzioak. Gainerakoen begirada onartu.*
Genero-estereotipoen ondoriozko asimilazioak.*
Behaketa-irizpideak: zailtasuna, originaltasuna, edertasuna, ekintzak kontrolatu eta menderatu, espazioaren erabilera, denboraren egituraketa, ekintzen jarraipena, zehaztasuna.*
Euskal dantzen eta beste kultura batzuetako dantzen oinarrizko pausu zehatzak.*
Askotariko rolak (aktorea, dantzaria, ikuslea, behatzailea, koreografoa).
G multzoa. Heziketa fisikoaren zeharkako jakintzak
Euskal jolasen unibertsoa: "jolasa" eta "jokoa" kontzeptuak.
Osasun fisikoak: bizimodu aktiboaren ondorio fisiko, psikologiko eta sozialak. Elikagai ultraprozesatuen eta edari energetiko edo azukredunen inpaktua. Norberaren erantzukizuna gorputzaren zaindarian. Jardun motorretan istripuak prebenitu (beroketa orokorra eta lasaitasunera itzuli). Segurtasun-arauak errespetatzearen garrantzia. Gorputz-higienearen arloko ohitura autonomoak eguneroko ekintzetan.*
Osasun soziala: osasunarekin lotutako ohitura txarrak eta horiek jardura fisikoan duten eragina. Trebetasun sozialak (talde-lanerako estrategiak, egoera motor kolektiboetan gatazka konpontzeko). Egoera motorretan, bizikidetzaren kontrako jokabideak identifikatu eta baztertu (generoaren ondoriozko diskriminazioa, gaitasuna, konpetentzia motorra, jarrera xenofoboak, arrazakeriak edo sexistak). Irnatasuna, iraunkortasuna, tolerantzia, errespetua eta erantzukizuna gisako balioak.*
Osasun mentala: autokontzeptua modu errealtan sendotu eta egokitu, genero-ikuspegia kontuan hartuta. Norberaren gorputza eta besteen gorputz-itxura errespetatu eta onartu. Kudeaketa emozionala (arriskuaren kontrola, antsietatea eta egoera motorrak. Aurre egiteko eta kudeatzeko estrategiak).*
Jokoaren oinarrizko arauak ezagutu, errespetatu eta onartu.*
Jardueraren parte diren rolak eta azpirrolak hartu: defendatzailea/erasotzailea, jazarlea/jazarria, preso, epailea, ebaluatzailea.*
Proiektu motorren plangintza eta autoerregulazioa: jarraipena eta balorazioa prozesuan eta emaitzan.*
Jardura fisikoak egitean izan daitezkeen istripuetako oinarrizko jardunak. Segurtasuneko alboko posizioa. Babesteko, laguntzeko eta sorosteko teknikak.
Kultura motorrak kultura-herentziari egiten dizkion ekarpenak. Jolasak, kirolak eta arte- eta adierazpen-jarduerak, kultura-nortasunaren ezaugarri gisa.
Kirola eta genero-ikuspegia: sexismoa kirol amateurrean eta profesionalean.*
Bide-hezkuntza, jardura fisikotik eta kirolek. Garraio aktiboa eta iraunkorra.
Materialak eraiki eta berrerabili, jardun motorrerako.
Ingurunearen zaindaria, komunitaterako zerbitzu gisa, naturagunean egiten den jardura fisikoan.*

AURKIBIDEA

BALIO ZIBIKO ETA ETIKOETAKO HEZIKETA

ARLOA	<u>KONPETENTZIA</u> <u>ESPEZIFIKOAK</u>	<u>EBALUAZIO</u> <u>IRIZPIDEAK</u>	OINARRIZKO JAKINTZA		
			X	X	<u>3°</u>

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZA		
				X	X	<u>3°</u>

BALIO ZIBIKO ETA ETIKOETAKO HEZIKETA

Balioetan heztearen ezinbesteko eskakizuna da herritartasuna modu kritiko eta arduratsuan gauzatzeko eta pertsonen hezkuntza integrala lortzeko. Lehenengo kasuan, beharrezko tresnak ematen ditu ikasleek konpromiso aktiboa eta autonomia har dezaten bizikidetzaren demokratikoa artikulatzen duten balio, printzipio eta arauak. Bigarrenetan, lagundu egiten du haurrak beren bizi-proiektua eraikitzen hasteko eta XXI. mendeko erronkei buruzko gogoeta propioa egiteko behar den prestakuntza intelektual, moral eta emozionala lortzen. Oro har, eta ikasleentzako hezkuntza-helburuekin eta oinarrizko hezkuntzaamaitzean haiek behar duten irteera-profilarekin bat etorritik, balio zibiko eta etikoei buruzko prestakuntzak berekin dakar ikasleei beren identitate pertsonalaz eta kulturalaz, bizikidetzari buruzko zenbait gai etikoei sozialerik, eta beren bizitzak ingurunearekiko duen loturaz eta ekomendekotasunaz jabetzeko aukera ematen dieten ezagutza, trebetasun, jarrera eta balioen multzoa mobilizatzea. Horren guztiaren helburua da gizarte askotariko eta demokratiko batean bizikidetzaren zuzentzen duten arau eta balioak autonomiazantzerantz eta aplikatu ahal izatea.

Balio Zibiko eta Etikoetako Heziketa irakasgaiak funtsezko konpetentzia guztiak garatzen laguntzen du eta horiek konpetentzia espezifikoko zehatz baten edo batzuen bidez lantzen dira. Gure kasuan, herritartasunerako konpetentzian eta konpetentzia pertsonala, soziala eta ikasten ikastekoan eskatzen den irteera-profila dela-eta, funtsezko bi konpetentzia horiek garrantzi berezia hartzen dute eta konpetentzia-esparru guztietan lotzen dira.

Arlo honek etapako gainerako arloekin duen loturari dagokionez, Balio Zibiko eta Etikoetako Heziketa lotura garrantzitsua da jorratzen diren jakintzen artean. Pentsamendu konplexuaren lanak ikaskuntza-prozesu esanguratsuak eta diziplinarteko ikuskera errazten dituen ikuspegiak ematen du. Gainera, horietako bakoitzean balio erantsia ematen du: arlo bakoitzean lantzen diren oinarrizko jakintzei buruzko gogoeta kritikoa.

Balio Zibiko eta Etikoetako Heziketa arloak funtsezko bost konpetentzia-esparru garatzen ditu. Lehenengoa autoezagutzari eta autonomia pertsonalaren garapenera dagokio (KPSII eta EK). Bigarrena, bizikidetzako gizarte-esparrua ulertzeari eta esparru hori arautzen duten printzipio, balio eta arauak konpromisoari dagokio (HK, KAKK, KE). Hirugarrena ingurunearen iraunkortasunarekin bateragarriak diren jarrerak hartzeari buruzkoa da, eta ingurunearekiko arren mendekotasuna eta ekomendekotasuna ulertzetik abiatzen da (STEAM, HK). Eta, azkenik, laugarrena eta bosgarrena zeharkakoagoak dira. Laugarrenak lotura estuadu zalantzan eta elkarrizketa kooperatiboan oinarritutako lanketarekin, pentsamendu konplexua oinarritzen duten trebetasunak garatzearekin batera (HKK, HK eta KPSII). Bosgarrena, aldiz, emozioak heztearekin lotuta dago, gure garaiak planteatzen dizkigun balio eta arazo etiko, zibiko eta ekosozialei dagokienez sentsibilitate eta jarrera afektibo egokia garatzeko helburuarekin (KPSII, HK, KD). Dena den, gure ustez, funtsezko konpetentziak batzuk, multzo jakin batekin lotuta aurkeztu arren, horietan guztietan lantzen dira (HKK, KD, HK...). Era berean, konpetentzia-esparru horietako bakoitza bi maila integratuta hedatzen da: bata teorikoagoa, kontzeptu eta gai garrantzitsuak modu esanguratsuan ulertzera bideratua, eta beste praktikokoagoa edo instrumentalagoa, gogoetatik eta elkarrizketatik abiatuta, balio etiko eta zibiko jakin batzuekin bat datozen jokabideak eta jarrerak sustatzera bideratua.

Arloko funtsezko jakintzak bost multzo hauetan banatzen dira:

- Pentsamendu konplexua oinarritzen duten trebetasunak: helburua da pentsamendu egituratuagoa eta efizienteagoa garatzen laguntzen diguten pentsamendu-trebetasunak lantzea.
- Autoezagutza eta identitatea: helburua da ikaslea bultzatzea, bere nortasunaren hainbat alderdiaren kontzientzia hartuta eta adierazita, pertsona gisa berori eratzeko eta bereizten duen horri buruz ikertzera, emozioen eta desioen kudeaketa sustatuta, eta norberaren helburuen eta motibazioen inguruko deliberazio arrazionala bultzatuta. Multzo honen barruan, eta hurrengoarekin lotuta, komeni da ikasleek beren iritzia eta irizpide-gaitasuna frogatzea, beren bizitza pertsonalean eragin zuzenekoagoa duten gaiei aurre eginda, hala nola autoestimulari, abusuen eta jazarpenaren prebentzioari, jokabide adizio-sortzaileei eta komunikabideen eta komunikazio-sareen eraginari.
- Pentsamendu kritikoa eta autonomia moralak: autodeterminazio-ariketa bat egiten da, eta horrek, jakina, garrantzizko zenbait gai etikori aurre egitea eskatzen du, hala nola autonomia eta heteronomia moralari, izatearen eta izan behararen arteko bereizketari, bertute eta sentimendu

	ARLOA	<u>KONPETENTZIA</u> <u>ESPEZIFIKOAK</u>	<u>EBALUAZIO</u> <u>IRIZPIDEAK</u>	OINARRIZKO JAKINTZA		
				X	X	3°

moralen praktikaeta identifikazioari eta, oro har, pertsona eta herritar gisa gure bizitzak bideratu behar dituzten balio, printzipio eta arauen inguruko gogoetari.

- Gizartea, justizia eta demokrazia: helburua da ikasleek pertsona gisa duten nortasunaren errosoziala eta kulturala ulertzea bilatzea, beren ingurune soziala osatzen duten egiturak eta harremanak antzemandak eta haien dimentsio arauemaile, etiko eta afektiboari buruz gogoeta eginda. Horretarako, komeni da ikasleek oinarrizko nozio politiko eta interpersonal batzuk ulertzea, gure elkarbizitza-esparru demokratikoaren ezaugarri nagusiak identifikatu eta azaldu ahal izateko, eta beren ezagutzak eta iritziak besteekin erkatzeko, gai etiko garrantzitsuei buruzko ikerketaren eta elkarrizketaren bidez (giza eskubideen egoera munduan, pobrezia, gizonen eta emakumeen arteko berdintasun eraginkorra, aniztasunarekiko errespetuaren balioa, gutxiengoekiko tratua, migrazioaren fenomenoak, klima-krisia, etab.), gai horiei aurre egiteko moduak kritikoki ebaluatuta eta horren inguruko beraien iritziak justifikatuta.
- Garapen jasangarria eta ingurumen-etika: helburua da diziplinarteko eta kooperazioko lanaren bidez ikasleek gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko harreman konplexua ulertzea, munduko agendak ezartzen dituen arazo ekososzial handiak identifikatuta eta horiei aurre egiteko moduari buruz eztabaidatuta, naturarekin batera bizitzeko ohitura iraunkorrek konpromiso etikoa eta afektiboa har dezaten.

Ebaluazio-irizpideei dagokienez, diagnostikorako eta hobekuntzarako tresnatzat hartu behar dira, eduki mota desberdinekin lan eginez konpetentziak lortu eta garatzeari dagokionez. Ildo horretatik, ebaluazio- irizpide bakoitzean tresna eta jarduerak generikoak zehazten dira, eta, ondoren, zeregin dibertsifikatu, testuinguruan kokatu, esanguratsu eta integratu gisa gauzatu behar dira ikaskuntza-egoeretan edo beste jardun-esparru zehatzago batzuetan. Bai ebaluazio-irizpideen aplikazioak, bai gainerako ikaskuntza-jarduerak metodologikoki orientatuta egon behar dute, arloak helarazi nahi dituen balioekin koherenteak izango diren printzipioen arabera.

Horrela, ikasleei dei egiten zaie parte-hartze aktiboa eta arrazoitua izan dezaten, elkarrizketa errespetuzkoa eta kooperatiboa izan dezaten (gauzak zalantzan jartzetik abiatuta beti), ideiak askatasunez adieraz ditzaten, pentsamendu kritiko eta autonomoa izan dezaten, bizikidetzarako beharrezkoak diren arauak eta balioak errespetatu ditzaten, gatazkak era baketsuan eta bitartekaritzaren bidez ebatz ditzaten, bizi-ohitura osasungarri eta iraunkorrak gara ditzaten, informazioaren eta komunikazioaren teknologiek segurtasunez erabil ditzaten, eta besteekiko eta ingurunearekiko dituzten emozioak eta harreman afektiboak modu asertiboan kudea ditzaten.

Horrekin guztiarekin, bereziki eta oro har, dei egiten zaie teoriaren eta praktikaren arteko lotura antzeman dezaten. Horretarako, saiatu behar da ikasgelako jarduerak ikastetxeko eta inguruko bizitzan txertatutako ikaskuntza-testuinguru zabalagoetan, diziplinartekoagoetan eta beren ikastetxeko eta inguruneke bizitan txertatuagoetan sartzen. Hala, horren guztiaren bidez sustatu behar da egungo erronkek konprometitutako herritartasun kontziente, aske eta parte-hartzailea gara dezaten.

Tokiko ikuspegiak, genero-ikuspegiak eta ikuspegi inklusiboak hezkuntza-praktikan txertatuta egon daitezzen, eta beharrezkoa denean eredu artistiko, kultural, linguistiko edo sozialetara jotzea, kontuan izan behar ditugu aniztasuna (funtzionala, sexual-afektiboa, ekonomikoa, jatorrikoa...), genero- berdintasuna eta euskal dimentsioa. Adibide horiek erreferentzia izan behar dute pentsamendu kritikoa eta pentsamendu erreflexiboa garatzeko.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	ONARRIZKO JAKINTZA		
				X	X	3°

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK

1. Norbere buruari eta inguruneari buruzko gaiak eztabaidatzea eta argudiatzea, informazio fidagarria bilatuz eta aztertuz, eta horri buruzko jarrera erreflexiboa sortuz, norberaren identitatea eraikitzeke garaian autoezagutza eta autonomia pertsonala sustatzeko.

Haurrek pixkanaka ikasi behar dute beren jokabidea irizpide propioen arabera zuzentzen, beren bulkadak orekatzen eta beren emozioak kudeatzen. Horrela, subjektu eta herritar aske eta arduratsuak izango dira, eta beren ekintzak eta bizitza menderatuko dituzte. Ikasleak autonomiaz eta zuhurtziaz erabakitzeke gaitzeak berekin dakar haiei hastapenak irakastea beren existentziari eta eguneroko inguruneari eragiten dieten eta jokabide, jarrera, sentimendu, balio eta ideiekin lotuta dauden arazoengatik eztabaida arrazionalaren jardunean. Eskola-esparruan bertan ohikoak diren arazo horiei buruzko lana ariketa egokiada ikasleek beren iritziak garatzeko, beren nahi eta afektuen inguruan gogoeta egiteko eta, horien inguruan, beraien identitatea eta proiektu pertsonala eraikitzeke. Ariketa horrek akatsik edo jarrera dogmatiko edo aurreiritzidunik sor ez dezan, ezinbestekoa, da jorratu beharreko arazoei buruzko informazioa zorrotz eta kritikoki erabiltzea ez ezik, elkarrizketa kooperatiboa eta besteekiko errespetuzkoa praktikan jartzea ere.

Konpetentzia espezifikoko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK3, KD1, KD4, KPSII4, HK1, HK2, HK3, CP1, KPSII 1, KPSII2, KAKK3.

2. Arau eta balio zibiko eta etikoei buruz gogoeta egitea eta argudiatzea, bizitza indibidual eta kolektiborako duten garrantzia antzemanez, eta horiek modu eraginkorrean eta argudiatuan aplikatuz hainbat testuingurutan, bizikidetzak baketsua, errespetuzkoa, demokratikoa eta bidezkoa sustatzeko. Arau eta balio zibiko eta etikoei buruz gogoeta egitea eta argudiatzea, bizitza indibidual eta kolektiborako duten garrantzia antzemanez, eta horiek modu eraginkorrean eta argudiatuan aplikatuz hainbat testuingurutan, bizikidetzak baketsua, errespetuzkoa, demokratikoa eta bidezkoa sustatzeko.

Bizikidetzak ematen duen aberastasuna, eta indarkeria eta diskriminazio mota oro baztertzeko duten, pertsonen intimitatea errespetatzeko duten eta jokabide inklusiboa, solidarioa eta ez-sexista sustatzen duten arau zibiko eta etikoak ezarri eta errespetatzeko beharra aitortzeak berekin dakar behar bezala garatzea interakzioan aritzeko, elkar aintzatesteke eta balioetan hezteko praktikak (hala nola zeregin eta jolas kooperatiboak, elkarrizketak, erabakiak hartzeko prozesuak, gatazketan bitartekaritza-lana egiteko ariketak edo gizartearentzako zerbitzu-jarduerak). Horiek modu esanguratsuan ulertarazi behar dute heziketa etikoak eta zibikoak duen garrantzia giza harremanetan, geure izaera soziala onartzetik abiatuta. Era berean, funtsezkoa da argudiatzeko trebetasunak garatzea eta oinarriko kontzeptu etiko eta zibiko batzuk aztertzea («ongia», «balioa», «bertutea», «araua», «betebeharra», «askatasuna», «erantzukizuna», «herritartasuna»).

Azken helburua da ikasleek onar dezatela, bizipenaren eta gogoetaren bidez, elkarbizitza baketsua, errespetuzkoa, demokratikoa eta bidezkoa bermatuko duten balio eta jarreraren beharra. Onarpen horretatik abiatuta, modu kontzientean eta autonomoan barneratu eta aplikatu ahal izango ditu balio horiek, hurbileko gatazken analisi arrazionalaren laguntzarekin (bai ingurune presentzialetan, bai bertualletan), eta modu erreflexiboan neurtuta bizikidetzak ahalbidetzen eta aberasten duten ideal eta portaerak, batez ere ikaslearengandik etortzen direnak.

Horretarako, kontuan hartuko ditugu Giza Eskubideen eta Haurren Eskubideen Adierazpen Unibertsala, gure ordenamendu juridikoaren printzipioak, eta oinarriko giza afektu batzuen ideia egokia eta sakona. Hori dela eta, ezinbestekoa da haurrek gogoeta kritikoa egitea balio, printzipio eta afektu horiek aintzat ez hartzearen edo behar bezala ez aplikatzearen ondoriozko arazo etikoei buruz, baita horiek eraginkortasunez ezartzeko abian jarri beharreko neurriei buruz ere.

Konpetentzia espezifikoko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, CP3, KD3, KPSII3, KPSII4, HK1, HK2, HK3, EK1, KAKK1.

3. Gizabanakoaren, gizartearen eta naturaren arteko harreman sistemikoak aztertzea, arazo ekosozialei buruzko ezagutzaren eta gogoetaren bidez, pertsonen eta planetarekiko errespetuarekin, zaintzarekin eta babesarekin bat datozen balio eta praktikekin aktiboki konprometitzeko.

Gure bizitza testuinguru sozial eta kultural bati lotuta eraikitzen da, baina baita gainerako izaki bizidunetako eta naturarekiko interdependentzia- eta ekomendekotasun-harreman konplexuen bidez ere. Horregatik, beharrezkoa da gure existentziaren dimensio ekosoziala ulertzea, planetaren baldintza eta mugaekofisikoak ezagutzeko, eta giza ekintzen aztarna ekologikoa kritikoki ebaluatzea. Horretarako, beharrezkoa da ikasleek informazio fidagarria bilatzea eta aztertzea, funtsezko zenbait kontzeptu menderatzea (hala nola, «sistema», «prozesua», «globala-tokikoa»), eta gai izatea biodibertsitatearen kontserbazioa eta giza bizitzaren baldintzak arriskuan jartzen dituzten arazo eta mehatxu nagusiak deskribatzeko, batez ere krisi klimatiko nabarmenduta.

	<u>ARLOA</u>	<u>KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK</u>	<u>EBALUAZIO IRIZPIDEAK</u>	<u>ONARRIZKO JAKINTZA</u>		
				X	X	<u>3°</u>

Helburua da ulertzea ingurunearekin dugun harremanaren ikuspegi etikoa eta biozentrikoa hartu behar dela, eta, konbentzimendu horretatik abiatuta, ingurumenarekiko praktika eta ohitura arduratsuak, gainerako animaliekiko jarrera enpatiko eta errespetuzkoak eta bidegabekeriekiko sentsibilitatea sortzea.

Helburu hori lortzeko, planetaren ezagutza, zaintza eta afektua zehazki sustatuko dituzten jarduerak egingo dira, planetan egiten ditugun ekintzei buruz gogoeta egingo da, eta bizimodu osasungarri eta iraunkorrak finkatuko dira, besteak beste, eguneroko bizitzan ura, energia eta hondakinak modu arduratsuan kudeatzera bideratutakoak.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK5, CP1, CP2, STEM5, KD1, KD4, KD5, KPSII2, HK2, HK3, HK4, EK1.

4. Zalantzan jartzeko eta argudiatzeko trebetasuna garatzea, pentsamendu abstraktua oinarritzen duten pentsamendu-abileziak erabiliz, diziplinaren oinarrizko ezagutzekin lotutako elkarriketa kooperatiboetan parte hartzeko.

Pentsamendu kritikoa non-nahi garatzea ezinbesteko baldintza da herritartasuna arduraz egikaritzeko eta pertsonen hezkuntza integrala lortzeko, gogoeta ororen abiapuntua baita hori. Beharrezkoa da konpetentziari esplizituki heltzea, ikasleei oinarrizko nozio jakin batzuk emateko eta horien garrantziaz kontzientzia harrarazteko. Gogoeta kooperatiboa ekarriko duten elkarriketetan parte hartzeko gaitasuna zeharkako ardatz nagusietako bat da izaera nabarmen praktikoa duen irakasgai batean. Kontua ez da ikasleek balio jakin batzuk modu dogmatikoan onartzea, baizik eta elkarriketa eta bizikidetzaren bidez bermatutako duten balioen beharra barneratzea, hortik abiatuta gizabanako gisa eta gizartean nola bizi nahi duten gogoeta egin ahal izan dezaten.

Elkarriketa horietan parte hartzeko gaitasuna behar bezala garatzeko, ikasleak, bizikidetzarako eta elkarriketarako beharrezkoak diren arau eta balioak onartzeaz gain, zenbait gaitasun barneratu behar ditu: pertzepzioa (entzutea, behatzea...), ikerketa (hipotesiak ezartzea, aukerak hautatzea...), kontzeptualizazioa (definitzea, alderatzea...), arrazoiketa (argudiatzea, zatiak eta osotasuna erlazionatzea, kausak eta ondorioak, bitartekoak eta helburuak...), itzulpena (interpretatzea, inprobisatzea...). Izan ere, gaitasun horiek oinarritzen dute pentsamendu konplexua izenekoa.

Modu egituratu eta eraginkorrean pentsatzen ikastea ezinezkoa da garapen kognitiboaren etapetarako aurrerabide egokirik gabe. Horregatik, pentsamendu konplexuaren oinarri mailak heldu behar zaie, helburuarekin bat etorriko diren proposamen eta material espezifikoa erabilia.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskribatzaile hauekin lotzen da: HKK1, HKK3, HKK5, KE3, STEM1, KPSII1, KPSII3, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3, EK1, EK3, KAKK4.

5. Autoestimua eta ingurunearekiko enpatia garatzea, norberaren emozioak eta sentimenduak identifikatuz, kudeatuz eta adieraziz, eta besteenak ezagututa eta baloratuz, norberaren, besteen eta naturako gainerako enpatian eta estimuan oinarritutako jarrera hartzeko.

Hezkuntza emozionala ezinbestekoa da gizabanako orekatuak eta besteekin harreman oso eta egokiak izateko gai izango direnak prestatzeko. Horrela, besteak afektiboki tratatzen ditugun eta haiek tratatzen gaituzten modua funtsezko faktorea da gizarte-harreman egokiak, harmoniatsuak eta konstruktiboak ezartzeko, baita norberaren autoestimua garatzeko eta, horregatik, jarrera eta gaitasun hobeak izateko gizalegezko jokabiderako eta jokabide etikorako. Horregatik, beharrezkoa da ikasleei behar diren tresna kognitiboak eta behaketa- eta analisi-ohiturak ematea, beren emozioak eta sentimenduak modu asertiboan identifikatu, kudeatu eta adierazteko, baita besteekiko eta natura-ingurunearekiko harreman afektibo eta enpatikoa sustatzea ere.

Emozioen eta sentimenduen bizipen eta adierazpen asertiboak eta partekatua hainbat testuingurutan eta egoeratan eman daiteke, baita kode eta hizkuntza ugariaren bidez ere. Horien artean daude, modu nabarmenean, honako hauei dagozkienak: esperientzia estetikoa, arazo moral eta eguneroko inguruko eztabaida partekatua edo mundua autonomiaz ulertzeko esperientzia bera.

Konpetentzia hau garatzeko jarduerak ezin hobeto integratu daitezke sormena, gogoeta, iritzia eta ezagutza autonomoak sustatuko dituen ia edozein dinamika eta prozesutan. Nolanahi ere, heziketa emozionalak gogoeta eskatzen du emozioek eta sentimenduen giza ekintza eta esperientzia nobleenetako batzuk ulertzeko eta justifikatzeko izan dezaketen eginkizunaren inguruan, baita balioekin, sinesmenekin eta ideiekin duten harremanaren inguruan ere.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, KPSII1, KPSII2, KPSII3, KPSII4, HK2, HK3, HK4, EK3.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	ONARRIZKO JAKINTZA		
				X	X	<u>3°</u>

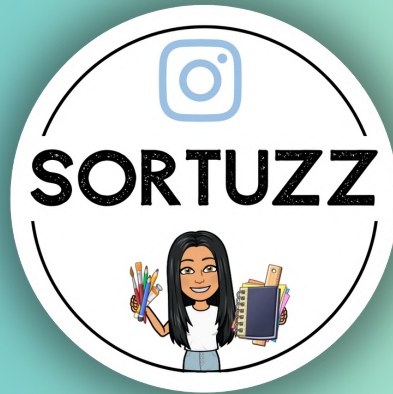
EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

1. konpetentzia espezifikoa
1.1. Norberaren kontzeptu egoki bat eraikitzea gainerakoekin eta naturarekin lotuta, modu seguru eta kritikoan, identitateari buruzko ezaugarriekin lotutako informazio analogikoa eta digitala eta adierazpen artistikoak antolatuz eta sortuz.
1.2. Autoestimua eta autonomia garatzea, besteekin harmonian, emozioak adieraziz eta identifikatuta eta desioak eta helburuak argituz.
1.3. Identitatea garatzearekin lotutako oinarrizko kontzeptuen inguruan gogoeta egitea (emozioak eta sentimenduak, autoestimua, adiskidetasuna, maitasuna, familia, kultura...), banakako eta taldeko ikerketa-dinamiken bidez.
2. konpetentzia espezifikoa
2.1. Posizio moral autonomoa sortzea, deliberazio arrazionalaren bidez eta beste batzuekiko errespetuzko elkarrizketaren bidez, zenbait balio eta bizimoduren inguruan.
2.2. Bizikidetzak baketsua, errespetuzkoa, demokratikoa eta bidezkoa sustatzea, baita gatazkak konpontzeko konpromisoa ere, halakorik dagoenean, gizakiaren izaera sozial eta politikoari buruzko ikerketatik abiatuta.
2.3. Genero-berdintasuna, indarkeriaren gaitzespena eta gutxiengoekiko eta identitate desberdinekiko errespetua bezalako balioekin konpromiso aktiboa hartzea, balio horiekin lotutako arazo tokiko eta globalei buruzko argudio-elkarrizketatik abiatuta.
3. konpetentzia espezifikoa
3.1. Klima-aldaketa ulertzea, hura geldiarazteko hainbat aukera ebaluatzen eta garapen jasangarrirako helburuak lortzeko, ingurune hurbilean kausak eta arazo ekosozialak identifikatuz.
3.2. Pertsonetikiko, animaliekiko eta planetarekiko errespetuarekin, eta haien zaintzarekin eta babesarekin bat etorriko diren balio, jardun eta jarrera afektiboekin aktiboki konprometitzea, uraren eta energiaren kontsumo arduratsua eta mugikortasunaren eta hondakinen kudeaketa eta erabilera iraunkorra sustatuko dituzten jardueretan parte hartuz.
4. konpetentzia espezifikoa
4.1. Galderaren izaera kontzeptu gisa ulertzea, zalantzan jartzeak giza jardueran duen garrantzia baliazko eta ingurune hurbilean esparru etiko-zibikoko galderak identifikatzeko eta lantzeko gaitasuna garatuz.
4.2. Elkarrizketa kooperatiboaren bidez besteekin interakzioan jardutea, jokabide gizalegezko eta demokratikoak eta balio komunek, errespetuak eta enpatiak bideratutakoak modu arrazoitu eta autonomoan hartuz.
4.3. Pentsamendu konplexua oinarritzen duten pentsamendu-trebetasun nagusiak garatzea: pertzepzio-trebetasunak (entzutea, behatzea...), ikerketa-trebetasunak (hipotesiak formulatzea, aukerak hautatzea...), kontzeptualizazio-trebetasunak (definitzea, aldatzea...), arrazoi-trebetasunak (arrazoiak ematea, zatiak eta osotasuna erlazionatzea...) eta itzulpen-trebetasunak (interpretatzea, inprobisatzea...) dinamika gidatu individual eta kolektiboaren bidez.
5. konpetentzia espezifikoa
5.1. Norberaren eta bestearen emozioak eta zaintza modu orekatuan kudeatzeko jarrera garatzea, norberaren emozioak identifikatuz, aztertuz eta modu asertiboan adieraziz eta bestearen antzemanaz eta baloratuz, sormen- eta hausnarketa-jardueren inguruan.
5.2. Adiskidetasunean, maitasunean eta bestearen eta ingurunearen zainketan oinarritutako jarrera hartzea, beste pertsona batzuekiko eta ingurunearekiko interakzio zibiko eta etikoaren esperientzia afektibotik eta horren inguruko gogoetatik abiatuta.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	ONARRIZKO JAKINTZA		
				X	X	<u>3°</u>

ONARRIZKO JAKINTZAK

Hirugarren zikloa
A. Pentsamendu abstraktua garatzeko oinarrizko trebetasunak
Ideien eta kontzeptuen inguruko ikerketa: hipotesiak formulatzea, imajinatzea, alternatibak bilatzea, ondorioak aurreikustea, aukerak hautatzea.*
Lehen kontzeptualizazioak: kontzeptuak definitzea, adibideak eta kontraadibideak bilatzea, konparatzea eta kontrastatzea.*
Arrazoiaketaren oinarriak pentsatzean: argudiatzea, kausak eta ondorioak erlazionatzea, irizpideak zehaztea, zatiak eta osotasuna erlazionatzea.*
Idea eta kontzeptuen formulazio eta birformulazioak: azaltzea eta deskribatzea, inprobisatzea, laburbiltzea.*
B. Autoezagutza eta identitatea
Giza izaera eta identitate pertsonala. Pertsonen arteko berdintasuna eta desberdintasuna.*
Emozioen eta sentimenduen heziketa. Autoestimu pertsonala. Adiskidetasuna eta maitasuna.*
Hezkuntza afektibo-sexuala.
Bizitzaren zikloa. Heriotza eta dolua.
C. Pentsamendu kritikoa eta autonomia morala
Pentsamendu kritikoa eta etikoa. Galdera, gogoetarako tresna gisa. Galdera filosofikoak.*
Etika, gure ekintzen gidari gisa. "Ona" eta "txarra" kontzeptuei buruz gogoeta egitea. Arauak, bertuteak eta sentimendu moralak.
Elkarrizketaren praktika eta argudiatzeko arauak. Erabakiak hartzea. Besteekiko enpatia.*
C. Gizartea, justizia eta demokrazia
Gizarte-bizitzaren oinarriak. Kooperazioa eta lehia. Jokabide zibikoa. Legeak eta kontzientzia pertsonala. Printzipio eta balio demokratikoak. Justizia.*
Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna. Emakumeen aurkako abusuen eta indarkeriaren prebentzioa. Jokabide ez-sexista. Gure ingurune hurbila aztertzea eta irtenbide tokikoak eta globalak bilatzea.*
Gutxiengoekiko, identitate etniko-kulturalekiko eta genero-identitatekiko errespetua. Multikulturalismoa eta migrazioak.*
Bizipenetik abiatuta gatazkak ebazteko estrategiak.*
Umorearen mugak. Onurak eta arriskuak.
E. Iraunkortasuna eta ingurumen-etika
Planetaren mugak eta klima-aldaketa.*
Izaki bizidunekiko eta natura-ingurunearekiko enpatia, zainketa eta estimua.
Gure kontsumo-ohiturak aztertzeke jarraibideak. Kontsumo-ereduak (tokikoa, globala...). Kontsumo arduratsua, uraren eta energiaren erabilera, eta hondakinen kudeaketa.*

ATZERRIKO HIZKUNTZA

ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
			1º	2º	3º

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

ATZERRIKO HIZKUNTZA

Engungo gizartearen bilakaera azkarrak eta haien arteko lotura anitzek eskatzen dute gizabanakoei herritartasun independentea, aktiboa eta gero eta globalagoa, kulturartekoagoa eta eleaniztunagoa den errealtate garaikidearekiko konprometitua praktikan jartzen lagunduko dieten konpetentziak garatzea. Kultura demokratikorako erreferentzia-esparruak adierazten duenez, kulturalki askotarikoak diren engungo gizarteetan, prozesu demokratikoei kulturen arteko elkarriketa behar dute. Beraz, hizkuntza desberdinetako komunikazioa funtsezkoa da kultura demokratiko hori garatzeko. Hezkuntzaren Europako Esparru baten ideian, hizkuntza batean baino gehiagotan komunikatzeak eragotzi egiten du mugek hezkuntza eta prestakuntza oztopatzea, eta nazioartekotzea eta mugikortasuna bultzatzen ditu, beste kultura batzuk ezagutzeko aukera emateaz gain. Horrek ikasleen ikuspegiak zabaltzen ditu.

Konpetentzia eleaniztunak —oinarrizko irakaskuntza amaitzean ikasleek izango duten irteera-profila osatzen duten funtsezko konpetentzietako bat da— eskatzen du gutxienez atzerriko hizkuntza bat, familia-hizkuntzez gain, ikasteko eta komunikatzeko modu egokian erabiltzea. Komunikazio-dimentsioa —hizkuntza-komunikaziorako konpetentziarekin ere lotutakoa— ez ezik, ikasleek beren inguruneko hizkuntza- eta kultura-aniztasuna ezagutzera, ulertzea eta errespetatzera daramaten alderdi historikoaketa kulturartekoak ere biltzen ditu. Konpetentzia horrek, era berean, lagundu egiten du ikasleek herritartasun global independente, aktibo eta gizarte demokratiko batekin konprometitua baliatu ahal izan dezaten. Ikuspegi horrekin bat etorri, Lehen Hezkuntzako Atzerriko Hizkuntza arloaren helburu nagusia daikasleek atzerriko hizkuntzan oinarrizko komunikaziorako konpetentzia eskuratzea, baita haien kulturarteko kontzientzia garatzea eta aberastea ere.

Arloko konpetentzia espezifikoei, irteera-profilaren funtsezko konpetentzien deskriptoreekin eta XXI. mendeko erronkekin lotutakoekin, ikasleei aukera ematen diete atzerriko hizkuntzan eraginortasunez komunikatzeko, beren garapen psikoebolutibora eta interesetara egokituta. Arlo honek lagundu egiten du ikasleek XXI. mendeko erronkei aurre egin ahal izan diezaieten, baita behar diren oinarrizko jakintzak eskuratzen ere, kulturarteko egoeren kudeaketan, bizikidetzaren demokratikoan, gatazkak elkarriketaren bidez ebazten, eta errespetuan eta eskubideberdintasunean oinarritutako lotura pertsonal eta sozialak ezartzen hasteko. Horrela, Atzerriko Hizkuntza arloak enpatia bultzatu behar du, beste errealtate sozial eta kultural batzuk ezagutzeko jakin-mina garatu, eta kulturen arteko komunikaziorako konpetentzia erraztu, ikasleek beste hizkuntza batzuetako hitzuneekin duten harremanetik abiatuta, solaskidearekiko, haren ohiturekiko eta kulturarekiko errespetuzko jarrera oinarri hartuta. Arlo honek, gainera, ikasleei aukera ematen die ingurune digitaletan hobeto moldatzeko, eta atzerriko hizkuntzaren bitartez bideratutako kulturetara hurbiltzeko, bai ikaskuntzarako eragile gisa, bai informazio-iturri eta gozameneko elementu gisa. Ildo horretatik, tresna digitalek atzerriko hizkuntzen ikaskuntza, irakaskuntza eta ebaluazioa indartzeko erabat aprobeatza daitekeen potentziala dute. Horregatik, pentsamendu kritikoa eta sortzailea garatzea, alfabetatze mediatiakoa eta teknologiararen erabilera egokia, segurua eta arduratsua osoikaskuntza-elementu garrantzitsuak dira arlo honetan.

Atzerriko Hizkuntza arloak Lehen Hezkuntzan dituen konpetentzia espezifikokoak, kasu askotan, hizkuntzen ikaskuntza formalaren abiapuntua dira. Lehen Hezkuntzan, oraindik ere oso oinarrizkoa den atzerriko hizkuntzaren fase batetik abiatzen da. Hortaz, etapa osoan, ezinbestekoa izango da ikaskuntza ikasleen erreperitorio eta esperientzietan oinarritzea, komunikazio-ekintza errazetan parte har dezaten erraztuz. Horren barruan sartzen da ulermen, produkzio, interakzio eta bitartekotzako komunikazio-jarduerak eta -estrategiak praktikan jartzea. Etapa honetan, bitartekotza elkar ulertzea errazteko eta oinarrizko informazio sinplea prozesatzera eta transmititzera bideratutako jardura gisa ulertzen da. Era berean, hizkuntzen funtzionamenduari buruzko gogoeta-prozesuari ekiten zaio, eta ikasleen banakako erreperitorioetako hizkuntzen arteko harremanak ezartzen hasten dira. Ikasleek ulertu behar dute hizkuntzek alderdi komunak partekatzen dituztela eta hizkuntza bakoitzean egindako ikaskuntza transferigarria eta baliagarria dela komunikaziorako konpetentzia komuna garatzeko. Beraz, ikaskuntza horiek transferitu ahal izateko oinarrizko estrategiak erabiltzeko gai izan behar dute. Atzerriko Hizkuntza arloko konpetentzia espezifikoei barne hartzen dute, halaber, ikasleen artean hizkuntza-, arte- eta kultura-aniztasunarekiko estimua sustatzea, kulturen arteko komunikazio-egoerakudeatzen ikas dezaten.

Bestalde, oinarrizko jakintzek batu egiten dituzte arloko konpetentzia espezifikokoak eskuratzeko behar diren ezagutzak (jakitea), trebetasunak (egiten jakitea) eta jarrerak (izaten jakitea), eta ebaluazioa erraztu egiten dute irizpideen bidez. Hiru multzotan egituratzen dira. Komunikazioa multzoan biltzen dira ulermen, produkzio, interakzio eta bitartekotzako komunikazio-jarduerak garatzeko abian jarri behar diren jakintzak —informazioaren bilaketa gidatuarekin, lanaren antolamenduarekin eta norberaren identitatearen garapenearekin lotutakoak barne—, estereotipoak alde batera utzita. Eleaniztasuna multzoak hizkuntzen funtzionamenduari buruz gogoeta egiteko gaitasunarekin lotutako jakintzak biltzen ditu, baita ikasleen hizkuntza-erreperitorioa osatzen duten jakintzak ere, atzerriko hizkuntza ikasten eta familia-hizkuntzak hobetzen laguntzeko. Azkenik, Kulturartekotasuna multzoan biltzen dira atzerriko hizkuntzaren bitartez bideratutako kulturei buruzko jakintzak, baita haiekiko estimua ere, beste hizkuntza, hizkuntza-aldaera eta kultura batzuk ezagutzeko eta ulertzeko interesa azaltzen duten jarrerak aberasteko eta garatzeko aukera gisa.

Curriculumei elementuen ikuspegia, nibelazioa eta definizioa planteatu dira Europako Kontseiluak Europako Erreferentzia Marko Bateratuak (EEMB) ezartzen dituen hizkuntza-jardueretatik eta konpetentzietatik abiatuta. Tresna hori funtsezkoa da ikasleek jardueretan eskuratzen dituzten konpetentzia-mailak zehazteko, eta haien ikaskuntza-prozesuaren alde ere egiten du. Prozesu hori prozesu dinamiko eta jarraitutzat ulertzen da, malgu eta irekiztat, eta ikasleen egoera, premia eta interesetara egokitu behar da. EEMB planteatzen duen ekintzara bideratutako ikuspegiarekin bat etorri, curriculum honen konpetentzia-izaerak irakasleak bultzatzen ditu diziplinarteko zereginak, testuinguruan kokatutakoak, esanguratsuak eta garrantzitsuak sortzera. Era berean, ikas egoerak gara daitezkeen sustatu behar da, hizkuntzentramendu integratu batetik abiatuta, non ikasleak arian-arian autonomotzat eta mailaka beren ikaskuntza-prozesuaren arduraduntzat hartuko diren.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK

1. Argiro eta hizkuntza estandarrean adierazitako oinarrizko testu genero labur eta errazak ulertzea, hainbat estrategia erabiliz eta, beharrezkoa denean, hainbat laguntza mota baliatuz, zentzu orokorra eta informazio espezifikoa eta aurreikusteko modukoa ateratzeko eguneroko egoera komunikatiboetan.

Ulertzeak eskatzen du informazioa jasotzea eta prozesatzea, eta horrek dakar berekin hizkuntza- errepertorio indibiduala aberastea. Lehen Hezkuntzako etapan, ulermena komunikazio-trebetasun bat da, testu labur eta errazetatik abiatuta garatu behar dena (ahozko, idatzizko eta multimodaletatik). Testuakeguneroko gaiei buruzkoak izango dira, esparru publikokoak zein pribatukoak, eta ikasleentzat garrantzipersonalala izango dute. Garapen jasangarrirako helburuekin bat etorriko dira, eta argiro eta hizkuntza estandarra erabilia emanak izango dira. Ulermenak, maila honetan, zentzu orokorra eta aurreikusteko moduko informazio espezifikoa barnatzea eskatzen du, ikasleen berehalako lehenetsunekin lotutakokomunikazio-beharrei erantzuteko. Horretarako, garapen psikoebolutiborako eta ikasleen beharretarakoestrategia egokienak abiarazi behar dira, ikasleek beren mugak ezagutu ditzaten eta laguntza bilatzekogai izan daitezten, testuetan adierazitako informazioa errazago ulertzeko eta enuntziatu labur eta errazakaditzeko, hainbat laguntza mota baliatuta, behar izanez gero. Ikasleentzako ulermen-estrategia erabilgarrienen artean daude hitzik gabeko hizkuntza, irudiak, errepikapena edo berrirakurketa. Testuinguru-informazioa (hizkuntzaz kanpoko elementuak) eta informazio kotestuala (hizkuntza-elementuak) erabiliko dira, ikasleek testuaren esanahi globalari buruzko hasierako hipotesia egiaztatu eta, beharrezkoa izanez gero, hipotesi alternatiboak planteatu ahal izateko. Estrategia horiez gain, informazioa euskarri analogiko zein digitaletan bilatzea oso metodo erabilgarria da ulermenerako, informazioa kontrastatu, baliozkotu eta sostengatzeko aukera ematen baitu. Bilaketa modu gidatuan eta gainbegiraturatuko ingurune digital seguruetan egin behar da. Ulermen-prozesuek testuinguru dialogikoak behar dituzte, baterako jakintza eraikitzen lagunduko dutenak eta edozein motatako aurreiritziak eta estereotipoak identifikatzea sustatuko dutenak, baita desberdintasun eta antzekotasun etniko- kulturalekiko benetakointeresa ere.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, HK4, KAKK2.

2. Oinarrizko testu generoetako testu original errazak modu ulergarri eta egituratuan sortzea, plangintza edo konpentsazioa bezalako estrategiak erabiliz, berehalako mezu laburrekin lotutako mezu laburrak adierazteko eta eguneroko komunikazio-helburuei erantzuteko.

Produktzioak bai ahozko adierazpena, baita idatzizkoa eta multimodala ere barne hartzen ditu. Etapa honetan, produktzioak testu labur eta errazak idaztea eta azaltzea ekarri behar du, planifikatuak, indibidualak eta kolaboraziokoak, esparru publikokoak/sozialekoak, pribatukoak/pertsonalekoak, eguneroko gaiei buruzkoak, ikasleentzat garrantzi pertsonala dutenak eta sormenez eta argitasunez adieraziak. Produktzioak, hainbat formatu eta euskarritan, honako hauek barne har ditzake etapa honetan: deskribapen txiki edo anekdota erraz bat azaltzea, aurkezpen formal labur bat egitea edo eguneroko gertaerak eta sentimenduak adieraziko dituzten eta bere inguruan gertatzen diren fenomeno batzuk azalduko dituzten testuen kontakizun erraz bat egitea. Horretarako, ikasleek pentsamendu zientifikoa eta tresna digital eta analogikoak erabiliko dituzte, baita Interneteko informazio-bilaketa gidatua ere, dokumentazio-iturri gisa. Bere formatu multimodalean, produktzioak hainbat baliabideren erabilera sormenezkoa eta baterakoa barne hartzen du esanahia sortzeko: idazketa, irudia, soinua, keinuak, etab., baita komunikazioa eta kolaborazio-lana ere, ingurune digital mugatu eta gainbegiraturatuetan.

Testugintzarekin lotutako jarduerak funtzio garrantzitsuak betetzen dituzte esparru pertsonalean eta hezitzailean, eta horiei lotutako balio sozial eta zibiko zehatza dago. Euskarri desberdinetako produktio formalagoetan trebetasuna ez da modu naturalean eskuratzen; aitzitik, ikaskuntza-prozesuaren, ahaleginaren eta dedikazioaren emaitza da, eta horrek eskatzen du norberaren mugak ezagutzea eta ikasleenaldetik laguntza bilatzen jakitea. Etapa honetan produktio formaletara lehen hurbilketa bat egiten da, eta horrek berekin dakar modu gidatuan ikastea oinarrizko alderdi formalak (linguistikoagoak, soziolinguistikoagoak eta pragmatikoagoak), erabilitako generoarekin lotutako itxaropen eta konbentzio ohikoenak, produktio-tresna errazak eta erabilitako euskarria. Lehen Hezkuntzan produktioa, formala zein informala, hobetzea ahalbidetzen duten estrategiek barne hartzen dute, besteak beste, hitzezko eta hitzikgabeko hizkuntza inklusiboaren bidezko plangintza eta konpentsazioa, estereotiporik gabea.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK3, HKK5, KE1, KE2, STEM 4, KD2, KD3, KPSII5, EK1, KAKK4.

AURKIBIDEA

	<u>ARLOA</u>	<u>KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK</u>	<u>EBALUAZIO IRIZPIDEAK</u>	<u>ONARRIZKO JAKINTZAK</u>		
				<u>1º</u>	<u>2º</u>	<u>3º</u>

3. Beste pertsona batzuekin interakzioan jardutea, eguneroko esamoldeak erabiliz, kooperazio- estrategietara joz, baliabide analogiko eta digitalak baliatuz eta adeitasun-arauak errespetatuz, beren intereseko berehalako beharrei erantzuteko.

Interakzioak bi parte-hartzaile edo gehiago inplikatzeko baten erakuntzan. Pertsonen arteko komunikazioa komunikazioaren jatorritzat hartzen da, eta pertsonen arteko funtzioak, baita kooperaziokoak eta transakzionalak ere biltzen ditu. Interakzioan sartuta daude hizkuntza-adeitasuna eta etiketa digitala, komunikazioaren hitzezko eta hitzik gabeko elementuak eta testuinguru analogiko eta birtualetan ohikoak diren genero dialogiko bai ahozkoetarako, bai hitzezkoetarako, bai multimodaletarako egokitzapena. Hezkuntzaren etapa honetan, informazio-trukeak laburrak eta errazak izatea espero da, eta eguneroko eta aurreikusteko moduko gaiak jorratzea, ikasleen ingurunean (esparru sozialean, pertsonalean eta/edo etxekoan) gertatzen diren fenomenoetarako buruzkoak eta ikasleentzat garrantzi pertsonala dutenei buruzkoak.

Konpetentzia espezifikoa hau funtsezkoa da ikaskuntzan, oinarrizko elkarriketak hasteko, mantentzeko edo amaitzeko estrategiak barne hartzen baititu, baita mezua ulertu ez dela adierazteko eta errepika dadin eskatzeko oinarrizko strategiak ere. Gainera, hizkuntza-adeitasuna, hizkuntzaren erabilera ez- sexista eta etiketa digitala zuzentzen dituzten arauak eta printzipioak eskuratzeko prestatu egiten du herritartasun demokratikoa, arduratsua, errespetuzkoa, segurua eta aktiboa gauzatzeko.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, KE1, KE2, KD2, KD3, KD4, KPSII1, KPSII3, HK3, EK1, KAKK4.

4. Aurreikusteko moduko egoeretan bitartekari izatea, informazio oinarrizkoa eta erraza prozesatzeko eta transmititzeko estrategiak eta ezagutzak erabiliz, komunikazioa errazteko.

Bitartekotza hizkuntzaren jardura bat da, eta honetan datza: mezuak edo testuak ahoz edo idatziz azaltzea eta errazago ulertaraztea zenbait strategiaren bidez, hala nola birformulazioaren bidez. Bitartekotzan, ikasleek gizarte-eragile gisa jardun behar dute, eta beren ardurak izango da zubiak sortzea etamezuak modu dialogikoan edo azalpenen bidez erakitzea, ez bakarrik hizkuntza desberdinen artean, baita hizkuntza beraren aldaera edo erregistroen artean ere. Lehen Hezkuntzan, erabiltzaileen artean edo testuetatik abiatuta eguneroko gaien inguruko informazio oinarrizkoa eta erraza prozesatzera eta transmititzera bideratuta dago bitartekotza. Gai horiek garrantzi pertsonala izan behar dute eta ikasleekaldez aurretik ezagutu behar dituzte. Edukiak interpretatzeko eta partekatze baliabide konbentzionalak nahiz aplikazio edo plataforma birtualak erabil daitezke.

Bitartekotzak ikasleen pentsamendu estrategikoa eta sortzailea garatzen laguntzen du. Izan ere, ikasleek beren erreperitorioko trebetasunak eta estrategiak behar bezala aukeratu behar dituzte komunikazio eraginkorra lortzeko, baina baita norberaren eta beste pertsona batzuen parte-hartzea errazteko ere, informazioa trukatzeko kooperazio-inguruneetan. Era berean, eskura dauden baliabideak antzeman eta besteen motibazioa eta enpatia sustatzea eskatzen du, solaskideen motibazioak, ideiak eta egoera pertsonalak ulertuz eta errespetatuz. Horregatik, enpatia eta errespetua funtsezko elementuak dira maila honetako bitartekotzan.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM4, KPSII1, KPSII3, EK1, KAKK1.

5. Hizkuntza-erreperitorio pertsonalak antzeman eta erabiltzea, berau osatzen duten hizkuntzen funtzionamenduari buruz gogoeta eginez eta norberaren estrategiak eta ezagutzak identifikatuz, atzerriko hizkuntzaren ikasteko gaitasuna hobetzeko eta egoera ezagunetan komunikazio-behar zehatzei hobeto erantzuteko.

Hizkuntza-erreperitorioaren erabilera eta haren funtzionamenduari buruzko gogoeta lotuta daude hizkuntzak eskuratzeko ikuspegi eleaniztunarekin. Ikuspegi eleaniztunaren abiapuntua da ikasleek dakizkiten hizkuntzeekin dituzten esperientziak oinarri direla hizkuntza berrien ikaskuntza zabaltzeko eta hobetzeko, eta lagundu egiten dietela beren hizkuntza-erreperitorio eleaniztuna, eta jakin-min eta sentsibilizazio kulturala garatzen eta aberasten. Lehen Hezkuntzan, ikasleek hizkuntzei buruzko gogoeta horretan lehen urratsak egiten dituzte eta beren erreperitorio indibidualtako hizkuntzen arteko harremanak ezartzen hasten dira, haien arteko antzekotasunak eta desberdintasunak aztertuta, haien osatzen dituzten hizkuntzetako ezagutzak eta estrategiak zabaltzeko. Horrela, hizkuntza berriak ikastea errazten da eta komunikaziorako konpetentzia hobetzen da.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Hizkuntzei eta horien funtzionamenduari buruzko gogoetak berekin dakar ikasleek haien arteko erlazioak ulertzea, baina, horrez gain, hizkuntzaren eta komunikazioaren arloan dituzten indarguneak eta gabeziak identifikatzen laguntzen du, norberaren ezagutzez eta estrategiez jabetuta. Ildo horretatik, berekin dakar, orobat, ziurgabetasunari aurre egiteko oinarrizko trebetasunak, ekimenaren zentzua eta helburuak lortzeko edo erabakiak hartzeko pertseberantzia abian jartzea. Testuinguru dialogikoek konpetentzia hau eskuratzea errazten dute, jakintza baterakoa eraikitzea sustatzen duten heinean, pertsona guztien jakintza aintzatetsita, inolako bereizkeriarik gabe.

Gainera, hizkuntza bat baino gehiago ezagutzeak aukera ematen du gizartearen hizkuntza-aniztasuna eguneroko alderdi positibotzat hartzeko eta estimatzeko. Norberaren hizkuntza-errepertorioan eduki berriak eraikitzeko eta integratzeko gailu eta tresna analogikoak zein digitalak hautatu, konfiguratu eta aplikatzeak erraztu egin dezake beste hizkuntza batzuk ikastea eta hobetzea.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, KE1, KE2, KD2, KPSII1, KPSII5, EK1.

6. Atzerriko hizkuntzatik abiatuta, hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna antzematea eta errespetatzea, hizkuntzen eta kulturen arteko desberdintasunak eta antzekotasunak identifikatuz eta baloratuz, kulturarteko egoerak kudeatzen ikasteko.

Kulturartekotasunak inguruneko hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna esperimintatzea eskatzen du, aniztasun hori gizarte-aberastasunaren iturri gisa balioetsita eta baloratuta. Egungo gizartearen berezko testuinguru eleaniztun eta kulturantzun konplexuan, euskal gizartearen aurrera doa elebitasun desberdin batetik testuinguru eleaniztun baterantz. Egoera horrek ingurune hurbileko egoera soziolinguistiko eta kulturei buruzko gogoeta sustatzera behartzen du, aniztasunarekiko jarrera positiboak garatzeko. Lehen Hezkuntzan, kulturartekotasunak, besteekiko ulermena bultzatzen duenez, arreta berezia merezi du. Izan ere, beste alderdi batzuetan ez bezala, litekeena da kulturartekotasuna ikasleen aurretiazko esperientzian ez egotea eta, horrenbestez, estereotipoek haren pertzepzioa desitxuratzea eta diskriminazio mota jakin batzuen jatorri izatea. Aniztasuna aintzatesteak, estimatzeak eta baloratzeak aukera eman behar die ikasleei eguneroko kulturarteko egoerak kudeatzen ikasteko. Aniztasunaren kontzientziak kultura desberdinak erlazionatzeko bidea ematen die ikasleei. Gainera, sentsibilitate artistiko eta kultural bat garatzeko oinarriak ezartzen ditu, baita beste kultura batzuetako pertsonekin harremanak ezartzeko estrategia ugari identifikatzeko eta erabiltzeko gaitasuna ere. Atzerriko hizkuntzaren irakaskuntzatik Lehen Hezkuntzako etapan planteatu daitezkeen kulturarteko egoerek aukera ematen diete ikasleei esperientzia, ideia, gizarte eta kultura berrietara zabaltzeko, desberdina denarekiko interesa eta errespetua erakutsita; norberaren ikuspegia erlatibizatzen; baita edozein diskriminazio motatan edo estereotipoak indartzean oinarritutako jarreretatik aldentzeko eta horiek baztertzen ere; bizikidetzaren baketsua, besteekiko errespetua, iraunkortasuna eta herritartasun demokratikoa sustatzen dituzten oinarrizko elementu kulturalak eta linguistikoak ulertzeko interesa erakusteko.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK5, KE3, KD1, KD2, KD3, KPSII1, KPSII3, HK3, KAKK1, KAKK3.

ARLOA

**KONPETENTZIA
ESPEZIFIKOAK**

**EBALUAZIO
IRIZPIDEAK**

OINARRIZKO JAKINTZAK

1º

2º

3º

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

Lehen zikloa	Bigarren zikloa	Hirugarren zikloa
1. konpetentzia espezifikoa		
1.1. Ohiko hitz eta esamolde labur eta errazak antzematea eta interpretatzea, modu ulergarri, argi, erraz eta zuzenean eta hizkuntza estandarrean adierazitako ahozko testuetan, idatzizkoetan eta multimodaletan.	1.1. Zentzu globala ezagutzea eta interpretatzea, baita aurrez adierazitako hitzak eta esaldiak ere, ikasleen garapen-mailari egokitutako ahozko testuetan, idatzizkoetan eta multimodaletan, labor eta errazetan, modu ulergarrian, argian eta hizkuntza estandarrean adieraziz, hainbat euskarriren bidez.	1.1. Zentzu globala antzematea, interpretatzea eta aztertzea, baita hitz eta esaldi espezifikokoak ere, ikasleen garapen-mailari egokitutako ahozko testuetan, idatzizkoetan eta multimodaletan, labor eta errazetan, modu ulergarrian, argian eta hizkuntza estandarrean adieraziz, hainbat euskarriren bidez.
1.2. Modu gidatuan, ideia globala atzemateko eta elementu espezifikokoak identifikatzeko oinarrizko estrategiak hautatzea eta aplikatzea, testuinguruko elementu linguistikoen eta ez-linguistikoen laguntzarekin.	1.2. Modu gidatuan, zentzu globala ulertzeko eta familia-eta gizarte-testuinguruko gaiei buruzko testu labor eta errazetan informazio esplizituak prozesatzeko estrategia egokiak hautatzea eta aplikatzea.	1.2. Modu gidatuan, zentzu globala ulertzeko eta informazio esplizituak hainbat testutan prozesatzeko estrategia eta ezagutza egokiak hautatzea, antolatzea eta aplikatzea.
2. konpetentzia espezifikoa		
2.1. Oinarrizko informazioa duten esaldi labor eta errazak ahoz adieraztea, hitzeko eta hitzik gabeko baliabideak modu gidatuan erabiliz, aurrez aurkeztutako eredu eta egituretara jotz eta eritmoari, azentuazioari eta intonazioari arreta jarri.	2.1. Oinarrizko informazioa duten esaldi laburrak ahoz adieraztea, hitzeko eta hitzik gabeko baliabideak modu gidatuan erabiliz, eta eritmoari, azentuazioari eta intonazioari arreta jarri.	2.1. Aurrez prestatutako testu labor eta errazak ahoz adieraztea, hitzeko eta hitzik gabeko baliabideak modu gidatuan erabiliz, eta atzerriko hizkuntzak berezkoak dituen oinarrizko eta ohiko formak eta egiturak baliatuz.
2.2. Hitzak, esamolde ezagunak eta esaldiak idaztea, ereduetatik abiatuta eta helburu espezifikoko batekin, tresna analogiko eta digitalen edo kolaborazioko plataforma birtualen bidez, oinarrizko egiturak eta lexikoa erabiliz.	2.2. Oso testu labor eta errazak idaztea, proposatutako komunikazio-egoerara egokituz, ereduetatik abiatuta eta tresna analogiko eta digitalen bidez, oinarrizko egiturak eta lexikoa erabiliz.	2.2. Aldez aurretik prestatutako testu labor eta errazak antolatzea eta idaztea, proposatutako komunikazio-egoerara egokituz, tresna analogikoen eta digitalen bidez, eta erabili ohi diren oinarrizko egiturak eta lexikoa baliatuz.
2.3. Modu gidatuan, komunikazio-asmotara egokitutako mezu labor eta errazak sortzeko, oinarrizko estrategiak hautatzea eta aplikatzea, unean uneko premien arabera, baliabide eta laguntza fisikoak edo digitalak erabiliz, laguntzarekin.	2.3. Komunikazio-asmotara egokitutako mezu labor eta errazak sortzeko, oinarrizko estrategiak hautatzea eta aplikatzea, laguntza, baliabide eta euskarri fisikoak edo digitalak erabiliz, unean uneko beharren arabera.	2.3. Modu gidatuan, komunikazio-asmotara, testuinguru-ezaugarrietara etatestu-tipologiara egokitutako testuak prestatzeko eta sortzeko, ezagutzak eta estrategiak hautatzea, antolatzea eta aplikatzea, baliabide fisikoak edo digitalak laguntzarekin erabiliz, unean uneko zereginaren eta beharren arabera.
3. konpetentzia espezifikoa		
3.1. Modu gidatuan, eguneroko gaiei buruzko oinarrizko egoera interaktibo aurrez prestatuetan parte hartzea, zenbait euskarri analogiko eta digitalen bidez, errepikapena, eritmo pausatua edo hitzik gabeko hizkuntza bezalako baliabideetan oinarrituz, enpatia erakutsiz eta erabilera sexistak, arrazistak eta klasistak baztertuz.	3.1. Aurrez prestatutako egoera interaktibo labor eta errazetan parte hartzea, zenbait euskarri analogiko eta digitalen bidez, errepikapena, eritmo pausatua edo hitzik gabeko hizkuntza bezalako baliabideetan oinarrituz, eta enpatia eta errespetua erakutsiz hizkuntza-adeitasunarekiko eta etiketa digitalarekiko.	3.1. Egoera interaktibo labor eta errazak planifikatzea eta horietan parte hartzea, zenbait euskarriren bidez, errepikapena, eritmo pausatua edo hitzik gabeko hizkuntza bezalako baliabideetan oinarrituz, eta enpatia eta errespetua erakutsiz hizkuntza-adeitasunarekiko eta etiketa digitalarekiko, baita solaskideen behar, ideia eta motibazioekiko ere, erabilera sexistak, arrazistak eta klasistak baztertuz.
3.2. Modu gidatuan eta ingurune hurbiletan, agurtzeko, despeditzeko eta aurkezteko; mezu errazak eta laburrak adierazteko; eta komunikaziorako oinarrizko galderak egin eta erantzuteko oinarrizko estrategiak hautatzea eta erabiltzea.	3.2. Modu gidatuan eta eguneroko egoeretan, agurtzeko, despeditzeko eta aurkezteko, mezu laburrak adierazteko eta galdera errazak egin eta erantzuteko oinarrizko estrategiak hautatzea eta erabiltzea.	3.2. Modu gidatuan eta eguneroko egoeretan, agurtzeko, despeditzeko eta aurkezteko, galdera errazak egin eta erantzuteko, mezuak adierazteko eta komunikazioa hasteko eta amaitzeko oinarrizko estrategiak hautatzea, antolatzea eta erabiltzea.

ARLOA

**KONPETENTZIA
ESPEZIFIKOAK**

**EBALUAZIO
IRIZPIDEAK**

OINARRIZKO JAKINTZAK

1°

2°

3°

4. konpetentzia espezifikoa		
4.1. Kontzeptuen, komunikazioen eta testu labur eta errazen oinarriko informazioa interpretatzea eta azaltzea, modu gidatuan, aniztasunari erantzun behar zaion egoeretan, solaskideekiko eta ingurune hurbileneko ulermen-arazoeziko enpatia eta interesa erakutsiz, eta zenbait baliabide eta euskarri baliatuz.	4.1. Testu, kontzeptu eta komunikazio labur eta errazak interpretatzea eta azaltzea, modu gidatuan, aniztasunari erantzun behar zaion egoeretan, solaskideekiko eta ingurune hurbileneko ulermen-arazoeziko enpatia eta interesa erakutsiz, eta zenbait baliabide eta euskarri baliatuz.	4.1. Testu, kontzeptu eta komunikazio labur eta errazak sortzea eta azaltzea, modu gidatuan, aniztasunari erantzun behar zaion egoeretan, solaskideekiko eta erabilitako hizkuntzekiko errespetua eta enpatia erakutsiz, eta ingurune hurbilean elkar ulertzeko eta aditzeko arazoak konpontzen parte hartzeko interesa erakutsiz, eta zenbait baliabide eta euskarri baliatuz.
		4.2. Modu gidatuan, informazioa eta komunikazioa ulertzea eta sortzea erraztuko duten oinarriko estrategiak hautatzea eta aplikatzea, komunikazio-asmoetara egokituz, eta, laguntzarekin, baliabide grafikoak eta laguntza fisikoak edo digitalak erabiliz, unean uneko beharren arabera.
5. konpetentzia espezifikoa		
5.1. Hizkuntzen arteko ageriko antzekotasunak eta desberdintasunak alderatzea eta egiaztatzea, haien funtzionamenduaren oinarriko alderdiei buruz modu gidatuan gogoeta eginez.	5.1. Hizkuntzen arteko antzekotasunak eta desberdintasunak alderatzea eta egiaztatzea, haien funtzionamenduaren oinarriko alderdiei buruz modu gidatuan gogoeta eginez.	5.1. Hizkuntzen arteko antzekotasunak eta desberdintasunak alderatzea eta egiaztatzea, haien funtzionamenduaren oinarriko alderdiei buruz gero eta autonomia handiagoz gogoeta eginez.
5.2. Modu gidatuan, atzerriko hizkuntzan komunikatzeko eta berori ikasteko gaitasuna hobetzeko ezagutzak eta estrategiak identifikatzea eta aplikatzea, beste parte-hartzaile batzuen eta euskarri analogiko eta digitalen laguntzaz.	5.2. Modu gidatuan, atzerriko hizkuntzan komunikatzeko eta berori ikasteko gaitasuna hobetzeko, ezagutzak eta estrategiak erabiltzea eta bereiztea beste parte-hartzaile batzuen eta euskarri analogiko eta digitalen laguntzaz.	5.2. Gero eta autonomia handiagoaz, atzerriko hizkuntzan komunikatzeko eta berori ikasteko gaitasuna hobetzeko ezagutzak eta estrategiak erabiltzea eta bereiztea, beste parte-hartzaile batzuen eta euskarri analogiko eta digitalen laguntzaz.
5.3. Modu gidatuan, atzerriko hizkuntza ikasteko oinarriko aurrerapenak eta zailtasunak identifikatzea eta azaltzea.	5.3. Modu gidatuan, atzerriko hizkuntza ikasteko oinarriko aurrerapenak eta zailtasunak erregistratzea eta aplikatzea, hobetzen laguntzen duten alderdiak antzemanaz eta autoebaluazio- eta koebaluazio-jardueretan parte hartuz, hala nola Hizkuntzen Portfolio Europarrean (HPE) proposatutakoetan.	5.3. Modu gidatuan, atzerriko hizkuntza ikasteko aurrerapenak eta zailtasunak erregistratzea eta erabiltzea, hobetzen laguntzen duten alderdiak antzemanaz eta autoebaluazio- eta koebaluazio-jarduerak eginez, hala nola Hizkuntzen Portfolio Europarrean (HPE) edo ikaskuntza-egunkari batean proposatutakoetan.
6. konpetentzia espezifikoa		
6.1. Kulturarteko komunikazioarekiko interesa erakustea, eguneroko eta ohiko egoeretan sarri izaten diren diskriminazioak, aurreiritziak eta estereotipoak modu gidatuan identifikatuz eta aztertuz.	6.1. Kulturarteko egoeretan errespetuz jokatzeko, hizkuntzen eta kulturen arteko oinarriko antzekotasunak eta desberdintasunak identifikatuz eta alderatuz, eta edozein motatako diskriminazioen, aurreiritzien eta estereotipoen aurrean gaitzespena erakutsiz.	6.1. Kulturarteko egoeretan estimuz eta errespetuz jokatzeko, hizkuntzen eta kulturen arteko loturak eraikiz, eta edozein motatako diskriminazioen, aurreiritzien eta estereotipoen aurrean gaitzespena erakutsiz.
6.2. Atzerriko hizkuntzarekin lotutako hizkuntza- eta kultura-aniztasuna antzematea eta estimatzea, haren oinarriko kultura- eta hizkuntza-elementuak ezagutzeko interesa erakutsiz.	6.2. Atzerriko hizkuntza hitz egiten den herrialdeetako hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna antzematea eta estimatzea, norbera aberasteko iturri gisa, bizikidetzak baketsua eta besteekiko errespetua sustatzen duten oinarriko eta ohiko kultura- eta hizkuntza-elementuak ulertzeko interesa erakutsiz.	6.2. Atzerriko hizkuntza hitz egiten den herrialdeetako hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna onartzea eta errespetatzea, norbera aberasteko iturri gisa, iraunkortasuna eta demokrazia sustatzen dituzten oinarriko kultura- eta hizkuntza-elementuak ulertzeko interesa erakutsiz.
	6.3. Modu gidatuan, hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasunaren alderdi garrantzitsuenak ulertzeko eta estimatzeko oinarriko estrategiak hautatzea eta aplikatzea, emakumeek aniztasun horretan egiten duten ekarpena aintzatetsiz eta baloratuz.	6.3. Modu gidatuan, hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna ulertzeko eta estimatzeko oinarriko estrategiak hautatzea eta aplikatzea, emakumeek aniztasun horretan egiten duten ekarpena aintzatetsiz eta baloratuz.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	ONARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

ONARRIZKO JAKINTZAK

Lehen zikloa
A. Komunikazioa
Autokonfiantza atzerriko hizkuntza erabiltzean.
Testu ahozko, idatziko eta multimodal labor, errazak eta testuinguruan kokatuak ulertzeko eta sortzeko hasierako oinarrizko estrategiak.*
Esparrura eta testuingurura egokitutako oinarrizko komunikazio-funtzioak: agurtzea, despeditzea, besteak aurkeztea eta norbera aurkeztea; pertsonen, objektuen eta lekuen ezaugarriak identifikatzea; eguneroko gaiet buruzko galdera zehatzei erantzutea; denbora, kantitatea eta espazioa adieraztea.*
Oinarrizko testuinguru-ereduak ahozko, idatziko eta testu multimodalak, laburrak eta errazak, ulertzeko eta sortzeko, hala nola zorion-agurrak, oharrak, zerrendak edo abisuak.*
Egitura horiei lotutako oinarrizko hizkuntza-unitateak eta esanahiak, hala nola honako hauen adierazpena: entitatea eta bere propietateak, kantitatea eta kopurua, baieztapena, harridura, ukapena, galdera.*
Ikasleentzat interesgarria izango den funtsezko lexikoa, pertsonen arteko oinarrizko harremanei, etxebizitzari, lekuei eta hurbileko inguruneetarako buruzkoa.*
Oinarrizko soinu- eta azentu-patroietarako hastapenak.*
Oinarrizko konbentzio ortografikoetarako hastapenak.
Oinarrizko elkarrizketa-konbentzio eta -strategiak, formatu sinkronoan edo asinkronoan, komunikazioa hasteko, mantentzeko eta amaitzeko, hitza hartu eta lagatzeko, galdetzeko eta erantzuteko, etab.*
Oinarrizko tresna analogiko eta digitalak (hiztegiak, piktogramak...) ahozko, idatziko eta testu multimodalaren ulermen eta produktiorako.*
Ahozko zein idatziko testu analogiko eta digitalen aurkezpen zaindua.
Kooperazio-estrategia errazak eta talde-lanean esleitutako erantzukizun indibidualak nork bere gain hartzeko jarraibideak.*
Hitzeko eta hitzik gabeko hizkuntzaren erabilera nabarmen diskriminatzaile eta sexisten identifikazioa eta baztertzea.*
Ikasgelako edo ikastetxeko liburutegia eta baliabide digitalak erabiltzeko jarraibideak.
Literatura-testua eta irakurketaren balorazioa gozamen-iturri bezala.
B. Eleaniztasuna
Hizkuntza-unitateak (lexikoa, morfosintaxia, soinu-patroiak, etab.) identifikatzeko eta erabiltzeko oinarrizko estrategietarako hastapenak, norberaren hizkuntza-errepertorioa osatzen duten hizkuntzen eta aldaeren konparaziotik abiatuta.*
C. Kulturartekotasuna
Atzerriko hizkuntza, beste herrialde batzuetako pertsonekin komunikatzeko eta harremanetan jartzeko bitarteko gisa.*
Atzerriko hizkuntza hitz egiten den herrialdeetako ohiturei eta eguneroko bizitzari buruzko alderdi soziokultural eta soziolinguistiko oinarrizkoak eta esanguratsuenak, genero-ikuspegia kontuan izanik.
Erabilera komuneko oinarrizko estrategietarako hastapenak, hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna ulertzeko eta estimatzeko, balio ekosozialak eta demokratikoak kontuan hartuta.*

ARLOA

**KONPETENTZIA
ESPEZIFIKOAK**

**EBALUAZIO
IRIZPIDEAK**

OINARRIZKO JAKINTZAK

1º

2º

3º

Bigarren zikloa

A. Komunikazioa

Autokonfiantza eta ikaskuntzari buruzko gogoeta. Lanaren antolamendua. Autoebaluazioa, koebaluazioa eta akatsa, prozesuaren parte gisa.*

Testu ahozkoak, idatzizkoak eta multimodalak, labur, erraz eta testuinguruan kokatuak, ulertzeko eta sortzeko erabili ohi diren oinarrizko estrategiak.*

Oinarrizko ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak, eguneroko egoera analogiko eta digitaletan bitartekaritza-jardueretan hastapenak egiteko aukera ematen dutenak.*

Erabili ohi diren oinarrizko komunikazio-funtzioak, esparrura eta testuingurura egokituak: agurtzea, despeditzea, besteak aurkeztea eta norbera aurkeztea; sentimendu eta emozioen adierazpen ez-estereotipatuak; pertsonak, objektuak eta lekua deskribatzea; eguneroko gaien buruzko informazioa eskatzea eta trukitzea; errutinak deskribatzea; argibideak eta jarraibideak ematea; denbora, kantitatea eta espazioa adieraztea.*

Erabili ohi diren oinarrizko testuinguru-ereduak eta genero diskurtsiboak, ahozko, idatzizko eta testu multimodalak, labur eta errazak, literarioak eta ez-literarioak ulertzeko, produzitzeko eta koproduzitzeko, hala nola liburuxkak, jarraibideak, arauak, oharrak edo elkarbizitza erregulatzen duten elkarrizketak.*

Erabili ohi diren oinarrizko hizkuntza-unitateak eta egitura horiei lotutako esanahiak, hala nola honako hauen adierazpena: entitatea eta bere propietateak, kantitatea eta kopurua, espazioa eta erlazio espazialak, baieztapena, harridura, ukapena, galdera.*

Ikasleentzat interesgarria izango den funtsezko lexikoa, pertsonen arteko hurbileko harremani, etxebizitzari, lekuei eta gertuko ingurune analogiko eta digitalei buruzkoa.*

Erabili ohi diren oinarrizko soinu-, azentu- eta intonazio-patroiak, eta patro horiei lotutako komunikazio-funtzio orokorrak.*

Erabili ohi diren oinarrizko konbentzio ortografikoak eta formatu eta elementu grafikoei lotutako esanahiak.*

Erabili ohi diren oinarrizko elkarrizketa-konbentzio eta -strategiak, formatu sinkronoan edo asinkronoan, komunikazioa hasteko, mantentzeko eta amaitzeko, hitza hartu eta lagatzeko, argibideak eskatu eta emateko, etab.*

Bitarteko analogiko eta digital seguruetan informazioa modu gidatuan bilatzeko oinarrizko estrategiak eta ikasteko baliabideak.*

Erabili ohi diren oinarrizko tresna analogiko eta digitalak (hiztegiak, piktogramak...) ahozko, idatzizko eta testu multimodalen ulermen, produkzio eta koproduktzioarako; hezkuntzaren arloko interakzio eta kolaborazioarako plataforma bertualak.*

Ahozko, idatzizko eta testu multimodalen aurkezpen zaindua testuinguru analogiko eta digitaletan.

Kooperazio-estrategia errazak eta talde-lanean esleitutako erantzukizun indibidualak nork bere gain hartzeko jarraibideak.*

Hitzeko eta hitzik gabeko hizkuntzaren erabilera nabarmen diskriminatzaileak identifikatu eta baztertzeko estrategiak.*

Ikasgelako edo ikastetxeko liburutegia eta baliabide digitalak erabiltzeko jarraibideak.

Literatura-testua eta irakurketaren balorazioa gozamen-iturri bezala, adierazpen artistiko eta kulturaletara hurbiltzeko eta hizkuntza eta norbera aberasteko.*

B. Eleaniztasuna

Oinarrizko behar bati erantzuteko komunikazio-gabeziak konpentsatzeko estrategiak eta teknikak, atzerriko hizkuntzan eta hizkuntza-errepertorioari hizkuntzetan konpetentzia-mailaren ondoriozko mugak izan arren.*

Hizkuntza-unitateak (lexikoa, morfosintaxia, soinu-patroiak, etab.) identifikatu, antolatu, atxiki, berreskuratu eta erabiltzeko oinarrizko estrategiak, norberaren hizkuntza-errepertorioa osatzen duten hizkuntzen eta aldaeren konparaziotik abiatuta.*

Erabili ohi diren autoebaluazioko eta koebaluazioko oinarrizko estrategia eta tresnetarako hastapenak, analogiko eta digitalak, indibidual eta kooperatiboak (ikaskuntza-egunkaria, portfolioa, errubrikak, ebaluazio-itua...).

Komunikazioari, hizkuntzari eta ikaskuntzari (metahizkuntzari) buruzko enuntziatuak ulertzeko oinarrizko lexikoa eta esamoldeak.*

C. Kulturartekotasuna

Atzerriko hizkuntza, beste herrialde batzuetako pertsonekin komunikatzeko eta harremanetan jartzeko eta kultura eta bizimodu desberdinak ezagutzeko bitarteko gisa.*

Atzerriko hizkuntzaren berezko kultura-eredu oinarrizkoetarako hastapenak.*

Oinarrizko alderdi soziokulturalak eta soziolinguistikoak, ohiturei, eguneroko bizitzari eta pertsonen arteko oinarrizko harremani buruzkoak, atzerriko hizkuntza hitz egiten den herrialdeetan, genero-ikuspegia kontuan izanik.

Erabili ohi diren oinarrizko estrategiak, hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna ulertzeko eta estimatzeko, balio ekosozialak eta demokratikoak kontuan hartuta.*

Zenbait bitartekoren bidezko parte-hartzea planifikatutako komunikazio-trukeetan eta/edo proiektuetan atzerriko hizkuntzako ikasleekin.

ARLOA

**KONPETENTZIA
ESPEZIFIKOAK**

**EBALUAZIO
IRIZPIDEAK**

OINARRIZKO JAKINTZAK

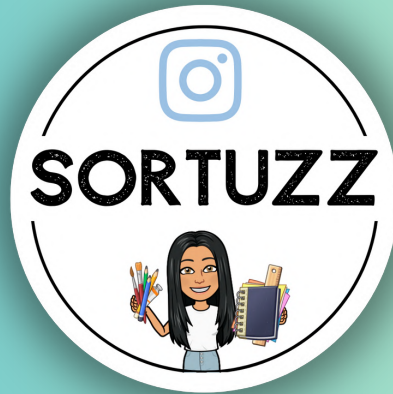
1º

2º

3º

Hirugarren zikloa		
A. Komunikazioa		
Autokonfiantza eta ikaskuntzari buruzko gogoeta. Lanaren antolamendua. Autoebaluazioa, koebaluazioa eta akatsa, hobetzeko tresna gisa.*		
Testu ahozko, idatziko eta multimodal labor, erraz eta testuinguruan kokatuak ulertzeko, planifikatzeko eta sortzeko oinarrizko estrategiak.*		
Eguneroko oinarrizko egoeretan bitartekaritza-jardueretan hastapenak egiteko aukera ematen duten ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak.*		
Oinarrizko komunikazio-funtzioak, esparrura eta testuingurura egokituak: agurtzea, despeditzea, besteak aurkeztea eta norbera aurkeztea; sentimendu, emozio eta ideien adierazpen ez-estereotipatuak; pertsonak, objektuak eta lekuak deskribatzea; gertaerak denboran kokatzea; objektuak, pertsonak eta lekuak espazioan kokatzea; eguneroko gaien buruzko informazioa eskatzea eta trukatea; errutinak deskribatzea; argibideak eta jarraibideak ematea; atxikipena eta kantitatea adieraztea.*		
Oinarrizko testuinguru-ereduak eta genero diskurtsiboak; ahozko, idatziko eta testu multimodalak, labor eta errazak, literarioak eta ez-literarioak ulertzeko, produzitzeko eta koproduzitzeko: ezaugarriak, eta barne-egituraren arabera testuingurua, antolamendua eta egituraketa.*		
Unitate horien lotutako oinarrizko hizkuntza-unitateak eta esanahiak, hala nola honako hauen adierazpena: entitateak eta bere propietateak, kantitatea eta kopurua, espazioa eta espazio-erlazioak, denbora, baieztapena, ukapena, galdera eta harridura, oinarrizko erlazio logikoak.*		
Ikasleentzat interesgarria izango den oinarrizko lexikoa, honako hauei buruzkoa: identifikazio pertsonala, hurbileko pertsonen arteko harremanak, gertuko leku eta inguruneak, aisia eta denbora libre, eguneroko bizitza analogikoa eta digitala.		
Oinarrizko soinu-, azentu-, erritmo- eta intonazio-patroiak, eta patroien horien lotutako komunikazio-funtzio orokorrak.*		
Oinarrizko konbentzio ortografikoak eta formatu eta elementu grafikoen lotutako esanahiak.*		
Oinarrizko konbentzioak eta elkarrizketa-estrategiak, formatu sinkronoan edo asinkronoan, komunikazioa hasteko, mantentzeko eta amaitzeko, hitza hartu eta lagatzeko, argibideak eta azalpenak eskatu eta emateko, alderatzeko eta egiaztatzeko, kolaborazioan aritzeko, etab.*		
Ikaskuntzarako baliabide, eta bitarteko analogiko eta digital seguruetan egindako bilaketa gidatuetan lortutako informazioaren fidagarritasuna eta egokitasuna bereizteko estrategiak.		
Kontsultatutako iturrien eta erabilitako edukien jabetza intelektualak.*		
Erabili ohi diren oinarrizko tresna analogiko eta digitalak (hiztegiak, piktogramak...) ahozko, idatziko eta testu multimodalaren ulermen, produkzio eta koproduktzioarako; hezkuntzaren arloko interakzio eta kolaborazioarako plataforma bertualak (ikasgela bertualak, bideokonferentziak, kolaborazio tresna digitalak...), atzerriko hitzunean edo ikasleekin ikasteko, komunikatzeko eta proiektuak garatzeko.*		
Ahozko eta idatziko testu analogiko eta digitalen aurkezpen zaindua.		
Kooperazio-estrategia errazak eta talde-lanean esleitutako erantzukizun indibidualak nork bere gain hartzeko estrategiak.*		
Hizkuntzaren erabilera ez-sexistarako estrategiak.*		
Ikasgelako edo ikastetxeko liburutegia eta baliabide digitalen erabilera.*		
Literatura-testua eta irakurketaren balorazioa gozamen-iturri bezala, adierazpen artistiko eta kulturaletara hurbiltzeko eta hizkuntza eta norbera aberasteko.*		
B. Eleaniztasuna		
Behar jakin bati eraginkortasunez erantzuteko komunikazio-gabeziak konpentsatzeko estrategiak eta teknikak, atzerriko hizkuntzan eta hizkuntza-errepertorioko hizkuntzetan konpetentzia-mailaren ondoriozko mugak izan arren.*		
Hizkuntza-unitateak (lexikoa, morfosintaxia, soinu-patroiak, etab.) identifikatu, antolatuz, atxiki, berreskuratu eta erabiltzeko oinarrizko estrategiak, norberaren hizkuntza-errepertorioa osatzen duten hizkuntzen eta aldaeren konparaziotik abiatuta.*		
Autoebaluazioarako eta koebaluazioarako oinarrizko estrategiak eta tresnak, analogikoak eta digitalak, indibidualak eta kooperatiboak (ikaskuntza-egunkaria, portfolioak, errubrikak, ebaluazio-ituak...).		
Komunikazioari, hizkuntzari, ikaskuntzari eta komunikazio- eta ikaskuntza-tresnei (metahizkuntzari) buruzko enuntziatuak ulertzeko erabili ohi diren lexikoa eta esamoldeak.*		
Hizkuntzen arteko oinarrizko konparazioa, atzerriko hizkuntzaren eta beste hizkuntza batzuen elementuetatik abiatuta: jatorria eta ahaidetasunak.*		
C. Kulturartekotasuna		
Atzerriko hizkuntza, beste herrialde batzuetako pertsonekin komunikatzeko eta harremanetan jartzeko bitarteko gisa, informazio berria eskuratzeko modu gisa eta kultura eta bizimodu desberdinak ezagutzeko bitarteko gisa.*		
Atzerriko hizkuntzako hiztunekin edo ikasleekin harremanak ezartzeko eta komunikatzeko interesa eta balorazio positiboa.		
Atzerriko hizkuntzak berezko dituen eta maiz erabiltzen diren oinarrizko kultura-ereduak.*		
Oinarrizko eta ohiko alderdi soziokulturalak eta soziolinguistikoak, genero-ikuspegiaz, atzerriko hizkuntza hitz egiten den herrialdeek berezko dituzten ohiturei, eguneroko bizitzari eta pertsonen arteko harremanei, erabili ohi diren oinarrizko gizarte-konbentzioei, hitzik gabeko hizkuntzari, hizkuntza-adeitasunari eta etiketa digitalari buruzkoak.		
Erabili ohi diren oinarrizko estrategiak, hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna ulertzeko eta estimatzeko, balio ekosozialak eta demokratikoak kontuan hartuta.*		
Parte-hartze gero eta autonomo eta aktiboagoa, kooperatibo eta errespetuzkoagoa, planifikatutako komunikazio-trukeetan eta/edo proiektuetan, zenbait bitartekoren bidez, atzerriko hizkuntzako ikasleekin.		

EUSKARA ETA LITERATURA ETA GAZTELANIA ETA LITERATURA

<u>ARLOA</u>	<u>KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK</u>	<u>EBALUAZIO IRIZPIDEAK</u>	<u>OINARRIZKO JAKINTZAK</u>		
			<u>1º</u>	<u>2º</u>	<u>3º</u>

	ARLOA	<u>KOMPETENTZIA</u> <u>ESPEZIFIKOAK</u>	<u>EBALUAZIO</u> <u>IRIZPIDEAK</u>	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

EUSKARA ETA LITERATURA ETA GAZTELANIA ETA LITERATURA

Euskara eta Literatura eta Gaztelania eta Literatura arloaren bidez, ikasleei beharrezko tresna eta baliabide soziolinguistikoak eman nahi zaizkie, Lehen Hezkuntzako etapa amaitzean Euskal Autonomia Erkidegoko bi hizkuntza koofizialak eraginkortasunez eta gaitasunez erabil ditzaten. Arlo hau osatzen duten bi hizkuntzen egoera sozial eta linguistiko desberdina dela eta, beharrezkoa da, batetik, bi hizkuntzen arteko ikuspegi integratua eta errespetuzkoa sustatzea, eta, bestetik, euskararen normalizazioa eta erabilera bultzatzen jarraitzea etapa honetako ikasleen testuinguru eta egoera guztietan. Gainera, euskara euskal kulturaren ezaugarri nagusia izanik, ezin da ez garatu ez ikasi dagokion kultura-testuinguruaz kanpo, kulturek gizarte-loturak ezartzeko gaitasuna baitute, eta kulturen adierazpideak komunitateen kohesioa errazten duten ezaugarriak baitira.

Etapako gainerako arloetan bezalaxe, curriculum honen giltzarria kompetentzia espezifikokoak dira, hau da, ikasleek zer egitea nahi dugun, nola egitea nahi dugun eta zertarako egitea nahi dugun zehazten duten kompetentziak. Kompetentzia espezifikoko horiek zuzenean lotzen dira irteera-profilean finkatutako deskriptore operatiboekin. Azken batean, arloko irakaskuntzen azken xedea jasotzen dute, ikaskuntzen mobilizazioa ulertuta beti. Arlo hau antolatzen da euskaraz eta gaztelaniaz hitz egitearekin, entzutearekin, irakurtzearekin eta idaztearekin lotzen diren estrategien inguruan. Xedea da ikasleei tresna egokiak ematea XXI. mendeko gizartearen erronkei erantzun ahal izateko; izatez, gizarteak pertsona kultuak, kritikoak eta ondo informatuak eskatzen ditu; desberdintasunak errespetatzen dituztenak; beren kabuz ikasteko, informatzeko, kolaboratzeko eta taldean aritzeko gaitasuna dutenak; sortzaileak eta ekintzaileak; eta garapen jasangarriarekin, giza eskubideen defentsarekin eta bizikidetzaren berdintza, inklusio, baketsu eta demokratikoarekin konprometituta daudenak. Hartara, arloek laguntzen dute Lehen Hezkuntzaren amaieran ikasleek behar duten irteera-profilean jasotako funtsezko kompetentzia guztiak garatzen.

Arlo honek etapako gainerako arloei egiten dien ekarpena eta ematen dien laguntza funtsezkoa eta ezinbestekoa da, komunikazio-izaera eta izaera instrumentala baitu. Hizkuntzen ikaskuntzaren xedea da etapa bakoitzeko berezko komunikazio-egoerei egokitzen zaizkien askotariko testuak modu koherentean, kohesionatuen eta egokian sortzeko eta ulertzeko gaitasuna garatzea. Hortaz, edukia eta hizkuntza integratu beharko dira, eta, ildo horretatik, nahitaezkoa izango da gainerako ezagutza-arloekin lotzea, ikasleak arlo bakoitzeko diskurtso-generoek jabetu daitezela.

Euskara eta Literatura eta Gaztelania eta Literatura arloetako lehen kompetentzia espezifikokoak inguruneko hizkuntza- eta dialekto-dibertsitatea aitortzea bideratzen da. Euskal gizartearen elebitasun desorekatu batetik testuinguru eleaniztun baterako bidean dago. Hori dela eta, ingurune hurbileko egoera soziolinguistikoari buruzko hausnarketa sustatu beharko da, gure komunitateko hizkuntza- dibertsitatearekiko eta -aberastasunarekiko eta, batik bat, euskararen normalizazio-prozesuarekiko jarrera positiboak gara daitezela. Bide horretatik landu beharko da komunitate elebidun eta integratzaile bateko kide izatearen sentimendua, eta bide horretatik eraiki beharko da norberaren irudi kolektiboa, betiere dibertsitatea preziatzeko jarrerak bultzatu daitezela, hizkuntza-aurreiritziei eta -estereotipoari aurre egin dakien eta hizkuntzen —zeinu-hizkuntzak barne— arteko gogoetari ekin dakion.

Etapa horretan kode idatzia eskuratzea eta finkatzea espero da. Horrekin bat eginez, bigarren kompetentzia multzo bat ahozko eta idatzizko produkzioarekin, ulermenarekin eta elkarrekintzarekin lotzen da; kompetentzia horiek teknologiak bideratutako komunikazio moduak barne hartzen dituzte eta eremu pertsonala, hezkuntzako eta soziala kontuan hartzen dituzte. Horrez gain, Euskal Autonomia Erkidegoko egoera soziolinguistikoak behartuta, eskolak euskarazko ahozko komunikazioa bultzatu beharko du, euskararen erabilera soziala errazte aldera eta normalizazio-prozesua bultzatze aldera.

Irakurtzen jakiteak sarean nabigatzen eta bilaketak egiten jakitea dakar, baita askotariko helburuetarako informazio fidagarria aukeratzeko jakitea ere. Hartara, seigarren kompetentziak informazio-alfabetatzearen oinarriak finkatzen ditu. Zazpigarren eta zortzigarren kompetentziak literatura-irakurketa lagunduan oinarritzen dira —autonomoan zein ikasgelan partekatuan—, orotariko testu motak zenbait irakurketa asmokomunarekin irakurtzea irakats dadin —komunikazio-ikuspegiak hala aldarrikatzen dute duela hamarkada batzuetatik—. Horrela, ikuspegi bikoitza du: batetik, irakurketa-ohitura autonomoa eskuratzen hastea, eta, bestetik, literatura-testuak interpretatzeko trebetasunak garatzen hastea. Testuinguru horretan, arreta berezia jarri beharko zaio emakume idazleak ezagutzeari.

Bederatzigarren kompetentziak hizkuntzari eta haren erabilerei buruzko hausnarketarako lehen hurbilketa garatu nahi du, eta, azkenik, komunikazioaren etikari buruzko kompetentzia espezifikoko, hamargarren kompetentzia, kompetentzia guztiekiko zeharkakoa da. Komunikazio-jardunbide ez-diskriminatzaileetan jartzen du arreta, hitzaren bidez botere-abusuak identifikatu eta baztertu daitezela eta genero-ikuspegitik eta jokabide ez-sexistetatik berdintasuna sustatu dadin, bakearen kulturaren aldeko apustua barne.

Kompetentzia espezifikokoetan deskribatutako jarduketek ekingo bazaie, ezinbestekoa izango da arloko oinarriko jakintzak eskuratzea eta mobilizatzea. Euskara eta Literatura eta Gaztelania eta Literatura irakasgaiak ezin dira, inola ere, diziplina-edukien transmisio eta harrera soilizat hartu; aitzitik, eraikitzen ari den eta hausnarketa eta analisi lagunduan oinarritzen den prozesu hartu behar dira, eta prozesu horren azken helburua da modu eraginkor eta etikoan komunikatzeko gai diren pertsonak prestatzea. Arloko oinarriko jakintzak honako multzo hauetan biltzen dira: hizkuntza eta bere hiztunak; eleaniztasuna; komunikazioa (ahozko elkarrekintza, komunikazioa eta ulermena, irakurmena, idatzizko produkzioa eta informazio-alfabetatzea); literatura-hezkuntza; eta hizkuntzari eta haren erabilerei buruzko gogoeta. Arloko ikaskuntzetan aurrera egiteak ikasleei aukera emango die komunikazio-egoera errealei erantzuteko esparru pertsonalean, sozialean eta hezkuntzakoan. Hori dela eta, garrantzi handikoa izango da ikasgelako programazioa testuinguruan jarritako ikaskuntza-egoera adierazgarrien eta esanguratsuen inguruan egituratzea, betiere horien gradazioari eta osagarritasunari erreparatuta. Hartara, eskola-urtearen amaieran, oinarriko jakintza guztiak neurrian landuko dira, eta ezinbestekotzat jotzen direnak bermatuko dira.

Azkenik, gure hezkuntza-sisteman ikasi beharrezko bi hizkuntza koofizial daude eta eskola-testuinguru gehienetan beste familia-hizkuntza batzuk dituzten ikasleak ere badaude. Hartara, eskola-testuingurutan hizkuntza-dibertsitatea egoteak eta ikasle guztientzako hezkuntza eleaniztunerako behar ukaezina egoteak, behartzen gaitu gogoeta egitera eta irakaskuntza moduak doitzera, ikasleek hizkuntza batean ikasitakoa beste hizkuntza batzuen ikaskuntzan aplikatu dezaten. Ezinbestekoa da, beraz, hizkuntzen tratamendu integratua eta integrala sustatzea, bide bikaina baita hizkuntzen arteko gogoetarako eta benetako gizarte-erabileretarako hurbiltzeko —gizarte-erabilera horietan, sarritan, bi hizkuntza edo gehiago aldi berean erabili behar izaten dira—.

	<u>ARLOA</u>	<u>KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK</u>	<u>EBALUAZIO IRIZPIDEAK</u>	<u>OINARRIZKO JAKINTZAK</u>		
				<u>1º</u>	<u>2º</u>	<u>3º</u>

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK

1. EAEko eta inguruko eleaniztasuna eta kultura-aniztasuna aitortzea eta baloratzea, ikasleen eta haien inguruko hizkuntzen identifikaziotik eta interrelaziotik abiatuta, betiere hizkuntza-estereotipoak eta -urreiritziak baztertzeko, hizkuntza guztiekiko jarrera positiboa eta errespetuzkoa izateko eta euskararen ohiko erabilerarekiko portaera asertiboak sustatzeko

Euskal Autonomia Erkidegoko hizkuntza-errealitateak elebitasun desorekatua du abiapuntu eta hezkuntza eleaniztuneko proposamen eta testuinguru baterantz zuzentzen da. Testuinguru horren ondorioz, ingurune hurbileko —barnean dela ingurune digitala— egoera soziolinguistikoei buruzko hausnarketa sustatu beharko da gure ikasleen artean, hizkuntza-aniztasun orokorrarekiko eta, batik bat, euskararen normalizazio-prozesuarekiko jarrera positiboak gara daitezten. Hizkuntzen arteko bitartekotzak hizkuntzentramendu integratua erraztuko du.

Kontuan izan behar dugu gure ikastetxeak direla ikasle gehien euskarazko hizkuntza-ekosistema nagusia, eta, batzuetan bakarra. Hortaz, ikastetxearen denborak eta espazioak zaindu behar ditugu, eta euskarak izan behar du hezkuntza-jarduera formalaren nahiz informalararen ardatz egituratzailea; horrez gain, eskola-komunitate osoan euskararen erabilera eta garapena sustatzeko estrategiak bultzatu behar ditugu, eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratu beharko ditugu, euskararen ohiko erabileraren aldeko jarrera proaktiboa har dadin, baita ingurune digitalean ere.

Gure ikasgeletako askotan komunikazio-hizkuntzaz bestelako hizkuntzak edo dialektoak erabiltzen dira. Hizkuntza-dibertsitate horretan oinarrituta hurbildu beharko da Euskal Autonomia Erkidegoko eta mundu osoko errealitate eleaniztunaren ezagutzara. Lehenik eta behin, baliagarria izango da ikasleek eleaniztasunaren ondoriozko kultura-aberastasuna baloratzeko eta hizkuntza-urreiritziak hautemateko eta saihesteko; bigarrenik, lagungarria izango da hizkuntzen funtzionamenduz jabetzeko, behaketatik eta hizkuntzen arteko konparaziotik abiatuta, barnean dela zeinu-hizkuntzak ezagutzeko lehen hurbilketa.

Gaztelania eta euskara dialekto dibertsitate handiko hizkuntzak dira, eta barietate geografiko bakoitzak arau kultua du. Ezin da, beraz, batzuk besteak baino «zuzenagoak» direnik esan. Beste edozein hizkuntzatan gertatzen den bezalaxe, bi hizkuntzek gizarte-aldaketen arabera bilakaera dute. Ikasgela, beraz, bitarteko paregabea da euskarak eta gaztelaniak munduan duten ikuspegi globalera hurbiltzeko, betiere kontuan izanik azken helburua dela hizkuntza-eskubide indibidualekin eta kolektiboekin sentzibilizatuta, informatuta eta konprometituta dagoen munduko herritartasuna sustatzea, kulturartekotasunaren eta giza eskubideekiko errespetuaren esparruan.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, KE2, KE3, HK1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK3.

2. Ahozko testuak eta testu multimodalak ulertzea eta interpretatzea, zentzu orokorra eta informaziorik garrantzitsuenak identifikatuz eta alderdi formalak eta oinarrizko edukiko alderdiak baloratuz, ezagutza eraikitzeko eta komunikazio-premiei erantzuteko.

Komunikazio-prozesuan jokoan jartzen dira, igorlearen eta hartzailearen artean partekatutako ezagutzaz gain, testuaren esanahitik haratago joan eta haren zentzua interpretatzea ahalbidetzen duten testuinguruko eta kontestuko beste elementu batzuk ere bai. Eskolak ikasleentzat esanguratsuak diren zenbait esparru eta erregistrotako diskurtso-praktikak txerta ditzake eta txertatu behar ditu, eta praktika horiek garrantzi ekosozialeko eta euskal kultura-ondareko gaiak jorratu beharko dituzte. Konpetentzia espezifikoa honek estrategia egokiak ikasten laguntzen du, gizabanakoak —komunikatzen diren eta ongi informatuta dauden eta gaitasun kritikoa duten gizabanako gisa— modu eraginkor eta etikoan molda daitezten informazio alboratuen eta hizkuntzaren erabilera diskriminatzaileen aurrean, baita eremu digitalean ere.

Bi hizkuntza koofizialeko (euskara eta gaztelania) ahozko mezuak ulertu eta interpretatuko badira, berariazko trebetasunak eskuratu beharko dira: etaparen hasieran trebetasun oinarrizkoenetatik hasi, eta azken zikloaren amaieran ikasleei hedabideetatik eta eskola-testuingurutik datozen informazioak. (berezik, espazioaren, denboraren eta sekuentzia logikoaren arlokoak) lortzeko, hautatzeko, baloratzeko eta erlazionatzeko aukera ematen dieten trebetasunetaraino, baita modu aktiboan entzuteko, banaka eta/edo taldean inferentziak eta dedukzioak egiteko, informazioa eta iritziak bereizteko eta elementu sinple inplizitu batzuk interpretatzen hasteko, hala nola ironia edo zentzu bikoitza. Gizartearen esparruan, kontuan hartu behar dira ikus-entzunezko eta multimediako alfabetatze espezifikoa eskatzen duten askotariko testu multimodalak, manipulazio- eta desinformazio-arriskuei aurre egin dakien, baita ingurunedigitalean ere.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, KE2, STEM4, KD1, KD3, KPSII3, HK3.

AURKIBIDEA

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

3. Ahozko testuak eta testu multimodalak koherentziaz, argitasunez eta erregistro egokiz sortzea, ideiak, sentimenduak eta kontzeptuak adierazteko; ezagutza erakitzea; lotura pertsonalak ezartzea; eta askotariko ahozko elkarrekintzetan autonomiaz eta jarrera kooperatibo eta enpatikoz parte hartzea.

Ikasleen komunikazio-konpetentzia garatze aldera, ezinbestekoa izango da ahozko erabilerei arreta jartzea, adierazteko eta ikasteko bide gisa eta norberaren jokabidea kontrolatzeko bide gisa. Horretarako, testuinguru dibertsifikatu eta adierazgarriak eskaini behar dira, esparru publikoak zein esparru pertsonalekoak eta pribatukoak, eta ikasleek testuinguru horietan hitza hartu eta berdinekin elkarriketapedagogiko orientatuetan hitz egin ahal izango dute. Horrela, ahozko erabilera formalei edo informalei, bat-batekoei edo planifikatuei buruzko hausnarketa sustatuko da.

Kontuan hartuta euskara dela komunikazio-hizkuntza —eta, aldi berean, Lehen Hezkuntzako ikasle askoren familiaz kanpoko hizkuntza—, hizkuntza horretan bultzatu behar da ahozko komunikazioa, euskararen gizarte-erabilera erraz dadin eta normalizazio-prozesua askotariko testuinguruetan bultzatu dadin.

Ahozko elkarrekintzak eskatzen du: hizkuntza inklusiboa erabiltzeko estrategiak eskuratzea; hitza hartu eta uztea; entzute aktiboko jarrerak zabaltzea; arintasunez, argitasunez, ebakera zuzenez eta tonu eta erregistro egokiez adieraztea; eta kortesiazko eta elkarriketa kooperatiboko estrategiak erabiltzen hastea.

Ahozko produkzio formalak oinarrizko plangintza-estrategiei ekitera bultzatzen du, eta estrategia horiek etaparen barruan lagunduta bereganatuko dira. Zenbait komunikazio-egoeratarata eta esparrutara egokitutako ereduak ere eman behar dira, eta eredu horiek ahozko testua antolatzeke jarraibideak eta hitzikgabeko portaera eta erregistroa (keinuak, mugimenduak, begirada, gorpuztasuna, eta abar) egokitzeko jarraibideak eskainiko dituzte. Testuinguru horretan, kontuan hartu behar da informazioaren eta komunikazioaren teknologiek ahozko komunikazio multimodalerako formatu berriak ekartzen dituztela, baita ikasleen ahozko produkzioen erregistroa ere, testuinguru errealetan heda daitezkeen eta ondoren aztertuta berrikus daitezkeen.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII1, HK2, HK3, EK1.

4. Testu idatzi eta multimodalak ulertzea eta interpretatzea, testu horien zentzu globala, ideia nagusiak eta informazio esplizitua hartuz, eta alderdi formalei eta edukiei buruzko oinarrizko gogoeta eginez, ezagutza eskuratzeko eta erakitzeke eta askotariko komunikazio-beharrei eta -interesei erantzuteko.

Konpetentzia espezifiko honen helburua da mota guztietako testuetan irakurle gaituak, autonomoak eta, edukiari eta hizkuntzaren erabilerrari dagokionez, kritikoak prestatzeke oinarriak finkatzea. Irakurle horiek gai izango dira testuen kalitatea eta fidagarritasuna ebaluatzeke, eta beren bizitzako arlo guztietan sor daitezkeen irakurketa-helburuei erantzuteke. Ezin dugu ahaztu XXI. mendeko erronkei erantzuteke beharrezkoa den alfabetatzeak nahitaez barne hartu behar duela hipertestuak irakurtzen ikastea.

Irakurmen-konpetenziaren garapena lehen ziklotik hasten da, irakurketa-praktiketarako motibazioekin. Horrela hurbiltzen da, batetik, informazio garrantzitsu eta esplizitua kokatzea, ulertzea eta integratzea helburu duten estrategietara, eta, bestetik, azaleko esanahi batzuk ezagutzea helburu duten estrategietara. Zuzeneko inferentziak egingo dira, betiere lagunduta eta alderdi formalei eta ez-hitzekeoei jarraikiz (irudiei, testuaren banaketari, eta abar). Lehen fase horretan, arreta berezia jarriko zaio irakurketa isilarenedo ozenaren bidez egiten diren gogoeten ulermenari —irudiak lagunduta—.

Bigarren zikloan, ikasleek gero eta zuzeneko inferentzia gehiago egiteke aukera emango dioten estrategiak eskuratu behar dituzte (orokortzeak, testuaren helburua), betiere lagunduta eta estereotipo sexistarik gabeko gizarte-testuen inguruko ikaskuntza-egoeren testuinguruan. Horrekin batera, hertsiki testuzkoak ez diren elementu gehiago identifikatuko dira, hala nola tipografiak edo azpimarratzeak. Etaparenamaiera aldean, eta gero eta autonomia handiagoz, ikasleak gai izango dira irakurketa-helburu desberdineko askotariko testu idatzi jarraituetan eta etenetan dagoen informazioa ulertzeke eta baloratzeke, azaleko esanahi batzuk ezagutzuz, zuzeneko inferentziak eginez eta zentzu bikoitza edo ironia atzemanaz.

Konpetentzia espezifiko honek garrantzi berezia du Euskara eta Literatura arloan, ikaskuntzarako komunikazio-hizkuntza bat baita eta, beraz, eragina baitu beste arloetan landuko diren gaitasun guztiak eskuratzeko garaian.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, HKK4, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, KPSII5.

	ARLOA	<u>KONPETENTZIA</u> <u>ESPEZIFIKOAK</u>	<u>EBALUAZIO</u> <u>IRIZPIDEAK</u>	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

5. Testu idatzi eta multimodalak zuzentasun gramatikalez eta ortografikoz sortzea, edukiak zuzen sekuentziatuz eta plangintzarako, idazketarako, berrikuspenarako eta ediziorako oinarriko estrategiak aplikatuz, ezagutza erakitzeke eta komunikazio-eskaera zehatzei erantzuteko.

Testuak ikasgelako pertsonen arteko erlazioen testuinguruan landuko dira, edo informazioa antolatzeko eta partekatzeke asmoarekin. Etapa honen barruan, estrategia jakin batzuk lortzera bideratuko den prozesu lagundu batean aurrera egingo da. Estrategia horiek koherentziaz adierazteko aukera emango dute, betiere esparru zabalagoetako banako nahiz taldeko idazkien bidez, hala nola beren esperientziatik hurbil dauden gertaerei buruzko idazkien bidez —gizarte-hedabideak, adibidez— edo beste ikasketa- arlo batzuekin lotutako gertaerei buruzko idazkien bidez.

Informazioa eta pentsamendua antolatzeko lagungarriak diren testuak (esate baterako laburpenak eta eskema errazak) laguntzarekin sortzen ikasteak lagunduko du ikasten ikasteko konpetentzia eskuratzen. Espero da akats ortografikorik gabeko hizkuntzaren erabilera ez-sexistarako arauak eta irizpideak pixkanaka automatizatzea eta horri buruzko zalantzak ebaztea. Horretarako, testu analogikoak eta digitalak hobetzeko prozesuetan hausnarketa gidatua egingo da, behar diren laguntzak erabiliz.

Formarik espontaneoan eta sortzaileen artean ere, testu bat idazteak berekin dakar planifikatzea —eredu edo jarraibideetatik abiatuta—, berrikustea —banaka edo taldean— eta editatzea. Hori guztia ikasgelan metakognizio-prozesuen bidez landu beharko da. Edonola ere, XXI. mendean idazten jakiteak zenbait euskarritan eta formatutan idazten jakitea esanahi du. Idatziak sarean modu digitalean editatu eta zabaldu ahal izateak, beraz, testuinguru erreala eskaintzen die idatzizko komunikazio-praktikei, eta, aldi berean, hipertestualitateko eta multimodalitateko bidean urrats bat egingo da. Jabetza intelektualaren oinarriko alderdiei, pribatutasunarekiko errespetuari, gezurren transmisioaren ardurari eta sarean erabilera sexistari buruzko hausnarketa egiten hasteko unea da.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK3, HKK4, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII4, KPSII5, HK2.

6. Bi iturritatik edo gehiagotik datorren informazioa modu planifikatuan bilatzea, hautatzea eta egiaztatzea, informazioaren fidagarritasuna ebaluatuz eta manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak ezagutuz, ezagutza eraldatzeko eta modu sortzailean jakinarazteko, ikuspuntu pertsonaletik eta jabetza intelektuala errespetatuz.

Informazioa eskuratzeak ez du berez ezagutza bermatzen, eta ezagutza ulertu behar da XXI. mendeko erronkei aurre egiteko funtsezko tresna gisa. Horregatik, ezinbestekoa da ikasleak informazioa eskuratzeke, kudeatzeko, ebaluatzeke eta jakinarazteke trebetasunak eta abileziak bereganatzen hastea —ikuspuntu kritiko eta pertsonala hartuz—, jabetza intelektualarekiko jarrera etiko eta arduratsua izatea, eta bere lanaren jatorrizko iturriak ezagutzea.

Horrela, ikasleak gidatuko dituen akonpainamendu-prozesua proposatzen da, ikasleek, bakarka edo modu kooperatiboan, aurrera egin dezaten nolabaiteko autonomiaz planifikatzeko bidean eta informazioa testuinguru pertsonalean, sozialean, digitalean edo hezkuntzakoan bilatzeko garaian. Helburua da informazioa eraldatzea, modu pertsonalean eta sortzailean komunikatzea eta zenbait helbururekin erabiltzea. Ikerketa-prozesu horiekin batera, hausnarketa gidatua egin behar da, fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluadain, egitateak eta iritziak bereiz daitezken, eta hizkuntzaren erabilera egokia edo desagokia bereiz dadin.

Eskuratutako ezagutza zenbait formatutan eta euskarritan komunikatzeko ezarritako konbentzioei buruzko eredu orientatzaileak proposatu behar dira. Konpetentzia hau proiektu globalen eta diziplinartekoen bidez eskuratuko bada, ikastetxeak ingurune digital seguruen erabilera eta askotariko espazioen erabilera sustatu beharko du, hala nola liburutegiak, informatika-gelak, ekitaldi-aretoak, korridoreak edo jolaslekuak.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, KD1, KD2, KD3, KD4, KPSII5, HK2, EK3.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

7. Gustuen eta interesen arabera aukeratutako askotariko obrak autonomiaz irakurtzea, irakurketa- esperientziak partekatuz, irakurle-nortasuna eraikitzen hasteko, irakurzaletasuna plazer-iturri gisa sustatzeko eta irakurketaren gizarte- eta kultura-dimentsioaz gozatzeko.

Konpetentzia hau garatzeak berarekin dakar irakurle-nortasunak eraikitzeke aurrerabide planifikatuari hasiera ematea. Horretarako, aldian-aldian eta etengabe banakako irakurketan aritu beharko da, eta estrategia eta aldiamio egokiak erabili beharko dira irakurtzeko autonomia eta nortasuna eraikitzen hasteko, nortasun hori bizitza osoan garatzen baita. Horretarako, testu-corpus egoki eta askotarikoa eratu beharko da, euskal kultura-ondarearekin lotzen diren obra ugari izango dituen, emakume eta gizon idazleen presentzia orekatua izango duena, nesken zein mutilen interes eta beharrei erantzungo diena, eta XXI. mendeko erronka handiei buruzko gogoetarako hurbilketa erraztuko duena. Eskola- liburutegiak funtsezko elkargune bihurtu behar du eskola-elkarte osoarentzat (familien presentzia sustatuz), eta bertan partekatu, hausnartu eta adieraziko dira irakurketaren inguruko norberaren gustuak.

Komeni da, halaber, erreferente partekatuak dituzten irakurketa-komunitateak eratzea; ikasleei interesatzen zaizkien testuak aukeratzeko, haietaz jabetzen eta beren irakurketa-esperientzia pertsonala modu pertsonalean eta sortzailean partekatzen lagunduko dieten strategiak garatzea; eta, ikerketa- erronketatik abiatuta, irakurtzeko arazoak sortuko dituzten eta irakurleak testuekin lotura afektiboa izateko moduak proposatuko dituzten testuinguru digitalak ere ezartzea. Konpetentzia hau lortu ahal, pixkanaka murriztu ahal izango da irakaslearen laguntza.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK4, KD1, KD3, KPSII1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.

8. Ikaslearen garapenerako egokiak diren literatura-obrak edo horien zatiak irakurtzea, interpretatzea eta aztertzea, haien arteko erlazioak ezarri eta literatura-generoa eta haren oinarriko konbentzioak identifikatuz, literatura arte-adierazpen gisa ezagutzen hasteko eta plazer- eta ezagutza-iturri gisa eta literatura-asmoko testuak sortzeko inspirazio-iturri gisa ezagutzen hasteko.

Literatura-heziketa literaturarako hurbilketa modura sortu da, ahozko nahiz idatzizko haren adierazpen sinpleenetatik abiatuta. Ezinbestekoa da esperientzia atseginak bultzatzea, ikasleek askotariko idazleen literatura- eta kultura-erreferentzia partekatuak ezagut ditzaten —irudikapen eta interpretazio sinbolikora hurbilduko dituztenak—, irakurzaletasuna sendotu dezaten eta gero eta irakurmen-autonomia handiagoa finkatzeko oinarriak ezar ditzaten. Gainera, literatura abiapuntu bihurtu daiteke nork bere burua eta besteak ezagutzeko eta norberaren ongizate emozionalerako, baita genero-ikuspegitik indarkeriaren prebentzioarekin edo etnien eta kulturen arteko iraunkortasunarekin lotzen diren jarrerrei buruzko hausnarketa egiteko ere. Irakurketa-komunitateetan parte hartzeak balio erantsia gehituko du.

Ikasgelan haurren interesari eta beharrei egokitutako literatura-obra edo -testuen aukeraketan oinarrituta lan egitea proposatzen da. Obra edo testu horiek zenbait euskarritan aurkeztuko dira, betiere irakurketa- ibilbideen inguruan eta zenbait irizpideren arabera antolatuta (gaiaren arabera, literatura-generoaren arabera, eta abar), ikasleek horien arteko erlazioak ezar ditzaten, eta pixkanaka beren literatura-mapa eraiki dezaten. Testuak zenbait jardueratarako abiapuntua izateaz gain (testuak entzutea; irakurketa gidatua, lagundua eta autonomoa, isiltasunean edo ozenki, intonazio eta erritmo egokiekin; irakurketa dramatizatua, erreztatua, joko erretorikoak, eta abar), baliagarriak izango dira helburu ludikoa, artistikoa eta sortzailea duten testuak sortzeko eta beste adierazpen artistiko eta kulturekin elkarrizketak ezartzeko.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK4, KD2, KD3, KPSII1, KPSII5, KAKK1, KAKK2, KAKK3, KAKK4.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

9. Hizkuntzari buruz gogoeta egitea, testuinguru esanguratsuetako testuak sortzeko eta ulertzeko prozesuetatik abiatuta eta oinarritzko terminologia egokia erabiliz, ikasleak hizkuntzako eta hizkuntza arteko kontzientzia garatzen hasteko eta ahozko eta idatzizko produkzioaren eta ulermenaren trebetasunak hobetzeko.

Ikasleek hizkuntza baten erabiltzaile gisa duten ezagutza intuitiboa da hizkuntzari buruzko lehen gogoetaren abiapuntua. Gogoeta horiek beti modu adierazgarrian egin behar dira, testuak sortzeko eta ulertzeko testuinguruetan, eta inoiz ez prozesu bakartu gisa. Behar den akonpainamenduarekin, gero eta autonomia handiagoa lortuko da, eta hitzak, enuntziatuak edo testuak manipulatzeko erraztuko da, ikasleek ikus dezaten egindako aldaketek zer neurritan eragina duten testuan, eta zer neurritan hobetzen edo kaltetzen duten testuaren ulermena. Horrela, hitzen edo hitz multzoen arteko formaren, funtzioaren eta esanahiaren arloko erlazioak ikusiko dira, eta, hortik abiatuta, hipotesiak formulatu ahal izango dira, adibideak eta kontraadibideak bilatu ahal izango dira, kontrasteak eta konparazioak ezarri ahal izango dira, eta abar. Hartara, txikitatik formulatuko dira hizkuntzaren erabilera eta ezagutza sistematikoaren arteko zubiak ezarriko dituzten orokortzeak; lehenik, eskolako errealitatetik hurbilago dagoen hizkuntza komuna erabiliko da, eta gero, arian-arian terminologia espezifikoak sartuko da.

Beste gogoeta-bide bat ahozko eta idatzizko hizkuntzaren arteko desberdintasunak behatzen sor daiteke; horretarako, testu-tipologiak eta diskurtso-generoak alderatuko dira, edo hizkuntza arteko kontrasteak ekingo zaio. Azken batean, adin horien abstrakzio-aukera mugatuetara egokitutako eta erabilera errealei lotutako hizkuntza-gogoeta bultzatu nahi da, hizkuntzaren gaineko ezagutzak eraikitzen hasikodena, ezagutza horiek ezinbestekoak izango baitira erabilera hobea eta komunikazio eraginkorragoa lortzeko.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, KE2, STEAM2, KD2, KPSII5.

10. Norberaren komunikazio-praktikak bizikidetzara demokratikoaren zerbitzura jartzea, hizkuntza ez-diskriminatzailea eta inklusiboa erabiliz eta hitzaren bidez botere-abusuak atzemanaz eta baztertuz, hizkuntzaren erabilera eraginkorra eta etikoa bultzatzeko.

Konpetentzia hau eskuratzen hasteak berarekin dakar: ikaskuntza bat abiaraztea, zeinaren emaitza pertsonak heztea izango den —komunikatzeko orduan eraginkorrak diren pertsonak ez ezik, hitzak agindu etiko batekin bat datozen helburuen zerbitzura jartzen dituzten pertsonak ere bai—; hizkuntzaren erabilera diskriminatzaileak eta manipulatzailak ezabatzea; hitzaren bidezko botere-abusuak ezabatzea; eta Euskal Autonomia Erkidegoko bi hizkuntza koofizialen bizikidetzara demokratikoa sustatzea eta gizartean hizkuntza kaltetuenaren erabilera eta normalizazioa bultzatzea.

Komunikazio pertsonalaren esparruan, hizkuntza-heziketak lagundu behar du enpatian eta errespetuan oinarritutako pertsonen arteko harremanak indartzen, genero-ikuspegia kontuan hartuta. Horretarako, tresna egokiak eskaini behar dira hizkuntzaren erabilera ez-sexistarako, entzute aktiborako, komunikazio asertiborako, deliberazio arrazoiturako, erantzukizun indibidualak bere gain hartzeko, taldeko lanean modu aktiboan parte hartzeko eta gatazkak elkarriketaren bidez modu analogikoan zein digitalean kudeatzeko. Eskola- eta gizarte-esparruan, hizkuntza-heziketak ikasleak gaitu behar ditu gizarte zuzenagoen, demokratikoagoen eta arduratsuen eraikuntzan, batik bat herritar aktiboak eta konprometitua izateko planteatu ditugun erronka handien arloan (planetaren iraunkortasuna, indarkeria amaigabeak —bereziki, genero-indarkeria— edo desberdintasunaren aurkako borroka, besteak beste).

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, KE3, KD2, KD3, KPSII1, KPSII3, HK1, HK2, HK3.

ARLOA

**KOMPETENTZIA
ESPEZIFIKOAK**

**EBALUAZIO
IRIZPIDEAK**

OINARRIZKO JAKINTZAK

1º

2º

3º

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

Lehen zikloa	Bigarren zikloa	Hirugarren zikloa
1. kompetentzia espezifikoa		
1.1 EAEko eta ingurune hizkuntzekiko interesa eta errespetua erakustea, dibertsitatea gizarte- eta kultura- aberastasun gisa aitortuz eta baloratuz.	1.1 Ingurune hizkuntzak eta dialektoak (zeinu-hizkuntzak barne) ezagutzea eta haiekiko interesa eta errespetua erakustea, hizkuntzen eta kulturen arteko oinarriko antzekotasunak eta desberdintasunak identifikatuz eta alderatuz.	1.1 Hizkuntzak eta dialektoak (zeinu-hizkuntzak barne) baloratzea eta errespetatzea, haien ingurune geografikoaren ezaugarri nagusiak identifikatuz, baita ikasleen ama-hizkuntzen eta -dialektoen ezaugarri batzuk ere.
1.2 Ohikoak eta sarriak diren hizkuntza eta kulturako aurreiritziak, diskriminazioak eta estereotipoak ezagutzea, laguntzarekin eta hurbileko testuinguruetan, betiere ingurunearen eta eguneroko eta ohiko egoeren behaketa abiapuntu izanik.	1.2 Ohiko hizkuntza-aurreiritziak eta -estereotipoak identifikatzea eta saihestea —nolabaiteko autonomiaz eta hurbileko testuinguruetan—, edonolako diskriminazioak arbuatuz eta ingurune hizkuntza-dibertsitatea kultura-aberastasunaren iturri gisa aitortuz.	1.2 Ohiko hizkuntza-aurreiritziak, -diskriminazioak eta -estereotipoak hautematea eta arbuatzea, gero eta autonomia handiagoz eta hurbileko testuinguruetan (digitala barne), munduko hizkuntza-dibertsitatea kultura-aberastasunaren iturri gisa baloratuz.
1.3 Euskararen aldeko hizkuntza-ohitura eta -portaera asertiboak eta enpatikoak hartzea, eskola- eta gizarte-ingurune eta ingurune digitaleko komunikazioetan euskara erabiltzearen aldeko jarrera proaktiboa azalduz.	1.3 Euskararen aldeko hizkuntza-ohitura eta -portaera asertiboak eta enpatikoak hartzea, eskola- eta gizarte-ingurune eta ingurune digitaleko komunikazioetan euskara erabiltzearen aldeko jarrera proaktiboa azalduz.	1.3 Euskararen aldeko hizkuntza-ohitura eta -portaera asertiboak eta enpatikoak hartzea, euskararen erabilera analogikoaren eta digitalaren, euskararen normalizazioaren eta euskal kulturaren transmisioaren aldeko jarrera afektiboa eta proaktiboa azalduz.
		1.4 Hizkuntzen funtzionamenduz jabetzea —laguntzarekin eta hizkuntzak behatzetik eta alderatzetik abiatuta—, eta hizkuntzen ikaskuntzak haien hizkuntza-gaitasunaren garapenari egiten dion ekarpena baloratzea.
2. kompetentzia espezifikoa		
2.1 Ahozko testu eta testu multimodal errazen zentzu orokorra ulertzea, ideia nagusiak eta mezu esplizituak ezagutuz eta edukia eta hitzezkoak ez diren elementurik oinarrikoenak laguntzarekin baloratzen hasiz.	2.1 Ahozko testu eta testu multimodal errazen zentzua ulertzea, ideia nagusiak, mezu esplizituak eta mezu impliziturik erraztenak ezagutuz eta edukia eta hitzezkoak ez diren elementurik oinarrikoenak balorazio kritikoan laguntzarekin aurrera eginez.	2.1 Zailtasun handiagoko ahozko testuen eta testu multimodal zentzua ulertzea, ideia nagusiak eta mezu esplizituak eta implizituak ezagutuz, eta edukia eta hitzezkoak ez diren elementuak modu kritikoan baloratuz, baita, laguntzarekin, oinarriko elementu formal batzuk ere.
2.2 Euskal kulturaren aberastasuna ezagutzea, ahozko arte- eta kultura-adierazpenen bidez.	2.2 Euskal kulturaren aberastasuna ezagutzea, ahozko arte- eta kultura-adierazpenen bidez.	2.2 Euskal kulturaren aberastasuna ezagutzea, ahozko arte- eta kultura-adierazpenen bidez.
3. kompetentzia espezifikoa		
3.1 Ahozko testu eta testu multimodal koherenteak plangintza lagundu bidez sortzea, hitzezkoak ez diren oinarriko baliabideak erabiliz.	3.1 Ahozko testu eta testu multimodal koherenteak plangintza lagundu bidez sortzea, diskurtsoaren erregistroa komunikazio-egoerara egokituz eta hitzezkoak ez diren oinarriko baliabideak erabiliz.	3.1 Ahozko testu eta testu multimodal koherenteak autonomiaz, koherentziaz eta nolabaiteko antzitasunez sortzea, testuinguru formal sinpleetan eta hitzeko eta ez-hitzeko oinarriko baliabideak erabiliz.
3.2 Bat-bateko ahozko elkarrekintzetan parte hartzea, hizkuntza-kortesiaren oinarriko arauak errespetatuz, hizkuntzaren oinarriko erabilera inklusiboa eginez eta jarrera kooperatiboa erakutsiz.	3.2 Bat-bateko edo araututako ahozko elkarrekintzetan modu kooperatiboan eta enpatikoan parte hartzea, hizkuntza-kortesiaren oinarriko arauak errespetatuz eta entzute aktiboko estrategietan hasiz.	3.2 Bat-bateko edo araututako ahozko elkarrekintzetan parte hartzea, hizkuntza-kortesiaren arauak errespetatuz eta entzute aktiboko, kooperazioko eta elkarriketa-enpatikoak estrategiak garatuz.
4. kompetentzia espezifikoa		
4.1 Testu idatzi eta multimodal errazak isilik eta ozenki irakurtzea, zentzu orokorra eta informazio garrantzitsua identifikatuz eta ulertzeko oinarriko estrategiak laguntzarekin erabiliz.	4.1 Zenbait arlotako eta askotariko xedeetarako testu idatzi eta multimodal errazak isilik eta ozenki irakurtzea, zentzu orokorra eta informazio garrantzitsua identifikatuz eta informazio esplizitua laguntzarekin ezagutuz.	4.1 Zenbait xederi eta interes erantzuten dioten testu idatzi eta multimodal errazak isilik eta ozenki irakurtzea, zentzu orokorra eta informazio garrantzitsua identifikatuz, zuzeneko inferentziak laguntzarekin eginez eta hitzez hitzeko interpretazioa gaintuz.
4.2 Testu idatzi eta multimodal errazen edukia eta oinarriko alderdi formalak eta ez-hitzezkoak laguntzarekin aztertzea, testu horien edukia eta egitura baloratuz eta testu horien fidagarritasunaren ebaluazioan hasiz.	4.2 Testu idatzi eta multimodal edukia eta oinarriko alderdi formalak eta ez-hitzezkoak laguntzarekin aztertzea, testu horien edukia eta egitura baloratuz eta testu horien fidagarritasunaren ebaluazioan hasiz.	4.2 Testu idatzi eta multimodal edukia eta oinarriko alderdi formalak eta ez-hitzezkoak laguntzarekin aztertzea, testu horien edukia eta egitura baloratuz eta testu horien kalitatea, fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatuz, irakurketa-xedearen arabera.

ARLOA

**KONPETENTZIA
ESPEZIFIKOAK**

**EBALUAZIO
IRIZPIDEAK**

OINARRIZKO JAKINTZAK

1º

2º

3º

5. konpetentzia espezifikoa		
5.1 Testu idatzi eta multimodal errazak eta koherenteak zenbait euskarritan sortzea, laguntzarekin eta emandako ereduekin bat etoriz eta idazketaren prozesu ebolutiboaren etapak kontuan hartuz (plangintza, idazketa eta berrikuspena).	5.1 Edukien sekuentzian nolabaiteko koherentzia izango duten testu idatzi eta multimodal errazak zenbait euskarritan eta zuzentasun gramatikal eta ortografikoz sortzea, komunikazio-egoera bakoitzari hobe erantzungo dion diskurtso-eredua aukeratuz eta idazketaren prozesu ebolutiboaren etapak errespetatuz (plangintza, idazketa eta berrikuspena).	5.1 Nolabaiteko zailtasuna duten testu idatzi eta multimodalak zenbait euskarritan sortzea, komunikazio-eskarietarako diskurtso-eredurik egokiena aukeratuz, edukiaren koherentziari eutsiz eta landutako zuzentasun gramatikal eta ortografikoko irizpideak errespetatuz, baita testu idatzi bat sortzeko faseak ere.
5.2 Modu indibidualean edo kolektiboan sortutako testu idatziaren eta multimodalen autoebaluaziorako eta koebaluaziorako tresnak eta oinarriko irizpideak laguntzarekin erabiltzea, sortutako zailtasunak identifikatuz.	5.2 Modu indibidualean edo kolektiboan sortutako testu idatziaren eta multimodalen autoebaluaziorako eta koebaluaziorako tresnak eta irizpideak laguntzarekin erabiltzea, prozesu horretan modu aktiboan parte hartuz, sortutako zailtasunak identifikatuz eta errorea ikaskuntza-prozesuaren parte gisa onartuz.	5.2 Modu indibidualean edo kolektiboan sortutako testu idatziaren eta multimodalen autoebaluazio- eta koebaluazio-prozesuetan modu aktiboan parte hartzea, zailtasunak eta norberaren mugak identifikatuz, horiek gainditzeko laguntza bilatuz, eta errorea ikaskuntza-prozesuaren parte gisa baloratuz.
6. konpetentzia espezifikoa		
6.1 Bi iturritako, gutxienez, informazioa bilatzeko eta hautatzeko estrategiak erabiltzea, eredu jakin baten arabera eta teknologia digitalen erabilera segururako ohiturak hartuz.	6.1 Bi iturritako edo gehiagoko informazioa bilatzeko, hautatzeko, egiaztatze eta antolatze oinarriko estrategiak planifikatuta eta lagunduta erabiltzea, fidagarritasuna eta manipulatzeko arriskuak ebaluatuz.	6.1 Bi iturritako edo gehiagoko informazioa bilatzeko, hautatzeko, egiaztatze eta antolatze oinarriko estrategiak modu planifikatua eta gero eta autonomia handiagoz erabiltzea, fidagarritasuna ebaluatuz eta manipulazio- eta desinformazio-arriskuak ezagutuz.
6.2 Interes pertsonal edo akademikoko gairen bati buruzko informazioa, banaka nahiz taldean, bilatzeko, hautatzeko eta egiaztatze laguntzarekin egindako prozesuaren emaitzak jakinaraztea, tresna analogikoak eta digitalak erabiliz.	6.2 Interes pertsonal, akademiko edo ekosozialeko gairen bati buruz banaka edo taldean egindako ikerketa-prozesu erraz baten emaitzak partekatzea, tresna analogiko eta digitalak erabiliz, erabilietako iturriak aipatuz eta jabetza intelektuala errespetatuz.	6.2 Lortutako informazioa norberaren eskemetan sormenez irudikatzea, iturriak aipatuz, baita ingurune digitaletatik datorrena ere.
	6.3 Teknologia digitalen erabilera kritiko, seguru, iraunkor eta osasungarriko ohiturak laguntzarekin hartzea, informazioaren bilaketari eta komunikazioari dagokienez.	6.3 Interes pertsonal, akademiko edo ekosozialeko gairen bati buruz banaka edo taldean eta gero eta autonomia handiagoz egindako ikerketa-prozesu erraz baten emaitzak jakinaraztea, tresna analogiko eta digitalak erabiliz, erabilietako iturriak aipatuz eta jabetza intelektuala errespetatuz.
		6.4 Teknologia digitalen erabilera kritiko, seguru, iraunkor eta osasungarriko ohiturak gero eta autonomia handiagoz hartzea, informazioaren bilaketari eta komunikazioari dagokienez.
7. konpetentzia espezifikoa		
7.1 Beren gustuekin eta interesekin bat datozen zenbait autoreren testuak irakurtzea —irakurketaren prozesu ebolutiboko zenbait etapatik laguntzarekin hautatutako testuak—, irakurketa norberaren ezagutza- eta garapen-iturri gisa baloratuz.	7.1 Beren gustuei eta interesei egokitutako eta gero eta autonomia handiagoz hautatutako zenbait autoreren testuak gero eta autonomia handiagoz irakurtzea, irakurle-nortasuna eraikitze bidean aurrera eginez.	7.1 Beren gustuei eta interesei egokitutako eta beren irizpidearen arabera hautatutako zenbait autoreren testuak modu autonomoan irakurtzea, irakurle-nortasuna eraikitze bidean aurrera eginez.
	7.2 Askotariko euskarritako (digitala barne) irakurketaren esperientzia partekatzea, eskola-esparruko irakurketa-komunitateetan parte hartuz eta irakurketan norberaren ezagutza- eta garapen-iturri gisa baloratuz.	7.2 Askotariko euskarritako eta ingurune digitaletako irakurketaren esperientzia partekatzea, eskola- edo gizarte-esparruko irakurketa-komunitateetan parte hartuz.
		7.3 Irakurketa norberaren ezagutza- eta garapen-iturri gisa baloratzea, irakurritakoa inguruko errealitatearekin —eremu publiko/soziala zein eremu pertsonala— gero eta autonomia handiagoz erlazionatuz.

	ARLOA	KOMPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

8. konpetentzia espezifikoa		
8.1 Haur-literatura unibertsaleko eta euskal tradizioko ahozko eta idatzizko askotariko autoreren testuak entzutea eta irakurtzea, haien artean eta norberaren sentimenduekin eta bestelako adierazpen artistikoekin edo kulturalekinoinarrizko erlazioak ezarri, betiere lagunduta.	8.1 Haur-literatura unibertsaleko eta euskal tradizioko askotariko autoreren orotariko testuak entzutea eta irakurtzea, testuak gaien arabera eta literatura-generoaren funtsezko alderdien arabera erlazionatuz eta bestelako adierazpen artistiko edo kulturalekin erlazionatuz eta interpretatuz, betiere lagunduta.	8.1 Beren adinerako egokiak diren literatura unibertsaleko eta euskal tradizioko askotariko autoreren testuak gero eta autonomia handiagoz entzutea eta irakurtzea, testuak gaien arabera eta literatura-generoaren funtsezko alderdien arabera erlazionatuz eta bestelako adierazpen artistiko edo kulturalekin erlazionatuz, baloratuz eta interpretatuz.
8.2 Idazketaren prozesu ebolutiboaren etapetara egokituko diren testu errazak, indibidualak edo kolektiboak, literatura-asmoz eta lagunduta sortzea, eredu jakin batzuk modu pertsonalean eta zenbait euskarritan birsortuz eta beste arte-hizkuntza batzuekin osatuz.	8.2 Testu errazak, indibidualak edo kolektiboak, literatura-asmoz eta lagunduta sortzea, eredu jakin batzuk modu pertsonalean eta zenbait euskarritan birsortuz eta beste arte-hizkuntza batzuekin osatuz.	8.2 Testu errazak, indibidualak edo kolektiboak, gero eta autonomia handiagoz eta literatura-asmoz sortzea, eredu jakin batzuk sormenez eta zenbait euskarritan birlاندuz eta beste arte-hizkuntza batzuekin osatuz.
		8.3 Literatura asmoko testuen irakurketak eta produkzioak ongizate emozionalari egiten dion ekarpena baloratzea, irakurritakoa eta idatzitakoa norberaren eta besteen sentimenduen adierazpenarekin eta kudeaketarekin erlazionatuz.
9. konpetentzia espezifikoa		
9.1 Hizkuntzaren funtzionamenduari buruzko oinarrizko ondorioak formulatzea, hitzen arteko komunztadurari eta esanahi-erlazioei arreta berezia eskainiz, betiere hitzak eta esakuneak behatu, alderatu eta manipulatzetik abiatuta.	9.1 Hizkuntzaren funtzionamenduari buruzko oinarrizko ondorioak formulatzea, subjektuaren eta aditzaren artekoerlazioari arreta berezia eskainiz, betiere hitzak, esakuneak eta testuak behatu, alderatu eta manipulatzetik abiatuta.	9.1 Hizkuntzaren funtzionamenduaren oinarrizko alderdiei buruzko orokortasunak laguntzarekin formulatzea, hipotesiak eginez eta kontraadibideak bilatuz, betiere hitzak, esakuneak eta testuak behatu, konparatu eta manipulatzetik abiatuta.
9.2 Norberaren testuak berrikustea eta hobetzea, eta irakurritakoa ulertzeko arazo batzuk laguntzarekin konpontzea, gogoeta metalinguistikotik abiatuta eta oinarrizko hizkuntza-terminologia egokia erabiliz.	9.2 Norberaren eta besteen testuak laguntzarekin berrikustea eta hobetzea, eta irakurritakoa ulertzeko eta idatzizko adierazpenerako arazo batzuk konpontzea, gogoeta metalinguistikotik abiatuta eta oinarrizko terminologia egokia erabiliz.	9.2 Norberaren eta besteen testuak gero eta autonomia handiagoz berrikustea eta hobetzea, eta irakurritakoa ulertzeko eta idatzizko adierazpenerako arazo batzuk konpontzea, gogoeta metalinguistikotik abiatuta eta oinarrizko terminologia egokia erabiliz.
9.3 Transferentzia errazak laguntzarekin egitea, hizkuntza koofizialetatik eta ikasleen beste hizkuntza batzuetatik abiatuta.	9.3 Transferentzia eta hizkuntza-bihurketa errazak laguntzarekin egitea, hizkuntzen arteko konparazioetan hasiz, hizkuntza koofizialetatik eta ikasleen beste hizkuntza batzuetatik abiatuta.	9.3 Hizkuntza-bihurketa errazak laguntzarekin egitea, hizkuntzen arteko konparazioetan hasiz, hizkuntza koofizialetatik eta ikasleen beste hizkuntza batzuetatik abiatuta.
10. konpetentzia espezifikoa		
10.1 Komunikazioaren hitzeko eta ez-hitzeo oinarrizko alderdiei buruzko taldeko gogoeta lagundutik abiatuta, eta genero-ikuspegia kontuan hartuta, identifikatutako hizkuntza-erabilera diskriminatzaileak baztertzea.	10.1 Hizkuntza-erabilera diskriminatzaileak baztertzea eta hitzaren bidez gertatzen diren botere-abusuak identifikatzea, komunikazioa zuzentzen duten hitzeko eta ez-hitzeo oinarrizko alderdiei buruzko taldeko gogoeta lagundutik abiatuta, eta genero-ikuspegia kontuan hartuta.	10.1 Hizkuntza-erabilera diskriminatzaileak eta hitzaren bidez gertatzen diren botere-abusuak baztertzea, komunikazioa zuzentzen duten hitzeko eta ez-hitzeo zenbait alderdiri buruzko taldeko gogoeta lagundutik abiatuta, eta genero-ikuspegia kontuan hartuta.
10.2 Entzute aktiborako eta adostasunerako oinarrizko estrategiak mobilizatzea, beharrezko laguntzarekin eta planifikazioarekin, talde-lanean modu aktiboan parte hartuz, esleitzen zaizkion banako erantzukizunak bere gain hartuz eta gatazken elkarrizketa bidezko kudeaketan hasiz.	10.2 Komunikazio asertiborako eta adostasunerako oinarrizko estrategiak mobilizatzea, beharrezko laguntzarekin eta planifikazioarekin, talde-lanean modu aktiboan parte hartuz, esleitzen zaizkion banako erantzukizunak bere gain hartuz eta gatazken elkarrizketa bidezko kudeaketan aurrera eginez.	10.2 Talde-lanean modu aktiboan parte hartzeko oinarrizko estrategiak mobilizatzea, beharrezko laguntzarekin eta planifikazioarekin eta esleitzen zaizkion banako erantzukizunak bere gain hartuz, eta gatazkek elkarrizketa bidez kudeatzea, argudiatuz eta sormenezko irtenbideak proposatuz.

ARLOA

KOMPETENTZIA
ESPEZIFIKOAK

EBALUAZIO
IRIZPIDEAK

ONARRIZKO JAKINTZAK

1º

2º

3º

ONARRIZKO JAKINTZAK

Lehen zikloa	
A. Hizkuntzak eta beren hiztunak. Eleaniztasuna	
Norberaren hizkuntza-biografia eta ikasgelako hizkuntza-dibertsitatearena.	
*Euskal Autonomia Erkidegoko hizkuntza koofizialak: elebitasuna eta hizkuntza-normalizazioa.	
*Hizkuntza-aurreiritziak eta –estereotipoak laguntzarekin identifikatzeko estrategiak.	
*Hizkuntzaren erabilera ez-diskriminatzailea eta desberdinekiko errespetuzkoa.	
*Eskola- eta gizarte-bizitzako askotariko esparruetan euskararen erabileraren aldeko interesa, ekimena eta portaera proaktiboa.	
*Osagaiek (egoera, parte-hartzaileak edo asmoa) komunikazio-egintzan duten eragina.	
*Euskal kultura- eta musika-ondarearen erreferentziatzko abestiak (sehaska-abestiak, hitz-parrastak...).	
*Ahozketasunarekin lotzen diren euskal kultura-tradizioak (Olentzero, Santa Ageda...).	
B. Komunikazioa	
1. Hizkuntzaren erabilera	<p>*Hizkuntzaren erabilera inklusiboa, ideiak, emozioak eta sentimenduak adierazteko.</p> <p>*Edukiko (gaiak, formula finkoak, lexikoa) eta formako (egitura, formatua, irudiak) oinarrizko elementuak.</p> <p>*Komunikazio-asmoa eta oinarrizko testu tipologiako giltzarriak: narrazioa, deskribapena, elkarrizketa.</p> <p>*Autokonfiantza eta ikaskuntzari buruzko gogoeta.</p> <p>Estrategia kooperatibo errazak, eta talde-lanean esleitutako banako erantzukizunak bere gain hartu.</p> <p>*Hitzezko eta ez-hitzezko hizkuntzaren erabilera nabarmen diskriminatzaileak hautemateko pautak.</p>
2. Ahozko ulermena, komunikazioa eta elkarrekintza	<p>Ahoskera eta intonazio egokiaz adierazteko interesa.</p> <p>*Ikasgelako egoeretan ahozko-elkarrekintza egokia. Hizkuntza-kortesiako oinarrizko estrategiak eta norberaren hitzezko eta ez-hitzezko komunikazioaren autoerregulazioko estrategiak.</p> <p>*Entzute aktiboko estrategiak, gatazkak elkarrizketa bidez ebazteko prozesuan.</p> <p>*Ezagutzaren eraikuntza eta komunikazioa, ahozko testu eta testu multimodal errazak laguntzarekin planifikatzearen eta produzitzearen bidez.</p> <p>*Testuaren informazio orokorra eta zentzu globala ezagutzeko, hautatzeko eta interpretatzeko estrategiak.</p> <p>*Hitzezkoa ez den komunikazioaren oinarrizko elementuak identifikatzeko estrategiak.</p>
3. Irakurmena	<p>*Idatziko kodearen konbentzioak, gizarte-erabilerako testuak ulertzeko proposamenen esparruan.</p> <p>*Banakako irakurketa eta irakurketa partekatua eta adierazkorra, maila kognitiborako egokiak diren intonazioarekin eta erritmoarekin.</p> <p>*Oinarrizko elementu grafiko eta paratestualak, ulermena laguntzen dutenak irakurketa-esperientziaren aurretik, bitartean eta ondoren.</p> <p>*Testu idatziak ulertzeko eta sortzeko prozesuetan, askotariko iturri dokumentaletako testuak irakurtzeko oinarrizko estrategiak.</p> <p>*Oinarrizko testu etenak (grafikoak, diagramak, mapak, ordutegiak...).</p>
4. Idatziko produkzioa	<p>*Idatziz argi eta egoki adierazteko interesa.</p> <p>*Idatziko kodearen konbentzioak, gizarte-erabilerako testuak produzitzeko proposamenen esparruan.</p> <p>*Idatziko produkzioen aurkezpen zaindua.</p> <p>*Testu idatzi eta multimodal errazak zenbait euskarritan planifikatzeko, idatzeko, berrikusteko eta editatzeko oinarrizko estrategiak, banakakoak nahiz taldekakoak, norberaren esperientziatik hurbil eta zenbait helbururekin.</p> <p>*Testuaren antolaketa eta ulermena errazten duten elementu grafiko eta paratestual errazak.</p> <p>*Testuaren koherentziarako oinarrizko estrategiak.</p> <p>*Autoebaluzioko eta koebaluzioko oinarrizko tresnak, zenbait euskarritan (ikasketa-egunkaria, paper-zorroa, errubrikak, ebaluazio-xedeak...).</p>

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Lehen zikloa	
5. Informazio-alfabetatzea	<p>*Askotariko iturri dokumentaletan eta zenbait euskarri eta formatutan, informazio errazaren bilaketa gidaturako oinarrizko estrategiak.</p> <p>Hiztegien erabilera gidatua.</p> <p>*Zenbait iturritako informazioa alderatzeko oinarrizko estrategiak.</p> <p>Informazioa berriro lantzeko eta komunikatzeko eredu esplizituak.</p> <p>*Ikasgelako edo ikastetxeko liburutegia eta baliabide digitalak erabiltzeko jarraibideak.</p>
C. Literatura-hezkuntza	
*Literatura-elkarrizketen bidez, obrak laguntzarekin eta partekatuta interpretatzeko estrategiak.	
*Literatura-obra osatzen duten funtsezko elementuak (gaia, pertsonaiak, trama, agertokia) eta literatura-generoak osatzen dituzten funtsezko elementuak, obraren zentzuaren eraikuntza lagunduan.	
*Euskal kultura-ondareko obrak eta horien zatiak.	
Testuen eta beste arte- eta kultura-adierazpen batzuen arteko erlazioa.	
*Irakurle-nortasuna eraikitzen hasi. Gustuak eta interesak adierazteko estrategiak.	
Gelako edo ikastetxeko liburutegia literatura-jarduera partekatuetarako espazio gisa erabiltzeko jarraibideak. Irakurketa-komunitateak.	
D. Hizkuntzari eta haren erabilerei buruzko hausnarketa, ahozko edo idatzizko testuak edo testu multimodalak sortzeko eta ulertzeko proposamenen esparruan	
*Ahozko edo idatzizko hizkuntzaren arteko funtsezko desberdintasunak.	
*Hizkuntza-sistemari buruzko funtsezko ondorioen eraikuntza gidaturako estrategiak.	
*Oinarrizko puntuazio-zeinuak, idatzizko testua antolatzeko mekanismo diren heinean.	
*Hiztegia zabaltzeko funtsezko elementuak. Hitz batzuen eta beste batzuen arteko esanahi-erlazioei buruzko gogoeta, testuinguruaren barruan.	
Hitzen arteko forma eta esanahiko erlazioen identifikazioa.	
*Perpau modalitateen komunikazio-asmoa ezagutzeko oinarrizko estrategiak eta teknikak.	
*Testu-kohesio oinarrizko mekanismoak, arreta berezia eskainiz denbora- eta azalpen-lokailuei.	
Gogoeta metalinguistikotik abiatuta, nork bere testuak berrikusi eta hobetzeko estrategiak.	

Bigarren zikloa	
A. Hizkuntzak eta beren hiztunak. Eleaniztasuna	
Hizkuntza-biografia eta ikasgelako hizkuntza-dibertsitatea.	
*Euskal Autonomia Erkidegoko hizkuntza koofizialak: elebitasuna eta hizkuntza-normalizazioa.	
Hizkuntza dibertsitatea eta dibertsitate etnokulturala, hizkuntza arteko gogoetarako tresna eta aberastasun gisa.	
*Elebiduna eta eleaniztuna izatearen aberastasun pertsonalaren balorazioa.	
*Hizkuntza-aurreiritzien eta -estereotipoen identifikatzeko estrategiak.	
*Hizkuntza ez-diskriminatzailea eta desberdinekiko errespetuzkoa erabiltzeko estrategiak.	
*Euskararen erabilera proaktiboa eskola- eta gizarte-bizitzan.	
*Euskal kultura- eta musika-ondarearen erreferentziatzko abestiak (aho-korapiloak, abesti tradizionalak...).	
*Ahozotasunarekin lotzen diren euskal kultura-tradizioak (Olentzero, Santa Ageda...).	
B. Komunikazioa	
1. Hizkuntzaren erabilerak	<p>*Hizkuntzaren erabilera inklusiboa, ideiak, emozioak eta sentimenduak adierazteko.</p> <p>Osagaiak (egoera, parte-hartzaileak, komunikazio-asmoa edo bidea) komunikazio-egintzan duten eragina.</p>

ARLOA

**KOMPETENTZIA
ESPEZIFIKOAK**

**EBALUAZIO
IRIZPIDEAK**

ONARRIZKO JAKINTZAK

1º

2º

3º

Bigarren zikloa	
	<p>*Edukiko (gaiak, formula finkoak, lexikoa) eta formako (egitura, formatua, izenburua, irudiak) oinarrizko elementuak.</p> <p>*Autokonfiantza eta ikaskuntzari buruzko gogoeta. Errorea prozesuaren parte gisa.</p> <p>*Autoebaluzioko eta koebaluzioko oinarrizko tresnak, analogikoak eta digitalak, banakakoak eta kooperatiboak (ikasketa-egunkaria, paper-zorroa, errubrikak, ebaluazio-xedeak...).</p> <p>*Estrategia kooperatibo errazak, eta talde-lanean esleitutako banako erantzukizunak bere gain hartu.</p>
2. Ulermena, komunikazioa eta ahozko elkarrekintza	<p>*Ahoskera eta intonazio egokiak.</p> <p>*Ahozko elkarrekintza egokia —ikasgelako egoeretan eta oinarrizko testuinguru formaletan—, hizkuntza-kortesiako oinarrizko estrategiak eta norberaren hitzeko eta ez-hitzeko komunikazioaren autoerregulazioko oinarrizko estrategiak mobilizatuz.</p> <p>Gatazkak elkarriketa bidez ebazteko prozesuan, entzute aktiboko eta asertibotasuneko estrategiak.</p> <p>*Hitzeko eta ez-hitzeko hizkuntzaren balizko erabilera diskriminatzaileak hautemateko estrategiak.</p> <p>*Ezagutzaren eraikuntza, balorazioa eta komunikazioa, betiere ahozko testu eta testu multimodal errazak laguntzarekin planifikatzearen eta produzitzearen bidez.</p> <p>*Testuaren zentzu orokorra identifikatzeko eta interpretatzeko estrategiak, eta gizarte-testu errazen, ahozkoen eta multimodalen, oinarrizko informazio esplizitua eta inplizitua integratzeko estrategiak.</p> <p>Hitzekoa ez den komunikazioaren oinarrizko elementuak interpretatzeko estrategiak.</p>
3. Irakurmena	<p>*Banako irakurketa, garapen kognitiborako egokiak diren intonazioarekin eta erritmoarekin.</p> <p>*Testu etenak (grafikoak, diagramak, mapak, denbora-lerroak, infografiak, ordutegiak...).</p> <p>*Komunikazio-asmoa eta oinarrizko testu-tipologiako giltzarriak: narrazioa, deskribapena, elkarriketa.</p> <p>*Gero eta zailtasun handiagokoak diren elementu grafikoak, testualak eta paratestualak, ulermena laguntzen dutenak irakurketa-esperientziaren aurretik, bitartean eta ondoren.</p> <p>Testu idatziak ulertzeko eta sortzeko prozesuetan, askotariko iturri dokumentaletako testuen zentzu orokorra ulertzeko eta informazio esplizitua laguntzarekin integratzeko oinarrizko estrategiak.</p> <p>*Paperean nahiz euskarri digitalean dauden askotariko iturri dokumentalak erabiltzeko oinarrizko estrategiak, testuen ulermena hobetze aldera.</p> <p>Hitzekoa hizkuntzaren eta hizkuntza ikonikoaren erabilera diskriminatzaileak hautemateko estrategiak.</p>
4. Idatzizko produkzioa	<p>*Aurkezpen zaindua eta oinarrizko ortografia-arauen aplikazioa.</p> <p>*Hizkuntzaren erabilera ez-sexistarako estrategiak eta jarraibideak.</p> <p>*Testu idatzi eta multimodal errazak zenbait euskarritan planifikatzeko, idatzeko, berrikusteko eta editatzeko oinarrizko estrategiak eta ereduak, banakakoak nahiz taldekakoak, zenbait komunikazio-helbururekin.</p> <p>*Paperean nahiz euskarri digitalean dauden askotariko iturri dokumentalak erabiltzeko oinarrizko estrategiak, idatzizko adierazpena hobetze aldera.</p> <p>Testuaren antolaketa eta ulermena errazten duten elementu grafiko eta paratestual errazak.</p>
5. Informazio-alfabetatzea	<p>*Askotariko iturri dokumentaletan eta zenbait euskarri eta formatutan, informazioaren bilaketa gidaturako oinarrizko estrategiak, fidagarritasun-irizpideak kontuan hartuta. Egitateak eta iritziak.</p> <p>Ortografia-zuzentzaileak eta testu-prozesadoreen funtzionalitateak erabiltzen hasteko pautak.</p> <p>*Informazioa alderatzeko eta antolatzeko estrategiak eta teknikak.</p> <p>Informazioa berriro lantzeko eredu esplizituak.</p>

ARLOA

KONPETENTZIA
ESPEZIFIKOAK

EBALUAZIO
IRIZPIDEAK

OINARRIZKO JAKINTZAK

1º

2º

3º

Bigarren zikloa		
Ezagutzaren sormenezko komunikazioa, jabetza intelektuala errespetatuz.		
*Ikasgelako edo ikastetxeko liburutegia eta baliabide digitalak erabiltzeko jarraibideak.		
*Eskolako jardueretan eta/edo proiektuetan parte hartu, tresna edo plataforma birtualak erabiliz.		
C. Literatura-hezkuntza		
*Literatura-obra osatzen duten funtsezko elementuak (gaia, protagonista, pertsonaia sekundarioak, trama, agertokia, hizkuntza) eta literatura-generoak osatzen dituzten funtsezko elementuak, obraren zentzuaren eraikuntzan.		
Literatura-elkarrizketen bidez obrak interpretatzeko estrategiak, lagunduta eta partekatuta.		
*Adierazpen-baliabideak eta testuaren harreran duten eragina.		
*Testuen eta beste arte- eta kultura-adierazpen batzuen arteko erlazioa.		
*Euskal kultura-ondareko obrak eta horien zatiak.		
*Irakurle-nortasunaren eraikuntza. Gustuen eta interesen adierazpena. Obren balorazio argudiatutako hastapenak.		
Gelako edo ikastetxeko liburutegia erabiltzeko jarraibideak, literatura-jarduera partekatueterako espazioa. Irakurketa-komunitateak.		
D. Hizkuntzari eta haren erabilerei buruzko hausnarketa, ahozko edo idatzizko testuak edo testu multimodalak sortzeko eta ulertzeko proposamenen esparruan		
*Hizkuntzara hurbildu, zenbait maila dituen sistema gisa: soinuak eta letrak, hitzak, perpausak eta testuak. Oinarrizko komunikazio-unitateak behatu eta alderatu.		
Hizkuntza-sistemari buruzko ondorioen eraikuntza gidaturako estrategiak.		
*Puntuazio-zeinuak idatzizko testua antolatzeko eta komunikazio-asmoa adierazteko mekanismo gisa.		
Hiztegia zabaltzeko funtsezko elementuak. Arlo lexiko edo semantiko bereko hitzen arteko antzekotasunak eta forma- eta esanahi-desberdintasunak.		
*Hitzen arteko erlazio formalak, semantikoak eta sintaktikoak identifikatu.		
Komunikazio-asmoarekin lotutako perpaus modalitateak.		
*Oinarrizko koherentzia-eta kohesio-mekanismoak, arreta berezia jarriz errepikapenei eta sinonimoei, eta perpausen eta paragrafoen ordenari.		
*Kohesio-mekanismoak, arreta berezia eskainiz testu-lokailu esplikatiboei eta ordezkapen pronominaleri, barne-erreferentziako oinarrizko mekanismo gramatikal gisa.		
*Gogoeta metalinguistikotik abiatuta, norberaren eta besteen testuak berrikusteko eta hobetzeko tresnak.		
Zenbait euskarritako hiztegien erabilera gidaturako oinarrizko estrategiak.		
*Sexismoaren analisia hizkuntzan eta hizkuntzaren erabilera ez-sexistarako estrategiak.		

Hirugarren zikloa		
A. Hizkuntzak eta beren hiztunak. Eleaniztasuna		
*Euskal Autonomia Erkidegoko hizkuntza koofizialak: elebitasuna eta hizkuntza-normalizazioa.		
*Euskara batua. Ingurune euskalkiak.		
*Gaztelania eta hizkuntza-aldaerak.		
*Hizkuntza-dibertsitatea eta -transferigarritasuna, ikasteko eta norbera aberasteko tresna gisa.		
*Elebiduna eta eleaniztasuna izatearen aberastasun pertsonala baloratzeko estrategiak.		
*Euskal kultura- eta musika-ondarearen erreferentziako abestiak (bertsoak, abesti tradizionalak...).		
*Ahozkototasunarekin lotzen diren euskal kultura-tradizioak (Olentzero, Santa Ageda...).		
*Hizkuntza-aurreiritziak eta -estereotipoak identifikatzeko estrategiak.		
*Hizkuntzaren erabilera ez-diskriminatzailea eta desberdinekiko errespetuzkoa, baita ingurune digitaletan ere.		

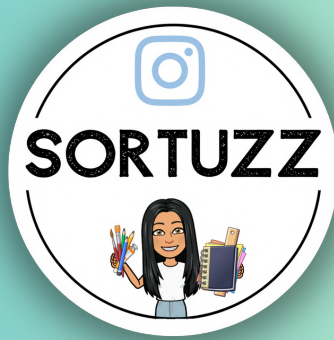

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Hirugarren zikloa	
*Euskararen erabilera proaktiboa eskola- eta gizarte-bizitzan.	
*Hizkuntza batean eskuratutako hizkuntza-ezagutzak transferitzeko estrategia errazak, beste hizkuntza batean ahozko eta idatzizko komunikazioa hobetze aldera.	
*Euskararen normalizazioaren aldeko herri-mugimenduak eta erakundeak (Korrika, EIMA...).	
B. Komunikazioa	
1. Hizkuntzaren erabilerak	<p>*Hizkuntzaren erabilera inklusiboa, ideiak, emozioak eta sentimenduak adierazteko.</p> <p>*Komunikazio-egintzako osagaien arteko elkarrekintzak (egoera, parte-hartzaileak, komunikazio-asmoa, kanala, erregistroa).</p> <p>*Edukiko (gaiak, formula finakoak, lexikoa, informazio-inferentziak) eta formako (egitura, formatua, izenburua, irudiak) oinarrizko elementuak.</p> <p>*Autokonfiantza eta ikaskuntzari buruzko gogoeta. Errorea prozesuaren parte gisa.</p> <p>*Autoebaluazioko eta koebaluazioko oinarrizko tresnak, analogikoak eta digitalak, banakakoak eta kooperatiboak (ikasketa-egunkaria, paper-zorroa, errubrikak, ebaluazio-xedeak...).</p> <p>*Estrategia kooperatibo errazak, eta talde-lanean esleitutako banako erantzukizunak bere gain hartu.</p>
2. Ulemena, komunikazioa eta ahozko elkarrekintza	<p>*Komunikazio-egintzaren araberako ahoskera eta intonazio egokiak.</p> <p>*Ahozko elkarrekintza egokia —ikasgelako egoeretan eta araututako testuinguru formaletan—, hizkuntza kortesiari eta hitzezko eta ez-hitzezko komunikazioaren autoerregulazioari buruzko arauak errespetatuz eta genero-ikuspegia kontuan hartuz.</p> <p>*Gatazkak elkarrizketa bidez kudeatzeko prozesuan, entzute aktiboko estrategiak, asertibitatea eta sormenezko irtenbide-proposamena.</p> <p>*Zentzu orokorra, informazio garrantzitsua, informazio esplizituaren integrazioa eta inferentziak identifikatzeko eta interpretatzeko estrategiak, ahozko testu eta testu multimodal sozialen hitzez hitzeko esanahia gainditu dadin.</p> <p>Ezagutzaren eraikuntza, eta komunikazio eta balorazio kritikoa, betiere ahozko testuak eta testu multimodalak modu nolabait autonomoan planifikatzearen eta produzitzearen bidez.</p> <p>*Hitzezkoa ez den komunikazioaren oinarrizko elementuak interpretatzeko eta erabiltzeko estrategiak.</p> <p>Bertsolaritza, genero-analisia haren bilakaeran, eta euskal gizartean duen presentzia.</p>
3. Irakurmena	<p>*Banako eta partekatutako irakurketa espresiboa, intonazio eta erritmo arinarekin.</p> <p>*Gero eta zailtasun handiagokoak diren elementu grafikoak, testualak eta paratestualak, ulermena laguntzen dutenak irakurketa-esperientziaren aurretik, bitartean eta ondoren.</p> <p>*Komunikazio-asmoa eta oinarrizko testu-tipologiako giltzarriak: narrazioa, deskribapena, elkarrizketa, azalpena eta argudioak.</p> <p>*Testu etenak (grafikoak, diagramak, mapak, denbora-lerroak, infografiak, ordutegiak...).</p> <p>*Testuaren zentzu orokorra identifikatzeko eta baloratzeko estrategiak, informazio esplizitua integratzeko estrategiak eta inferentziak egiteko estrategiak, betiere testu idatziak ulertzeko eta sortzeko prozesuen barruan askotariko dokumentu-iturrietan dauden testuen hitzez hitzeko esanahia gainditzeko.</p> <p>Paperean nahiz euskarri digitalean dauden askotariko hizkuntza-baliabideak gero eta autonomia handiagoz erabiltzeko estrategiak, testuak hobeto ulertzeko.</p> <p>*Hitzezko hizkuntzaren eta hizkuntza ikonikoaren erabilera diskriminatzaileak hautemateko estrategiak.</p>
4. Idatzizko produkzioa	<p>*Aurkezpen zaindua. Aurrerapena ortografia-arauen aplikazioan.</p> <p>*Idatzizko hizkuntzaren erabilera ez-sexistarako estrategiak eta jarraibideak.</p> <p>*Nolabaiteko zailtasuna duten testu idatziak eta multimodalak planifikatzeko, idatzeko, berrikusteko eta editatzeko oinarrizko estrategiak eta ereduak, banakakoak nahiz taldekakoak eta zenbait komunikazio-helburekin.</p>

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Hirugarren zikloa	
	<p>Paperean nahiz euskarri digitalean dauden askotariko iturri dokumentalak gero eta autonomia handiagoz erabiltzeko estrategiak, idatzizko adierazpena hobetze aldera.</p> <p>*Testuaren antolaketa eta ulermena errazten duten elementu grafiko eta paratestual errazak.</p> <p>*Testu tipologiaren eta diskurtso-generoaren eredia komunikazio-asmoaren arabera hautatzeko jarraibideak.</p> <p>Ortografia-zuzentzaileak eta testu-prozesadoreen funtzionalitateak erabiltzen hasteko jarraibideak.</p>
5. Informazio-alfabetatzea	<p>*Askotariko iturri dokumentaletan eta zenbait euskarri eta formatutan informazioa bilatzeko estrategiak, betiere fidagarritasun- eta bidezketasun-irizpideak kontuan hartuta.</p> <p>*Egitateak eta iritziak. Informazio-manipulazioa hautemateko estrategiak.</p> <p>*Informazioa alderatzeko, sailkatzeko eta baloratzeko estrategiak.</p> <p>*Ezagutzen sintesia egin eta berriro lantzeko estrategiak, ereduaren laguntzarekin.</p> <p>Ezagutzaren sormenezko komunikazioa, jabetza intelektuala errespetatuz.</p> <p>Ikasgelako edo ikastetxeko liburutegia eta baliabide digitalak erabiltzeko jarraibideak.</p> <p>Eskolako jardueretan eta/edo proiektuetan parte hartu, tresna edo plataforma birtualak erabiliz.</p>
C. Literatura-hezkuntza	
	*Literatura-obra osatzen duten elementuak (gaia, protagonista, pertsonaia sekundarioak, trama, agertokia, hizkuntza), obraren zentzua gero eta autonomia handiagoz eraikitzean.
	*Literatura-generoaren oinarriko elementuen eta obraren zentzua eraikitzearen arteko erlazioa.
	*Literatura-testuak gero eta autonomia handiagoz interpretatzeko oinarriko teknikak.
	*Euskal kultura-ondareko obrak eta horien zatiak.
	*Literatura-testuak modu librean eta emandako eruedetatik abiatuta sortzeko jarraibideak, genero-ikuspegia kontuan izanik.
	Irakurle-nortasunaren eraikuntzan aurrerapausoak. Gustuak eta interesak adierazteko eta obren funtsezko balorazio kritikoa egiteko estrategiak.
	Literaturaren eta beste arte- eta kultura-adierazpen batzuen arteko loturak.
	Gelako edo ikastetxeko liburutegia erabiltzeko jarraibideak, literatura-jarduera partekatuetarako espazioa. Irakurketa-komunitateak.
D. Hizkuntzari eta haren erabilerei buruzko hausnarketa, ahozko edo idatzizko testuak edo testu multimodalak sortzeko eta ulertzeko proposamenen esparruan	
	Hizkuntza-sistemari buruzko ondorioen eraikuntza gidaturako estrategiak.
	Azentuazioari buruzko orokortzeak behatu eta formulatzeko estrategiak.
	*Hitzegia zabaltzeko funtsezko elementuak. Hitzak sortzeko oinarriko mekanismo lexikoak.
	*Hizkuntza batean eskuratutako ezagutza metalinguistikoen transferentziak, gainerakoetan hizkuntza-gogoeta bultzatzeko.
	Komunikazio-asmoarekin lotutako perpaus modalitateak.
	*Funtsezko koherentzia- eta kohesio-mekanismoak, arreta berezia jarriz ordezkapen pronominalai —barne-erreferentziako mekanismo gramatikal gisa— eta aditz-denboren bidez ezarritako denbora-korrelazioari.
	*Zenbait euskarritako hiztegiak gero eta autonomia handiagoz erabiltzeko funtsezko estrategiak.
	*Gogoeta metalinguistikotik abiatuta, norberaren eta besteen testuak berrikusi eta hobetzeko estrategiak.
	Komunikazio eraginkorrean hizkuntza erabiltzeko arauak baloratzeko estrategiak.

MATEMATIKA

<u>ARLOA</u>	<u>KONPETENTZIA</u> <u>ESPZIFIKOAK</u>	<u>EBALUAZIO</u> <u>IRIZPIDEAK</u>	<u>OINARRIZKO JAKINTZAK</u>		
			<u>1º</u>	<u>2º</u>	<u>3º</u>

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

MATEMATIKA

Matematikak ezinbesteko zeregina betetzen du gure gizartean, pertsona guztiek partekatzen duten hizkuntza baita eta edozein giza jardueratan baitago. Oinarrizkoa da ikasleek etorkizunean aurre egin beharko dieten gizarte- eta ingurumen-erronkak kontuan hartuta, eta funtsezko jakintza instrumentala da Nazio Batuen Garapen Jasangarrirako Helburuen garapenaren esparruan. Testuinguru horretan, Lehen Hezkuntzako matematika-arloko curriculum-proposamenak gutxieneko irakaskuntzak ezartzen ditu, zeinen helburua baita, alde batetik, ikasle guztien potentzialtasunak ikuspegi inklusibotik ahalik eta gehien garatzea; eta, bestetik, alfabetatze matematikoa bera erdiestea; hau da, problema-egoerak ebazteko behar diren matematikako trebetasunak, tresnak eta ezagutzak eskuratzea. Matematikaren ulermen horrek iritzi oinarrituak ematen eta erabakiak hartzen lagunduko die ikasleei. Trebetasun horiek ezinbestekoak izango dira XXI. mendeko desafioei aurre egiteko, gure ikasleak herritar konprometituak eta gogoetatsuak izango badira.

Matematika-arloaren curriculum-diseinua etapako helburu orokorrak lortzera bideratzen da. Eginkizun horretan, arreta berezia emango zaio ikasleek Lehen Hezkuntzako etapa amaitzean lortu behar duten irteera-profilean kontzeptualizatutako funtsezko konpetentziak garatzeari eta eskuratzeari. Konpetentzia horien deskriptoreak izan dira arloaren konpetentzia espezifikoko definitzeko erreferentzia-esparrua.

Matematika ezagutza-arlo gehienei lotzen zaie: natura-zientziei, ingeniartzari, teknologiarri, gizarte- zientziei eta arte arteari edo musikari ere. Era berean, balio propioa du, ideien eta jarduteko moduen multzoosatzen baitu, errealitateari buruzko informazio berria ezagutu, egituratu, aztertu eta lortzeko eta hasiera batean esplizituak ez ziren ondorioak ezartzeko aukera ematen duena. Gainera, matematika hizkuntza bat da berez, eta halakotzat garatu behar da bere ikaskuntza. Horrexegatik da beharrezkoa, halaber, matematika lantzen denean ikasleen hizkuntza-trebatuntzari arreta berezia ematea. Alde batetik, ikasleen hizkuntza-adierazpenak errespetatu eta balioztatuko dira, eta, bestetik, norberaren zuzentasunari, zorrotzasunari eta hiztegiari arreta berezia emango zaie, arlo honen eta gainerako ikaskuntza aberasteko. Gure hezkuntza-sistema elebitasunean oinarritzen denez —izan ere, euskara da komunikazio-hizkuntza, baina ez Lehen Hezkuntzako ikasle gehienen familia-hizkuntza—, are nabarmenagoa da matematikaren arloan ere matematika-arloak berezkoak dituen testuak eta hizkuntza- edukiak, ahozkoak zein idatzizkoak, euskaraz lantzeko beharra.

Arloaren konpetentzia espezifikoek elkarri lotutako osotasuna eratzen dute, elkarrekin erlazionatzen dira-eta. Bost ardatzetan antolatzen dira: problemen ebazpena, arrazoibidea eta proba, konexioak, komunikazioa eta irudikapena, eta, azkenik, trebetasun sozioafektiboak. Konpetentzia espezifiko horiek matematikaren irakaskuntza eta ikaskuntza zuzendu behar dituzten prozesu eta printzipio metodologikoak bideratzen dituzte, eta diziplina anitzeko ikusmoldea eta berrikuntza errazten dituzte. Problemen ebazpena da, eguneroko bizitzan aurki daitekeen jarduera izanik, matematikaren irakaskuntzaren funtsezko ardatzetako bat. Helburu gisa ez ezik, ikasteko metodo gisa ere ulertu behar da. Metodo horren bidez, matematikarako konpetentziaren ardatz guztiak abian jartzen dira, hala nola arrazoibide eta pentsamendu konputazionala, objektu matematikoen irudikapena eta maneia eta komunikazioa, arloaren berezko hizkuntza erabilita.

Konpetentzien ikuspegitik begiratuta, ebaluazio-irizpideak eta oinarrizko jakintzak, zikloen bidez graduatuak, konpetentzia espezifikoaren inguruan egituratzen dira. Progresio hori oso ingurune hurbil eta manipulatioetatik abiatzen da, Haur Hezkuntzako etaparekin lotzen da, ikaskuntza formalagoetarako trantsizioa errazten du, eta Bigarren Hezkuntzan pentsamendu abstrakturako gaitasuna garatzen laguntzen du.

Konpetentzia espezifikoak eskuratzea da ikasleen konpetentziak ebaluatzeko oinarria, eta ebaluazio- irizpideen bitartez baloratuko da. Ez dago lotura unibokorik eta zuzenik ebaluazio-irizpideen eta oinarrizko jakintzen artean. Konpetentzia espezifikoak zenbait jakintza abian jartzearen bitartez ebaluatuko dira, eta horien arteko loturak ezartzeko behar den malgutasuna emango da.

Oinarrizko jakintzak sei zentzutan egituratzen dira «zentzu matematikoa» kontzeptuaren inguruan, eta ikasleen garapen ebolutiboaren arabera diseinatutako ezagutza, trebetasun eta jarreraren multzoa osatzen dute.

Zentzu matematikoa da eduki matematikoko modu funtzionalean eta norberaren trebetasunetan konfiantza izanik testuinguruan menderatzearekin lotutako gaitasunen multzoa. Hori dela eta, matematikaren irakaskuntza konpetentziala planteatzen da, testuinguruan problemak edo atazak ebazteko kontzeptuak nagusitu eta haiei zentzua emateko, bai esparru publikoan eta/edo sozialean, bai pertsonalean eta/edo etxean, testuingurutik kanpoko ikaskuntza-egoeretan trebetasunak edo algoritmoak ikasi beharrean. Hala, matematika-zentzua izan eta garatu behar da matematikoki konpetentzia izatera iristeko.

	ARLOA	KOMPETENTZIA ESPZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Zenbaki-zentzuaren ezaugarria da zenbakien eta eragiketen ulermenean, irudikapenean eta erabilera malguan oinarritutako trebetasunak eta pentsamoldeak garatzea, adibidez, erabakiak hartzera bideratzeko.

- Neurri-zentzuaren ezaugarria mundu naturaleko objektuen atributuak ulertzea eta konparatzea da. Zenbatesteko, neurtzeko eta konparatzeko unitate egokiak ulertzea eta hautatzea; neurketak egiteko tresna egokiak erabiltzea; eta magnitudeen arteko erlazioak ulertzea, esperimentazioa erabilita. Horiexek dira zentzu honen ardatz nagusiak.
- Espazio-zentzuafuntsezko adamunduaren alderdigeometrikoak ulertzeko eta antzemateko. Formak identifikatzea, irudikatzea eta sailkatzea, haien propietateak eta erlazioak aurkitzea, haien mugimenduak deskribatzea eta haiekin arrazoitzea dira funtsezko elementuak.
- Zentzu aljebraikoak eta pentsamendu konputazionalak matematika komunikatzeko hizkuntza eskaintzen dute. Aldagaien arteko patrioiak eta erlazioak ezagutzea, erregularitasunak adieraztea edo egoerak adierazpen sinbolikoen bidez modelizatzea dira funtsezko ezaugarriak.
- Zentzu estokastikoa datuak arrazoitzera eta interpretatzera eta informazio estatistikotik abiatuta balorazio kritikoa egitera eta erabakiak hartzera bideratzen da, baita eguneroko bizitzako egoeretan ausazko fenomenoak ulertzera eta jakinaraztera ere.
- Zentzu sozioa fektiboak emozioak ulertzeko funtsezko ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak integratzen ditu. Trebetasun horiek behar bezala maneiatzeko, estereotiporik gabe, matematikako ikasleen errendimendua hobetzen du, harekiko jarrera negatiboekin kontra egiten die, generoarekin edo ezinbesteko sortzetiko talentuaren mitoarekin lotutako alde aurreko ideiak desagerrarazten laguntzen du, eta ikaskuntza aktiboa sustatzen du. Helburu hori indartzeko, funtsezkoa izango da ikasleei historian zehar emakumeek matematikan egindako ekarpenak ezagutaraztea eta ikaskuntza-egoera afektiboki hurbilekoak diseinatzea, bai neskenentzat, bai mutilentzat.

Matematika arloa esperientzia-moduan jorratu behar da, manipulazioari garrantzi handia emanez, baliabide digitalen etengabeko erabilera bultzatuz eta gogoeta, arrazoibidea, konexioen ezarpena, komunikazioa eta irudikapena bultzatuko duten ikaskuntza-egoerak eskainiz ikasleei.

Beraz, eguneroko bizitzarako matematika ikastea proposatzen da, ikasleen interesetatik abiatuta, betiere ikuspegi inklusiboarekin, zeregin aberatsak barne hartzen dituzten ikaskuntza-egoeren bitartez, matematikaren arloen artean nahiz matematikaren eta jakintzaren beste esparru batzuen artean konexio kognitiboak ezarri ahal izateko.

Era berean, zenbait metodologia didaktiko konbinatzea gomendatzen da, ikaskuntzaren Diseinu Unibertsalaren ikuspegitik, ikasteko motibazioa bultzatzeko eta ikasleengan kompetentziak garatzeko ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak eskuratzeko jakin-mina eta beharra sortzeko. Metodologia aktiboak bereziki egokiak dira kompetentzien ikuspegitik, ideia-trukearen bidez ezagutza eraikitzeke eta ikasgelako jarduera dinamizatzeko aukera ematen baitute. Problemen ebazpenak, proiektuen bidez ikasteko lanak, simulazioekin eta tresna digitalekin lan egiteak, eta ikasleen beharren arabera konbinatutako beste metodologia batzuek diziplinartekotasuna ahalbidetzen dute eta gogoeta, kritika, hipotesiak egitea eta ikerketa-lana errazten dituzte. Eztabaida matematikoak ikaskuntza dialogikoa bultzatu behar du, ezagutza partekatua eraikitzeke. Eztabaida horietan, ikasteko aukera gisa onartu eta aprobetxatu behar da errorea. Ikasleek aukerak izan beharko dituzte ideiak adierazteko askatasuna ematen dien giro batean beren ideiak probatzeko. Halaber, ez dira ahaztu behar arloaren garapenari lotutako ikasteko zailtasun espezifikokoak —adibidez, diskalkulia—, esku-hartze espezifikoko beharko baitute ikasleen garapen kognitiboa hobetzeko eta bazterketa-egoerak saihesteko.

Azkenik, matematikaren irakaskuntzari eta ikaskuntzari pertsona guztien inklusiotik heldu behar zaio, eta, horretarako, garapen pertsonala eta gizarteratzea bultzatuko dituen ikaskuntza esanguratsua lortzeko behar diren aukerak eta laguntzak bermatuko dira. Ildo horretan, motibazio egokia, testuinguruan jarritako zereginak, behar den denbora eta manipulazio-baliabideen eta baliabide digitalen erabilera matematika inklusiboa bultzatzen duten jardunbideak dira. Ekitatea ez da izango pertsona guztiei baliabide berberak eskaintzea, guztiek beren gaitasunak ahalik eta gehien garatzeko aukera izatea baizik.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK

1. Eguneroko bizitzako egoerak interpretatzea, egoera horien irudikapen matematikoa eginez, kontzeptu, tresna eta estrategia desberdinen bidez informazio garrantzitsuena aztertzeke.

Matematikaren esparrutik esku hartzen den egoera problematizatu bat ulertzea da beti hura ebazteko bidean egiten den lehen urratsa. Problema ondo irudikatu edo bistaritzeak hura interpretatzen laguntzen du, baita datu eta erlazio garrantzitsuenak identifikatzen ere. Egoera problematizatuen ulermenaz hitz egitean, arreta ez da jartzen hitzezko mezu idatziak ulertzean; aitzitik, aukera zabalago batera jo behar da, hala nola ahozko mezuetera, marrazkien, irudien edo argazkien bidezko ikusizko mezuetera, eguneroko egoeretara edo erronka bat dakarten manipulazio-material zehatzak (analogikoak eta digitalak) dituzten mezuetera. Horren bidez, ikasleek hurbileko ingurunea uler dezaten lortu nahi dugu, eta inguruanduten munduaren irudikapen egokia ezartzeko tresnak eman nahi dizkiegu, bai eskolan bai egunerokobizitzan izan ditzaketen egoera problematikoei aurre egin eta horiek ebazteko aukera izan dezaten.

Ikaskuntza-egoerek aukera sorta zabala eskaintzen dute ikasleen esperientziak eta ikaskuntzak integratzeko, baita konpetentziak ikuspegi globalarekin integratzeko ere, eta elkarrekiko errespetua eta berdinenarteko kooperazioa sustatzen dituzte, betiere arreta berezia jarrita genero-berdintasunean, inklusioan eta aniztasun pertsonal eta kulturean. Horretarako, egoera horietako testuinguruak askotarikoak izan behar dute, alde batetik, esparru pertsonala, soziala, eskolako eta profesionala barne; eta, bestetik, aberatsak ikuspuntu matematikotik, arloaren esparruen artean ideiak eta loturak sor daitezkeen bultzatuz. Horrela, aukera ematen dute funtsezko zortzi konpetentziak integratzeko eta gure munduko ingurumen- eta gizarte-arazo handien planteamendua edo kontsumo arduratsuko arazoaren planteamendua hurbileko errealitatean txertatzeko, ikasleak horien partaide egin daitezkeen eta etorkizunean aktiboki inplikatzeko behar den jarrera gara dezaten sustatzeko.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, STEM1, STEM2, STEM4, KD1, KD2, KPSII5, EK1, EK3, KAKK4.

2. Egoera problematizatuak ebaztea, hainbat teknika, estrategia eta arrazoitzeko modu aplikatuz, jarduteko zenbait modu aztertzeke, soluzioak lortzeko eta ikuspuntu formaletik eta planteatutako testuinguruari loturik baliozkoak direla ziurtatzeko.

Problema ebaztea matematikaren ikaskuntzaren funtsezko zati bat da: berezko helburu gisa eta ezagutza matematikoa eraikitzeke ardatz metodologiko gisa.

Berezko helburu gisa, hainbat estrategia sartzen dira jokoan soluzio posibleak lortzeko: analogia, saiakuntza eta errorea, alderantzizko ebazpena, haztapena, problema sinpleagoetan deskonposatzea... Hainbat estrategia ezagutzeak erronkei segurtasunez aurre egiteko aukera ematen du, eta loturak ezartzea errazten du. Estrategiek ez dute ebazpen aritmetikoan bakarrik oinarritu behar; aitzitik, laguntzadigitalarekin —materialen manipulazioaren, irudikapen grafikoaren diseinuaren edo hitzezko argudioak ematearen bitartez— ebatz daitezkeen egoerak ere emango dira. Estrategia aukeratzeak eta problema ebazten den bitartean aldian behin berrikusteak pentsamendu kritikoa eta sortzailea aktibatzea eskatzen du, erabakiak hartzeko, erantzuna aurreratzeko, ezarritako jarraibideak betetzeko, arriskuak hartzeko eta errorea ikasteko aukera bihurtzeko.

Ardatz metodologiko gisa, ikaskuntza-egoera baten testuinguruan problema ebazteak lotura berriak ematen ditu ikasleen ezagutzen artean, eta, horrela, esanahi eta jakintza matematiko berriak eraikitzen dira.

Soluzioen baliozkotasuna ziurtatzeko, jarraitutako prozesuari buruz arrazoitu behar da, eta haiek zuzentasun matematikoari dagokionez ebaluatu; horri esker, galderak berriz formulatu eta egoera berriak ebatzi daitezke. Hala ere, soluzioak planteatutako testuingurura egokitzeari buruzko gogoeta kritikoa eresustatu behar da, baita zenbait ikuspuntutatik (kontsumo arduratsua, osasuna, ingurumena, genero-berdintasuna eta abar) izango lituzketen inplikazioak ere.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK3, STEM1, STEM2, KPSII5, EK2, EK3, KAKK4.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

3. Eguneroko bizitzan oinarritutako egoeretan, aieru errazak aztertzea, formulatzea eta egiaztatzea edo problema matematikoak planteatzea, modu gidatuan, arrazoibidearen eta argudiatzearen balioa aintzat hartuz, haien baliozkotasuna kontrastatzeko, eta ezagutza berria eskuratzeko eta integratzeko.

Arrazoibideak eta pentsamendu analitikoak patroien, egituren eta erregularitasunen pertzepzioa areagotzen dute, baita objektuen ezaugarriak, erlazioak eta propietateak behatzea eta identifikatzea ere, eguneroko testuinguruetan zein egoera matematikoetan aieruak edo baieztapenak formulatu ahal izateko, ideiak garatuz, fenomenoak aztertuz, ondorioak argudiatuz eta ezagutza berriak sortuz. Analisi matematikoak, beraz, pentsamendu kritikoa garatzen laguntzen du, egoera edo problema aztertu eta sakontzea, ikuspegi desberdinetatik aztertzea, galdera egokiak planteatzea eta ideiak zentzuz ordenatzea eskatzen baitu.

Ikasleek inguruko ingurune analogikoan eta digitalean edo eguneroko bizitzako egoeretan elementu matematikoak detekta ditzaten lortzen denean, galderak planteatuz edo aieruak formulatuz, jarrera aktiboa garatzen dute lanaren aurrean, eta jarrera proaktiboa ikaskuntzaren aurrean. Horrela, ikasleek identifikatu, antolatuz, konektatu, irudikatu, eraiki, abstraitu, ebaluatu, ondorioztatu, justifikatu, azaldu, defendatu, interpretatu, kritikatu, ezeztatu eta kualifikatzen dutenean, arrazoibidea eta analisi kritikoa areagotzen laguntzen da.

Era berean, matematikoki arrazoitzea kontzeptuak behaketaren eta gogoetaren bidez behar bezala eraikitze beharri lotuta dago, baita galderak egitean eta gauzatutako proba-prozesuan behatutakoa adieraztean komunikazio-trebetasunak garatzeari ere. Gogoan izan behar da frogantzak ez direla matematikarenak bakarrik, bizitzako beste alderdi askotakoak ere badirela. Argudioetan zorrotza izan behar da, eta ez da onartu behar kasuan kasuko frogak bermatzen ez duten informaziorik edo adierazpenik. Ikasleek matematikaz bestelako irakasgai batzuetan erabiliko dute argudiatzeko gaitasun hori, metodozientifikoa matematikan oinarritzen baita.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, STEM1, STEM2, KD3, KD5, KPSII5, KE1, KE2, KE3.

4. Pentsamendu konputazionala erabiltzea datuak antolatuz, zatika deskonposatuz, patrioiak ezagutzuz, orokortuz eta interpretatuz, eta algoritmoak modu gidatuan aldatuz eta sortuz, eguneroko bizitzako egoerak modelizatze eta automatizatze.

Pentsamendu konputazionala ikasleen etorkizuneko funtsezko trebetasunetako bat da, zuzenean lotzen baita problemen ebazpenarekin eta prozeduren planteamenduarekin. Behar den abstrakzioa eskatzen du alderdi garrantzitsuenak identifikatzeko, patrioiak ezagutzeko, zeregin sinpleagoetan deskonposatzeko eta algoritmoak definitzeko, eta, horrela, sistema informatiko batek, gizaki batek edo bien konbinaziotan egikaritu ditzakeen soluzio posibleetara iristeko.

Pentsamendu konputazionala eguneroko bizitzara eramateak informatikaren funtsezko alderdiak ikasleen beharrek lotzea dakar. Horrela, ikasleak etorkizun gero eta teknologikoagorako prestatzen dira, haien pentsamendu kritiko eta sortzaileko gaitasunak hobetuz eta abstrakzioak erabiliz problema konplexuak ebazteko. Era berean, ikasgelan lan egiteko baliabide teknologikoak egoki aukeratzeak ezagutza matematikoa ikasteko eta sakontzeko aukera ematen die ikasleei. Pentsamendu hori berriaz entrenatu etagaratu beharko litzateke, metodologia eta estrategia gidatuen bidez.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KD1, KD3, KD5, KPSII5, EK1, EK2, EK3, KAKK4.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

5. Ideia matematikoen arteko loturak ezagutu eta erabiltzea, eta beste arlo batzuetan edo eguneroko bizitzan inplikaturako matematika identifikatzea, kontzeptuak eta prozedurak elkarrekin lotuz, askotariko egoerak eta testuinguruak interpretatzeko.

Objektu matematikoen arteko loturak (kontzeptuak, prozedurak, irudikapen-sistemak...) eskuratutako jakintzen ulermen sakonagoa eta iraunkorragoa eskaintzen du, eta ezagutzari berari buruzko ikuspegi zabalagoa ematen du. Ezagutzen ikuspegi global eta erlazionatu horrek beste arlo batzuekin eta ikasleen eguneroko bizitzarekin loturak sortzen laguntzen du, adibidez, haien ekonomia pertsonala planifikatu eta kudeatzean edo zenbait hedabidetan informazio grafikoa interpretatzean. Ideia matematikoak ez dira elementu bakartuak, elkarren artean erlazionatu eta osotasun bat sortzen dutenak baizik. Hori ulertzeak ingurunea eta bertan jazotzen diren gertaerak ulertzeko gaitasuna garatzen du, eta oinarri sendoa sortzen du ezagutza berriak finkatzeko, erronka berriei aurre egiteko eta erabaki informatuak hartzeko.

Bestalde, matematikak beste arlo batzuekin, bizitza errealekin edo norberaren esperientziarekin duen lotura ezagutzeak areagotu egiten du ikasleen ezagutza matematikoa. Garrantzi handikoa da ikasleek matematika zenbait testuingurutan (pertsonalak, eskolakoak, sozialak, zientifikoak eta humanistikoak), analogikoetan zein digitaletan, esperimendatzeko aukera izatea, alderdi matematikoak hainbat egoeratan identifikatzen ohitzeko.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, STEM3, STEM6, KD3, KD5, KPSII5, HK4, KAKK1, KAKK2, KAKK4.

6. Kontzeptu, prozedura eta emaitza matematikoak modu indibidual eta kolektiboan komunikatzea eta irudikatzea, terminologia matematiko egokia eta ahozko hizkuntza, hizkuntza idatzia, grafikoa eta multimodala erabiliz, ideia matematikoei esanahia eta iraunkortasuna emateko.

Komunikazioa eta ideia-trukea hezkuntza zientifiko eta matematikoaren funtsezko zati bat da. Komunikazioaren bidez, ideiak, kontzeptuak eta prozedurak gogoetarako, hobetzeko, eztabaidatzeko, zuzentzeko eta baliozkotzeko objektu bihurtzen dira. Hitzez analizatzeko eta arrazoitutakoa adierazteko gaitasuna sozialki moldatzeko premia gisa ikusten da, eta horretarako ezinbestekoa da hiztegi matematiko egokirajotzea, transmititu nahi diren ideiak azaldu eta antolatzea, edo kontrako argudioak onartu eta ezeztatzea.

Pentsamendu matematikoa komunikazio-kanalari argi, koherentziaz eta modu egokian komunikatzeak ezagutza berriak sortzen, finkatzen eta kooperazioan jarduten laguntzen du, baita pentsamendu matematikoa eta norberaren nahiz besteen estrategiak analizatzen eta ebaluatzen ere.

Bestalde, irudikapen matematikoak, komunikazio-elementu gisa, hainbat hizkuntza erabiltzen ditu, hala nola hitzezkoa, grafikoa, sinbolikoa edo tabularra, besteak beste, bitarteko tradizionalen edo digitalen bidez, ideia matematikoak hainbat testuingurutan (pertsonalak, eskolakoak, sozialak eta profesionalak) zehaztasunez adierazteko aukera ematen baitute. Gainera, ikasleek hainbat formatu eta testuingurutan dagoen hizkuntza matematikoa ezagutu eta ulertu behar dute, hurbileko hizkuntzatik abiatuta eta matematikaren bereizgarri den terminologia zehatza eta zorrotasun zientifiko pixkanaka eskuratuta; eta, era berean, informazio matematikoa transmititu behar dute, mezuaren formatua entzuleei eta komunikazio-xedeari egokituta.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK5, STEM1, STEM2, STEM4, KD1, KD3, KD5, KAKK4.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

7. Erronka matematikoei aurre egitean emozioak identifikatzen eta kudeatzen lagunduko duten trebetasun pertsonalak garatzea, norberaren trebetasunekiko konfiantza sustatuz, akatsa ikaskuntza- prozesuaren zati gisa onartuz eta ziurgabetasun-egoeren aurrean egokituz, pertseberantzia hobetzeko eta matematikaren ikaskuntzaz gozatzeko.

Problema matematikoak edo matematikak esku hartzen duen erronka globalagoak ebaztea lan atsegina izan behar da. Matematikaren ikaskuntzaren barruan trebetasun emozionalak eskuratzeak ikasleen ongizatea, diziplinarekiko interesa eta matematikarekiko motibazioa sustatzen ditu genero-ikuspegitik.

Halaber, erresilientzia eta jarrera proaktiboa garatzen ditu erronka matematiko berrien aurrean, errorea ikasteko aukera dela eta emozioen aniztasuna modu pertsonalean hazteko aukera dela ulertzen du-eta. Horretarako, ikasleek beren emozioak identifikatu eta kudeatu behar dituzte, estres-iturriak ezagutu, jarrera positiboa izan, jarraikiak izan eta modu kritiko eta sortzailean pentsatu. Konpetentzia hau lortzen laguntzen du, halaber, matematikak historian zehar kulturaren eta generoaren ikuspegitik egindako ekarpena aztertzeak.

Horrekin guztiarekin, ikaskuntzaren aurreko jarrera garatzen laguntzen da, eskuratutako trebetasunak bizitzako beste esparru batzuetara transferitzea sustatzeko, ikaskuntza eta ongizate pertsonala gizabanakoaren bizi-prozesuaren osagai integraltzat hartuta.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, STEM5, STEM6, KPSII1, KPSII2, KPSII4, KPSII5, HK3, EK1, EK2, EK3, KAKK1, KAKK3.

8. Gizarte-trebetasunak garatzea, besteen emozioak eta esperientziak eta aniztasunaren balioa ezagutuz eta errespetatuz, eta esleitutako rola dituzten lantalde heterogeneoetan aktiboki parte hartuz, matematikako ikasle gisa identitate positiboa eraikitzeke, ongizate pertsonala sustatzeko eta harreman onuragarriak sortzeko.

Konpetentzia espezifikoa honen bidez errespetua, tolerantzia, berdintasuna eta gatazken konponbide baketsua landu nahi dira, ikasleek proposatutako erronka matematikoak ebazten dituztenaldi berean, komunikazio eraginkorrerako, plangintzarako, ikerketarako, motibaziorako eta konfiantzarako trebetasunak garatuta, laneko harreman eta ingurune osasungarriak sortzeko. Horretarako, rola esleituta dituztentalde heterogeneoetan parte hartzea sustatuko da, eta horrek aukera emango du harreman osasungarriak, solidarioak eta konprometituak eraikitzeke, autokonfiantza finkatzeko eta berdintasunezko bizikidetzak-egoerak normalizatzeko, baita ingurune digitaletan ere.

Horrela, ikasleei komunikazio eraginkorrerako eta taldean lan egiteko tresnak eta estrategiak eman nahi zaizkie, etorkizunerako beharrezko baliabide gisa. Hala, entzute aktiboa eta komunikazio asertiboa lantzen dira. Gainera, ikasleek modu sortzaile, kritiko eta arduratsuan laguntzen dute, eta gatazkek modu positiboan ebaztea jorratzen da, hizkuntza inklusiboa eta indarkeriarik gabekoa erabilia.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK5, EK3, STEM3, STEM5, STEM6, KPSII1, KPSII3, KPSII5, HK1, HK2, HK3, EK2, EK3.

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

Lehen zikloa	Bigarren zikloa	Hirugarren zikloa
1. konpetentzia espezifikoa		
1.1 Eguneroko bizitzako problemak hitzez edo grafikoki interpretatzea, modu arautuan planteatutako galderak ulertuz.	1.1 Eguneroko bizitzako problemak hitzez edo grafikoki interpretatzea, zenbaitestrategia edo tresnaren bitartez (teknologikoak barne) planteatutako galderak ulertuz.	1.1 Eguneroko bizitzako problemak hitzez edo grafikoki birformatzea, zenbait estrategia edo tresnaren bitartez planteatutako galderak ulertuz.
1.2 Eguneroko bizitzako problemetan bildutako oinarrizko informazioa ezagutzea, horiek ebazten laguntzen dutenak ulertuz.	1.2 Eguneroko bizitzako problemetan bildutako informazioa ezagutzea, zenbait estrategia edo tresnaren bitartez planteatutako galderak ulertuz.	1.2 Datu eta informazio garrantzitsuak identifikatzea, egoera problematizatu bat ebazteko harremanak eta loturak ezarriz.
1.3 Egoera problematizatu errazen irudikapenen adibideak ematea, eguneroko bizitzako problema bat ebazten lagunduko duten baliabide manipulatioak eta grafikoak erabilia.	1.3 Egoera problematizatu bat ebazten lagunduko duten irudikapen matematikoak erakustea, eskema edo diagramen bitartez.	1.3 Egoera problematizatu bat ebazteko estrategiak bilatzen lagunduko duten irudikapen matematikoak egitea.
2. konpetentzia espezifikoa		
2.1 Problema bat modu gidatuan ebazteko strategiaren bat erabiltzea, etagauzatutako prozesua azaltzea.	2.1. Problema bat ebazteko hainbat estrategia erabiltzea, eta gauzatutako prozesua azaltzea.	2.1 Problema bat ebazteko zenbait strategiaren artean hautatzea, eta gauzatutako prozesua azaltzea.
2.2 Problema bera ebazteko proposamenak aztertzea eta partekatzea, elkarriketaren bidez eta errespetuz.	2.2. Problema bera ebazteko proposamenak aztertzea eta partekatzea, elkarriketaren bidez eta errespetuz.	2.2 Problema bera ebazteko proposamenak aztertzea eta partekatzea, elkarriketaren bidez eta errespetuz.
2.3 Ikaskuntza-egoera baten testuinguruan egoera problematizatu batetik lortutako soluzioak eta planteatutako galderekiko koherentzia egiaztatzea.	2.3 Ikaskuntza-egoera baten testuinguruan egoera problematizatu batetik lortutako soluzioen zuzentasun matematikoa eta planteatutako galderekiko koherentzia egiaztatzea.	2.3 Ikaskuntza-egoera baten testuinguruan egoera problematizatu batetik lortutako soluzioen zuzentasun matematikoa eta testuinguruarekiko eta planteatutako galderekiko koherentzia argudiatzea.
3. konpetentzia espezifikoa		
3.1 Zentzu matematikoekin erlazioatutako aieru matematiko errazak egitea, patrioiak eta propietateak ikertuz eta dedukzioak modu gidatuan eginez.	3.1 Zentzu matematikoekin erlazioatutako aieru matematiko errazak analizatzea, patrioiak eta propietateak ikertuz eta dedukzioak modu gidatuan eginez.	3.1 Zentzu matematikoekin erlazioatutako aieru matematiko errazak formulatzea, patrioiak, propietateak eta erlazioak ikertuz, eta dedukzioak eginez eta egiaztatuz.
3.2 Eguneroko bizitzan aurki daitezkeen problemen eta egoera matematikoen adibide errazak proposatzea, eta nola ebaz daitezkeen azaltzea.	3.2 Eguneroko bizitzan aurki daitezkeen problemen eta egoera matematikoen adibideak proposatzea, eta nola ebaz daitezkeen arrazoitzea eta argudiatzea.	3.2 Problemen eta egoera matematikoen adibideak sortzea, eta ebaz daitezkeela justifikatzea, norberaren arrazoibideak eta argudioak eskainiz.
4. konpetentzia espezifikoa		
4.1 Urratsez urrats egiten diren eguneroko bizitzako errutinak eta jarduerak deskribatzea, pentsamendu konputazionalaren oinarrizko printzipioak modu gidatuan erabiliz.	4.1 Urratsez urrats egiten diren edo errutina bati jarraitzen dioten eguneroko bizitzako egoera errazak modu analogiko eta digitalean modelizatzea, pentsamendu konputazionalaren oinarrizko printzipioak modu arautuan erabiliz.	4.1 Eguneroko bizitzako egoerak modelizatzea, pentsamendu konputazionalaren oinarrizko printzipioak modu gidatuan erabiliz.
4.2 Urratsez urrats egiten diren eguneroko bizitzako errutina eta jarduerak erraz automatizatzea, tresna teknologiko egokiekin eta halakorik gabe, pentsamendu konputazionalaren oinarrizko printzipioak modu gidatuan erabiliz.	4.2 Urratsez urrats egiten diren algoritmo erraz automatizatzea, tresna teknologiko egokiekin eta halakorik gabe, pentsamendu konputazionalaren oinarrizko printzipioak modu arautuan erabiliz.	4.2 Urratsez urrats egiten diren algoritmoak automatizatzea, tresna teknologiko egokiekin eta halakorik gabe, pentsamendu konputazionalaren oinarrizko printzipioak erabiliz.
5. konpetentzia espezifikoa		
5.1 Elementu matematikoen arteko loturak ezagutzea, norberaren ezagutzaketa esperientziak aplikatuz.	5.1 Elementu matematikoen arteko loturak egitea, norberaren ezagutzak eta esperientziak aplikatuz.	5.1 Zenbait elementu matematikoren arteko loturak erabiltzea, norberaren ezagutzak eta esperientziak mobilizatuz.
5.2 Eguneroko bizitzan eta beste arlo batzuetan dagoen matematika ezagutzea, lotura errazak ezarriz.	5.2 Egoerak hainbat testuingurutan interpretatzea, matematikaren eta eguneroko bizitzaren arteko loturak ezagutuz.	5.2 Matematikaren, beste arlo batzuen eta eguneroko bizitzaren arteko loturak erabiltzea testuinguru ez-matematikoetan problemak ebazteko.

ARLOA

**KOMPETENTZIA
ESPZIFIKOAK**

**EBALUAZIO
IRIZPIDEAK**

ONARRIZKO JAKINTZAK

1º

2º

3º

Lehen zikloa	Bigarren zikloa	Hirugarren zikloa
6. kompetentzia espezifikoa		
6.1 Eguneroko bizitzan dagoen hizkuntza matematiko erraza ezagutzea, oinarriko hitzegi espezifikoa eskuratuz.	6.1 Eguneroko bizitzan zenbait formatutan dagoen hizkuntza matematiko erraza ezagutzea, oinarriko hitzgiespezifikoa eskuratuz eta mezuaren ulermena erakutsiz.	6.1 Eguneroko bizitzan zenbait formatutan dagoen hizkuntza matematiko erraza interpretatzea, hitzegi egokia eskuratuz eta mezuaren ulermena erakutsiz.
6.2 Ideia eta prozesu matematiko errazak, problema bat ebazteko jarraitutako urratsak edo emaitza matematikoak hitzez edo grafikoki azaltzea.	6.2 Prozesu eta ideia matematikoak, problema bat ebazteko jarraitutako urratsak edo lortutako emaitzak azaltzea, hizkuntza matematiko erraza eta zenbait formatu erabiliz.	6.2 Aieru eta prozesu matematikoak zenbait formatutan komunikatzea, hizkuntza matematiko egokia erabiliz, bai analogikoa bai digitala.
7. kompetentzia espezifikoa		
7.1 Erronka matematiko berriei aurre egitean norberaren oinarriko emozioak ezagutzea, behar denean laguntza eskatuz eta eskainiz.	7.1 Erronka matematiko berriei aurre egitean norberaren emozioak identifikatzea, behar denean laguntza eskatuz eta eskainiz, eta, hala, autokonfiantza garatuz.	7.1 Norberaren emozioak autorregulatzea eta indar eta ahulezia batzuk ezagutzea, erronka matematiko berriei aurre egitean autokonfiantza garatuz.
7.2 Erronka eta ezagutza matematiko berrien aurrean jarrera positiboak adieraztea, aberaste pertsonalaren iturri gisa, errorea somenerako eta ikaskuntzarako aukera gisa baloratuz.	7.2 Erronka matematiko berrien aurrean ahalegin eta malgutasunezko jarrera positiboak erakustea, gozamen pertsonalaren iturri gisa, errorea somenerakoeta ikaskuntzarako aukera gisa baloratuz.	7.2 Erronka eta ezagutza matematiko berrien aurrean jarraitutasuna eta erantzukizuna bezalako jarrera positiboak aukeratzea, errorea ikasteko aukera gisa baloratuz.
8. kompetentzia espezifikoa		
8.1 Talde-lanean errespetuz parte hartzea, errespetuan, tolerantzian, berdintasunean eta gatazken konponbide baketsuan oinarritutako harreman osasungarriak ezarriz.	8.1 Talde-lanean aktiboki eta errespetuz laguntzea, egoki komunikatuz, taldearen aniztasuna errespetatuz eta tolerantzian, berdintasunean eta gatazken konponbide baketsuan oinarritutako harreman osasungarriak ezarriz.	8.1 Talde-lanean aktiboki, errespetuz eta erantzukizunez laguntzea, ekimena erakutsiz, eraginkortasunez komunikatuz, aniztasuna baloratuz, enpatia erakutsiz eta tolerantzian, berdintasunean eta gatazken konponbide baketsuan oinarritutako harreman osasungarriak ezarriz.
8.2 Talde-lanean eslelitutako zeregina eta rola onartzea, erantzukizun indibidualak betez eta taldearen helburuak lortzen lagunduz.	8.2 Zereginen banaketan parte hartzea, eslelitutako erantzukizun indibidualak bere gain hartuz eta errespetatuz, eta helburu partekatuak lortzera zuzendutako kooperazio-estrategia errazak erabiliz.	8.2 Zereginen banaketan laguntzea, eslelitutako erantzukizun indibidualak bere gain hartuz eta errespetatuz, eta helburupartekatuak lortzera zuzendutako kooperazio-estrategia errazak erabiliz.

ARLOA

**KOMPETENTZIA
ESPZIFIKOAK**

**EBALUAZIO
IRIZPIDEAK**

OINARRIZKO JAKINTZAK

1º

2º

3º

OINARRIZKO JAKINTZAK

Lehen zikloa	
A. Zenbaki-zentzia	
1. Zenbaketa	Zenbaketa eta kontaketa sistematikorako askotariko estrategiak eguneroko bizitzako egoeretan, hiru zifra arteko kantitateetan.*
2. Kantitatea	Kantitateen zenbatespen arrazoituak ikaskuntza-egoeretan testuinguruan jarritako problemetan.* Hiru zifra arteko zenbaki arrunten irakurketa, adierazpidea (zenbakizko zuzena eta material manipulatioak barne), konposizioa, deskonposizioa eta birkonposizioa.* Kantitate bera zenbait modutan adierazteko (manipulatioa, grafikoa edo zenbakizkoa eta digitala), eta egoera edo problema bakoitzerako adierazpide egokia hautatzeko estrategiak.* Eguneroko bizitzako testuinguruetan erabili ohi diren zatiki propioak (erdia, herena, laurdena...).
3. Eragiketa-zentzia	Kalkulu mentaleko estrategiak, hiru zifra arteko zenbaki arruntekin.* Malgutasunez eta zentzuz ebatzitako zenbaki arrunten batuketeta eta kenketa: erabilgarritasuna testuinguruan kokatutako egoeretan, ebazteko estrategiak eta tresnak eta propietateak.*
4. Erlazioak	Hamar oinarriko zenbaki-sistema (hiru zifra artekoa): eragiketetan sortzen dituen erlazioen aplikazioa.* Zenbaki arruntak eguneroko bizitzako testuinguruetan: konparazioa eta ordenamendua.* Batuketaren eta kenketaren arteko erlazioa: aplikazioa eguneroko testuinguruetan. Batuketaren eta biderketaren arteko erlazioa eguneroko testuinguruetan.
5. Finantza-hezkuntza	Europako diru-sistema: txanponak (1, 2 euro) eta euro billeteak, balioa eta baliokidetasuna.*
B. Neurri-zentzia	
1. Magnitudea	Objektuen atributu neurgarriak (luzera, masa, edukiera), distantziak eta denborak.* Unitate konbentzionalak (metroa, kiloa eta litroa) eta ez-konbentzionalak eguneroko bizitzako egoeretan.* Denbora neurtzeko unitateak, analogikoki eta digitalki adieraziak (urtea, hilabetea, astea, eguna, eta ordua eta minutua) eguneroko bizitzako egoeretan.*
2. Neurketa	Unitate bat errepikatuz eta tresna ez-konbentzionalen bidez neurtzeko prozesuak.* Familia-testuinguruetan tresna konbentzionalekin (erregelak, zinta metrikoak, balantzak, egutegiak...) neurtzeko prozesuak.*
3. Zenbatespena eta erlazioak	Magnitude bereko neurriak zuzenean konparatzeko eta ordenatzeko estrategiak.* Ohiko erabilerrako neurriak beste neurri batzuekin zuzenean konparatuz zenbatestea.
C. Espazio-zentzia	
1. Bi eta hiru dimentsioko irudi geometrikoak	Bi dimentsioko irudi geometriko errazak eguneroko bizitzako objektuetan: identifikazioa eta sailkapena elementuen arabera.* Bi edo hiru dimentsioko irudi geometriko errazak modu manipulatioan eraikitzekeko estrategiak eta teknikak.* Oinarriko hiztegi geometrikoa: forma geometriko errazen elementuen eta propietateen hitzeko deskribapena.* Bi dimentsioko irudi geometrikoen propietateak miazteko material manipulagarriak (mekanoak, tangram, irudi-jokoak eta abar) eta tresna digitalak.
2. Lokalizazioa eta irudikapen-sistemak	Objektuen espazioko posizio erlatiboa eta mugimenduak modu egokian deskribatzeko hiztegia: (goian, behean, aurrean, atzean, artean, baino hurbilago, ez bezain hurbil, baino urrutiago, ez bezain urruti...)*
3. Mugimenduak eta transformazioak	Eguneroko bizitzako egoeretan translazio eta simetrien bidez transformatutako irudi errazak: identifikazioa.* Hasierako patroia baten simetria eta translazioetatik abiatuta transformatutako irudi errazak sortzea eta material manipulagarriekin eta tresna digitalekin emaitza iragartzea.
4. Bistaratzeko, arrazoibide eta modelizazio geometrikoa.	Eredu geometrikoak beste zentzuekin erlazionatutako problemen ebazpenean.* Erlazio geometrikoak: ingurunean ezagutzea.
D. Zentzu aljebraikoa eta pentsamendu konputazionala	
1. Patrioik	Zenbaki, figura edo irudien bilduma batean erregularitasunetatik abiatuta, elementu ezkutua identifikatzeko, ahoz deskribatzeko, aurkitzeko eta sekuentziak hedatzeko estrategiak.*
2. Eredu matematikoa	Eguneroko bizitzako problemak ulertzean eta ebaztean modu gidatuan modelizatzekeko prozesuak, analogikoa eta digitala (marrazkiak, eskemak, diagramak, objektu manipulagarriak, dramatizazioak...)*
3. Erlazioak eta funtzioak	= eta \neq ikurrak, eragiketak dituzten adierazpenen artean berdintasun- eta desberdintasun-erlazioak adierazteko*

	ARLOA	KOMPETENTZIA ESPZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Lehen zikloa	
	Berdintasuna irudikatzea bi elementuren arteko baliokidetasun-erlazio baten adierazpen gisa, eta bi elementuetako edozeinetan datu erraz ezezagunak lortzea (sinbolo baten bidez irudikatuak).*
4. Pentsamendu konputazionala	Algoritmo errazak (errutinak, urrats ordenatuak dituzten instrukzioak...) interpretatzeko estrategiak.*
E. Zentzu estokastikoa	
1. Antolaketa eta datuen analisia	Eguneroko bizitzako grafiko estatistiko oso errazetatik (piktogramak, barra-grafikoak) informazio garrantzitsua ateratzeko eta elementu nagusiak ezagutzeko estrategiak.*
	Lagin txikietan datu kualitatiboak eta kuantitatiboak biltzeko, sailkatzeko eta kontatzeko estrategia errazak.*
	Grafiko estatistiko errazen, baliabide manipulagarrien eta teknologikoen bidez egindako kontaketen bitartez lortutako datuen adierazpidea.
F. Zentzu sozioafektiboa	
1. Sinesmenak, jarrerak eta emozioak	Kudeaketa emozionala: matematikaren aurreko norberaren emozioak estereotiporik gabe identifikatzeko eta adierazteko estrategiak. Matematika ikasteko jakin-mina eta ekimena.*
2. Talde-lana, inklusioa, errespetua eta aniztasuna	Ikasgelan dauden desberdintasun indibidualen aurreko diskriminazio-jarrerak: identifikazioa eta gaitzespena. Jarrera inklusiboak eta taldearen aniztasunaren onarpena.*
	Talde-lanean aktiboki parte hartzea: interakzio positiboa eta besteen lanarekiko errespetua. Oinarrizko ezagutza matematikoez giza jakintzen esparruei kulturaren eta generoaren ikuspegitik egiten dieten ekarpena.*

Bigarren zikloa	
A. Zenbaki-zentzua	
1. Zenbaketa	Zenbaketa eta kontaketa sistematikorako askotariko estrategiak eta zenbaketa zenbakien tamainara egokitzeak eguneroko bizitzako egoeretan, lau zifra arteko kantitateetan.*
2. Kantitatea	Zenbakien magnitude-ordena (hamarrekoak, ehunekoak eta milakoak) interpretatzeko eta manipulatzeko estrategiak eta teknikak.*
	Kantitateen zenbatespen eta hurbilketa arrazoituak problemak ebazteko testuinguruetan.*
	Lau zifra arteko zenbaki arrunten irakurketa, adierazpidea (zenbakizko zuzena eta material manipulatioak barne), konposizioa, deskonposizioa eta birkonposizioa.* Eguneroko bizitzako testuinguruetan 10 arteko izendatzailea duten zatiki propioak.*
3. Eragiketa-zentzua	Kalkulu mentaleko estrategiak, zenbaki arruntekin eta zatikiekien.*
	Testuinguruan jarritako egoerak ebazteko erabilgarriak diren eragiketa sinpleak (batuketa, kenketa, biderketa, eta zatiketa banaketa eta partiketa gisa) ezagutzeko estrategiak.*
	Biderkatzeko taulak eraikitzeak estrategiak, aldi kopuruan, batuketa errepikatuan edo lauki-sareetako antolaeran oinarrituta.* Malgutasunez eta zentzuz ebazitako zenbaki arrunten batuketa, kenketa, biderketa eta zatiketa: erabilgarritasuna testuinguruan kokatutako egoeretan, ebazteko estrategiak eta tresnak eta propietateak.*
4. Erlazioak	Hamar oinarriko zenbaki-sistema (lau zifra artekoa): eragiketetan sortzen dituen erlazioen aplikazioa.*
	Zenbaki arruntak eta zatikiak eguneroko bizitzako testuinguruetan: konparazioa eta ordenamendua.*
	Batuketaren eta kenketaren arteko erlazioa, eta biderketaren eta zatiketaren artekoa: eguneroko testuinguruetan aplikatzea.
5. Finantza-hezkuntza	Eguneroko bizitzako kantitateak eta itzuli beharreko kopuruak (euroak eta euro-zentimoak) kalkulatzeko eta zenbatesteko estrategiak: diru-sarrerak, gastuak eta aurrezkoa. Erosketa arduratsuko erabakiak.*

	ARLOA	KOMPETENTZIA ESPZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Bigarren zikloa	
B. Neurri-zentzua	
1. Magnitudea	<p>Objektuen atributu neurgarriak (luzera, masa, edukiera, azalera, bolumena eta angelu-anplitudea).*</p> <p>Unitate konbentzionalak (km, m, cm, mm; kg, g; l eta ml; angeluen neurriaren unitateak eta deskriptoreak) eta ez-konbentzionalak (oina, koilarakada...) eguneroko bizitzako egoeretan.*</p> <p>Denboraren neurketa (urtea, hilabetea, astea, eguna, ordua, eta minutua eta segundoa) eta denboraldien iraupenaren zehaztapena.*</p>
2. Neurketa	<p>Tresna eta unitate ez-konbentzionalekin (unitate bat errepikatzea, lauki-sareak eta material manipulatioak erabiltzea) eta konbentzionalekin neurketak egiteko estrategiak.*</p> <p>Tresna konbentzionalen bidez (erregela, zinta metrikoa, balantzak, erloju analogikoa eta digitala) neurtzeko prozesuak.*</p>
3. Zenbatespena eta erlazioak	<p>Magnitude bereko neurriak konparatzeko eta ordenatzeko estrategiak (km, m, cm, mm; kg, g; l eta ml): eguneroko bizitzako problemetan unitateen arteko baliokidetasunak aplikatzea.*</p> <p>Luzera-, masa- eta edukiera-neurrien estimazioa, konparazioz.</p> <p>Neurketen eta neurrien zenbatespen edo kalkuluen emaitzen ebaluazioa.*</p>
C. Espazio-zentzua	
1. Bi eta hiru dimentsioko irudi geometrikoak	<p>Bi edo hiru dimentsioko irudi geometrikoak eguneroko bizitzako objektuetan: identifikatzea eta sailkatzea, horien elementuak eta horien arteko erlazioak kontuan harturik.*</p> <p>Bi dimentsioko irudi geometrikoak konposizioz eta deskonposizioz, material manipulagarrien, marrazketa-tresnen (erregela eta eskuaira) eta aplikazio informatikoen bidez eraikitzeo estrategiak eta teknikak.*</p> <p>Hiztegi geometrikoa, irudi geometriko errazen elementuak eta propietateak hitzez deskribatu ahal izateko.*</p> <p>Bi eta hiru dimentsioko irudi geometrikoen propietateak miazteko material manipulagarriak (lauki-sareak, geoplanoak, polikuboak eta abar) eta tresna digitalak (geometria dinamikoko programak, errealitate areagotua, hezkuntza-robotika eta abar).</p>
2. Lokalizazioa eta irudikapen-sistemak	<p>Objektuek espazioan duten posizio erlatiboa edo haien irudikapenak egoki deskribatzeko hiztegi geometrikoa (paraleloa, perpendikularra, zeharria, eskuina, ezkerria eta abar).*</p> <p>Norberari edo beste erreferentzia-puntu batzuei dagokienez mugimenduak hitzez deskribatu eta interpretatzeko hiztegi geometriko egokia.</p> <p>Planoetan ibilbideak interpretatzeko, euskarri fisikoak eta birtualak.*</p>
3. Mugimenduak eta transformazioak	<p>Eguneroko bizitzako egoeretan translazio eta simetrien bidez transformatutako irudiak identifikatzeko estrategiak.*</p> <p>Hasierako patroia baten simetria eta translazioetatik abiatuta transformatutako irudiak sortzea eta material manipulatioekin eta tresna digitalekin emaitza iragartzea.</p>
4. Bistaratzeko, arrazoibide eta modelizazio geometrikoak	<p>Irudi lauen perimetroak kalkulatzeko eta eguneroko bizitzako problemen ebazpenean erabiltzeko estrategiak.*</p> <p>Eredu geometrikoak beste zentzuekin erlazioatutako problemen ebazpenean.*</p> <p>Erlazio geometrikoen identifikazioa matematikako eskolatik kanpoko eremuan, hala nola artean, zientzietan eta bizitzan.</p>
D. Zentzu aljebraikoa eta pentsamendu konputazionala	
1. Patroiak	Zenbaki, figura edo irudien bilduma batean erregularitasunetatik abiatuta, terminoak identifikatzeko, hitzez deskribatzeko, irudikatzeo eta arrazoituta iragartzeko estrategiak.*
2. Eredu matematikoa	Modu arautuan modelizatzeko prozesuak (analogikoak edo digitalak), adierazpide matematikoko erabilita (grafikoak, taulak...), eguneroko bizitzako problemen ulermena eta ebazpena errazteko.*
3. Erlazioak eta funtzioak	Berdintasun- eta desberdintasun-erlazioak eta = eta \neq ikurren erabilera eragiketarako eta horien propietateak dituzten adierazpenen artean.*

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Bigarren zikloa	
	Berdinketa, bi elementuren arteko baliokidetasun-erlazio baten adierazpen gisa, berdinketaren bi elementuetako edozeinetan datu erraz ezezagunak (sinbolo baten bidez irudikatuak) lortzeko.* "Handiago..." eta "txikiago..." erlazioaren adierazpidea, eta $<$ eta $>$ ikurren erabilera.*
4. Pentsamendu konputazionala	Algoritmo errazak (jokoen arauak, instrukzio sekuentzialak, begiztak, patroir errepikakorak, bloke-programazioa, hezkuntza-robotika ...) interpretatzeko eta aldatzeko estrategiak.*
E. Zentzu estokastikoa	
1. Antolaketa eta datuen analisisa	Eguneroko bizitzako grafiko estatistikoak (piktogramak, barra-grafikoak, histogramak...): irakurketa eta interpretazioa.* Lagin txikietan datu kualitatibo edo kuantitatibo diskretuak kalkulagailuaren eta aplikazio informatiko errazen bidez biltzeko, sailkatzeko eta antolatzeko estrategia errazak. Maiztasun absolutua: interpretazioa.* Grafiko estatistiko errazak (barra-diagrama eta piktogramak), datuak irudikatzeko, egokiena hautatuta, baliabide tradizionalen eta aplikazio informatiko errazen bidez.* Moda: maiztasun handieneko datu gisa interpretatzea. Bi datu multzoren konparazio grafikoa, erlazioak ezartzeko eta ondorioak ateratzeko.
2. Ziurgabetasuna	Probabilitatea ziurgabetasunaren neurri subjektibo gisa, eguneroko bizitzako egoeretan eta esperimenduak eginez ziurgabetasuna ezagutzeko.* Gertaera segurua, gertaera posiblea eta ezinezko gertaera: identifikazioa.* Bi gertaeraren probabilitatea: intuizioz konparatzea.*
3. Inferentzia	Bildutako eta analizatutako datuetatik abiatuta aieruak formulatzeko eta azterketaren testuinguruan zentzua emateko estrategiak.
F. Zentzu sozioafektiboa	
1. Sinesmenak, jarrerak eta emozioak	Kudeaketa emozionala: matematikaren aurreko norberaren emozioak estereotiporik gabe identifikatzeko eta aditzera emateko estrategiak. Ekimena eta tolerantzia matematikaren ikaskuntzan frustrazioaren aurrean.* Problema ebazteko egoeretan erabakiak hartzeko autonomia eta estrategiak.*
2. Talde-lana, inklusioa, errespetua eta aniztasuna	Ikasgelan dauden desberdintasun indibidualen aurreko sentsibilitatea eta errespetua. Diskriminazio-jarrerak ingurune analogikoetan zein digitaletan: identifikazioa eta gaitzespena.* Talde-lanean aktiboki parte hartzea: entzute aktiboa eta besteen lanarekiko errespetua. Besteek matematikaren aurrean dituzten emozioak eta esperientziak ezagutzea eta ulertzea.* Giza jakintzen esparru desberdinek kulturaren eta generoaren ikuspegitik egiten duten ekarpenaren onespena.

Hirugarren zikloa.	
A. Zenbaki-zentzua	
1. Zenbaketa	Zenbaketa eta kontaketa sistematikorako askotariko estrategiak eta zenbaketa zenbakien tamainara egokitzeak eguneroko bizitzako egoeretan.*
2. Kantitatea	Zenbakien magnitude-ordena interpretatzeko eta manipulatzeko estrategiak eta teknikak.* Kantitateen zenbatespen eta hurbilketa arazoituak problema ebazteko testuinguruetan.* Zenbaki positiboak eta negatiboak, testuinguru errealetan erabiltzeko. Zenbaki arruntan eta milarenak arteko zenbaki dezimalen irakurketa, adierazpidea (zenbakizko zuzena eta material manipulatuak barne), konposizioa, deskonposizioa eta birkonposizioa.* Eguneroko bizitzako testuinguruetan kantitateak adierazteko zatikiak eta dezimalak, eta egoera edo problema bakoitzerako adierazpiderik onena hautatzeko estrategiak.*

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Hirugarren zikloa.	
3. Eragiketa-zentzua	<p>Kalkulu mentaleko estrategiak, zenbaki arruntekin, zatikiekin eta dezimalekin.*</p> <p>Testuinguruan jarritako egoerak ebazteko erabilgarriak diren eragiketa sinpleak edo konbinatuak (batuketa, kenketa, biderketa, zatiketa) ezagutzeko estrategiak.*</p> <p>Berretura faktore berdinen biderkadura gisa. Karratuak eta kuboak.</p> <p>Eragiketa aritmetikoak (zenbaki arruntekin, dezimalekin eta zatikiekin) malgutasunez eta zentzuz ebazteko estrategiak: buruz, idatziz edo kalkulagailuarekin; erabilgarritasuna testuinguruan kokatutako egoeretan, eta propietateak.*</p>
4. Erlazioak	<p>Hamar oinarriko zenbaki-sistema (zenbaki arruntak eta milarenak arteko zenbaki dezimalak): eragiketetan sortzen dituen erlazioen aplikazioa.*</p> <p>Zenbaki arruntak, zatikiak eta milarenak arteko zenbaki dezimalak eguneroko bizitzako testuinguruetan: konparazioa eta ordenamendua.*</p> <p>Eragiketa aritmetikoen arteko erlazioak: aplikazioa eguneroko testuinguruetan.</p> <p>Zatigarritasun-erlazioa: multiploak eta zatitzaileak.</p> <p>Zenbaki lehenak eta konposatuak.</p> <p>Zatiki sinpleen, dezimalen eta ehunekoen arteko erlazioa.*</p> <p>Biderketaren eta berreturen arteko erlazioa (karratuak eta kuboak) eguneroko testuinguruetan.</p>
5. Arrazobide proporzionala	<p>Egoera proporzionalak eta ez-proporzionalak eguneroko bizitzako problemetan: magnitudeen arteko biderketa-konparazio gisa identifikatzea.*</p> <p>Eguneroko bizitzako proporzionaltasunaren, ehunekoen eta eskalen problemak ebazteko estrategiak: arrazoen arteko berdinketa, unitatera laburtzea, proporzionaltasun-koefizienteak...</p>
6. Finantza-hezkuntza	<p>Kontsumo arduratsuekin (balioa/prezioa, kalitatea/prezioa eta preziorik onena) eta diruarekin (prezioak, interesak eta beherapenak) lotutako buruketak.*</p>
B. Neurri-zentzua	
1. Magnitudea	<p>Sistema metriko hamartarreko unitate konbentzionalak (luzera, masa, edukiera, bolumena eta azalera), denbora eta gradua (angeluak) eguneroko bizitzako testuinguruetan: unitate egokiak hautatzea eta erabiltzea.*</p>
2. Neurketa	<p>Luzerak, objektuak, angeluak eta denborak neurtzeko tresna (analogikoa edo digitala) eta unitate egokiak hautatzea eta erabiltzea.*</p>
3. Zenbatespena eta erlazioak	<p>Magnitude bereko neurriak konparatzeko eta ordenatzeko estrategiak, eguneroko bizitzako problemetan unitateen arteko baliokidetasunak aplikatuta (sistema metriko hamartarra).*</p> <p>Sistema metriko hamartarraren eta zenbaki-sistema hamartarraren arteko erlazioa.*</p> <p>Sistema hirurogeitarra, angeluak eta denbora zenbatesteko eta neurtzeko.</p> <p>Angeluen eta azaleren neurriak konparazioz zenbatestea.</p> <p>Neurketen eta neurrien zenbatespen edo kalkuluen emaitzen ebaluazioa, posibleak diren ala ez arrazoituta.*</p>
C. Espazio-zentzua	
1. Bi eta hiru dimentsioko irudi geometrikoak	<p>Irudi geometrikoak eguneroko bizitzako objektuetan: elementuak eta horien arteko erlazioak kontuan harturik identifikatzea eta sailkatzea.*</p> <p>Irudi geometrikoak konposizioz eta deskonposizioz, material manipulagarrien, marrazketa-tresnen eta aplikazio informatikoen bidez eraikitze teknika.*</p> <p>Hiztegi geometrikoa, irudi geometrikoen elementuen eta propietateak hitzez egokiro deskribatzeko.*</p> <p>Irudi geometrikoen propietateak miatzeko material manipulagarriak (lauki-sareak, geoplanoak, polikuboak eta abar) eta tresna digitalak (geometria dinamikoko programak, errealitate areagotua, hezkuntza-robotika eta abar).</p>

	ARLOA	KONPETENTZIA ESPZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK		
				1º	2º	3º

Hirugarren zikloa.	
2. Lokalizazioa eta irudikapen-sistemak	Lokalizazioa eta desplazamenduak planoetan eta mapetan, erreferentzia-puntuak (puntu kardinalak barne), norabideak eta distantzien kalkulua (eskalak) abiapuntu hartuta: hiztegi egokiarekin deskribatzea eta interpretatzea euskarri fisikoetan eta bertuetan.* Posizioak eta mugimenduak koordenatu kartesiarren sistemako lehen koadrantean.*
3. Mugimenduak eta transformazioak	Biraketa, translazio eta simetriaren bidezko transformazioak eguneroko bizitzako egoeretan: transformatuak irudiak identifikatzea, hasierako patroietatik abiatuta sortzea eta material manipulatuak eta tresna digitalekin emaitza iragartzea.* Antzekotasuna eguneroko bizitzako egoeretan: antzeko irudiak identifikatzea, hasierako patroietatik abiatuta sortzea eta emaitza iragartzea.
4. Bistaratzeko, arrazoibide eta modelizazio geometrikoak	Egoeretan irudi lauen azalerak eta perimetroak kalkulatzeko estrategiak.* Eredu geometrikoak beste zentzuekin erlazionaturako problemen ebazpenean.* Marrazketa-tresnak (konpasa eta angelu-garraiagailua) eta geometria dinamikoko programak, propietate geometrikoen buruzko aieruak egiteko. Ideia eta erlazio geometrikoak artean, zientzietan eta eguneroko bizitzan.
D. Zentzu aljebraikoak eta pentsamendu konputazionala	
1. Patroiak	Zenbaki, figura edo irudien bilduma batean erregularitasunetatik abiatuta, terminoak identifikatzeko, adierazteko (hitzezkoa, taulak, grafikoak eta notazio asmatuak) eta arrazoituta iragartzeko estrategiak.* Erregularitasunetatik edo beste patroietatik abiatuta, patroietatik sortzea, zenbakiak, figurak edo irudiak erabiliak.*
2. Eredu matematikoa	Modelizazio-prozesu analogikoa eta digitala, eguneroko bizitzako problemetatik abiatuta eta adierazpide matematikoa erabiliak.*
3. Erlazioak eta funtzioak	Berdintasun- eta desberdintasun-erlazioak eta $<$ eta $>$ ikurren erabilera. Datu ezezagunak ebaztea (letra baten edo sinbolo baten bidez adieraziak), $<$, $>$, $=$ eta \neq ikurren bidez erlazionaturako adierazpen errazetan.*
4. Pentsamendu konputazionala	Algoritmo errazak (urrats ordenatuen sekuentziak, eskemak, simulazioak, patroietatik errepikakorrak, begiztak, instrukzio habiaratuak eta baldintzapekoak, adierazpide konputazionalak, bloke-programazioa, hezkuntza-robotika ...) interpretatzeko, aldatzeko eta sortzeko estrategiak.*
E. Zentzu estokastikoa	
1. Antolaketa eta datuen analisia	Eguneroko bizitzako datu multzoak eta grafiko estatistikoak: deskribapena, interpretazioa eta analisi kritikoa.* Azterketa estatistiko errazak egiteko estrategiak, galderak formulatzeko eta zenbait esperimenduetatik (inkestak, neurketak, behaketak...) datozen datu kualitatiboak eta kuantitatiboak biltzeko, erregistratzeko eta antolatzeko. Maiztasun absolutu eta erlatiboen taulak: interpretazioa.* Grafiko estatistiko errazak (barra-diagrama, sektore-diagrama, histograma eta abar), datuak baliabide tradizionalen eta teknologikoen bidez irudikatzea eta egokiaren hautatzeko.* Zentralizazio-neurriak (batezbestekoa, mediana eta moda): interpretazioa, kalkulua eta aplikazioa. Sakabanatze-neurriak (heina): kalkulua eta interpretazioa. Kalkulagailua eta beste baliabide digital batzuk, hala nola kalkulua-orrria, informazio estatistikoa antolatzea eta datuak zenbait modutan bistartzeko. Haien irudikapen grafikoa abiapuntu hartuta, bi datu multzoren erlazioa eta konparazioa, aieruak formulatzeko, sakabanatzea analizatzeko eta ondorioak lortzeko.
2. Ziurgabetasuna	Ziurgabetasuna eguneroko bizitzako egoeretan: kuantifikazioa eta zenbatespen subjektiboa, eta ausazko esperimendu errepikakorretan maiztasun erlatiboaren egonkortzea egiaztatzearen bidez.* Probabilitate-kalkulua Laplace-ren erregela aplika daitekeen esperimendu, konparazio edo ikerketetan: zenbaketaren oinarriko teknikak.*
3. Inferentzia	Datu multzo bat multzo handiago baten lagin gisa: identifikazioa. Ikerketa estatistiko errazen ondorioak aplika dakizkikeen populazioari buruzko gogoeta.*
F. Zentzu sozioafektiboa	
1. Norberaren sinesmenak, jarrerak eta emozioak	Autorregulazio emozionala: autokontzeptua eta matematikaren ikaskuntza genero-ikuspegitik. Matematikaren ikaskuntzarekiko jarraitasuna eta erantzukizun-zentzua hobetzeko estrategiak.* Malgutatuaren kognitiboa, egokitzapena eta, behar izanez gero, estrategia-aldaketa. Errorea ikasteko aukera gisa baloratzea.*
2. Talde-lana, inklusioa, errespetua eta aniztasuna	Besteek matematikaren aurrean dituzten emozioekiko eta esperientziekiko errespetua. Matematikaren talde-lanerako kooperazio-teknika sinpleak, eta gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzeko, jokabide enpatiko eta inklusiboak sustatzeko eta ikasgelan eta gizartearen dagoen aniztasuna onartzeko estrategiak. Ezagutza matematikoei giza jakintzen esparruei kulturaren eta generoaren ikuspegitik egiten dieten ekarpena.

DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZAKO JAKINTZAGAIK

129-349 orrialdeak

OINARRIZKO LANBIDE HEZIKETAKO ZIKLOETAKO EREMUAK

350- 369 orrialdeak

IKAS-EGOERAK

Irteera-profilaren barruko konpetentziak erreferentzia dira curriculum antolatu eta garatzeko, baita funtsezko jakintzak hautatzeko ere. Testuinguru horretan, konpetentziak eskuratzeko eta garatzeko prozesua zenbait printzipio metodologikorekin bultzatuko da:

- Ikasleek beren ikaskuntza-prozesuan duten protagonismoa nabarmenduko da, askotariko baliabide metodologikoen bidez (ikerketa-metodologiak, zuzeneko irakaskuntza, ezagutzaren eraikuntza kolektiboa eta ikaskuntza-ingurune pertsonalen garapena, besteak beste).
- Testuinguruan kokatutako ikaskuntza adierazgarria, garrantzitsua eta integratzailea sustatuko da, testuinguruko nahiz curriculumeko elementuak artikulatuko dituena. Ikasleek informazioa erabili eta aplikatzeko aukerak izango dituzte, eta iritzia eraiki ahal izango dute polemika baten testuinguruan, fenomeno baten azalpenean edo problema baten irtenbidearen eraikuntzan.

Ildo horretatik, ikas-egoerek printzipio horiei erantzuten diete, funtsezko jakintzak eskuratu, aktibatu eta erabiltzeko testuinguru egituratua proposatzen baitute konpetentzien ikuspegitik.

Ikuspegi hori zuzenean lotzen da irteera-profilean eragina duten zortzi hezkuntza-konpetentzia hauekin:

- Komunikaziorako konpetentzia
- Konpetentzia eleaniztuna
- Matematikarako konpetentzia eta zientzia, teknologia eta ingeniartzarako konpetentzia
- Konpetentzia digitala
- Konpetentzia pertsonala, soziala eta ikasten ikastekoa
- Herritartasunerako konpetentzia
- Ekintzailtza-konpetentzia
- Kontzientzia eta adierazpide kulturaletarako konpetentzia

Planteatu denez, ikas-egoera batek abiapuntu zehatz batetik (problema, erronka, desafio edo galdera) azken produktu bat egitera eramango duen ibilbide didaktiko bat ezartzen du, testuinguru espezifiko jakin batean.

Ikas-egoera baterako abiapuntu baten adibideak izango liriateke, adibidez, ikasleek planteatutako gai interesgarri bat, fenomeno baten behaketa, gertaera bati buruzko polemika bat, arreta sortu duen informazioa, gizarteari oro har edo ikasleen inguruari eragiten dion problematika bat, errealitateko elementu bati buruzko galdera bat, problema batetik abiatutako ikerketa bat, ikastetxeaz kanpoko eragile batek planteatutako behar bat, ulertu beharreko dilema bat...

Ibilbide didaktiko hori osatzen duten zereginen eta jardueren diseinuak eta inplementazioak ahalbidetuko du jakintza desberdinak eskuratzeko (kontzeptuzkoak, prozedurazkoak eta jarrerazkoak), hori baita konpetentzien garapenaren oinarria. Arlo edo ikasgai bati baino gehiagori, normalean, dagozkien jakintzak txertatu eta konbinatuz egindako garapena da, planteatzen den egoera interpretatzea ahalbidetuko duena.

Problema konplexuei ekiteak sustatzen du ikasten duen pertsonak arrazoitzea, imajinatzea, planifikatzea, aztertzea, ikertzea, baliabideak kudeatzea, autorregulatzea, modu kolaboratiboan lan egitea, ebaluatzea, bere ikaskuntzak komunikatzea eta, horretarako, interes komunarekin zerikusia duten alderdiak sustatzea, hala nola, desberdintasunei aurre egiteko erronka, kontzientzia globala edo

bizikidetzeta demokratikoa. Alderdi horiek, beraz, funtsezkoak dira ikasleak XXI. mendeko erronkei eraginkortasunez erantzuteko gai izango badira.

Egoeretan oinarritzen den ikaskuntzak, askotan, berarekin dakar kultura-produktu bat edo komunitaterako zerbitzu bat egitea. Produktu horiek prestatzean, konpetentzien ikasketa erraztuko duten prozesuak eragiten dira, hau da, jakintza-esparruen arteko mugak gaintzen dituzten prozesuak. Ikas-egoera batean landutako produktuak izan daitezke: aurkikuntzak edo lortu diren ondorioak publiko jakin batekin partekatzea, ahozko azalpen baten bidez; erakusketa bat antolatzea eta, gidari moduan, azaltzea; informazio-liburuxkak egitea, artea bitarteko gisa erabiliz; gizartean hausnarketa eragingo duten aldarrikapen-ekintzak egitea; elkartasun-kanpainak diseinatu eta gauzatzea; ikasleen eta irakasleen artean erabakiak diseinatu, prestatu eta hartzea, ondorioak jasoko dituen blog bat egiteko;...

Proposamen didaktiko guztietan bezalaxe, zereginak eta jarduerak zenbait fasetan antolatuko dira, eta fase horietan ikasteko jarduerak sartuko dira, tartean direla gogoeta eta autorregulazioa azpimarratuko duten prestakuntza-ebaluazioko jarduerak. Hartara:

1. **Hasierako fasean**, proposatuko dira ingurunea taldean hautemateko jarduerak, ikasleen errealitate adierazgarria aztertu eta problematizatzeko jarduerak, aldez aurreko ikaskuntzekin eta motibazioarekin lotzeko jarduerak, eta ikaskuntza-helburuak, ebaluazio-irizpideak eta plangintza-jarduerak partekatu eta adosteko jarduerak.
2. **Garapen fasean**, zenbait inguruetan (analogikoetan nahiz digitaletan) informazioa bilatu, prozesatu eta interpretatzeko jarduerak egingo dira, baita aurreko ideiekin alderatzeko jarduerak, errealitatea ulertzeko ereduak egituratu eta eraikitzekeo jarduerak eta autorregulazio- jarduerak ere.
3. **Amaierako fasean**, aplikazio jarduerak eta zereginak egingo dira, baita abstrakzioa eta antzeko beste testuinguruetarako transferentzia bultzatzen duten jarduerak, azken ekoizpenaren komunikaziorako jarduerak, entzute errealean aurrean egindako ikaskuntzak eta ebaluazio- jarduerak ere.

Egingo diren ikaskuntzek bizitza errealetik hurbil dauden egoera pertsonal, akademiko edo sozialei aurre egiteko baliozkoak izan beharko dute, benetako esanahia izan behar dute, eta ikasleentzat adierazgarriak diren problemak kudeatzeko baliabideak eskaini behar dituzte.

Ikaskuntzak testuinguruan kokatzeko prozesua osatze aldera, transferituak izateko aukera izan behar da, konpetentziek jarduteko moduak sortzen baitituzte eta, hartara, elkarrengandik hurbil dauden testuinguru eta egoeretan moldatzeko aukera ematen baitute.

Ikaskuntza-egoera diseinatzea, praktikan jartzea eta ebaluatzea irakaskuntzarako tresna didaktiko eta metodologiko garrantzitsua da ikasle guztientzako hezkuntza- eta konpetentzia-ikuspegi batean lan egiteko; era berean, irakasle-taldeko beste kide batzuekin eta kanpoko eragileekin komunikatzeko tresna garrantzitsua da.

Ikas-egoerak diseinatzean, aurreko elementuez gain, elkarrekin lotuta dauden honako elementu hauek ere hartuko dira aintzat:

- a. Ikas-egoeraren identifikazioa (arlotan inplikatuak, ikasle hartzaileak, saio kopurua, titulua...)
- b. Ikas-egoeraren esparrua edo ikuspegia:
 - Testuingurua: pertsonala, soziala, akademikoa, kokatzen den ingurunea deskribatzen duena.
 - Abiapuntu gisa baliagarria den problema, erronka, desafioa edo galdera: erantzuna edo irtenbidea eman behar zaion testuingurutik sortzen dena.
 - Espero den produktua zehazten duen amaierako zeregina.
- c. Ikas-egoeraren curriculum- eta antolamendu-elementuak:
 - Curriculumaren justifikazioa edo argudioa, adieraziko dituen funtsezko konpetentziekiko lotura, inplikaturako arlo edo ikasgaien konpetentzia espezifikokoak, ebaluazio-irizpideak eta curriculumaren funtsezko jakintzak. Ikas-egoerarako formulaturako helburu didaktikoak.
 - Faseen arabera antolatutako jardueren proposamena: hasierako fasea, garapeneko eta amaierakoa. Ikaskuntza-jarduerena zein ebaluazio-jarduerena. Barnean direla Ikaskuntzarako Diseinu Unibertsaleko estrategiak eta ebaluazio-adierazleak, fase bakoitzean.
 - Antolaketa, metodologiak eta baliabideak.
 1. Espazioen erabilera.
 2. Hautatutako printzipio eta estrategia metodologikoak. Taldekatze moduak eta talde-lana.
 3. Baliabide pertsonalak eta materialak, ingurune analogikokoak eta digitalekoak. Ebaluazio-prozesuaketa-tresnak

Ebaluazio-tresna analogikoen eta digitalen erabilera, ebaluazioaren prestakuntza-ikuspegitik eta ikas- egoeraren adierazleak kontuan izanik.

ORDUTEGIAK

Lehen Hezkuntzako ordutegiak

	Gutxien Ordutegia	Erref ordut zikl, ikasg			Erref ordut zikl, eremuka 1			Erref ordut zikl, eremuka 2		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.
	17	6	7	6	13	14	12	13	16	15
Natura, gizarte eta kultura ingurunearen ezagutza	17	6	7	6						
Matematika	13	6	4	4	6	5	4	6	5	4
Heziketa fisikoa	17	7	7	6	14	16	15	14	14	12
Gaztelania eta Literatura	17	7	7	6						
Euskara eta Literatura	14	3,5	6	6	4	6	6	4	6	6
Atzerriko Hizkuntza	9	3	3	3	4			4		
Arte Hezkuntza	6	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Tutoretza	6	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Erlijioa/ Komunitaterako proiektua	2	0	0	2	0	0	2	0	0	2
Balio zibiko eta etikoak	15	7,5	5	5	5	5	5	5	5	5
Jolas garaia		0	0	2	0	0	2	0	0	2
Proiektua // Monografikoa	17									
Ikastetxearen erabilera librea	150	50	50	50	50	50	50	50	50	50
GUZTIRA										

DBHKO ORDUTEGIAK

	Ordutegi minimoa				Erreferentziako ordutegia				Erreferentziako ordutegia-eremuka			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Bio- geo (natura zientziak 1. eta 2.)		3		**	3	3		**			2	**
Fis- Kim (natura zientziak 1. eta 2.)		3		**			3	**	8	9	2	**
Matematika		8	2		4	4	3	3			4	3
Gorputz Hezkuntza		6	2		2	2	2	2	2	2	2	2
Geografia eta historia		6	2		3	3	3	3			3	3
Gaztelania eta Literatura		9	3		3	3	3	3	9	9	3	3
Euskara eta Literatura		9	3		3	3	3	3			3	3
Atzerriko Hizkuntza		6	3		3	3	3	3	3	3	3	3
Plastika, Ikusizko eta Ikus-entzunezko Hezkuntza		3			1	2	0		0	2	1	0
Musika		3		**	2	1	1	**	2	1	0	**
Tutoretza		3	1		1	1	1	1	1	1	1	1
Erljioa/Proiektu komunitarioa		3	1		1	1	1	1	1	1	1	1
Teknologia				**				**			0	**
Teknologia eta digitalizazioa			5			2	3		0		3	0
Balio etikoak eta zibikoak	2				2				2	0	0	0
Hautazkoa	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Atzerriko 2. Hizkuntza				**				**				**
Ekonomia eta ekintzailletza				**				**				**
Adierazpen artistikoa				**				**				**
Prestakuntza eta orientazio pertsonala eta profesionala				**				**				**
Latina				**				**				**
Digitalizazioa				**				**				**
Ikastetxearen eskaintza propioa	15			2								
	90			21	30	30	30	21	30	30	30	21

